អភិធម្មបិដក

៧៩

ABHIDHAMMA PITAKA

ព្រះ

ត្រៃបិដកបាលី

និង

សេចក្ដីប្រែជាភាសាខ្មែរ

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ ទុតយភាគ

៧៩

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្ដេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្ដេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ព. ស. ២៥៥៣

ABHIDHAMMAPIṬAKA

DHAMMASAṄGAṆI

DUTIYABHĀGA

79

សម្តេចព្រះអភិសិរីសុគន្ធាមហាសង្ឃរាជាធិបតី បួរ គ្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជ នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំថ្លាយ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្ណាល័យជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) ហូតបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាកិយ្យោភាពតរៀងទៅ ។

វត្តបទុមឌ. ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បួរ-គ្រី

VATT Botum Dhammavutt Sangkat Chatumuk Khan Daun Penh P.Penh

ទំព័រទទេ

សេចក្ដីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: **សម្ល** ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ **ល** គឺជាជើងរបស់ព្យញ្ជនៈ **ម** ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ **សម្ល** ។

-ពាក្យបាលី: **តស្ស** គឺ **តស្ស** ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្ដេចព្រះសង្ឃរាជជោតញ្ញាណោ (**ជួន-ណាត**) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ **សន្លឹកច្រាប់ពាក្យខុស-ត្រូវ** ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ ទុតិយភាគ

៧៩

ព. ស. ២៥០៧

អភិធម្មបិដកេ

ធម្មសង្គណិ ទុតិយភាគោ

[១] កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វំ ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[២] តត្ថ កតមំ សព្វំ រូបំ ។ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នំ ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ សព្វំ រូបំ ។

[៣] សព្វំ រូបំ នហេតុ អហេតុកំ ហេតុវិប្បយុត្តំ សប្បច្ចយំ សង្ខតំ រូបំ លោកិយំ សាសវំ សញ្ញោជនិយំ[១] គន្ថនិយំ ឱឃនិយំ យោគនិយំ

១ ឱ. ម. សំយោជនិយំ ។

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ ទុតិយភាគ

---

[១] *ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ វិបាកនៃពួកធម៌ជាកុសលនិងអកុសល ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ ជាអបរិយាបន្នៈ* (មិនរាប់ចូលក្នុងភូមិវដ្តៈទាំង ៣) *វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ទាំងពួកធម៌ដែលជាកិរិយា មិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសលក្តី មិនមែនជាកម្មវិបាកក្តី រូបទាំងអស់ក្តី ធាតុដែលបច្ច័យមិនបានប្រជុំតាក់តែង* (*ព្រះនិព្វាន*) *ក្តី នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។*

[២] *បណ្តាធម៌ទាំងនោះ រូបទាំងអស់ តើដូចម្តេច ។ មហាភូតរូប ៤ និងរូបដែលអាស្រ័យមហាភូតរូបទាំង ៤ នេះហៅថារូបទាំងអស់ ។*

[៣] *រូបទាំងអស់ មិនមែនជាហេតុ ឥតហេតុ ប្រាសចាកហេតុ ប្រកបដោយបច្ច័យ រូបដែលបច្ច័យតាក់តែង ជាលោកិយ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង ដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង*

នីវរណិយំ បរាមដ្ឋំ ឧបាទានិយំ សង្កិលេសិកំ អព្យាកតំ អនារម្មណំ អចេតសិកំ ចិត្តវិប្បយុត្តំ នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មំ អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកំ នសវិតក្កសវិចារំ នអវិតក្កវិចារមត្តំ អវិតក្កអវិចារំ នបីតិសហគតំ នសុខសហគតំ នឧបេក្ខាសហគតំ នេវទស្សនេន នភាវនាយ បហាតព្វំ នេវទស្សនេន នភាវនាយ បហាតព្វហេតុកំ នេវអាចយគាមិនអបចយគាមិ នេវសេក្ខនាសេក្ខំ បរិត្តំ កាមាវចរំ នរូបាវចរំ នអរូបាវចរំ បរិយាបន្នំ នោ[១]អបរិយាបន្នំ អនិយតំ អនិយ្យានិកំ ឧប្បន្នំ ឆហិ វិញ្ញាណេហិ វិញ្ញេយ្យំ អនិច្ចំ ជរាភិភូតំ ឯវំ ឯកវិធេន រូបសង្គហោ ។

ឯកកំ ។

---

១ ឱ. ន ។

ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ជាអព្យាក្រឹត មិនមានអារម្មណ៍ មិនមែនជាចេតសិក ប្រាសចាកចិត្ត ជាសភាវៈមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាប្រក្រតី ជារូបមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈទេ មិនមែនមិនមានវិតក្កៈ ហើយមានត្រឹមតែវិចារៈទេ ជារូបមិនមានវិតក្កៈ មិនមានវិចារៈ មិនប្រកបដោយបីតិ មិនប្រកបដោយសុខៈ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ជារូបមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា ជារូបមានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា ជារូបមិនមែនជាដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជាសេក្ខៈ មិនមែនជាអសេក្ខៈ មានសភាពតូចឆ្មារ ជាកាមាវចរ មិនមែនជារូបាវចរ មិនមែនជាអរូបាវចរ រាប់ចូលក្នុងវដ្តៈ មិនមែនជាមិនរាប់ចូលក្នុងវដ្តៈ ជាអនិយតៈ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ជាឧប្បន្នរូប ជារូបត្រូវដឹងដោយវិញ្ញាណ ៦ ជារូបមិនទៀងដែលជរាគ្របសង្កត់ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ១ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ ធម៌មានប្រមាណមួយ ។

៣

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

[៤] ទុវិធេន រូបសង្គហោ អត្ថិ រូបំ ឧបាទា អត្ថិ រូបំ នោ ឧបាទា អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នំ អត្ថិ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ រូបំ សនិទស្សនំ អត្ថិ រូបំ អនិទស្សនំ អត្ថិ រូបំ សប្បដិឃំ អត្ថិ រូបំ អប្បដិឃំ អត្ថិ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ មហាភូតំ អត្ថិ រូបំ ន មហាភូតំ អត្ថិ រូបំ វិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ ន វិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ អត្ថិ រូបំ ចិត្តសហាភុ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តសហាភុ អត្ថិ រូបំ ចិត្តានុបរិវត្តិ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ អត្ថិ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ អត្ថិ រូបំ ពាហិរំ អត្ថិ រូបំ ឱឡារិកំ អត្ថិ រូបំ សុខុមំ អត្ថិ រូបំ ទូរេ អត្ថិ រូបំ សន្តិកេ ។ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ មាតិកា

[៤] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ២ គឺរូបជាឧបាទា និងរូបមិនមែនជាឧបាទា រូបជាឧបាទិន្ន និងរូបជាអនុបាទិន្ន រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ និងរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបជាសនិទស្សនៈ និងរូបជាអនិទស្សនៈ រូបជាសប្បដិឃៈ និងរូបជាអប្បដិឃៈ រូបជាឥន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ រូបជាមហាភូត និងរូបមិនមែនជាមហាភូត រូបជាវិញ្ញត្តិ និងរូបមិនមែនជាវិញ្ញត្តិ រូបជាចិត្តសមុដ្ឋាន និងរូបមិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន រូបកើតជាមួយនឹងចិត្ត និងរូបមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត រូបប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត និងរូបមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត រូបខាងក្នុង និងរូបខាងក្រៅ រូបគ្រោតគ្រាត និងរូបល្អិត រូបឆ្ងាយ និងរូបជិត ។ រូបជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្ស និងរូបមិនមែនជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្ស រូបជាវត្ថុនៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។

ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ អត្ថិ រូបំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ឃា-នសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ អត្ថិ រូបំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ អត្ថិ រូបំ កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អត្ថិ រូបំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញា-យ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្ម-ណំ ។ អត្ថិ រូបំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ កាយ-សម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ កាយសម្ផស្ស-ជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។

នៃចក្ខុវិញ្ញាណ និងរូបមិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ រូបជាវត្ថុ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្ស និងរូបមិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយសម្ផស្ស រូបជាវត្ថុ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណ និងរូបមិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្ស និងរូបមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្ស រូបជាអារម្មណ៍ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ និងរូបមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបជាអារម្មណ៍ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្ស និងរូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃកាយសម្ផស្ស រូបជាអារម្មណ៍ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។

ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ អត្ថិ រូបំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ អត្ថិ រូបំ ចក្ខាយតនំ អត្ថិ រូបំ ន ចក្ខាយតនំ អត្ថិ រូបំ សោតាយតនំ អត្ថិ រូបំ ន សោតាយតនំ អត្ថិ រូបំ ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ អត្ថិ រូបំ ន កាយាយតនំ អត្ថិ រូបំ រូបាយតនំ អត្ថិ រូបំ ន រូបាយតនំ អត្ថិ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ គន្ធាយតនំ ។ បេ ។ រូបំ រសាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អត្ថិ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុធាតុ អត្ថិ រូបំ ន ចក្ខុធាតុ អត្ថិ រូបំ សោតធាតុ ។ បេ ។ ឃាន-ធាតុ ។ បេ ។ ជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ កាយធាតុ អត្ថិ រូបំ ន កាយធាតុ អត្ថិ រូបំ រូបធាតុ អត្ថិ រូបំ ន រូបធាតុ អត្ថិ រូបំ សទ្ទធាតុ ។ បេ ។ គន្ធធាតុ ។ បេ ។ រសធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុ អត្ថិ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ អត្ថិ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណ និង
រូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបជាចក្ខាយតនៈ និងរូបមិន
មែនជាចក្ខាយតនៈ រូបជាសោតាយតនៈ និងរូបមិនមែនជាសោតាយតនៈ
រូបជាឃានាយតនៈ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ ជាកាយាយតនៈ
និងរូបមិនមែនជាកាយាយតនៈ រូបជារូបាយតនៈ និងរូបមិនមែនជារូបា-
យតនៈ រូបជាសទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ ជាគន្ធាយតនៈ ។ បេ ។ ជារសា-
យតនៈ ។ បេ ។ ជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ និងរូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ។
រូបជាចក្ខុធាតុ និងរូបមិនមែនជាចក្ខុធាតុ រូបជាសោតធាតុ ។ បេ ។ ជា
ឃានធាតុ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ ជាកាយធាតុ និងរូបមិនមែន
ជាកាយធាតុ រូបជារូបធាតុ និងរូបមិនមែនជារូបធាតុ រូបជាសទ្ទធាតុ
។ បេ ។ ជាគន្ធធាតុ ។ បេ ។ ជារសធាតុ ។ បេ ។ ជាផោដ្ឋព្វធាតុ និង
រូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។ រូបជាចក្ខុន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយ
រូបជាសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

កាយិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន កាយិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ បុរិសិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អត្ថិ រូបំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ អត្ថិ រូបំ កាយវិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ ន កាយវិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ វចីវិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ ន វចីវិញ្ញត្តិ អត្ថិ រូបំ អាកាសធាតុ អត្ថិ រូបំ ន អាកាសធាតុ អត្ថិ រូបំ អាបោធាតុ អត្ថិ រូបំ ន អាបោធាតុ អត្ថិ រូបំ រូបស្ស លហុតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន លហុតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស មុទុតា អត្ថិ រូបំ រូប-ស្ស ន មុទុតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ឧបចយោ អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន ឧបចយោ អត្ថិ រូបំ រូបស្ស សន្តតិ អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន សន្តតិ អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ជរតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន ជរតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស អនិច្ចតា អត្ថិ រូបំ រូបស្ស ន អនិច្ចតា អត្ថិ រូបំ កពឡិង្ការោ អាហារោ អត្ថិ រូបំ ន កពឡិង្ការោ អាហារោ ឯវំ ទុវិធេន រូបសង្គហោ ។

ទុកំ ។

ជាកាយិន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយ រូបជាឥត្ថិន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយ រូបជាបុរិសិន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយ រូបជាជីវិតិន្ទ្រិយ និងរូបមិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបជាកាយវិញ្ញត្តិ និងរូបមិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិ រូបជាវចីវិញ្ញត្តិ និងរូបមិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិ រូបជាអាកាសធាតុ និងរូបមិនមែនជាអាកាសធាតុ រូបជាអាបោធាតុ និងរូបមិនមែនជាអាបោធាតុ រូបជារូបស្សលហុតា និងរូបមិនមែនជារូបស្សលហុតា រូបជារូបស្សមុទុតា និងរូបមិនមែនជារូបស្សមុទុតា រូបជារូបស្សកម្មញ្ញតា និងរូបមិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតា រូបជារូបស្សឧបចយៈ និងរូបមិនមែនជារូបស្សឧបចយៈ រូបជារូបស្សសន្តតិ និងរូបមិនមែនជារូបស្សសន្តតិ រូបជារូបស្សជរតា និងរូបមិនមែនជារូបស្សជរតា រូបជារូបស្សអនិច្ចតា និងរូបមិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតា រូបជាកពឡិង្ការាហារ និងរូបមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ ការសង្គ្រោះរូប ដោយចំណែក ២ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ ធម៌មានប្រមាណពីរ ។

៧

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

[៨] តិវិធេន រូបសង្គហោ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទា អត្ថិ នោ ឧបាទា យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អនិទស្សនំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ សនិទស្សនំ អត្ថិ អនិទស្សនំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ សប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឥន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ឥន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន វិញ្ញត្តិ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ វិញ្ញត្តិ អត្ថិ ន វិញ្ញត្តិ

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ មាតិកា

[៥] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៣ គឺរូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧបាទា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទា និងមិនមែនជាឧបាទាក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧបាទិន្ន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទិន្ន និងជាអនុបាទិន្នក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឧ-បាទិន្នុបាទានិយៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ និងជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាអនិទស្សនៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាសនិទស្សនៈ និងជាអនិទស្សនៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាសប្បដិឃៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាសប្បដិឃៈ និងជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឥន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឥន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាឥន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាមហាភូត រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាមហា-ភូត និងមិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាវិញ្ញត្តិ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាវិញ្ញត្តិ និងមិនមែនជាវិញ្ញត្តិក៏មាន

យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចិត្តសមុដ្ឋានំ អត្ថិ ន ចិត្តសមុ-ដ្ឋានំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន ចិត្តសហភុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចិត្តសហភុ អត្ថិ ន ចិត្តសហភុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន ចិត្តា-នុបរិវត្តិ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចិត្តានុបរិ-វត្តិ អត្ថិ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ឱឡារិកំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឱ-ឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ចក្ខុសម្ផ-ស្សស្ស ន វត្ថុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទ-នាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។

រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាចិត្តសមុដ្ឋាន និងមិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋានក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាចិត្តសហភូ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាចិត្តសហភូ និងមិនមែនជាចិត្តសហភូក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះ មិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាចិត្តានុបរិវត្តិ និងមិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាឱឡារិក: រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាឱឡារិក: និងជាសុខុម:ក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាសន្តិកេរូប រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាទូរេរូប និងជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុ-សម្ផស្ស រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្ស និងមិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្សក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាវត្ថុនៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ និងមិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាវត្ថុ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។

ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស ច វត្ថុ យត្ថំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ អត្ថិ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ យត្ថំ រូបំ ពាហិរំ តំ កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ច វត្ថុ យត្ថំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ អត្ថិ កាយវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ យត្ថំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ យត្ថំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ អត្ថិ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ យត្ថំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ យត្ថំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ អត្ថិ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ យត្ថំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។

នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្ស រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្ស និងមិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយសម្ផស្សក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាវត្ថុ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាវត្ថុនៃកាយ-វិញ្ញាណ និងមិនមែនជាវត្ថុនៃកាយវិញ្ញាណក៏មាន ។ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្ស រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្ស និងមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផ-ស្សក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុវិញ្ញាណ និងមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុវិញ្ញាណក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។

ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ អត្ថិ កាយ-សម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញា-យ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កាយ-វិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ អត្ថិ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន ចក្ខា-យតនំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ ចក្ខាយតនំ អត្ថិ ន ចក្ខាយតនំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន សោតាយតនំ ។ បេ ។ ន ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ ន កាយាយតនំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ កាយាយតនំ អត្ថិ ន កាយាយ-តនំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន រូបាយតនំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបាយតនំ អត្ថិ ន រូបាយតនំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។

នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្ស រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្ស និងមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្សក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអារម្មណ៍នៃកាយវិញ្ញាណ និងមិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណក៏មាន ។ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាចក្ខាយតនៈ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាចក្ខាយតនៈ និងមិនមែនជាចក្ខាយតនៈក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាសោតាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយាយតនៈ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាកាយាយតនៈ និងមិនមែនជាកាយាយតនៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបាយតនៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបាយតនៈ និងមិនមែនជារូបាយតនៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាសទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។

ន គន្ធាយតនំ ។ បេ ។ ន រសាយតនំ ។ បេ ។ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ផោ-ដ្ឋព្វាយតនំ អត្ថិ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន ចក្ខុធាតុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ ចក្ខុធាតុ អត្ថិ ន ចក្ខុធាតុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន សោតធាតុ ។ បេ ។ ន ឃានធាតុ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ ន កាយធាតុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ កាយធាតុ អត្ថិ ន កាយធាតុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន រូបធាតុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបធាតុ អត្ថិ ន រូបធាតុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន សទ្ទធាតុ ។ បេ ។ ន គន្ធធាតុ ។ បេ ។ ន រស-ធាតុ ។ បេ ។ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ផោដ្ឋព្វធាតុ អត្ថិ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ ន សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ន ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

មិនមែនជាគន្ធាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជារសាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ និងមិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈក៏មាន ។ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាចក្ខុធាតុ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាចក្ខុធាតុ និង មិនមែនជាចក្ខុធាតុក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជាសោតធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយធាតុ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាកាយធាតុ និងមិនមែនជាកាយធាតុក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិន មែនជារូបធាតុ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបធាតុ និងមិនមែនជា រូបធាតុក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាសទ្ទធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាគន្ធធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជារសធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះ ជាផោដ្ឋព្វធាតុ និងមិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុក៏មាន ។ រូបណាខាងក្រៅ រូប នោះមិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះ ជាចក្ខុន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះមិនមែនជា សោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

ន ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ន កាយិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ អត្ថិ កាយិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន កាយិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ បុរិសិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ ជីវិតិន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន កាយវិញ្ញត្តិ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កាយវិញ្ញត្តិ អត្ថិ ន កាយវិញ្ញត្តិ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន វចីវិញ្ញត្តិ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ វចីវិញ្ញត្តិ អត្ថិ ន វចីវិញ្ញត្តិ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន អាកាសធាតុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ អាកាសធាតុ អត្ថិ ន អាកាសធាតុ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន អាបោធាតុ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ អាបោធាតុ អត្ថិ ន អាបោធាតុ

មិនមែនជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះជាកាយិន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះ ជាឥត្ថិន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាបុរិ-សិន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាបុរិសិន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាបុរិសិ-ន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាជីវិតិន្ទ្រិយ និងមិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយក៏មាន ។ រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាកាយវិញ្ញត្តិ និងមិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាវចីវិញ្ញត្តិ និងមិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអាកាស-ធាតុ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអាកាសធាតុ និងមិនមែនជាអាកាស-ធាតុក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាអាបោធាតុ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាអាបោធាតុ និងមិនមែនជាអាបោធាតុក៏មាន

១៣

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន លហុតា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស លហុតា អត្ថិ រូបស្ស ន លហុតា យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន មុ-ទុតា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស មុទុតា អត្ថិ រូបស្ស ន មុទុតា យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស កម្មញ្ញតា អត្ថិ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន ឧបចយោ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស ឧបចយោ អត្ថិ រូបស្ស ន ឧបចយោ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន សន្តតិ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស សន្តតិ អត្ថិ រូបស្ស ន សន្តតិ យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន ជរតា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស ជរតា អត្ថិ រូបស្ស ន ជរតា យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ រូបស្ស ន អនិច្ចតា យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ រូបស្ស អនិច្ចតា អត្ថិ រូបស្ស ន អនិច្ចតា

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ មាតិកា

រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សលហុតា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សលហុតា និងមិនមែនជារូបស្សលហុតាក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សមុទុតា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សមុទុតា និងមិនមែនជារូបស្សមុទុតាក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សកម្មញ្ញតា និងមិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតាក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សឧបចយៈ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សឧបចយៈ និងមិនមែនជារូបស្សឧបចយៈក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សសន្តតិ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សសន្តតិ និងមិនមែនជារូបស្សសន្តតិក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សជរតា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សជរតា និងមិនមែនជារូបស្សជរតាក៏មាន រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតា រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជារូបស្សអនិច្ចតា និងមិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតាក៏មាន

យន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ តំ ន កពឡីការោ អាហារោ យន្តំ រូបំ ពាហិរំ តំ អត្ថិ កពឡីការោ អាហារោ អត្ថិ ន កពឡីការោ អាហារោ ឯវំ តិវិធេន រូបសង្គហោ ។

តិកំ ។

[៦] ចតុព្វិធេន រូបសង្គហោ យន្តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ យន្តំ រូបំ អ-នុបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នំ អត្ថិ អនុបាទិន្នំ យន្តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុ-បាទិន្នុបាទានិយំ យន្តំ រូបំ អនុបាទា តំ អត្ថិ ឧ-បាទិន្នុបាទានិយំ អត្ថិ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ យន្តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ អនុបាទា តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្ប-ដិឃំ យន្តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុ-ខុមំ យន្តំ រូបំ អនុបាទា តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ឧបាទា តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ អនុបាទា តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។

រូបណាខាងក្នុង រូបនោះមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ រូបណាខាងក្រៅ រូបនោះជាកពឡិង្ការាហារ និងមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារក៏មាន ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៣ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៣ ។

[៦] ការសង្គ្រោះរូប ដោយចំណែក ៤ គឺរូបណាជាឧបាទា រូបនោះជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន រូបណាជាអនុបាទា រូបនោះជាឧបាទិន្នក៏មាន ជាអនុបាទិន្នក៏មាន រូបណាជាឧបាទា រូបនោះជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទា រូបនោះជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទា រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទា រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទា រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទា រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទា រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន រូបណាជាអនុបាទា រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។

១៨

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នំ តំ អត្ថិ សនិទស្សនំ អត្ថិ អទស្សនំ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នំ តំ អត្ថិ សនិទស្សនំ អត្ថិ អនិទស្សនំ យន្តំ រូបំ ឧចា-ជិន្នំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នំ តំ អត្ថិ មហា-ភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ អនុចា-ជិន្នំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។ យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នុចាជានិយំ តំ អត្ថិ សនិទ-ស្សនំ អត្ថិ អនិទស្សនំ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នុចា-ជានិយំ តំ អត្ថិ សនិទស្សនំ អត្ថិ អនិទស្សនំ យន្តំ រូបំ ឧចាជិន្នុចាជានិយំ តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ អនុចាជិន្នុចាជានិយំ

រូបណាជាឧបាទិន្ន រូបនោះជាសនិទស្សនៈក៏មាន ជាអនិទស្សនៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្ន រូបនោះជាសនិទស្សនៈក៏មាន ជាអនិទស្សនៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្ន រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្ន រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្ន រូបនោះជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្ន រូបនោះជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្ន រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្ន រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មានជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្ន រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្ន រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។ រូបណាជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាសនិទស្សនៈក៏មាន ជាអនិទស្សនៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាសនិទស្សនៈក៏មាន ជាអនិទស្សនៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ

តំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុ-បាទានិយំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។ យន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ តំ អត្ថិ ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ឥន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ អប្ប-ដិឃំ តំ អត្ថិ ឥន្ទ្រិយំ អត្ថិ ន ឥន្ទ្រិយំ យន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ យន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ តំ អត្ថិ មហាភូតំ អត្ថិ ន មហាភូតំ ។ យន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។

រូបនោះជាសប្បដិឃៈក៏មាន ជាអប្បដិឃៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្នុបា-ទានិយៈ រូបនោះជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន រូបណា ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។ រូបណា ជាសប្បដិឃៈ រូបនោះជាឥន្ទ្រិយក៏មាន មិនមែនជាឥន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាជាអប្បដិឃៈ រូបនោះជាឥន្ទ្រិយក៏មាន មិនមែនជាឥន្ទ្រិយក៏មាន រូបណាជាសប្បដិឃៈ រូបនោះ ជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន រូបណា ជាអប្បដិឃៈ រូបនោះ ជាមហាភូតក៏មាន មិនមែនជាមហាភូតក៏មាន ។ រូបណាជាឥន្ទ្រិយ រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណា មិនមែនជាឥន្ទ្រិយ រូបនោះ ជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណា ជាឥន្ទ្រិយ រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន រូបណាមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។

១៧

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

យន្តំ រូបំ មហាភូតំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ តំ អត្ថិ ឱឡារិកំ អត្ថិ សុខុមំ យន្តំ រូបំ មហាភូតំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ យន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ តំ អត្ថិ ទូរេ អត្ថិ សន្តិកេ ។ ទិដ្ឋំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ រូបំ ឯវំ ចតុព្វិធេន រូបសង្គហោ ។

ចតុក្កំ ។

[៧] បញ្ចវិធេន រូបសង្គហោ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ យញ្ច រូបំ ឧបាទា ឯវំ បញ្ចវិធេន រូបសង្គហោ ។

បញ្ចកំ ។

[៨] ឆព្វិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ ឆព្វិធេន រូបសង្គហោ ។

ឆក្កំ ។

រូបណាជាមហាភូត រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាមិនមែនជាមហាភូត រូបនោះជាឱឡារិកៈក៏មាន ជាសុខុមៈក៏មាន រូបណាជាមហាភូត រូបនោះជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន រូបណាមិនមែនជាមហាភូត រូបនោះ ជាទូរេរូបក៏មាន ជាសន្តិកេរូបក៏មាន ។ (បានដល់) *រូបដែលបុគ្គលឃើញ ឮ លិទ្ធ ភ្លក្ស ដឹងច្បាស់ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៤ យ៉ាងនេះ ។*

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៤ ។

[៧] *ការសង្គ្រោះរូប ដោយចំណែក ៥ គឺ បឋវីធាតុ អាបោធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ និងឧបាទារូប ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៥ យ៉ាងនេះ ។*

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៥ ។

[៨] *ការសង្គ្រោះរូប ដោយចំណែក ៦ គឺ រូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក រូបដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក រូបដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ រូបដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត រូបដែលគប្បីដឹងដោយកាយ រូបដែលគប្បីដឹងដោយចិត្ត ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៦ យ៉ាងនេះ ។*

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៦ ។

[៩] សត្តវិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ សត្តវិធេន រូបសង្គហោ ។

សត្តកំ ។

[១០] អដ្ឋវិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ អត្ថិ សុខសម្ផស្សំ អត្ថិ ទុក្ខសម្ផស្សំ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ឯវំ អដ្ឋវិធេន រូបសង្គហោ ។

អដ្ឋកំ ។

[១១] នវវិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យញ្ច រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ឯវំ នវវិធេន រូបសង្គហោ ។

នវកំ ។

[៩] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៧ គឺ រូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក រូបដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក រូបដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ រូបដែលគប្បីដឹងដោយអណ្តាត រូបដែលគប្បីដឹង ដោយកាយ រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោធាតុ រូបដែលគប្បីដឹង ដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៧ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៧ ។

[១០] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៨ គឺ រូបដែលគប្បីដឹងដោយភ្នែក រូបដែលគប្បីដឹងដោយត្រចៀក រូបដែលគប្បីដឹងដោយច្រមុះ រូបដែលគប្បីដឹង ដោយអណ្តាត រូបដែលគប្បីដឹងដោយកាយ រូបមានសម្ផស្សជាសុខ មានសម្ផស្សជាទុក្ខ រូបដែលគប្បីដឹង ដោយមនោធាតុ រូបដែលគប្បីដឹងដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៨ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៨ ។

[១១] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ៩ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ និងរូប ដែលមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ការសង្គ្រោះរូប ដោយចំណែក ៩ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៩ ។

១៩

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ មាតិកា

[១២] ទសវិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ន ឥន្ទ្រិយំ រូបំ អត្ថិ សប្បដិឃំ អត្ថិ អប្បដិឃំ ឯវំ ទសវិធេន រូបសង្គហោ ។

ទសកំ ។

[១៣] ឯកាទសវិធេន រូបសង្គហោ ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ឯវំ ឯកាទសវិធេន រូបសង្គហោ ។

ឯកាទសកំ ។

មាតិកា ។

[១៤] សព្វំ រូបំ នហេតុមេវ អហេតុកមេវ ហេតុវិប្បយុត្តមេវ សប្បច្ចយមេវ សង្ខតមេវ រូបមេវ លោកិយមេវ សាសវមេវ សញ្ញោជនិយមេវ គន្ថនិយមេវ ឱឃនិយមេវ យោគនិយមេវ នីវរណិយមេវ

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ មាតិកា

[១២] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ១០ គឺ ចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ រូបជាសប្បដិឃៈ ជាអប្បដិឃៈ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ១០ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ១០ ។

[១៣] ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ១១ គឺ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ និងរូបជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ ដែលរាប់ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែក ១១ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ១១ ។

ចប់ មាតិកា ។

[១៤] រូបទាំងអស់ សុទ្ធតែគ្មានហេតុ សុទ្ធតែឥតហេតុ សុទ្ធតែប្រាសចាកហេតុ សុទ្ធតែប្រកបដោយបច្ច័យ សុទ្ធតែមានបច្ច័យតាក់តែង សុទ្ធតែជារូបតែម្យ៉ាង សុទ្ធតែជាប់នៅក្នុងលោក សុទ្ធតែប្រកបដោយអាសវៈ សុទ្ធតែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ សុទ្ធតែជារូបដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង សុទ្ធតែជារូបដែលឱឃៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង សុទ្ធតែជារូបដែលយោគៈគប្បីប្រព្រឹត្តកន្លង សុទ្ធតែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ

បាមជ្ជមេវ ឧចាដានិយមេវ សង្កិលេសិកមេវ អ-
ព្យាកតមេវ អដារម្មណមេវ អចេតសិកមេវ ចិត្តវិ-
ប្បយុត្តមេវ នេវវិចាកនវិចាកជម្មជម្មមេវ អសង្កិលិ-
ដ្ឋសង្កិលេសិកមេវ នសវិតក្កសវិចារមេវ នអវិតក្ក-
វិចារមត្តមេវ អវិតក្កអវិចារមេវ នបីតិសហគតមេវ
នសុខសហគតមេវ នឧបេក្ខាសហគតមេវ នេវ-
ទស្សនេន នភាវនាយ បហាតព្វមេវ នេវទស្សនេន
នភាវនាយ បហាតព្វហេតុកមេវ នេវអាចយគាមិ-
នអបចយគាមិមេវ នេវសេក្ខនាសេក្ខមេវ បរិត្តមេវ
កាមាវចរមេវ នរូចាវចរមេវ នអរូចាវចរមេវ បរិយា-
បន្នមេវ នោអបរិយាបន្នមេវ អនិយតមេវ អនិយ្យានិ-
កមេវ ឧប្បន្នំ នហិ វិញ្ញាណេហិ វិញ្ញេយ្យមេវ អ-
និច្ចមេវ ជរាភិភូតមេវ ឯវំ ឯកវិធេន រូបសង្គហោ ។

ឯកកនិទ្ទេសោ ។

[១៨] កតមន្តំ រូបំ ឧចាដា ។ ចក្ខាយតនំ
សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ

សុទ្ធតែជារូប ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល សុទ្ធតែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន សុទ្ធតែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង សុទ្ធតែជាអព្យាក្រឹត សុទ្ធតែគ្មានអារម្មណ៍ សុទ្ធតែមិនមែនជាចេតសិក សុទ្ធតែប្រាសចាកចិត្ត សុទ្ធតែមិនមែនជាវិបាក មិនមែនមានវិបាកជាធម្មតា ជារូបមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង មិនមែនប្រកបដោយវិតក្កៈ ប្រកបដោយវិចារៈទេ មិនមែនមិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈទេ សុទ្ធតែមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ មិនមែនប្រកបដោយបីតិ មិនប្រកបដោយសុខៈ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ជារូបមិនគប្បីលះដោយទស្សនៈ មិនគប្បីលះដោយភាវនា ជារូបមានហេតុមិនគប្បីលះដោយទស្សនៈ មិនគប្បីលះដោយភាវនា មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជាការមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង មិនមែនជាសេក្ខៈ មិនមែនជាអសេក្ខៈ ជារូបតូចឆ្មារ ជាកាមាវចរ មិនមែនជារូបាវចរ មិនមែនជាអរូបាវចរ រាប់ចូលក្នុងវដ្តៈ មិនមែនមិនរាប់ចូលក្នុងវដ្តៈ ជាអនិយតៈ មិនមែនជានិយ្យានិកៈ ជារូបកើតឡើងហើយ គប្បីដឹងដោយវិញ្ញាណ ៦ ជារូបមិនទៀង សុទ្ធតែត្រូវជរាគ្របសង្កត់បាន ការសង្រ្គោះរូបដោយចំណែក ១ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ ឯកកនិទ្ទេស ។

[១៥] រូបជាឧបាទានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ

រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ឥ-ត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ កាយវិញ្ញត្តិ វចី-វិញ្ញត្តិ អាកាសធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស ស-ន្តតិ រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា កពឡីការោ អាហារោ ។

[១៨] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អ-ត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យេន ចក្ខុនា អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន រូបំ សនិទ-ស្សនំ សប្បដិឃំ បស្សិ វា បស្សតិ វា បស្សិស្សតិ វា បស្សេ វា ចក្ខុំបេតំ ចក្ខាយតនំបេតំ ចក្ខុធាតុ-បេសា ចក្ខុន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ

រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ អាកាសធាតុ រូបស្ស-លហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សឧបចយៈ រូបស្ស-សន្តតិ រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា កពឡិង្ការាហារ ។

[១៦] រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ (ឬថា) បុគ្គលឃើញហើយក្តី កំពុងឃើញក្តី នឹងឃើញក្តី គប្បីឃើញក្តី នូវរូបដែលប្រកបដោយការឃើញ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ដោយភ្នែកណា ដែលមិនអាចឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភ្នែកនុ៎ះ ហៅថាចក្ខុក៏បាន (ព្រោះជាអ្នកត្រួតត្រាខាងការឃើញ) ហៅថាចក្ខាយតនៈក៏បាន (ព្រោះជាទីប្រជុំចុះនៃកំណើតរបស់ខ្លួន) ហៅថាចក្ខុធាតុក៏បាន (ព្រោះជាសភាវៈសូន្យ ទាំងមិនមែន) ហៅថាចក្ខុន្ទ្រិយក៏បាន (ព្រោះមាននាទីខាងការឃើញ) ហៅថាលោកក៏បាន (ព្រោះជារបស់សម្រាប់វិនាស) ហៅថាទ្វារក៏បាន (ព្រោះជារបស់សម្រាប់បើកបិទ) ហៅថាសមុទ្រក៏បាន (ព្រោះបំពេញបានដោយក្រ) ហៅថាបណ្ឌរៈក៏បាន (ព្រោះជារបស់ថ្លាបរិសុទ្ធ) ហៅថាខេត្តក៏បាន (ព្រោះជាកន្លែងកើតផស្សៈជាដើម) ហៅថាវត្ថុក៏បាន (ព្រោះជាទីតម្កល់ផស្សៈជាដើម)

នេត្តំបេតំ នយនំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧចាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ ចក្ខុម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ រូបំ សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ចក្ខុំបេតំ ចក្ខាយតនំបេតំ ចក្ខុធាតុបេសា ចក្ខុន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ នេត្តំបេតំ នយនំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧចាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ

ហៅថានេត្រក៏បាន (ព្រោះបង្ហាញទីស្មើនិងទីមិនស្មើ ហើយនាំអត្តភាពទៅ) ហៅថានយនៈក៏បាន (ព្រោះសេចក្តីដូចគ្នានឹងនេត្រនោះ) ហៅថាត្រើយអាយក៏បាន (ព្រោះរាប់បញ្ចូលខាងកាយខ្លួន) ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន (ព្រោះជារបស់សាធារណ៍ដល់របស់ច្រើន ទាំងគ្មានម្ចាស់) នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលរាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ (ឬថា) បុគ្គលខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នូវរូបដែលប្រកបដោយការឃើញ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្នុងភ្នែកណា ដែលមិនអាចឃើញដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភ្នែកនុ៎ះ ហៅថាចក្ខុក៏បាន ថាចក្ខាយតនៈក៏បាន ថាចក្ខុធាតុក៏បាន ថាចក្ខុន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្រក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថានេត្រក៏បាន ថា នយនៈក៏បាន ថាត្រើយខាងអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព

២៣

អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ ចក្ខុំ អនិទស្សនំ សប្ប-
ដិឃំ រូបម្ហិ សនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា
បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ចក្ខុំ-
បេតំ ចក្ខាយតនំបេតំ ចក្ខុធាតុបេសា ចក្ខុន្ទ្រិយំបេតំ
លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំ-
បេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ នេត្តំបេតំ នយនំបេតំ ឱរិមន្តីរំ-
បេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយ-
តនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ
ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិ-
យាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ ចក្ខុំ និស្សា-
យ រូបំ អារព្ភ ចក្ខុសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ
វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ចក្ខុំ
និស្សាយ រូបំ អារព្ភ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្ប-
ជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។
យំ ចក្ខុំ និស្សាយ រូបារម្មណោ ចក្ខុសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ
វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។

ដែលមិនអាចឃើញ ដោយចក្ខុវិញ្ញាណបាន ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ភ្នែកណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងរូប ដែលប្រកបដោយការឃើញ ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ភ្នែកនុ៎ះ ហៅថា ចក្ខុក៏បាន ថាចក្ខាយតនៈក៏បាន ថាចក្ខុធាតុក៏បាន ថាចក្ខុន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្រក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថានេត្រក៏បាន ថានយនៈក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ចក្ខុសម្ផស្សប្រារព្ធរូប កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យភ្នែកណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ប្រារព្ធរូប ព្រោះអាស្រ័យនូវភ្នែកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ ចក្ខុសម្ផស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យភ្នែកណា ។ បេ ។

យំ ចក្ខុំ និស្សាយ រូបារម្មណា ចក្ខុសម្ផស្ស-
ជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្ស-
តិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ចក្ខុំបេតំ ចក្ខាយតនំបេតំ
ចក្ខុធាតុបេសា ចក្ខុន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ
ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ
វត្ថុំបេតំ នេត្តំបេតំ នយនំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុ-
ញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។

[១៧] កាតមន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ យំ
សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ
អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យេន
សោតេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន សទ្ទំ អ-
និទស្សនំ សប្បដិឃំ សុណិ វា សុណាតិ វា
សុណិស្សតិ វា សុណេ វា សោតំបេតំ សោ-
តាយតនំបេតំ សោតធាតុបេសា សោតិន្ទ្រិយំបេតំ
លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ
បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេត្តំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុ-
ញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។

វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យភ្នែកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ភ្នែកនុ៎ះ ហៅថាចក្ខុក៏បាន ថាចក្ខាយតនៈក៏បាន ថាចក្ខុធាតុក៏បាន ថាចក្ខុន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្រក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថានេត្រក៏បាន ថានយនៈក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។

[១៧] រូបជាសោតាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រចៀកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាបុគ្គលស្តាប់ហើយក្តី កំពុងស្តាប់ក្តី នឹងស្តាប់ក្តី គប្បីស្តាប់ក្តី នូវសំឡេងដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយត្រចៀកណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ត្រចៀកនុ៎ះ ហៅថាសោតៈក៏បាន ថាសោតាយតនៈក៏បាន ថាសោតធាតុក៏បាន ថាសោតិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាសោតាយតនៈ ។

កាតមន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ សោតម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ សទ្ទោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា សោតំបេតំ សោតាយតនំបេតំ សោតធាតុបេសា សោតិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ សោតំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សទ្ទម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា សោតំបេតំ សោតាយនំបេតំ សោតធាតុបេសា សោតិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ

រូបជាសោតាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រចៀកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាសំឡេងដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្ដី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី ក្នុងត្រចៀកណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ត្រចៀកនុ៎ះ ហៅថាសោតៈក៏បាន ថាសោតាយតនៈក៏បាន ថាសោតធាតុក៏បាន ថាសោតិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាសោតាយតនៈ ។ រូបជាសោតាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ត្រចៀកណាគឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាត្រចៀកណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្ដី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី ក្នុងសំឡេងដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ត្រចៀកនុ៎ះ ហៅថាសោតៈក៏បាន ថាសោតាយតនៈក៏បាន ថាសោតធាតុក៏បាន ថាសោតិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន

វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ
រូបំ សោតាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ សោតាយត-
នំ ។ យំ សោតំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ
បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្ប-
ដិឃោ យំ សោតំ និស្សាយ សទ្ទំ អារព្ភ សោ-
តសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ
វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សោតំ និស្សាយ
សទ្ទំ អារព្ភ សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញា-
ណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្ប-
ជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សោតំ និស្សាយ សទ្ទារម្មណោ
សោតសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សោតំ និស្សាយ
សទ្ទារម្មណា សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។
សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញា-
ណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា
ឧប្បជ្ជេ វា សោតំបេតំ សោតាយតនំបេតំ សោ-
តធាតុបេសា សោតិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ

ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាសោតាយតនៈ ។ រូបជាសោតាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ត្រចៀកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាសោតសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវសំឡេងកើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវសំឡេងព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ សោតសម្ផស្ស មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យនូវត្រចៀកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ត្រចៀកនុ៎ះ ហៅថាសោតៈក៏បាន ថាសោតាយតនៈក៏បាន ថាសោតធាតុក៏បាន ថាសោតិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន

២៧

ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ
វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ
រូបំ សោតាយតនំ ។

[១៨] កតមន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ យំ ឃានំ
ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវ-
បរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យេន ឃា-
នេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន គន្ធំ អនិទស្សនំ
សប្បដិឃំ ឃាយិ វា ឃាយតិ វា ឃាយិស្សតិ វា
ឃាយេ វា ឃានំបេតំ ឃានាយតនំបេតំ ឃានធាតុ-
បេសា ឃានិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា
សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិម-
ន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ឃានាយ-
តនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ យំ ឃានំ ច-
តុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិ-
យាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ ឃានម្ហិ
អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ គន្ធោ អនិទស្សនោ ស-
ប្បដិឃោ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិ-
ស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ឃានំបេតំ ឃានាយតនំបេតំ

ជាទ្វារក៏បាន ជាសមុទ្រក៏បាន ជាបណ្ណរៈក៏បាន ជាខេត្តក៏បាន ជាវត្ថុក៏បាន ជាត្រើយអាយក៏បាន ជាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាសោតាយតនៈ ។

[១៨] រូបជាឃានាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ប្រមុះណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬជាបុគ្គលធុំហើយក្ដី កំពុងធុំក្ដី នឹងធុំក្ដី គប្បីធុំក្ដី នូវក្លិនដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយប្រមុះណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រមុះនុ៎ះ ហៅថាឃានៈក៏បាន ជាឃានាយតនៈក៏បាន ជាឃានធាតុក៏បាន ជាឃានិន្ទ្រិយក៏បាន ជាលោកក៏បាន ជាទ្វារក៏បាន ជាសមុទ្ទក៏បាន ជាបណ្ណរៈក៏បាន ជាខេត្តក៏បាន ជាវត្ថុក៏បាន ជាត្រើយអាយក៏បាន ជាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាឃានាយតនៈ ។ រូបជាឃានាយតនៈនោះតើដូចម្ដេច ។ ប្រមុះណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ក្លិនដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្ដី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី ក្នុងប្រមុះណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ប្រមុះនុ៎ះ ហៅថាឃានៈក៏បាន ជាឃានាយតនៈក៏បាន

ឃានធាតុបេសា ឃានិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ យំ ឃានំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ ឃានំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ គន្ធម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិ-ហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ឃានំបេតំ ឃា-នាយតនំបេតំ ឃានធាតុបេសា ឃានិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌ-រំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ កា-តមន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។ យំ ឃានំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយា-បន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ ឃានំ និ-ស្សាយ គន្ធំ អារព្ភ ឃានសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។

ថាឃានធាតុក៏បាន ថាឃានិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្រក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាឃានាយតនៈ ។ រូបជាឃានាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ច្រមុះណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ច្រមុះណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្លាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្លាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្លាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្លាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងក្លិនដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ច្រមុះនុ៎ះ ហៅថាឃានៈក៏បាន ថាឃានាយតនៈក៏បាន ថាឃានធាតុក៏បាន ថាឃានិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្រក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាឃានាយតនៈ ។ រូបជាឃានាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ច្រមុះណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ឃានសម្ផស្សប្រារព្ធនូវក្លិន កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើត គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យនូវច្រមុះណា ។ បេ ។

យំ ឃានំ និស្សាយ គន្ធំ អារព្ភ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ឃានំ និស្សាយ គន្ធារម្មណោ ឃានសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ឃានំ និស្សាយ គន្ធារម្មណា ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ឃានំបេតំ ឃានាយតនំបេតំ ឃានធាតុបេសា ឃានិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ឃានាយតនំ ។

[១៩] កតមន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ

វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវក្លិន ព្រោះអាស្រ័យ នូវប្រមុះណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្ស មានក្លិនជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យនូវប្រមុះណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស មានក្លិនជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យនូវប្រមុះណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ប្រមុះនុ៎ះ ហៅថាឃានៈក៏បាន ថាឃានាយតនៈក៏បាន ថាឃានធាតុក៏បាន ថាឃានិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាឃានាយតនៈ ។

[១៩] រូបជាជិវ្ហាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ អណ្តាតណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែល

អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យាយ ជិវ្ហាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ រសំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សាយិ វា សាយតិ វា សាយិស្សតិ វា សាយេ វា ជិវ្ហាបេសា ជិវ្ហាយតនំបេតំ ជិវ្ហាធាតុបេសា ជិវ្ហិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យាយ ជិវ្ហាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ រសោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ជិវ្ហាបេសា ជិវ្ហាយតនំបេតំ ជិវ្ហាធាតុបេសា ជិវ្ហិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។

មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា បុគ្គលលិទ្ធភ្ជក្ស ក្តី កំពុងលិទ្ធភ្ជក្សក្តី នឹងលិទ្ធភ្ជក្សក្តី គប្បីលិទ្ធភ្ជក្សក្តី នូវរសដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយអណ្តាតណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អណ្តាតនុ៎ះ ហៅថាជិវ្ហាក៏បាន ថាជិវ្ហាយតនៈក៏បាន ថាជិវ្ហាធាតុក៏បាន ថាជិវ្ហិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាជិវ្ហាយតនៈ ។ រូបជាជិវ្ហាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ អណ្តាតណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថារសដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ បានខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងអណ្តាតណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អណ្តាតនុ៎ះ ហៅថាជិវ្ហាក៏បាន ថាជិវ្ហាយតនៈក៏បាន ថាជិវ្ហាធាតុក៏បាន ថាជិវ្ហិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាជិវ្ហាយតនៈ ។ រូបជាជិវ្ហាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។

៣១

យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ ប-
សាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិ-
ឃោ យា ជិវ្ហា អនិទស្សនា សប្បដិឃា រស-
ម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិ-
ហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ជិវ្ហា-
បេសា ជិវ្ហាយតនំបេតំ ជិវ្ហាធាតុបេសា ជិវ្ហិន្ទ្រិយំបេតំ
លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌ-
រំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមតីរំបេតំ សុញ្ញោ
គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ កតមន្តំ
រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។ យា ជិវ្ហា ចតុន្នំ មហាភូតានំ
ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្ស-
នោ សប្បដិឃោ យំ ជិវ្ហំ និស្សាយ រសំ អារព្ភ
ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្ស-
តិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ជិវ្ហំ និស្សាយ
រសំ អារព្ភ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា
។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ
វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។

អណ្តាតណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យនូវមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា អណ្តាតណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ បានខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងរសដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ អណ្តាតនុ៎ះ ហៅថាជិវ្ហាក៏បាន ថាជិវ្ហាយតនៈក៏បាន ថាជិវ្ហាធាតុក៏បាន ថាជិវ្ហិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាជិវ្ហាយតនៈ ។ រូបជាជិវ្ហាយតនៈនោះតើដូចម្តេច ។ អណ្តាតណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា ជិវ្ហាសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរស កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា ។ បេ ។ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរស ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។

យំ ជិវ្ហំ និស្សាយ រសារម្មណោ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា យំ ជិវ្ហំ និស្សាយ រសារម្មណា ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ជិវ្ហាបេសា ជិវ្ហាយតនំបេតំ ជិវ្ហាធាតុបេសា ជិវ្ហិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ជិវ្ហាយតនំ ។

[២០] កតមន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យេន កាយេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន ផោដ្ឋព្វំ

ជិវ្ហាសម្ផស្ស មានរសជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា វេទនាកើតអំពីជិវ្ហា-សម្ផស្ស មានរសជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យនូវអណ្តាតណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី អណ្តាតនុ៎ះ ហៅថាជិវ្ហាក៏បាន ថាជិវ្ហាយតនៈក៏បាន ថាជិវ្ហាធាតុក៏បាន ថាជិវ្ហិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាជិវ្ហាយតនៈ ។

[៦០] រូបជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬបុគ្គលបានពាល់ត្រូវហើយក្តី កំពុងពាល់ត្រូវក្តី នឹងពាល់ត្រូវក្តី គប្បីពាល់ត្រូវក្តី នូវផោដ្ឋព្វៈដែល

៣៣

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ផុសិ វា ផុសតិ វា ផុសិស្សតិ វា ផុសេ វា កាយោបេសោ កាយាយតនំបេតំ កាយធាតុបេសា កាយិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ កាយម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ ផោដ្ឋព្វោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា កាយោបេសោ កាយាយតនំបេតំ កាយធាតុបេសា កាយិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ

មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយកាយណាដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាយនុ៎ះ ហៅថាកាយក៏បាន ថាកាយាយតនៈក៏បាន ថាកាយធាតុក៏បាន ថាកាយិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយាយតនៈ ។ រូបជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬផោដ្ឋព្វៈ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្ដី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្ដី ក្នុងកាយណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាយនុ៎ះហៅថាកាយក៏បាន ថាកាយាយតនៈក៏បាន ថាកាយធាតុក៏បាន ថាកាយិ-ន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយាយតនៈ ។ រូបជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព

អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យោ កាយោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ផោដ្ឋព្វម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា កាយោបេសោ កាយាយតនំបេតំ កាយធាតុបេសា កាយិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមន្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ អត្តភាវបរិយាបន្នោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ កាយំ និស្សាយ ផោដ្ឋព្វំ អារព្ភ កាយសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ កាយំ និស្សាយ ផោដ្ឋព្វំ អារព្ភ កាយសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។

ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាកាយណាដែល មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ បានខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំ-ពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងផោដ្ឋព្វៈដែលមិនអាច ឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ កាយនុ៎ះ ហៅថាកាយក៏បាន ថា កាយាយតនៈក៏បាន ថាកាយធាតុក៏បាន ថាកាយិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោក ក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយា-យតនៈ ។ រូបជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ រាប់ចូលក្នុងអត្តភាព ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថាកាយសម្ផស្សប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈ កើត ហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យកាយណា ។ បេ ។ វេទនា កើតអំពីកាយសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវផោដ្ឋព្វៈ ព្រោះអាស្រ័យ កាយណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។

យំ កាយំ និស្សាយ ផោដ្ឋព្វារម្មណោ កាយសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ កាយំ និស្សាយ ផោដ្ឋព្វារម្មណា កាយសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា កាយោបេសោ កាយាយតនំបេតំ កាយធាតុបេសា កាយិន្ទ្រិយំបេតំ លោកោបេសោ ទ្វារាបេសា សមុទ្ទោបេសោ បណ្ឌរំបេតំ ខេត្តំបេតំ វត្ថុំបេតំ ឱរិមត្តីរំបេតំ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។

[២១] កតមន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតកំ លោហិតកំ ឱទាតំ កាឡកំ មញ្ជេដ្ឋកំ ហរិ ហរិវណ្ណំ អម្ពង្កុរវណ្ណំ(១) ទីឃំ រស្សំ អណុំ ថូលំ វដ្ដំ បរិមណ្ឌលំ ចតុរំសំ ឆឡំសំ អដ្ឋំសំ សោឡសំសំ និន្នំ ថលំ ឆាយា អាតបោ អាលោកោ អន្ធការោ អព្ភា មហិកា ធូមោ រជោ ចន្ទមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា

១ ឱ. អង្កុរវណ្ណំ ។

កាយសម្ផស្ស មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យកាយណា វេទនាកើតអំពីកាយសម្ផស្ស មានផោដ្ឋព្វៈជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យកាយណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី កាយនុ៎ះ ហៅថាកាយក៏បាន ថាកាយាយតនៈក៏បាន ថាកាយធាតុក៏បាន ថាកាយិន្ទ្រិយក៏បាន ថាលោកក៏បាន ថាទ្វារក៏បាន ថាសមុទ្ទក៏បាន ថាបណ្ឌរៈក៏បាន ថាខេត្តក៏បាន ថាវត្ថុក៏បាន ថាត្រើយអាយក៏បាន ថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយាយតនៈ ។

[២១] រូបជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុដែលអាចឃើញបាន ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាពណ៌ខៀវ លឿង ក្រហម ស ខ្មៅ ហង្សបាទ ដាំដែង បៃតង ពណ៌ដូចពន្លកស្វាយ វែង ខ្លី តូច ធំ មូលសំប៉ែត មូលត្រុំ ៤ ជ្រុង ៦ ជ្រុង ៨ ជ្រុង ១៦ ជ្រុង ទំនាប ទួល ស្រមោល កម្តៅថ្ងៃ ភ្លឺ ងងឹត ពពក ផែនដី ផ្សែង ធូលី ពណ៌មណ្ឌលព្រះចន្ទ

សុរិយមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា តារករូបានំ វណ្ណនិ-
ភា អាទាសមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា មណិសង្ខមុត្តា-
វេឡុរិយស្ស វណ្ណនិភា ជាតរូបរជតស្ស វណ្ណនិភា
យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ
ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ យំ
រូបំ សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ចក្ខុនា អនិទស្សនេន
សប្បដិឃេន បស្សិ វា បស្សតិ វា បស្សិស្សតិ វា
បស្សេ វា រូបំបេតំ រូបាយតនំបេតំ រូបធាតុបេសា
ឥទន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រូបាយ-
តនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ
វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតកំ
លោហិតកំ ឱទាតំ កាឡកំ មញ្ជេដ្ឋកំ ហរិ
ហរិវណ្ណំ អម្ពង្កុរវណ្ណំ ទីឃំ រស្សំ អណុំ ថូលំ វដ្តំ
បរិមណ្ឌលំ ចតុរំសំ ឆឡំសំ អដ្ឋំសំ សោឡសំសំ
និន្នំ ថលំ ឆាយា អាតបោ អាលោកោ អន្ធកា-
រោ អព្ភា មហិកា ធូមោ រជោ ចន្ទមណ្ឌលស្ស
វណ្ណនិភា សុរិយមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា តារក-
រូបានំ វណ្ណនិភា អាទាសមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា

ពណ៌មណ្ឌលព្រះអាទិត្យ ពណ៌រូបផ្កាយ ពណ៌មណ្ឌលកញ្ចក់ ពណ៌កែវមណី ស័ង្ខ កែវមុក្តា និងកែវពិទូរ្យ ពណ៌មាស និងពណ៌ប្រាក់ ឬថាវត្ថុណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលជារូបមានពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុអាចឃើញបាន ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬថា បុគ្គលឃើញហើយក្តី កំពុងឃើញក្តី នឹងឃើញក្តី គប្បីឃើញក្តី នូវរូបណា ដែលប្រកបដោយការឃើញបាន ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយចក្ខុដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រូបនុ៎ះ ហៅថារូបក៏បាន ថារូបាយតនៈក៏បាន ថារូបធាតុក៏បាន នេះរូបជារូបាយតនៈ ។ រូបជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុដែលអាចឃើញបាន ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ជាពណ៌ខៀវ លឿង ក្រហម ស ខ្មៅ ហង្សបាទ ដាំដែង ពណ៌បៃតង ពណ៌ដូចពន្លកស្វាយ វែង ខ្លី តូច ធំ មូលសំប៉ែត មូលត្លុំ ៤ ជ្រុង ៦ ជ្រុង ៨ ជ្រុង ១៦ ជ្រុង ទំនាប ទួល ស្រមោល កម្តៅថ្ងៃ ភ្លឺ ងងឹត ពពក ផែនដី ផ្សែង ធូលី ពណ៌មណ្ឌលព្រះចន្ទ ពណ៌មណ្ឌលព្រះអាទិត្យ ពណ៌ពួករូបផ្កាយ ពណ៌មណ្ឌលកញ្ចក់ ពណ៌

មណិសង្ខមុត្តាវេឡុរិយស្ស វណ្ណនិភា ជាតរូបរជតស្ស វណ្ណនិភា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ យម្ហិ រូបម្ហិ សនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ ចក្ខុំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា រូបំ បេតំ រូបាយតនំបេតំ រូបធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតកំ លោហិតកំ ឱទាតំ កាឡកំ មញ្ជេដ្ឋកំ ហរិ ហរិវណ្ណំ អម្ពង្កុរវណ្ណំ ទីឃំ រស្សំ អណុំ ថូលំ វដ្ដំ បរិមណ្ឌលំ ចតុរំសំ ឆឡំសំ អដ្ឋំសំ សោឡសំសំ និន្នំ ថលំ ឆាយា អាតបោ អាលោកោ អន្ធការោ អព្ភា មហិកា ធូមោ រជោ ចន្ទមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា សុរិយមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា តារការូបានំ វណ្ណនិភា អាទាសមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា មណិសង្ខមុត្តាវេឡុរិយស្ស វណ្ណនិភា ជាតរូបរជតស្ស

កែវមណី ស័ង្ខ មុក្តា និងកែវពិទូរ្យ ពណ៌មាសនិងពណ៌ប្រាក់ ឬថា វត្ថុណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលជារូបមានពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលអាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ឬចក្ខុដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះរូបណា ដែលអាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន រូបនុ៎ះ ហៅថារូបក៏បាន ថារូបាយតនៈក៏បាន ថារូបធាតុក៏បាន នេះរូបជារូបាយតនៈ ។ រូបជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ អាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ជាពណ៌ខៀវ លឿង ក្រហម ស ខ្មៅ ហង្សបាទ ដាំដែង ពណ៌បៃតង ពណ៌ដូចពន្លកស្វាយ វែង ខ្លី តូច ធំ មូលសំប៉ែត មូលត្លុំ ៤ ជ្រុង ៦ ជ្រុង ៨ ជ្រុង ១៦ ជ្រុង ទំនាប ទួល ស្រមោល កម្តៅថ្ងៃ ភ្លឺ ងងឹត ពពក ផែនដី ផ្សែង ធូលី ពណ៌មណ្ឌលព្រះចន្ទ ពណ៌មណ្ឌលព្រះអាទិត្យ ពណ៌ពួករូបផ្កាយ ពណ៌មណ្ឌលកញ្ចក់ ពណ៌កែវមណី ស័ង្ខ មុក្តា កែវពិទូរ្យ ពណ៌មាសនិងប្រាក់

វណ្ណនិភា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ យំ រូបំ សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ចក្ខុម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា រូបំបេតំ រូបាយតនំបេតំ រូបធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ នីលំ បីតកំ លោហិត-កំ ឱទាតំ កាឡកំ មញ្ជេដ្ឋកំ ហរិ ហរិវណ្ណំ អម្ពង្កុរវណ្ណំ ទីឃំ រស្សំ អណុំ ថូលំ វដ្តំ បរិ-មណ្ឌលំ ចតុរំសំ ឆឡំសំ អដ្ឋំសំ សោឡសំសំ និន្នំ ថលំ ឆាយា អាតបោ អាលោកោ អន្ធកា-រោ អព្ភា មហិកា ធូមោ រជោ ចន្ទមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា សុរិយមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា តារករូបា-នំ វណ្ណនិភា អាទាសមណ្ឌលស្ស វណ្ណនិភា ម-ណិសង្ខមុត្តាវេឡុរិយស្ស វណ្ណនិភា ជាតរូបរជតស្ស

ឬវត្ថុណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលជារូបមានពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុអាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ឬថា រូបណា ដែលអាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះភ្នែកដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រូបនុ៎ះ ហៅថារូបក៏បាន ថារូបាយតនៈក៏បាន ថារូបធាតុក៏បាន នេះរូបជារូបាយតនៈ ។ រូបជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុអាចឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ជាពណ៌ខៀវ លឿង ក្រហម ស ខ្មៅ ហង្សបាទ ដាំដែង ពណ៌បៃតង ពណ៌ដូចពន្លកស្វាយ វែង ខ្លី តូច ធំ មូល សំប៉ែត មូលត្ចុំ ៤ ជ្រុង ៦ ជ្រុង ៨ ជ្រុង ១៦ ជ្រុង ទំនាប ទួល ស្រមោល កម្តៅថ្ងៃ ភ្លឺ ងងឹត ពពក ផែនដី ផ្សែង ធូលី ពណ៌មណ្ឌលព្រះចន្ទ ពណ៌មណ្ឌលព្រះអាទិត្យ ពណ៌ពួករូបផ្កាយ ពណ៌មណ្ឌលកញ្ចក់ ពណ៌កែវមណី ស័ង្ខ មុក្តា កែវពិទូរ្យ ពណ៌មាសនិងប្រាក់

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

វណ្ណនិកា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា សនិទស្សនំ សប្បដិឃំ យំ រូបំ អារព្ភ ចក្ខុំ និស្សាយ ចក្ខុ-សម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រូបំ អារព្ភ ចក្ខុំ និ-ស្សាយ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រូបារម្មណោ ចក្ខុំ និស្សាយ ចក្ខុសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រូបារម្មណា ចក្ខុំ និស្សាយ ចក្ខុសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្ប-ជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា រូបំបេតំ រូបាយតនំបេតំ រូបធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រូបាយ-តនំ ។

ឬវត្ថុណាមួយ ជារូប មានពណ៌ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ជាវត្ថុអាច ឃើញបាន ប៉ះពាល់បាន ឬថា ចក្ខុសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរូបណា កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះ អាស្រ័យភ្នែក ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរូបណា ព្រោះអាស្រ័យភ្នែក ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុ-វិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ ចក្ខុសម្ផស្សមានរូបជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យភ្នែកណា កើតឡើង ហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ វេទនាកើត អំពីចក្ខុសម្ផស្ស មានរូបជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យភ្នែកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយ ក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី រូបនុ៎ះ ហៅថា រូបក៏បាន ថារូបាយតនៈក៏បាន ថារូបធាតុក៏បាន នេះរូបជារូបាយតនៈ ។

[២២] កតមន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្ស-នោ សប្បដិឃោ ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គសទ្ទោ សង្ខស-ទ្ទោ បណវសទ្ទោ គីតសទ្ទោ វាទិតសទ្ទោ សម្ម-សទ្ទោ បាណិសទ្ទោ សត្តានំ និគ្ឃោសសទ្ទោ ជា-តូនំ សន្និឃាតសទ្ទោ វាតសទ្ទោ ឧទកសទ្ទោ មនុ-ស្សសទ្ទោ អមនុស្សសទ្ទោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ សទ្ទំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ សោ-តេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន សុណិ វា សុ-ណាតិ វា សុណិស្សតិ វា សុណេ វា សទ្ទោបេ-សោ សទ្ទាយតនំបេតំ សទ្ទធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គ-សទ្ទោ សង្ខសទ្ទោ បណវសទ្ទោ គីតសទ្ទោ វាទិតសទ្ទោ សម្មសទ្ទោ បាណិសទ្ទោ សត្តានំ និ-គ្ឃោសសទ្ទោ ជាតូនំ សន្និឃាតសទ្ទោ វាតសទ្ទោ

[២២] រូប ជាសទ្ទាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ សំឡេងណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺសំឡេងស្គរ សំឡេងសំភោរ សំឡេងស័ង្ខ សំឡេងស្គរជ័យ សំឡេងច្រៀង សំឡេងប្រគំ សំឡេងរនាត សំឡេងទះដៃ សំ-ឡេងខ្ចារខ្ចរនៃពួកសត្វ សំឡេងពួកធាតុប៉ះពាល់គ្នា សំឡេងខ្យល់ សំ-ឡេងទឹក សំឡេងមនុស្ស សំឡេងអមនុស្ស ឬសំឡេងណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ បុគ្គលស្ដាប់ហើយក្ដី កំពុងស្ដាប់ក្ដី គប្បីស្ដាប់ក្ដីនូវសំឡេងណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប៉ះពាល់បានដោយត្រចៀកដែលមិនអាចឃើញបាន តែប៉ះពាល់បាន សំឡេងនុ៎ះ ហៅថាសទ្ទៈក៏បាន ថាសទ្ទាយតនៈក៏បាន ថាសទ្ទធាតុក៏បាន នេះរូប ជាសទ្ទាយ-តនៈ ។ រូប ជាសទ្ទាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ សំឡេងណា អា-ស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប៉ះពាល់បាន គឺសូរស្គរធំ សូរសំភោរ សូរស័ង្ខ សូរស្គរជ័យ សំឡេងច្រៀង សូរប្រគំ សូររនាត សូរទះដៃ សូរខ្ចារខ្ចរនៃពួកសត្វ សូរធាតុទង្គិចគ្នា សូរខ្យល់

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

ឧទកសទ្ទោ មនុស្សសទ្ទោ អមនុស្សសទ្ទោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ សទ្ទម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ សោតំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា សទ្ទោបេសោ សទ្ទាយតនំបេតំ សទ្ទធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គសទ្ទោ សង្ខសទ្ទោ បណវសទ្ទោ គីតសទ្ទោ វាទិតសទ្ទោ សម្មសទ្ទោ បាណិសទ្ទោ សត្តានំ និគ្ឃោសសទ្ទោ ធាតូនំ សន្និឃាតសទ្ទោ វាតសទ្ទោ ឧទកសទ្ទោ មនុស្សសទ្ទោ អមនុស្សសទ្ទោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យោ សទ្ទោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ សោតម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា សទ្ទោបេសោ សទ្ទាយតនំបេតំ

សូរទឹក សំឡេងមនុស្ស សំឡេងអមនុស្ស ឬថា សូរសព្ទណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មួយទៀត ត្រចៀក ដែលមិនអាច ឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុង ខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះសំឡេងណា ដែល មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ សូរសព្ទនុ៎ះ ហៅថា សទ្ទៈក៏បាន ថាសទ្ទាយតនៈក៏បាន ថាសទ្ទធាតុក៏បាន នេះរូបជាសទ្ទា-យតនៈ ។ រូបជាសទ្ទាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សំឡេងណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការ ប៉ះពាល់ គឺសូរស្គរធំ សូរសំភោរ សូរស័ង្ខ សូរស្គរជ័យ សំឡេង ច្រៀង សូរប្រគំ សូររនាត សូរទះដៃ សូរខ្ទារខ្ទរនៃពួកសត្វ សូរ ពួកធាតុទង្គិចគ្នា សូរខ្យល់ សូរទឹក សំឡេងមនុស្ស សំឡេង អមនុស្ស ឬថា សូរសព្ទណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យ មហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ សំឡេងណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះ ពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំង ខ្ទប់ក្តី ចំពោះត្រចៀក ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយ ការប៉ះពាល់ សូរសព្ទនុ៎ះ ហៅថាសទ្ទៈក៏បាន ថាសទ្ទាយតនៈក៏បាន

សទ្ទធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ យោ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ភេរិសទ្ទោ មុទិង្គសទ្ទោ សង្ខសទ្ទោ បណវសទ្ទោ គីតសទ្ទោ វាទិតសទ្ទោ សម្មសទ្ទោ បាណិសទ្ទោ សត្តានំ និគ្ឃោសសទ្ទោ ធាតូនំ សន្និឃាតសទ្ទោ វាតសទ្ទោ ឧទកសទ្ទោ មនុស្សសទ្ទោ អមនុស្សសទ្ទោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ សទ្ទោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ សទ្ទំ អារព្ភ សោតំ និស្សាយ សោតសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សទ្ទំ អារព្ភ សោតំ និស្សាយ សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សទ្ទារម្មណោ សោតំ និស្សាយ សោតសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ សទ្ទារម្មណា សោតំ និស្សាយ សោតសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។

ថាសទ្ទធាតុក៏បាន នេះរូប ជាសទ្ទាយតនៈ ។ រូប ជាសទ្ទាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សំឡេងណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺសូរស្គរធំ សូរសំភោរ សូរស័ង្ខ សូរស្គរជ័យ សំឡេងច្រៀង សូរប្រគំ សូររនាត សូរទះដៃ សូរខ្ទារខ្ទរនៃពួកសត្វ សូរពួកធាតុទង្គិចគ្នា សូរខ្យល់ សូរទឹក សំឡេងមនុស្ស សំឡេងអមនុស្ស ឬថា សូរសព្ទណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ សោតសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវសំឡេងណា កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីសោតសម្ផស្ស ប្រារព្ធសំឡេងណា ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀក ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ សោត-សម្ផស្ស មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពី សោតសម្ផស្ស មានសំឡេងជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។

សោតវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា សទ្ទោបេសោ សទ្ទាយតនំបេតំ សទ្ទ-ធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។

[៦៣] កាតមន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលគន្ធោ សារគន្ធោ តចគន្ធោ ប-ត្តគន្ធោ បុប្ផគន្ធោ ផលគន្ធោ អាមគន្ធោ វិសគន្ធោ សុគន្ធោ ទុគ្គន្ធោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្ប-ដិឃោ យំ គន្ធំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ឃានេន អ-និទស្សនេន សប្បដិឃេន ឃាយិ វា ឃាយតិ វា ឃាយិស្សតិ វា ឃាយេ វា គន្ធោបេសោ គន្ធាយ-តនំបេតំ គន្ធធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។

សោតវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី សូរសព្ទនុ៎ះ ហៅថា សទ្ទៈក៏បាន ថា សទ្ទាយតនៈក៏បាន ថា សទ្ទធាតុក៏បាន នេះរូបជាសទ្ទាយតនៈ ។

[២៣] រូប ជាគន្ធាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ក្លិនណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺក្លិនមើម ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនឆ្អាប ក្លិនក្រពុល ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ឬក្លិនណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ បុគ្គលធុំហើយក្តី កំពុងធុំក្តី នឹងធុំក្តី គប្បីធុំក្តី នូវក្លិនណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយច្រមុះ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្លិននុ៎ះ ហៅថាគន្ធៈក៏បាន ថាគន្ធាយតនៈក៏បាន ថាគន្ធធាតុក៏បាន នេះរូបជាគន្ធាយតនៈ ។

៤៤

កតមន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលគន្ធោ សារគន្ធោ តចគន្ធោ បត្តគន្ធោ បុប្ផគន្ធោ ផលគន្ធោ អាមគន្ធោ វិសគន្ធោ សុគន្ធោ ទុគ្គន្ធោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យម្ហិ គន្ធម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ ឃានំ អនិទស្សនំ សប្ប-ដិឃំ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា គន្ធោបេសោ គន្ធាយតនំបេតំ គន្ធ-ធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូ-តានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូល-គន្ធោ សារគន្ធោ តចគន្ធោ បត្តគន្ធោ បុប្ផគន្ធោ ផលគន្ធោ អាមគន្ធោ វិសគន្ធោ សុគន្ធោ ទុគ្គន្ធោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ

រូប ជាគន្ធាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ក្លិនណា ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺក្លិនមើម ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនឆ្អាប ក្លិនក្រពុល ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ឬក្លិនណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬច្រមុះដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះក្លិនណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្លិននុ៎ះ ហៅថាគន្ធៈក៏បាន ថាគន្ធាយតនៈក៏បាន ថាគន្ធធាតុក៏បាន នេះរូប ជាគន្ធាយតនៈ ។ រូប ជាគន្ធាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ក្លិនណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺក្លិនមើម ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនឆ្អាប ក្លិនក្រពុល ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ឬក្លិនណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤

ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យោ គន្ធោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ឃានម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា គន្ធោបេសោ គន្ធាយតនំបេតំ គន្ធធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។ យោ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលគន្ធោ សារគន្ធោ តចគន្ធោ បត្តគន្ធោ បុប្ផគន្ធោ ផលគន្ធោ អាមគន្ធោ វិសគន្ធោ សុគន្ធោ ទុគ្គន្ធោ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ គន្ធោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យំ គន្ធំ អារព្ភ ឃានំ និស្សាយ ឃានសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ គន្ធំ អារព្ភ ឃានំ និស្សាយ ឃានសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ គន្ធារម្មណោ

ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មួយទៀត ក្លិនណាដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះច្រមុះ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ក្លិននុ៎ះ ហៅថាគន្ធៈក៏បាន ថាគន្ធាយតនៈក៏បាន ថាគន្ធធាតុក៏បាន នេះរូបជាគន្ធាយតនៈ ។ រូបជាគន្ធាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ក្លិនណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺក្លិនមើម ក្លិនខ្លឹម ក្លិនសំបក ក្លិនស្លឹក ក្លិនផ្កា ក្លិនផ្លែ ក្លិនឆ្អាប ក្លិនក្រពុល ក្លិនក្រអូប ក្លិនស្អុយ ឬ ក្លិនណាមួយ សូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬឃានសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវក្លិនណា កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះ ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវក្លិនណា ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះ ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណកើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្ស មានក្លិនជាអារម្មណ៍

ឃានំ និស្សាយ ឃានសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្ប-
ជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។
យំ គន្ធារម្មណា ឃានំ និស្សាយ ឃានសម្ផស្សជា
វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។
ឃានវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ
វា ឧប្បជ្ជេ វា គន្ធោបេសោ គន្ធាយតនំបេតំ គន្ធ-
ធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ គន្ធាយតនំ ។

[២៤] កាតមន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។ យោ
រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ
សប្បដិឃោ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ ប-
ត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មធុរំ តិ-
ត្តកំ កដុកំ លោណិកំ ខារិកំ លម្ពិលំ[១] កា-
សាវោ សាទុ អសាទុ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ
រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ

១ ឱ. លបិលំ ។

កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យប្រមុះណា ។ បេ ។ វេទនាកើតអំពីឃានសម្ផស្ស មានក្លិនជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យប្រមុះណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ឃានវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ក្លិននុ៎ះ ហៅថាគន្ធៈក៏បាន ថាគន្ធាយតនៈក៏បាន ថាគន្ធធាតុក៏បាន នេះរូប ជាគន្ធាយតនៈ ។

[៦៤] រូប ជារសាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រសជាតិណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺរសមើម រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ រសជូរ ផ្អែម ល្វីង ហឹរ ប្រៃ ខារ រសលាយជូរ ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ឬ រសណាមួយសូម្បីដទៃ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន

៤៧

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

សប្បដិឃោ យំ រសំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ ជិ-ហ្វាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ សាយិ វា សា-យតិ វា សាយិស្សតិ វា សាយេ វា រសោបេ-សោ រសាយតនំបេតំ រសធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រ-សាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។ យោ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរ-សោ បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មធុរំ តិត្តកំ កដុកំ លោណិកំ ខារិកំ លម្ពិលំ កសាវោ សា-ទុ អសាទុ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ រសោ ច-តុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្ប-ដិឃោ យម្ហិ រសម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ ជិហ្វា អនិទស្សនា សប្បដិឃា បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា រសោបេសោ រសាយតនំបេតំ រសធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រសា-យតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។ យោ រសោ

តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ បុគ្គលិទ្ធភ្លក្សហើយក្តី កំពុងលិទ្ធភ្លក្សក្តី នឹងលិទ្ធភ្លក្សក្តី គប្បីលិទ្ធភ្លក្សក្តី នូវរសណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយអណ្តាត ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រសជាតិនុ៎ះ ហៅថារសក៏បាន ថារសាយ-តនៈក៏បាន ថារសធាតុក៏បាន នេះរូបជារសាយតនៈ ។ រូបជារសាយ-តនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រសណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺរសមើម រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ រសជូរ រសផ្អែម ល្វីង ហឹរ ប្រៃ ខារ រសលាយជូរ ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ឬ រសណាមួយសូម្បីដទៃ ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬ អណ្តាតដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះរសណាដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រសជាតិនេះ ហៅថារសក៏បាន ថារសាយតនៈក៏បាន ថារសធាតុក៏បាន នេះរូបជារសាយតនៈ ។ រូបជារសាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រសណា

ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មធុរំ តិត្តកំ កដុកំ លោណិកំ ខារិកំ លម្ពិលំ កសាវោ សាទុ អសាទុ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ យោ រសោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ ជិវ្ហាយ អនិទស្សនាយ សប្បដិឃាយ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា រសោបេសោ រសាយតនំបេតំ រសធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។ យោ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ មូលរសោ ខន្ធរសោ តចរសោ បត្តរសោ បុប្ផរសោ ផលរសោ អម្ពិលំ មធុរំ តិត្តកំ កដុកំ លោណិកំ ខារិកំ លម្ពិលំ កសាវោ សាទុ អសាទុ យោ វា បនញ្ញោបិ អត្ថិ រសោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ អនិទស្សនោ

អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ មិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺរសមើម រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ជូរ ផ្អែម ល្វីង ហឹរ ប្រៃ ខារ រសលាយជូរ ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ឬរសណាមួយសូម្បីដទៃ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ឬរសណាដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះអណ្តាតដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ រសជាតិនុ៎ះ ហៅថារសក៏បាន ថារសាយតនៈក៏បាន ថារសធាតុក៏បាន នេះរូបជារសាយតនៈ ។ រូបជារសាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រសណា អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ គឺរសមើម រសដើម រសសំបក រសស្លឹក រសផ្កា រសផ្លែ ជូរ ផ្អែម ល្វីង ហឹរ ប្រៃ ខារ រសលាយជូរ ចត់ ឆ្ងាញ់ មិនឆ្ងាញ់ ឬរសណាមួយសូម្បីដទៃ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ដែលមិនអាចឃើញបាន

សប្បដិឃោ យំ រសំ អារព្ភ ជិវ្ហំ និស្សាយ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រសំ អារព្ភ ជិវ្ហំ និស្សាយ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រសារម្មណោ ជិវ្ហំ និស្សាយ ជិវ្ហាសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ រសារម្មណា ជិវ្ហំ និស្សាយ ជិវ្ហាសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា រសោបេសោ រសាយតនំបេតំ រសធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ រសាយតនំ ។

[២៨] កតមន្តំ រូបំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ យំ ឥត្ថិយា ឥត្ថីលិង្គំ ឥត្ថីនិមិត្តំ ឥត្ថីកុត្តំ ឥត្ថាកប្បោ ឥត្ថិត្តំ[១] ឥត្ថីភាវោ ឥទន្តំ រូបំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។

---
១ ឱ. ម. ឥត្ថត្តំ ។

តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ មួយទៀត ជិវ្ហាសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរស កើតហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា ។ បេ ។ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស ប្រារព្ធនូវរសណា ព្រោះអស្រ័យអណ្តាត ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្ស មានរសជាអារម្មណ៍ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា ។ បេ ។ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្ផស្ស មានរសជាអារម្មណ៍ ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី រសជាតិនុ៎ះ ហៅថា រសក៏បាន ថារសាយតនៈក៏បាន ថារសធាតុក៏បាន នេះរូប ជារសាយតនៈ ។

[២៥] រូបជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាស្រី គ្រឿងចំណាំជាស្រី កិរិយាជាស្រី អាការជាស្រី លំនាំជាស្រី ភាពជាស្រី ណា របស់ស្រី នេះរូប ជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។

[២៦] កតមន្តំ រូបំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ យំ បុ-
រិសស្ស បុរិសលិង្គំ បុរិសនិមិត្តំ បុរិសកុត្តំ បុរិសា-
កប្បោ បុរិសត្តំ បុរិសភាវោ ឥទន្តំ រូបំ បុរិសិ-
ន្ទ្រិយំ ។

[២៧] កតមន្តំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេ-
សំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយ-
នា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ
ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។

[២៨] កតមន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញត្តិ ។ យា កុ-
សលចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្ត-
ស្ស វា អភិក្កមន្តស្ស វា បដិក្កមន្តស្ស វា អាលោ-
កេន្តស្ស វា វិលោកេន្តស្ស វា សម្មិញ្ជេន្តស្ស វា
បសារេន្តស្ស វា កាយស្ស ថម្ភនា សន្ថម្ភនា សន្ថម្ភិ-
តត្តំ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ កា-
យវិញ្ញត្តិ ។

[២៩] កតមន្តំ រូបំ វចីវិញ្ញត្តិ ។ យា កុសល-
ចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្តស្ស វា

[២៦] រូបជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាប្រុស គ្រឿងចំណាំជាប្រុស កិរិយាជាប្រុស អាការជាប្រុស លំនាំជាប្រុស ភាពជាប្រុស ណា របស់ប្រុស នេះរូបជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។

[២៧] រូបជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការរស់នៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នេះរូបជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។

[២៨] រូបជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការទប់កាយ ការគាំទ្រកាយ ការទប់ទល់កាយ ការកម្រើកកាយ អាការញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ភាពញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្ដី មានចិត្តជាអកុសលក្ដី មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្ដី កាលឈានទៅមុខក្ដី ឈានទៅក្រោយក្ដី សម្លឹងមើលក្ដី ក្រឡេកមើលក្ដី បត់ចូលក្ដី លាចេញក្ដី នេះរូបជាកាយវិញ្ញត្តិ ។

[២៩] រូបជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្ដេច ។ វាចា ការបន្លឺគន្លងពាក្យ ការពោល ការគឹកកង កម្មគឺការគឹកកង គឺវាចា វចីភេទ ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្ដី មានចិត្តជាអកុសលក្ដី

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

វាចា គិរា ព្យប្បថោ ឧទីរណំ ឃោសោ ឃោសកម្មំ វាចា វចីភេទោ អយំ វុច្ចតិ វាចា យា តាយ វាចាយ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ វចីវិញ្ញត្តិ ។

[៣០] កតមន្តំ រូបំ អាកាសធាតុ ។ យោ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហិ ឥទន្តំ រូបំ អាកាសធាតុ ។

[៣១] កតមន្តំ រូបំ រូបស្ស លហុតា ។ យា រូបស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធតា អវិត្ថនតា ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស លហុតា ។

[៣២] កតមន្តំ រូបំ រូបស្ស មុទុតា ។ យា រូបស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកថិនតា ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស មុទុតា ។

[៣៣] កតមន្តំ រូបំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។ យា រូបស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។

មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្តី នេះហៅថាវាចា គឺការកម្រើកសម្តី ការញុំាងសម្តីឲ្យកម្រើក ភាពនៃការញុំាងសម្តីឲ្យកម្រើក នេះរូបជាវចីវិញ្ញត្តិ ។

[៣០] រូបជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ កន្លែងដែលមិនអាចក្ខរាស់បាន អាកាស ទីឥតទើស ទីអាកាស ទីចន្លោះ វាលដែលមិនប៉ះពាល់ ដោយមហាភូតទាំង ៤ ណា នេះរូបជាអាកាសធាតុ ។

[៣១] រូបជារូបស្សលហុតានោះ តើដូចម្តេច ។ ការរហ័សរហួន ការប្រែប្រួលរហ័ស ការមិនយឺតយូរ ការមិនបង្អង់ ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សលហុតា ។

[៣២] រូបជារូបស្សមុទុតានោះ តើដូចម្តេច ។ ការទន់ ភាពទន់ ការមិនរឹង ការមិនស្តូកស្តឹង ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សមុទុតា ។

[៣៣] រូបជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃរូបគួរដល់ការងារ ការធ្វើការងារបាន ភាពគួរធ្វើការងារបាន ណា នេះរូបជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។

[៣៤] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ឧបចយោ ។ យោ អាយតនានំ អាចយោ សោ រូបស្ស ឧបចយោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ឧបចយោ ។

[៣៥] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស សន្តតិ ។ យោ រូបស្ស ឧបចយោ សា រូបស្ស សន្តតិ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស សន្តតិ ។

[៣៦] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ជរតា ។ យា រូបស្ស ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ជរតា ។

[៣៧] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។ យោ រូបស្ស ខយោ វយោ ភេទោ បរិភេទោ អ-និច្ចតា អន្តរធានំ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។

[៣៨] កាតមន្តំ រូបំ កពឡីការោ អាហា-រោ ។ ឱទនោ កុម្មាសោ សត្តុ មច្ឆា មំសំ ខីរំ ទធិ សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ យំ

[៣៤] រូបជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការសន្សំណា នៃពួកអាយតនៈ នោះជារូបស្សឧបចយៈ នេះរូបជារូបស្សឧបចយៈ ។

[៣៥] រូបជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការកកើតណា នៃរូប នោះជារូបស្សសន្តតិ គឺការតរូប នេះរូបជារូបស្សសន្តតិ ។

[៣៦] រូបជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ជរា សេចក្ដីគ្រាំគ្រា ការបាក់ធ្មេញ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រីវ ការថយអាយុ ការចាស់ទុំនៃពួកឥន្ទ្រិយ ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សជរតា ។

[៣៧] រូបជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ការអស់ទៅ ការសូន្យទៅ ការបែកធ្លាយ ការបាក់បែក ការមិនទៀង ការបាត់បង់ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សអនិច្ចតា ។

[៣៨] រូបជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្ដេច ។ បាយ នំសដូវ ត្រី សាច់ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវ ទឹក-ដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ទឹកអំពៅ ឬរូបណាមួយ សូម្បីដទៃ

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

វាបនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ យម្ហិ យម្ហិ ជនបទេ តេសំ តេសំ សត្តានំ មុខាសិយំ ទន្តវិខាទនំ គលជ្ឈោហរណីយំ កុច្ឆិវិត្ថម្ភនំ យាយ ឱជាយ សត្តា យាបេន្តិ ឥទន្តំ រូបំ កពឡីការោ អាហារោ ។

ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ។

ឧបាទាភាជនីយំ ។

រូបកណ្ឌេ បឋមភាណវារំ[១] ។

[៣៩] កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទាយ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ[២] ។

[៤០] កតមន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ កក្ខឡំ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ សុខសម្ផស្សំ ទុក្ខសម្ផស្សំ គរុកំ លហុកំ យំ ផោដ្ឋព្វំ អនិទស្សនំ សប្បដិឃំ កាយេន អនិទស្សនេន សប្បដិឃេន ផុសិ វា ផុសតិ វា ផុសិស្សតិ វា ផុសេ វា ផោដ្ឋព្វោ បេសោ

---

១ បុរិមភាណវារតោ សម្ពន្ធគណនាយ សត្តមំ ភវិតព្វំ ។ ២ ឱ. ម. ឥតោ បរំ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទាតិ ទិស្សតិ ។

គឺជារបស់សម្រាប់ស៊ីក្នុងមាត់ ទំពាដោយធ្មេញ លេបចូលក្នុងបំពង់ក ប្រកក្នុងផ្ទៃ នៃពួកសត្វនោះៗ ក្នុងជនបទណាៗ ឬពួកសត្វញុំាង អត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយឱជាណា នេះរូបជាកពឡិង្ការាហារ ។

រូបទាំងនេះ ជាឧបាទា ។

ចប់ ឧបាទាភាជនីយៈ ។

ចប់ បឋមភាណវារៈ ក្នុងរូបកណ្ឌ ។

[៣៩] រូបមិនមែនជាឧបាទានោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ ។

[៤០] រូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបជាបឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ ជារូបរឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រាត មានសម្ផស្សជាសុខ មានសម្ផស្សជាទុក្ខ ជារូបធ្ងន់ រូបស្រាល បុគ្គលពាល់ត្រូវហើយក្តី កំពុងពាល់ត្រូវក្តី នឹងពាល់ត្រូវក្តី គប្បីពាល់ត្រូវក្តី នូវផ្សព្វណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ដោយកាយ ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ផ្សព្វនុ៎ះ ហៅថាផោដ្ឋព្វៈក៏បាន

ផោដ្ឋព្វាយតនំបេតំ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ កក្ខឡំ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ សុខសម្ផស្សំ ទុក្ខសម្ផស្សំ គរុកំ លហុកំ យម្ហិ ផោដ្ឋព្វម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ កាយោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ បដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិហញ្ញេ វា ផោ-ដ្ឋព្វោបេសោ ផោដ្ឋព្វាយតនំបេតំ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ផោដ្ឋ-ព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ ក-ក្ខឡំ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ សុខសម្ផស្សំ ទុក្ខស-ម្ផស្សំ គរុកំ លហុកំ យោ ផោដ្ឋព្វោ អនិទស្សនោ សប្បដិឃោ កាយម្ហិ អនិទស្សនម្ហិ សប្បដិឃម្ហិ ប-ដិហញ្ញិ វា បដិហញ្ញតិ វា បដិហញ្ញិស្សតិ វា បដិ-ហញ្ញេ វា ផោដ្ឋព្វោបេសោ ផោដ្ឋព្វាយតនំបេតំ ផោ-ដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កត-មន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ តេជោធាតុ

ថាផោដ្ឋព្វាយតនៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបជាបឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ ជារូបរឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រាត មានសម្ផស្សជាសុខ មានសម្ផស្សជាទុក្ខ ជារូបធ្ងន់ រូបស្រាល ឬកាយដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ចំពោះផ្សព្វណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ផ្សព្វនុ៎ះ ហៅថាផោដ្ឋព្វៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វាយតនៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបជាបឋវីធាតុ តេជោធាតុ វាយោធាតុ ជារូបរឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រាត មានសម្ផស្សជាសុខ មានសម្ផស្សជាទុក្ខ ជារូបធ្ងន់ រូបស្រាល ឬផោដ្ឋព្វៈណា ដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ខ្ទាំងខ្ទប់ហើយក្តី កំពុងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី នឹងខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី គប្បីខ្ទាំងខ្ទប់ក្តី ក្នុងកាយដែលមិនអាចឃើញបាន តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ផ្សព្វនុ៎ះ ហៅថាផោដ្ឋព្វៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វាយតនៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបជាបឋវីធាតុ តេជោធាតុ

វាយោធាតុ កក្ខឡំ មុទុកំ សណ្ហំ ផរុសំ សុខសម្ផស្សំ ទុក្ខសម្ផស្សំ គរុកំ លហុកំ យំ ផោដ្ឋព្វំ អារព្ភ កាយំ និស្សាយ កាយសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ផោដ្ឋព្វំ អារព្ភ កាយំ និស្សាយ កាយសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ផោដ្ឋព្វារម្មណោ កាយំ និស្សាយ កាយសម្ផស្សោ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ។ បេ ។ យំ ផោដ្ឋព្វារម្មណា កាយំ និស្សាយ កាយសម្ផស្សជា វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណំ ឧប្បជ្ជិ វា ឧប្បជ្ជតិ វា ឧប្បជ្ជិស្សតិ វា ឧប្បជ្ជេ វា ផោដ្ឋព្វោបេសោ ផោដ្ឋព្វាយតនំបេតំ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។

[៦១] កតមន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។ យំ អាបោ

វាយោធាតុ ជារូបរឹង ទន់ ល្អិត គ្រោតគ្រាត មានសម្ផស្សជាសុខ មានសម្ផស្សជាទុក្ខ ជារូបធ្ងន់ រូបស្រាល ឬកាយសម្ផស្ស អាស្រ័យនូវកាយ ព្រោះប្រារព្ធនូវផ្សព្វណា កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ វេទនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស អាស្រ័យនូវកាយ ព្រោះប្រារព្ធនូវផ្សព្វណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតឡើងហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ កាយសម្ផស្ស មានផ្សព្វជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យនូវកាយណា កើតហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី ។ បេ ។ វេទនាដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស មានផ្សព្វជាអារម្មណ៍ អាស្រ័យនូវកាយណា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ ចេតនា ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណ កើតហើយក្តី កំពុងកើតក្តី នឹងកើតក្តី គប្បីកើតក្តី សភាវៈនុ៎ះ ហៅថាផោដ្ឋព្វៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វាយតនៈក៏បាន ថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។

[៦១] រូបជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ សភាពជាទឹក

អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ឥទន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។

ឥទន្តំ រូបំ នោឧបាទា ។

[៤២] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ។ ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ អនុបាទិន្នំ ។

ការតាំងនៅគឺទឹក សភាពសើមជ្រាប ការតាំងនៅគឺសភាពសើមជ្រាប ការតភ្ជាប់នៃរូប នេះរូប ជាអាបោធាតុ ។

រូបទាំងនេះ មិនមែនជាឧបាទា ។

[៦២] រូបជាឧបាទិន្នៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយៈ (ការសន្សំនៃរូប) រូបស្សសន្តតិ (តំណនៃរូប) កពឡិង្ការាហារ (អាហារដែលធ្វើឲ្យជាពំនូត) ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្ន ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ (ការកម្រើកនៃកាយ) វចីវិញ្ញត្តិ (ការកម្រើកនៃវាចា) រូបស្ស លហុតា (ភាពនៃរូបស្រាល) រូបស្សមុទុតា (ភាពនៃរូបទន់) រូបស្ស កម្មញ្ញតា (ភាពនៃរូបគួរដល់ការងារ) រូបស្សជរតា (ភាពនៃរូបគ្រាំគ្រា) រូបស្សអនិច្ចតា (ភាពនៃរូបមិនទៀង) ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាអនុបាទិន្ន ។

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

[៤៣] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។

[៤៤] កតមន្តំ រូបំ សនិទស្សនំ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ សនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនិទស្សនំ ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ ទុកនិទ្ទេស

[៤៣] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយ-តនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូប ជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូប-ស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូប ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ។

[៤៤] រូប ជាសនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូប ជាសនិទស្សនៈ ។ រូប ជាអនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។

ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនិទស្សនំ ។

[៤៥] កតមន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ។ ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ។

[៤៦] កតមន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ សោតិន្ទ្រិយំ ឃានិន្ទ្រិយំ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ កាយិន្ទ្រិយំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។

[៤៧] កតមន្តំ រូបំ មហាភូតំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ។

ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប ជាអនិទស្សនៈ ។

[៤៥] រូបជាសប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាសប្បដិឃៈ ។ រូបជាអប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប ជាអប្បដិឃៈ ។

[៤៦] រូបជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ សោតិន្ទ្រិយ ឃានិន្ទ្រិយ ជិវ្ហិន្ទ្រិយ កាយិន្ទ្រិយ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះរូបជាឥន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ។

[៤៧] រូបជាមហាភូតនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ និងអាបោធាតុ នេះរូបជាមហាភូត ។ រូបមិនមែនជាមហាភូតនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាមហាភូត ។

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

[៤៨] កាតមន្តំ រូបំ វិញ្ញត្តិ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វ-ចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ វិញ្ញត្តិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ន វិ-ញ្ញត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អា-ហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន វិញ្ញត្តិ ។

[៤៩] កាតមន្តំ រូបំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ កាយ-វិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាស-ធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កាម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស ស-ន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ចិត្តស-មុដ្ឋានំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ ច-ក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិ-សិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ច-តា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តជំ ន ចិ-ត្តហេតុកំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ ទុកនិទ្ទេស

[៤៨] រូប ជាវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបជាវិញ្ញត្តិ ។ រូបមិនមែនជាវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាវិញ្ញត្តិ ។

[៤៩] រូប ជាចិត្តសមុដ្ឋាន (រូបមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន) នោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបកើតអំពីចិត្ត មានចិត្តជាហេតុ មានចិត្តជាសមុដ្ឋាន រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប ជាចិត្តសមុដ្ឋាន ។ រូប មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបមិនមែនកើតអំពីចិត្ត មិនមែនមានចិត្តជាហេតុ មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន គឺរូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ

អាចោជាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។

[៤០] កតមន្តំ រូបំ ចិត្តសហភុ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ ចិត្តសហភុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ចិត្តសហភុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចិត្តសហភុ ។

[៤១] កតមន្តំ រូបំ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។

[៤២] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ។

[៤៣] កតមន្តំ រូបំ ឱឡារិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឱឡារិកំ ។

អាបោធាតុ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន ។

[៥០] រូបជាចិត្តសហភុ (រូបកើតព្រមគ្នានឹងចិត្ត) នោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបជាចិត្តសហភុ ។ រូបមិនមែនជាចិត្តសហភុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចិត្តសហភុ ។

[៥១] រូបជា ចិត្តានុបរិវត្តិ (រូបប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត) នោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបជាចិត្តានុបរិវត្តិ ។ រូបមិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិ ។

[៥២] រូបជា អជ្ឈត្តិកៈ (រូបខាងក្នុង) នោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបជាអជ្ឈត្តិកៈ ។ រូបជាពាហិរៈ (រូបខាងក្រៅ) នោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាពាហិរៈ ។

[៥៣] រូបជា ឱឡារិកៈ (រូបគ្រោតគ្រាត) នោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាឱឡារិកៈ ។

កតមន្តំ រូបំ សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កព-
ឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ សុខុមំ ។

[៥៤] កតមន្តំ រូបំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ សន្តិកេ ។

[៥៥] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។

[៥៦] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទជាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។

រូបជាសុខុមៈ (រូបល្អិត) នោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប ជាសុខុមៈ ។

[៥៤] ទូរេរូប (រូបក្នុងទីឆ្ងាយ) នោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះទូរេរូប ។ សន្តិកេរូប (រូបក្នុងទីជិត) នោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះ សន្តិកេរូប ។

[៥៥] រូបជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូប ជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបមិនមែនជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្ស ។

[៥៦] រូបជាវត្ថុនៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូប ជាវត្ថុនៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបមិនមែនជាវត្ថុនៃចក្ខុ-វិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាវត្ថុនៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។

[៨៧] កតមន្តំ រូបំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កតមន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។

[៨៨] កតមន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សជាយ វេទ-ណាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ .។ ចេតណាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ កតមន្តំ រូបំ កា-យវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញាណ-ស្ស ន វត្ថុ ។

[៨៩] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខា-យតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។

[៥៧] រូបជាវត្ថុនៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយាយតនៈ នេះរូប ជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបមិនមែនជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្ស ។

[៥៨] រូបជាវត្ថុនៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនាដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយាយតនៈ នេះរូបជាវត្ថុនៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបមិនមែនជាវត្ថុនៃកាយ-វិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាវត្ថុនៃកាយវិញ្ញាណ ។

[៥៩] រូបជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបា-យតនៈ នេះរូបជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

[៦០] កាតមន្តំ រូបំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទ-ជាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញា-ណស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ក-ពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។

[៦១] កាតមន្តំ រូបំ សោតសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហាសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ កាតមន្តំ រូបំ កា-យសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្ស-ស្ស ន អារម្មណំ ។

[៦២] កាតមន្តំ រូបំ កាយសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ ផោដ្ឋព្វា-យតនំ ឥទន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ ទុកនិទ្ទេស

[៦០] រូបជាអារម្មណ៍នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។

[៦១] រូបជាអារម្មណ៍នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាអារម្មណ៍នៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាអារម្មណ៍នៃកាយសម្ផស្ស ។

[៦២] រូបជាអារម្មណ៍នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាអារម្មណ៍នៃកាយវិញ្ញាណ ។

កតមន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខា-
យតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ
កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។

[៦៣] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ
ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។
សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ ក-
តមន្តំ រូបំ ន ចក្ខាយតនំ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។
កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចក្ខាយតនំ ។

[៦៤] កតមន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ បេ ។
ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ កាយា-
យតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧ-
បាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ
ឥទន្តំ រូបំ កាយាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន
កាយាយតនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ
អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន កាយាយតនំ ។

[៦៥] កតមន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ
មហាភូតានំ ឧបាទាយ វណ្ណនិភា ។ បេ ។ រូបធាតុបេសា

រូប មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណ ។

[៦៣] រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យនូវមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបមិនមែនជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចក្ខាយតនៈ ។

[៦៤] រូបជាសោតាយតនៈ ។ បេ ។ ជាឃានាយតនៈ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ ជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ ដែលអាស្រ័យនូវមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយាយតនៈ ។ រូបមិនមែនជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនជាកាយាយតនៈ ។

[៦៥] រូបជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌ អាស្រ័យនូវមហាភូត ទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថារូបធាតុក៏បាន

ឥទន្តំ រូបំ រូបាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន រូបាយតនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន រូបាយតនំ ។

[៦៦] កតមន្តំ រូបំ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ គន្ធាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។

[៦៧] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ចក្ខុធាតុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចក្ខុធាតុ ។

[៦៨] កតមន្តំ រូបំ សោតធាតុ ។ បេ ។ ឃានធាតុ ។ បេ ។ ជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ កាយធាតុ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ កាយធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន កាយធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន កាយធាតុ

នេះរូបជារូបាយតនៈ ។ រូបមិនមែនជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបាយតនៈ ។

[៦៦] រូបជាសទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ ជាគន្ធាយតនៈ ។ បេ ។ ជារសាយតនៈ ។ បេ ។ ជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ហៅថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។

[៦៧] រូបជាចក្ខុធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូបជាចក្ខុធាតុ ។ រូបមិនមែនជាចក្ខុធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចក្ខុធាតុ ។

[៦៨] រូបជាសោតធាតុ ។ បេ ។ ជាឃានធាតុ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ ជាកាយធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយាយតនៈ នេះរូបជាកាយធាតុ ។ រូបមិនមែនជាកាយធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាកាយធាតុ ។

[៦៩] កតមន្តំ រូបំ រូបធាតុ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ រូបធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន រូបធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន រូបធាតុ ។

[៧០] កតមន្តំ រូបំ សទ្ទធាតុ ។ បេ ។ គន្ធធាតុ ។ បេ ។ រសធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។

[៧១] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។

[៧២] កតមន្តំ រូបំ សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ កាយិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។

[៦៩] រូបជារូបធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបជារូបធាតុ ។ រូបមិនមែនជារូបធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបធាតុ ។

[៧០] រូបជាសទ្ទធាតុ ។ បេ ។ ជាគន្ធធាតុ ។ បេ ។ ជារសធាតុ ។ បេ ។ ជាផោដ្ឋព្វធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។ រូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។

[៧១] រូបជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទដែលអាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។

[៧២] រូបជាសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាកាយិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូត ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាកាយិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។

ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។

[៧៣] កតមន្តំ រូបំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ យំ ឥត្ថិយា ឥត្ថីលិង្គំ ឥត្ថីនិមិត្តំ ឥត្ថីកុត្តំ ឥត្ថាកប្បោ ឥត្ថិត្តំ ឥត្ថីភាវោ ឥទន្តំ រូបំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។

[៧៤] កតមន្តំ រូបំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ យំ បុរិសស្ស បុរិសលិង្គំ បុរិសនិមិត្តំ បុរិសកុត្តំ បុរិសាកប្បោ បុរិសត្តំ បុរិសភាវោ ឥទន្តំ រូបំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។

[៧៥] កតមន្តំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា ចាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។

ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយ ។

[៧៣] រូបជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាស្រី គ្រឿងចំណាំជាស្រី កិរិយាជាស្រី អាការជាស្រី លំនាំជាស្រី ភាពជាស្រី ណា របស់ស្រី នេះរូបជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។

[៧៤] រូបជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាប្រុស គ្រឿងចំណាំជាប្រុស កិរិយាជាប្រុស អាការជាប្រុស លំនាំជាប្រុស ភាពជាប្រុស ណា របស់ប្រុស នេះរូបជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។

[៧៥] រូបជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សានូវរូបធម៌ទាំងនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នេះរូបជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។

[៧៦] កតមន្តំ រូបំ កាយវិញ្ញត្តិ ។ យា កុ-
សលចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្ត-
ស្ស វា អភិក្កមន្តស្ស វា បដិក្កមន្តស្ស វា អាលោ-
កេន្តស្ស វា វិលោកេន្តស្ស វា សម្មិញ្ជេន្តស្ស វា
បសារេន្តស្ស វា កាយស្ស ថម្ភនា សន្ថម្ភនា សន្ថ-
ម្ភិតត្តំ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ កា-
យវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ឯ កាយវិញ្ញត្តិ ។ ចក្ខា-
យតនំ ។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ
ឯ កាយវិញ្ញត្តិ ។

[៧៧] កតមន្តំ រូបំ វចីវិញ្ញត្តិ ។ យា កុស-
លចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្តស្ស
វា វាចា គិរា ព្យប្បថោ ឧទីរណំ ឃោសោ ឃោ-
សកម្មំ វាចា វចីភេទោ អយំ វុច្ចតិ វាចា យា
តាយ វាចាយ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ
វចីវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ឯ វចីវិញ្ញត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ
។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឯ
វចីវិញ្ញត្តិ ។

[៧៦] រូបជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ការទប់កាយ ការគាំទ្រកាយ ការទប់ទល់កាយ ការកម្រើកកាយ អាការៈញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ភាពនៃការញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្តី មានចិត្តជាអកុសលក្តី មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្តី កាលឈានទៅមុខក្តី កាលឈានថយក្រោយក្តី កាលសម្លឹងមើលក្តី កាលក្រឡេកមើលក្តី កាលបត់ចូលក្តី កាលលាចេញក្តី នេះរូបជាកាយវិញ្ញត្តិ ។ រូបមិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិ ។

[៧៧] រូបជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ វាចា ការបន្លឺ គន្លងពាក្យ ការពោល ការគឹកកង កម្មគឺការគឹកកង គឺវាចា វចីភេទ ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្តី មានចិត្តជាអកុសលក្តី មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្តី នេះលោកហៅថាវាចា បានដល់ការកម្រើកសម្តី ការញុំាងសម្តីឲ្យកម្រើក ភាពនៃការញុំាងសម្តីឲ្យកម្រើក នេះរូបជាវចីវិញ្ញត្តិ ។ រូបមិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិ ។

៦៩

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

[៧៨] កតមន្តំ រូបំ អាកាសធាតុ ។ យោ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហិ ឥទន្តំ រូបំ អាកាសធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន អាកាសធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន អាកាសធាតុ ។

[៧៩] កតមន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។ យំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ឥទន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ន អាបោធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន អាបោធាតុ ។

[៨០] កតមន្តំ រូបំ រូបស្ស លហុតា ។ យា រូបស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស លហុតា ។ កតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ន លហុតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ន លហុតា ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ ទុកនិទ្ទេស

[៧៨] រូបជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ កន្លែងដែលមិនអាចក្ដួរពាស់បាន អាកាស ទីឥតទើស ទីអាកាស ទីចន្លោះ រាលដែលមិនប៉ះពាល់ដោយមហាភូតទាំង ៤ ណា នេះរូបជាអាកាសធាតុ ។ រូបមិនមែនជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាអាកាសធាតុ ។

[៧៩] រូបជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ សភាពជាទឹក ការតាំងនៅគឺទឹក សភាពសើមជ្រាប ការតាំងនៅគឺសភាពសើមជ្រាប ការតភ្ជាប់នៃរូបណា នេះរូបជាអាបោធាតុ ។ រូបមិនមែនជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាអាបោធាតុ ។

[៨០] រូបជារូបស្សលហុតានោះ តើដូចម្តេច ។ ការរហ័សរហួន ការប្រែប្រួលរហ័ស ការមិនយឺតយូរ ការមិនបង្អង់ ណានៃរូប នេះរូបជារូបស្សលហុតា ។ រូបមិនមែនជារូបស្សលហុតានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សលហុតា ។

[៨១] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស មុទុតា ។ យា រូបស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកាឋិនតា ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស មុទុតា ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ន មុទុតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ន មុទុតា ។

[៨២] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។ យា រូបស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា ។

[៨៣] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ឧបចយោ ។ យោ អាយតនានំ អាចយោ សោ រូបស្ស ឧបចយោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ឧបចយោ ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ន ឧបចយោ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ន ឧបចយោ ។

[៨១] រូបជារូបស្សមុទុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ភាពទន់ ភាពទន់ភ្លន់ ភាពមិនរឹង ភាពមិនស្ដូកស្ដឹង ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សមុទុតា ។ រូបមិនមែនជារូបស្សមុទុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សមុទុតា ។

[៨២] រូបជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ភាពគួរដល់ការងារ ការធ្វើការងារបាន ភាពគួរធ្វើការងារបាន ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។ រូបមិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។

[៨៣] រូបជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការសន្សំ ណា នៃពួកអាយតនៈ ការសន្សំនោះ ឈ្មោះថារូបស្សឧបចយៈ នេះរូបជារូបស្សឧបចយៈ ។ រូបមិនមែនជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សឧបចយៈ ។

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ទុកនិទ្ទេសោ

[៨៤] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស សន្តតិ ។ យោ រូបស្ស ឧបចយោ សា រូបស្ស សន្តតិ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស សន្តតិ ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ សន្តតិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ សន្តតិ ។

[៨៥] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ជរតា ។ យា រូបស្ស ជរា ជីរណាតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ជរតា ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ ជរតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ ជរតា ។

[៨៦] កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។ យោ រូបស្ស ខយោ វយោ ភេទោ បរិភេទោ អនិច្ចតា អន្តរធានំ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។ កាតមន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ អនិច្ចតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាព-ឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ រូបស្ស ឆ អនិច្ចតា ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ ទុកនិទ្ទេស

[៨៤] រូបជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្តេច ។ ការសន្សំ ណា នៃរូប ការសន្សំនោះ ឈ្មោះថារូបស្សសន្តតិ នេះរូបជារូបស្សសន្តតិ ។ រូបមិនមែនជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សសន្តតិ ។

[៨៥] រូបជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្តេច ។ ជរា សេចក្តីគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកយុរយារ ការថយអាយុ ចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយ ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សជរតា ។ រូបមិនមែនជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សជរតា ។

[៨៦] រូបជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្តេច ។ ការអស់ទៅ ការវិនាស ការបែកធ្លាយ ការប្រេះឆា ការមិនទៀងទាត់ ការបាត់បង់ ណា នៃរូប នេះរូបជារូបស្សអនិច្ចតា ។ រូបមិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតា ។

[៨៧] កតមន្តំ រូបំ កពឡីការោ អាហារោ ។ ឱទនោ កុម្មាសោ សត្តុ មច្ឆោ មំសំ ខីរំ ទធិ សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ យម្ហិ យម្ហិ ជនបទេ តេសំ តេសំ សត្តានំ មុខាសិយំ ទន្តវិខាទនំ គលជ្ឈោហរណីយំ កុច្ឆិវិត្ថម្ភនំ យាយ ឱជាយ សត្តា យាបេន្តិ ឥទន្តំ រូបំ កពឡីការោ អាហារោ ។ កតមន្តំ រូបំ ន កពឡីការោ អាហារោ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រូបស្ស អនិច្ចតា ឥទន្តំ រូបំ ន កពឡីការោ អាហារោ ។

ឯវំ ទុវិធេន រូបសង្គហោ ។

ទុកនិទ្ទេសោ និដ្ឋិតោ ។

[៨៨] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ នោ ឧបាទា ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ នោ ឧបាទា ។

[៨៧] រូបជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្ដេច ។ បាយ នំ សដូវ ត្រី សាច់ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ទឹកដោះរាវ ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ស្ករអំពៅ ឬក៏រូបណា សូម្បីដទៃ គឺរូបជារបស់សម្រាប់ស៊ីក្នុងមាត់ ទំពាដោយធ្មេញ គប្បីលេបចូល ក្នុងបំពង់កប្រកក្នុងផ្ទៃ នៃពួកសត្វនោះៗ ក្នុងជនបទណាៗ ឬពួកសត្វញ៉ាំងអត្ត-ភាព ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយឱជាណា នេះរូបជាកពឡិង្ការាហារ ។ រូបមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ភាពនៃរូបមិនទៀង នេះរូបមិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយចំណែកពីរ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ ទុកនិទ្ទេស ។

[៨៨] រូបខាងក្នុង ជាឧបាទានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយ-តនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុងជាឧបាទា ។ រូបខាងក្រៅជាឧបាទានោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាឧបាទា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឧបាទានោះ តើដូចម្ដេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ និងអាបោធាតុ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឧបាទា ។

៧៣

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[៨៩] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិន្នំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិន្នំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបា-ទិន្នំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កាតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាស-ធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទិន្នំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនុបាទិន្នំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុ-តា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កាតត្តា រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាស-ធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនុ-បាទិន្នំ ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ តិកនិទ្ទេស

[៨៩] រូបខាងក្នុង ជាឧបាទិន្នទោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាឧបាទិន្ន ។ រូបខាងក្រៅ ជាឧបាទិន្នទោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបខាងក្រៅជាឧបាទិន្ន ។ រូបខាងក្រៅជាអនុបាទិន្នទោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើទេ នេះរូបខាងក្រៅជាអនុបាទិន្ន ។

[៩០] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កាម្មស្ស កាតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កាម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កាម្មស្ស កាតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។

[៩០] រូបខាងក្នុង ជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបខាងក្រៅ ជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ។

៧៨

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[៩១] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ អនិទស្សនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ អនិទស្សនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ សនិទស្សនំ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ សនិទស្សនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនិទស្សនំ ។ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អនិទស្សនំ ។

[៩២] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ សប្បដិឃំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ សប្បដិឃំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ សប្បដិឃំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយត-នំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ សប្បដិឃំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អប្បដិឃំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡី-ការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អប្បដិឃំ ។

[៩៣] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឥន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈ-ត្តិកំ ឥន្ទ្រិយំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឥន្ទ្រិយំ ។

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ តិកនិទ្ទេស

[៩១] រូបខាងក្នុង ជាអនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាអនិទស្សនៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាសនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាសនិទស្សនៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអនិទស្សនៈ ។

[៩២] រូបខាងក្នុង ជាសប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាសប្បដិឃៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាសប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាសប្បដិឃៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអប្បដិឃៈ ។

[៩៣] រូបខាងក្នុង ជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយ នេះរូបខាងក្នុង ជាឥន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ ជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ

ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឥន្ទ្រិយំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។

[៩៤] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន មហាភូតំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន មហាភូតំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ មហាភូតំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ មហាភូតំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន មហាភូតំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន មហាភូតំ ។

[៩៥] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន វិញ្ញត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន វិញ្ញត្តិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ វិញ្ញត្តិ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ វិញ្ញត្តិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន វិញ្ញត្តិ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន វិញ្ញត្តិ ។

បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះរូបខាងក្រៅ ជាឥន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ។

[៩៤] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាមហាភូត ។ រូបខាងក្រៅ ជាមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ នេះរូបខាងក្រៅ ជាមហាភូត ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាមហាភូត ។

[៩៥] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ ជាវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបខាងក្រៅ ជាវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវិញ្ញត្តិ ។

៧៧

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[៩៦] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន ចិត្តជំ ន ចិត្តហេតុកំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តសមុដ្ឋានំ ។

[៩៦] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន ។ រូបខាងក្រៅ ជាចិត្តសមុដ្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបកើតអំពីចិត្ត មានចិត្តជាហេតុ មានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ឬរូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាចិត្តសមុដ្ឋាន ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាននោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបមិនមែនកើតអំពីចិត្ត មិនមែនមានចិត្តជាហេតុ មិនមែនមានចិត្តជាសមុដ្ឋាន ឬរូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តសមុដ្ឋាន ។

[៩៧] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តសហភុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តសហភុ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តសហភុ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តសហភុ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តសហភុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡឹការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តសហភុ ។

[៩៨] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តានុបរិវត្តិ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តានុបរិវត្តិ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡឹ-ការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចិត្តានុប-រិវត្តិ ។

[៩៧] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តសហភូនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តសហភូ ។ រូបខាងក្រៅ ជាចិត្តសហភូនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបខាងក្រៅ ជាចិត្តសហភូ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តសហភូនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តសហភូ ។

[៩៨] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ ជាចិត្តានុបរិវត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះរូបខាងក្រៅ ជាចិត្តានុបរិវត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចិត្តានុបរិវត្តិ ។

៧៩

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[៩៩] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិណ្ណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ឧបាទិណ្ណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទិណ្ណំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឧបាទិណ្ណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ។ សុខុមំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហា-រោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ សុខុមំ ។

[១០០] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ សន្តិកេ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អា-ហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ សន្តិកេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋ-ព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ សន្តិកេ ។

[១០១] កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អា-ហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។

[៩៩] រូបខាងក្នុង ជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយ-តនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាឱឡារិកៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាឱឡារិកៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាសុខុមៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាសុខុមៈ ។

[១០០] រូបខាងក្នុង ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយ-តនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាសន្តិកេរូប ។ រូបខាងក្រៅ ជាទូរេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិ-ង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ ជាទូរេរូប ។ រូបខាងក្រៅ ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាសន្តិកេរូប ។

[១០១] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្នុង ជាវត្ថុ

កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។

[១០២] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុសម្ផស្សជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។

នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាវត្ថុនៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។

[១០២] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្នុង ជាវត្ថុនៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។

៨១

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[១០៣] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ សោតសម្ផស្ស-ស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហា-សម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កាយា-យតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្សស្ស វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្សស្ស ន វត្ថុ ។

[១០៤] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយសម្ផស្ស-ជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយវិញ្ញាណស្ស វត្ថុ ។

[១០៣] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយសម្ផស្ស នោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្នុង ជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្ស តើដូចម្ដេច ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាវត្ថុនៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយសម្ផស្ស នោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយសម្ផស្ស ។

[១០៤] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្នុង ជាវត្ថុនៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយាយតនៈ

កាយាយតនំ ឥដន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស វត្ថុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយវិញ្ញា-
ណស្ស ន វត្ថុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ
ឥដន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន វត្ថុ ។

[១០៥] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្ស-
ស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។
កាយាយតនំ ឥដន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្ស-
ស្ស ន អារម្មណំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុ-
សម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ឥដន្តំ រូបំ
ពាហិរំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ កាតមន្តំ រូបំ
ពាហិរំ ។ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។ សទ្ទា-
យតនំ ។ បេ ។ កាពឡីកាហោ អាហាហោ ឥដន្តំ
រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។

[១០៦] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុសម្ផស្ស-
ជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។
ចេតនាយ ។ បេ ។ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។
ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥដន្តំ
រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។

នេះរូបខាងក្នុង ជាវត្ថុ នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវត្ថុ នៃកាយវិញ្ញាណ ។

[១០៥] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុ-សម្ផស្សនោះ តើដូចម្ដេច ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការា-ហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុសម្ផស្ស ។

[១០៦] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីចក្ខុសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កា-យាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។

កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស អា-រម្មណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ចក្ខុវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។

[១០៧] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ សោតសម្ផស្ស-ស្ស ។ បេ ។ ឃានសម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ ជិវ្ហា-សម្ផស្សស្ស ។ បេ ។ កាយសម្ផស្សស្ស ន អា-រម្មណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្សស្ស ន អារម្ម-ណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយសម្ផស្សស្ស អារម្មណំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពា-ហិរំ កាយសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពា-ហិរំ កាយសម្ផស្សស្ស ន អារម្មណំ ។

រូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃចក្ខុវិញ្ញាណ ។

[១០៧] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃសោតសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃឃានសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃជិវ្ហាសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយ-សម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍នៃកាយសម្ផស្ស ។ រូបជាខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្សនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយសម្ផស្ស ។

[១០៨] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយសម្ផស្ស-ជាយ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ បេ ។ ចេតនាយ ។ បេ ។ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយវិញ្ញាណស្ស ន អារម្មណំ ។ កាត-មន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញាណស្ស អារម្មណំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញាណ-ស្ស ន អារម្មណំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កាព-ឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញា-ណស្ស ន អារម្មណំ ។

[១០៩] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខាយតនំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កាពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈ-ត្តិកំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេ-សោ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខាយតនំ ។

[១០៨] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ បេ ។ នៃចេតនា ដែលកើតអំពីកាយសម្ផស្ស ។ បេ ។ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអារម្មណ៍ នៃកាយវិញ្ញាណ ។

[១០៩] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបខាងក្នុង ជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរ ក៏បាន នេះរូបខាងក្នុង ជាចក្ខាយតនៈ ។

កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខាយតនំ ។ សោតាយ-តនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខាយតនំ ។

[១១០] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន សោតាយ-តនំ ។ បេ ។ ន ឃានាយតនំ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ ន កាយាយតនំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កាយា-យតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយាយតនំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ ប-សាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិ-កំ ន កាយាយតនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហា-យតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយាយតនំ ។

[១១១] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន រូបាយត-នំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន រូបាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបា-យតនំ ។ យំ រូបំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ

រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខាយតនៈ ។

[១១០] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាសោតាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកាយាយតនៈ ។ រូបខាងក្នុង ជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបខាងក្នុង ជាកាយាយតនៈ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយាយតនៈ ។

[១១១] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបាយតនៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា គឺពណ៌និងរស្មី អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។

វណ្ណានិកា ។ បេ ។ រូបធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន រូបាយត-នំ ។ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន រូបាយតនំ ។

[១១៦] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន សទ្ទាយ-តនំ ។ បេ ។ ន គន្ធាយតនំ ។ បេ ។ ន រសាយ-តនំ ។ បេ ។ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ផោដ្ឋព្វា-យតនំ ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។

[១១៣] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខុធាតុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខុធាតុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ

ហៅថារូបធាតុក៏បាន នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបាយតនៈ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបាយតនៈ ។

[១១២] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាសទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាគន្ធាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជារសាយតនៈ ។ បេ ។ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ហៅថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបខាងក្រៅ ជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។

[១១៣] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខុធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខុធាតុ ។ រូបខាងក្នុង ជាចក្ខុធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង

ចក្ខុធាតុ ។ កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខុ-
ធាតុ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ
រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខុធាតុ ។

[១១៤] កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន សោតធាតុ
។ បេ ។ ន ឃានធាតុ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។
ន កាយធាតុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីកា-
រោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កាយធាតុ ។
កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយធាតុ ។ កាយាយ-
តនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយធាតុ ។ កាតមន្តំ
រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ
។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កា-
យធាតុ ។

[១១៥] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន រូបធាតុ ។
ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ
អជ្ឈត្តិកំ ន រូបធាតុ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ
រូបធាតុ ។ រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបធាតុ ។
កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន រូបធាតុ ។ សទ្ទាយតនំ
។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពា-
ហិរំ ន រូបធាតុ ។

ជាចក្ខុធាតុ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខុធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខុធាតុ ។

[១១៨] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាសោតធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាជិវ្ហាធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកាយធាតុ ។ រូបខាងក្នុងជាកាយធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង ជាកាយធាតុ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយធាតុ ។

[១១៩] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅជារូបធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបធាតុ ។

[១១៦] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន សទ្ទធាតុ ។ បេ ។ ន គន្ធធាតុ ។ បេ ។ ន រសធាតុ ។ បេ ។ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ផោដ្ឋព្វធាតុ ។

[១១៧] កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ សោតាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។

[១១៦] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាសទ្ទធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាគន្ធធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជារសធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ ជាផោដ្ឋព្វធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបខាងក្រៅ ជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាផោដ្ឋព្វធាតុ ។

[១១៧] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្នុង ជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខុណាគឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបខាងក្នុង ជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ សោតាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។

៨៩

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[១១៨] កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ន ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ន ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយិន្ទ្រិ-យំ ។ យោ កាយោ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទា-យ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ កាយិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយិន្ទ្រិយំ ។

[១១៩] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ យំ ឥត្ថិយា ឥត្ថីលិង្គំ ឥត្ថីនិមិត្តំ ឥត្ថី-កុត្តំ ឥត្ថាកប្បោ ឥត្ថិត្តំ ឥត្ថីភាវោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ឥត្ថិ-ន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អា-ហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។

[១១៨] រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនមែនជាឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនមែនជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ មិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្នុង ជាកាយិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបខាងក្នុង ជាកាយិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយិន្ទ្រិយ ។

[១១៩] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុងមិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ ជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាស្ត្រី គ្រឿងចំណាំជាស្ត្រី កិរិយាជាស្ត្រី អាការជាស្ត្រី លំនាំជាស្ត្រី ភាពជាស្ត្រី ណា របស់ស្ត្រី នេះរូបខាងក្រៅ ជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។

[១២០] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ យំ បុរិសស្ស បុរិសលិង្គំ បុរិសនិមិត្តំ បុរិសកុត្តំ បុរិសាកប្បោ បុរិសត្តំ បុរិសភាវោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន បុរិសិន្ទ្រិយំ ។

[១២១] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ .។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។

[១២០] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។ រូបខាក្រៅ ជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ទ្រង់ទ្រាយជាបុរស គ្រឿងចំណាំជាបុរស កិរិយាជាបុរស អាការជាបុរស លំនាំជាបុរស ភាពជាបុរស ណា របស់បុរស នេះរូបខាងក្រៅ ជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។

[១២១] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ ជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅ ការរក្សា គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នៃរូបធម៌ទាំងនោះ នេះរូបខាងក្រៅ ជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។

៩១

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ តិកនិទ្ទេសោ

[១២២] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយវិញ្ញត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន កាយវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញត្តិ ។ យា កុសលចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្តស្ស វា អភិក្កមន្តស្ស វា បដិក្កមន្តស្ស វា អាលោកេន្តស្ស វា វិលោកេន្តស្ស វា សម្មិញ្ជេន្តស្ស វា បសារេន្តស្ស វា កាយស្ស ថម្ភនា សន្ថម្ភនា សន្ថម្ភិតត្តំ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កាយវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កាយវិញ្ញត្តិ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កាយវិញ្ញត្តិ ។

[១២៣] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន វចីវិញ្ញត្តិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន វចីវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ វចីវិញ្ញត្តិ ។ យា កុសលចិត្តស្ស វា អកុសលចិត្តស្ស វា អព្យាកតចិត្តស្ស វា វាចា គិរា ព្យប្បថោ ឧទីរណំ ឃោសោ ឃោសកម្មំ វាចា វចីភេទោ

[១២២] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ ជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ការទប់កាយ ការគាំទ្រកាយ ការទប់ទល់កាយ ការកម្រើកកាយ អាការញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ភាពនៃការញុំាងកាយឲ្យកម្រើក ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្តី មានចិត្តជាអកុសលក្តី មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្តី កាលឈានទៅមុខក្តី កាលឈានថយក្រោយក្តី កាលសម្លឹងមើលក្តី កាលក្រឡេកមើលក្តី កាលបត់ចូលក្តី កាលលាចេញក្តី នេះរូបខាងក្រៅ ជាកាយវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកាយវិញ្ញត្តិ ។

[១២៣] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ ជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ វាចា សម្តី គន្លងពាក្យ ការពោល ការគឹកកង កម្មគឺការគឹកកង វាចា វចីភេទ ណា នៃបុគ្គលមានចិត្តជាកុសលក្តី មានចិត្តជាអកុសលក្តី មានចិត្តជាអព្យាក្រឹតក្តី

អយំ វុច្ចតិ វាចា យា តាយ វាចាយ វិញ្ញត្តិ វិញ្ញាបនា វិញ្ញាបិតត្តំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ វចីវិញ្ញត្តិ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន វចីវិញ្ញត្តិ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន វចីវិញ្ញត្តិ ។

[១២៤] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន អាកាសធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន អាកាសធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អាកាសធាតុ ។ យោ អាកាសោ អាកាសគតំ អឃំ អឃគតំ វិវរោ វិវរគតំ អសម្ផុដ្ឋំ ចតូហិ មហាភូតេហិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អាកាសធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន អាកាសធាតុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន អាកាសធាតុ ។

[១២៥] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន អាបោធាតុ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ន អាបោធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ អាបោធាតុ ។ យំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ

នេះហៅថា វាចា បានដល់ការកម្រើកសម្តី ការញ៉ាំងសម្តីឲ្យកម្រើក ភាពនៃការញ៉ាំងសម្តីឲ្យកម្រើក នេះរូបខាងក្រៅ ជាវចីវិញ្ញត្តិ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាវចីវិញ្ញត្តិ ។

[១២៨] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអាកាសធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ កន្លែងណា ដែលមិនអាចក្ដួរពាស់បាន អាកាស ទីឥតទើស ទីអាកាស ទីចន្លោះ វាលមិនប៉ះពាល់ដោយមហាភូតទាំង ៤ នេះរូបខាងក្រៅ ជាអាកាសធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអាកាសធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអាកាសធាតុ ។

[១២៩] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាអាបោធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ ជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ សភាពជាទឹក ការតាំងនៅគឺទឹក សភាពដែលសើមជ្រាប

សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ អាបោធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន អាបោធាតុ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន អាបោធាតុ ។

[៦២៦] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន លហុតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន លហុតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស លហុតា ។ យា រូបស្ស លហុតា លហុបរិណាមតា អទន្ធនតា អវិត្ថនតា ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស លហុតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ន លហុតា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ន លហុតា ។

[៦២៧] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន មុទុតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន មុទុតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស មុទុតា ។ យា រូបស្ស មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកឋិនតា ឥទន្តំ

ការតាំងនៅគឺសភាពសើមជ្រាប ការតភ្ជាប់នៃរូប ណា នេះរូបខាងក្រៅ ជាអាបោធាតុ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាអាបោធាតុនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជា អាបោធាតុ ។

[១២៦] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបសល្លហុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបសល្លហុតា ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបសល្លហុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ការរហ័សរហួន ការប្រែប្រួលរហ័ស ការមិនយឺតយូរ ការមិនបង្អង់នៅ ណា នៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបសល្លហុតា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបសល្លហុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបសល្លហុតា ។

[១២៧] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបសម្មុទុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបសម្មុទុតា ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបសម្មុទុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ភាពទន់ ភាពទន់ភ្លន់ ភាពមិនរឹង ភាពមិនស្លូកស្ដឹង ណានៃរូប

រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស មុទុតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពា-
ហិរំ រូបស្ស ន មុទុតា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។
កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស
ន មុទុតា ។

[១២៨] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន
កម្មញ្ញតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយ-
តនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា ។
កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។ យា
រូបស្ស កម្មញ្ញតា កម្មញ្ញត្តំ កម្មញ្ញភាវោ ឥទន្តំ
រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស កម្មញ្ញតា ។ កតមន្តំ រូបំ
ពាហិរំ រូបស្ស ន កម្មញ្ញតា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។
កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស
ន កម្មញ្ញតា ។

[១២៩] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន
ឧបចយោ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ
ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន ឧបចយោ ។
កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ឧបចយោ ។ យោ
អាយតនានំ អាចយោ សោ រូបស្ស ឧបចយោ

នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបស្សមុទុតា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្ស-មុទុតានោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សមុទុតា ។

[១២៨] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្ដេច ។ ភាពគួរដល់ការងារ ការធ្វើការងារបាន ភាពគួរធ្វើការងារបាន ណា នៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតានោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សកម្មញ្ញតា ។

[១២៩] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សឧបចយៈ ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្ដេច ។ ការសន្សំ ណា នៃពួកអាយតនៈ នោះឈ្មោះថាការសន្សំ

ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ឧបចយោ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ន ឧបចយោ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពា-ហិរំ រូបស្ស ន ឧបចយោ ។

[១៣០] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន សន្តតិ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន សន្តតិ ។ កាត-មន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស សន្តតិ ។ យោ រូបស្ស ឧបចយោ សា រូបស្ស សន្តតិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស សន្តតិ ។ កាតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ន សន្តតិ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អា-ហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ន សន្តតិ ។

[១៣១] កាតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន ជរតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ន ជរតា ។ កាត-មន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ជរតា ។ យា រូបស្ស ជរា ជីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ បាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិបាកោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ

នៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបស្សឧបចយៈ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សឧបចយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សឧបចយៈ ។

[១៣០] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សសន្តតិ ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្តេច ។ ការសន្សំ ណា នៃរូប នោះឈ្មោះថាតំណនៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបស្សសន្តតិ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សសន្តតិនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សសន្តតិ ។

[១៣១] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សជរតា ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្តេច ។ ជរា ការគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកយុរយារ ការថយអាយុ ចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយ ណា នៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ

រូបស្ស ជរតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ច ជរតា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ច ជរតា ។

[១៣២] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ច អនិច្ចតា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ រូបស្ស ច អនិច្ចតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។ យោ រូបស្ស ខយោ វយោ ភេទោ បរិភេទោ អនិច្ចតា អន្តរធានំ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស អនិច្ចតា ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ច អនិច្ចតា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ រូបស្ស ច អនិច្ចតា ។

[១៣៣] កតមន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ច កពឡីការោ អាហារោ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អជ្ឈត្តិកំ ច កពឡីការោ អាហារោ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ កពឡីការោ អាហារោ ។ ឱទនោ កុម្មាសោ សត្តុ មច្ឆោ មំសំ ខីរំ ទធិ សប្បិ នវនីតំ តេលំ មធុ ផាណិតំ

ជារូបស្សជរតា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សជរតានោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សជរតា ។

[១៣២] រូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតា ។ រូបខាងក្រៅ ជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្តេច ។ ការអស់ ការវិនាស ការបែកធ្លាយ ការប្រេះធា ការមិនទៀងទាត់ ការបាត់បង់ ណា នៃរូប នេះរូបខាងក្រៅ ជារូបស្សអនិច្ចតា ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតានោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជារូបស្សអនិច្ចតា ។

[១៣៣] រូបខាងក្នុង មិនមែនជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ នេះរូបខាងក្នុង មិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ ។ រូបខាងក្រៅ ជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្តេច ។ បាយ នំ សដូវ ត្រី សាច់ ទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះជូរ ទឹកដោះថ្លា ទឹកដោះខាប់ ប្រេង ទឹកឃ្មុំ ស្ករអំពៅ

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ចតុក្កនិទ្ទេសោ

យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ យម្ហិ យម្ហិ ជនបទេ តេសំ តេសំ សត្តានំ មុខាសិយំ ទន្តវិខាទនំ គលជ្ឈោហរណីយំ កុច្ឆិវិត្ថម្ភនំ យាយ ឱជាយ សត្តា យាបេន្តិ ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ កពឡីការោ អាហារោ ។ កតមន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កពឡីការោ អាហារោ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ រូបស្ស អនិច្ចតា ឥទន្តំ រូបំ ពាហិរំ ន កពឡីការោ អាហារោ ។

ឯវំ តិវិធេន រូបសង្គហោ ។

តិកនិទ្ទេសោ ។

[១៣៤] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា ឧបាទិន្នំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ឧបាទិន្នំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា អនុបាទិន្នំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា

ឬក៏រូបដទៃណា ក្នុងជនបទណាៗ ដែលជាភោជនគេគប្បីស៊ីដោយមាត់ ទំពាស៊ីដោយធ្មេញ លេបចូលក្នុងបំពង់ក សម្រាប់ចម្អែតផ្ទៃ របស់ពួកសត្វនោះៗ ពួកសត្វ រមែងរស់នៅដោយឱជាណា នេះរូបខាងក្រៅជាកពឡិង្ការាហារ ។ រូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកពឡិង្ការាហារនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ រូបស្សអនិច្ចតា នេះរូបខាងក្រៅ មិនមែនជាកពឡិង្ការាហារ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៣ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ តិកនិទ្ទេស ។

[១៣៤] រូបជាឧបាទា ឧបាទិន្នៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទា ឧបាទិន្នៈ ។ រូបជាឧបាទា អនុបាទិន្នៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា

រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា អនុបាទិន្នំ ។ កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឧបាទិន្នំ ។ កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឧបាទិន្នំ ។ កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អនុបាទិន្នំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អនុបាទិន្នំ ។

[៦៣៥] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ សទ្ទាយតនំ

រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយត-
នៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ
មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាឧបាទា អនុ-
បាទិន្នៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា ឧបាទិន្នៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋ-
ព្វាយតនៈ អាបោធាតុ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះ
រូបមិនមែនជាឧបាទា ឧបាទិន្នៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា អនុបាទិន្នៈ
នោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ មិនមែនព្រោះហេតុ
នៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា អនុបាទិន្នៈ ។

[១៣៥] រូបជាឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។
ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ
ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាស-
ធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុ
នៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ។
រូបជាឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ

កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ។

[១៣៦] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទា អប្បដិឃំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហា-រោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា អប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ

កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយ-តនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គល ធ្វើហើយទេ នេះរូបជាឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា ឧ-បាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា ឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា អនុបាទិន្នុបាទានិយៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា អនុបា-ទិន្នុបាទានិយៈ ។

[១៣៦] រូបជាឧបាទា សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបជាឧបាទា សប្បដិឃៈ ។ រូបជាឧបាទា អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាឧបាទា អប្បដិឃៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនជា

រូបំ នោ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។ កាតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អប្បដិឃំ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា អប្បដិឃំ ។

[១៣៧] កាតមន្តំ រូបំ ឧបាទា ឱឡារិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ឱឡារិកំ ។ កាតមន្តំ រូបំ ឧបាទា សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា សុខុមំ ។ កាតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឱឡារិកំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ឱឡារិកំ ។ កាតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា សុខុមំ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា សុខុមំ ។

[១៣៨] កាតមន្តំ រូបំ ឧបាទា ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ទូរេ ។ កាតមន្តំ រូបំ ឧបាទា សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា សន្តិកេ ។ កាតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ទូរេ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា ទូរេ ។

ឧបាទា សប្បដិឃៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា អប្បដិឃៈ ។

[១៣៧] រូបជាឧបាទា ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបជាឧបាទា ឱឡារិកៈ ។ រូបជាឧបាទា សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាឧបាទា សុខុមៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា ឱឡារិកៈ ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា សុខុមៈ ។

[១៣៨] រូបជាឧបាទា ទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាឧបាទា ទូរេរូប ។ រូបជាឧបាទា សន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបជាឧបាទា សន្តិកេរូប ។ រូបមិនមែនជាឧបាទា ទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា ទូរេរូប ។

១០១

កតមន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ នោ ឧបាទា សប្បដិឃំ ។

[១៣៩] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សនិទស្សនំ ។ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ អនិទស្សនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ អនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សនិទស្សនំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ អនិទស្សនំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា គន្ធាយតនំ រសាយតនំ

រូបមិនមែនជាឧបាទា សន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនជាឧបាទា សន្តិកេរូប ។

[១៣៩] រូបជាឧបាទិន្នៈ សនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ សនិទស្សនៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នៈ អនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺគន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ អនិទស្សនៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ សនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ សនិទស្សនៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ អនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺគន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ

ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ អនិទស្សនំ ។

[១៤០] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សប្បដិឃំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ អប្បដិឃំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ អប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សប្បដិឃំ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ អប្បដិឃំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា

ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្ស-សន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ អនិទស្សនៈ ។

[១៨០] រូបជាឧបាទិន្នៈ សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ សប្បដិឃៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នៈ អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គល ធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ អប្បដិឃៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺ រូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុ នៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ សប្បដិឃៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា

រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ អប្បដិឃំ ។

[១៤១] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ មហាភូតំ ។ កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ន មហាភូតំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ន មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ មហាភូតំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ ន មហាភូតំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា

រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អា-បោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈអប្បដិឃៈ ។

[១៤១] រូបជាឧបាទិន្នៈ មហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋ-ព្វាយតនៈ អាបោធាតុ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ មហាភូត ។ រូបជាឧបាទិន្នៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈមិនមែនមហាភូត ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ មហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ មហាភូត ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា

រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ ន មហាភូតំ ។

[១៤២] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ឱឡារិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សុខុមំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ ឱឡារិកំ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ

រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ មិនមែនជាមហាភូត ។

[១៤២] រូបជាឧបាទិន្នៈ ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ ឱឡារិកៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នៈ សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ សុខុមៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូប

អនុបាទិន្នំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សុខុមំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សុខុមំ ។

[១៤៣] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នំ សន្តិកេ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ ទូរេ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា

ជាអនុបាទិន្នៈ ឱឡារិកៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ សុខុមៈ ។

[១៤៣] រូបជាឧបាទិន្នៈ ទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ ទូរេរូប ។ រូបជាឧបាទិន្នៈ សន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នៈ សន្តិកេរូប ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ ទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា

រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សន្តិកេ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នំ សន្តិកេ ។

[១៤៤] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សនិទស្សនំ ។ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អនិទស្សនំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ កម្មស្ស កតត្តា គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ

រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ ទូរេរូប ។ រូបជាអនុបាទិន្នៈ សន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នៈ សន្តិកេរូប ។

[១៤៤] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សនិទស្សនៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ អនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺគន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ អនិទស្សនៈ ។ រូប

អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សនិទស្សនំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សនិទស្សនំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ អនិទស្សនំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ អនិទស្សនំ ។

[១៤៨] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សប្បដិឃំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ អប្បដិឃំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា

ជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សនិទស្សនៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ អនិទស្សនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺគន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ អនិទស្សនៈ ។

[១៤៥] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សប្បដិឃៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា

អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបា-ទិន្នុបាទានិយំ អប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបា-ទិន្នុបាទានិយំ សប្បដិឃំ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ អប្បដិឃំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាស-ធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទា-និយំ អប្បដិឃំ ។

[៦៤៦] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ មហា-ភូតំ ។ កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាបោ-ធាតុ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ន មហាភូតំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ

គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ អប្បដិឃៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សប្បដិឃៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ អប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ អប្បដិឃៈ ។

[១៤៦] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ មហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ មហាភូត ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឥត្ថិន្ទ្រិយ

បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទា- និយំ ច មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបា- ទានិយំ មហាភូតំ ។ ន កម្មស្ស កតត្តា ផោដ្ឋ- ព្វាយតនំ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទា- និយំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទា- និយំ ច មហាភូតំ ។ សទ្ទាយតនំ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយត- នំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ អាកាសធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ច មហាភូតំ ។

[១៤៧] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ឱឡា- រិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ

បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិ-ង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុ-បាទានិយៈ មិនមែនមហាភូត ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ មហា-ភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាបោធាតុ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ មហាភូត ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ អាកាសធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ មិនមែនមហាភូត ។

[១៤៧] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ

គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សុខុមំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ឱឡារិកំ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សុខុមំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សុខុមំ ។

គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ឱឡារិកៈ ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ សុខុមៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ឱឡារិកៈ ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្ម ដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ សុខុមៈ ។

អព្យាកតេ រូបសង្គហោ ចតុក្កនិទ្ទេសោ

[១៤៨] កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ទុរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អាបោ-ធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡី-ការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ ទុរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ យំ វា បន-ញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទិន្នុបាទានិយំ សន្តិកេ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុ-បាទិន្នុបាទានិយំ ទុរេ ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ជរតា រូបស្ស អនិច្ចតា យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អាកាសធាតុ អា-បោធាតុ រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កព-ឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទា-និយំ ទុរេ ។ កតមន្តំ រូបំ អនុបាទិន្នុបាទានិយំ សន្តិកេ ។ សទ្ទាយតនំ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ

[១៤៨] រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ទូរេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាទូរេរូប ។ រូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កាយាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយ នេះរូបជាឧបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាសន្តិកេរូប ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាទូរេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ រូបស្សលហុតា រូបស្សមុទុតា រូបស្សកម្មញ្ញតា រូបស្សជរតា រូបស្សអនិច្ចតា ឬក៏ រូបដទៃណា គឺអាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សឧបចយៈ រូបស្សសន្តតិ កពឡិង្ការាហារ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាទូរេរូប ។ រូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈ ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្ដេច ។ សទ្ទាយតនៈ ឬក៏ រូបដទៃណា

រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា រូបាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ អនុបា-ទិន្នុបាទានិយំ សន្តិកេ ។

[១៤៩] កតមន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ឥន្ទ្រិយំ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ឥន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វា-យតនំ ឥទន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ឥន្ទ្រិយំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ឥន្ទ្រិ-យំ ។ កតមន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។

[១៥០] កតមន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ មហាភូតំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ សប្បដិឃំ ន មហាភូតំ ។ ចក្ខា-យតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ សប្បដិ-ឃំ ន មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ

គឺរូបាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មិនមែនព្រោះហេតុនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើហើយទេ នេះរូបជាអនុបាទិន្នុបាទានិយៈជាសន្តិកេរូប ។

[១៨៩] រូបជាសប្បដិឃៈ ជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយ នេះរូបជាសប្បដិឃៈ ជាឥន្ទ្រិយ ។ រូបជាសប្បដិឃៈ មិនមែនឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាសប្បដិឃៈ មិនមែនឥន្ទ្រិយ ។ រូបជាអប្បដិឃៈ ជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះរូបជាអប្បដិឃៈ ជាឥន្ទ្រិយ ។ រូបជាអប្បដិឃៈ មិនមែនឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាអប្បដិឃៈ មិនមែនឥន្ទ្រិយ ។

[១៩០] រូបជាសប្បដិឃៈ ជាមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាសប្បដិឃៈ ជាមហាភូត ។ រូបជាសប្បដិឃៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបជាសប្បដិឃៈ មិនមែនមហាភូត ។ រូបជាអប្បដិឃៈ

មហាភូតំ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ មហាភូតំ ។ កតមន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ន មហាភូតំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អប្បដិឃំ ន មហាភូតំ ។

[១៩១] កតមន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ឱឡារិកំ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ សុខុមំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ឱឡារិកំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សុខុមំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សុខុមំ ។

[១៩២] កតមន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ បុរិសិន្ទ្រិយំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ សន្តិកេ ។ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ឥន្ទ្រិយំ សន្តិកេ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ទូរេ ។

ជាមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ នេះរូបជាអប្បដិឃៈ ជាមហាភូត ។ រូបជាអប្បដិឃៈ មិនមែនមហាភូតនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាអប្បដិឃៈ មិនមែនមហាភូត ។

[១៥១] រូបជាឥន្ទ្រិយ ជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយ នេះរូបជាឥន្ទ្រិយ ជាឱឡារិកៈ ។ រូបជាឥន្ទ្រិយ ជាសុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះរូបជាឥន្ទ្រិយ ជាសុខុមៈ ។ រូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ តែជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ តែជាឱឡារិកៈ ។ រូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាសុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាសុខុមៈ ។

[១៥២] រូបជាឥន្ទ្រិយ ជាទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ បុរិសិន្ទ្រិយ ជីវិតិន្ទ្រិយ នេះរូបជាឥន្ទ្រិយ ជាទូរេរូប ។ រូបជាឥន្ទ្រិយ ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយ នេះរូបជាឥន្ទ្រិយ ជាសន្តិកេរូប ។ រូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាទូរេរូបនោះ

កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សន្តិកេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សន្តិកេ ។

[១៨៣] កតមន្តំ រូបំ មហាភូតំ ឱឡារិកំ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ មហាភូតំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ មហាភូតំ សុខុមំ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ មហាភូតំ សុខុមំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ឱឡារិកំ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ឱឡារិកំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ សុខុមំ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ សុខុមំ ។

[១៨៤] កតមន្តំ រូបំ មហាភូតំ ទូរេ ។ អាបោធាតុ ឥទន្តំ រូបំ មហាភូតំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ មហាភូតំ សន្តិកេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ មហាភូតំ សន្តិកេ ។ កតមន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ទូរេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាទូរេរូប ។ រូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនឥន្ទ្រិយ ជាសន្តិកេរូប ។

[១៥៣] រូបជាមហាភូត ជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាមហាភូត ជាឱឡារិកៈ ។ រូបជាមហាភូត ជាសុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោធាតុ នេះរូបជាមហាភូត ជាសុខុមៈ ។ រូបមិនមែនមហាភូត ជាឱឡារិកៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបមិនមែនមហាភូត ជាឱឡារិកៈ ។ រូបមិនមែនមហាភូត ជាសុខុមៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនមហាភូត ជាសុខុមៈ ។

[១៥៤] រូបជាមហាភូត ជាទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ អាបោ-ធាតុ នេះរូបជាមហាភូត ជាទូរេរូប ។ រូបជាមហាភូត ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបជាមហាភូត ជាសន្តិកេរូប ។ រូបមិនមែនមហាភូត ជាទូរេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ ទូរេ ។ កតមន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ សន្តិកេ ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ន មហាភូតំ សន្តិកេ ។

[១៥៥] រូបាយតនំ ទិដ្ឋំ សទ្ទាយតនំ សុតំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មុតំ សព្វំ រូបំ មនសា វិញ្ញាតំ រូបំ ។

ឯវំ ចតុព្វិធេន រូបសង្គហោ ។

ចតុក្កំ ។

[១៥៦] កតមន្តំ រូបំ បឋវីធាតុ ។ យំ កក្ខឡំ ខរគតំ កក្ខឡត្តំ កក្ខឡភាវោ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឧបាទិន្នំ វា អនុបាទិន្នំ វា ឥទន្តំ រូបំ បឋវីធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។ យំ អាបោ អាបោគតំ សិនេហោ សិនេហគតំ ពន្ធនត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឧបាទិន្នំ វា អនុបាទិន្នំ វា ឥទន្តំ រូបំ អាបោធាតុ ។ កតមន្តំ រូបំ តេជោ-ធាតុ ។ យំ តេជោ តេជោគតំ ឧស្មា ឧស្មាគតំ ឧសុមំ ឧសុមគតំ[១] អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឧបាទិន្នំ

១ ឱ. ម. ឧសុមាគតំ ។

កពឡិង្ការាហារ នេះរូប មិនមែនមហាភូត ជាទូរេរូប ។ រូបមិនមែន មហាភូត ជាសន្តិកេរូបនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ រសាយតនៈ នេះរូបមិនមែនមហាភូត ជាសន្តិកេរូប ។

[១៥៥] រូបាយតនៈដែលបុគ្គលឃើញហើយ សទ្ទាយតនៈ ដែលបុគ្គលឮហើយ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ដែលបុគ្គលប៉ះពាល់ហើយ រូបទាំងអស់ ជារូបដែលបុគ្គលដឹងហើយដោយចិត្ត ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៤ យ៉ាងនេះ ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៤ ។

[១៥៦] រូបជាបឋវីធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា ដែលរឹងគ្រោតគ្រាត ជាភាពរឹង មានភាពជារបស់រឹង ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ជាឧបាទិន្នរូបក្តី ជាអនុបាទិន្នរូបក្តី នេះរូបជាបឋវីធាតុ ។ រូបជាអាបោ-ធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា ជាទឹក ការតាំងនៅជាទឹក សភាពជ្រួតជ្រាប ការតាំងនៅជារបស់ជ្រួតជ្រាប ការតភ្ជាប់នៃរូប ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ជាឧបាទិន្នរូបក្តី ជាអនុបាទិន្នរូបក្តី នេះរូបជាអាបោធាតុ ។ រូបជាតេជោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា ជាភ្លើង ការតាំងនៅជាភ្លើង ធម្មជាតសម្រាប់ចេញចំហាយ ការតាំងនៅជាចំហាយ កម្បូលក្តៅ ការតាំងនៅជាកម្បូលក្តៅ ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ជាឧបាទិន្នរូបក្តី

វា អនុបាទិន្នំ វា ឥទន្តំ រូបំ តេជោធាតុ ។ កាត- មន្តំ រូបំ វាយោធាតុ ។ យំ វាយោ វាយោគតំ ថម្ភិតត្តំ រូបស្ស អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឧបាទិន្នំ វា អនុបាទិន្នំ វា ឥទន្តំ រូបំ វាយោធាតុ ។ កាតមន្តំ រូបំ ឧបាទា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ឧបាទា ។

ឯវំ បញ្ចវិធេន រូបសង្គហោ ។

បញ្ចកំ ។

[១៩៧] រូបាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សទ្ទាយ- តនំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ គន្ធាយតនំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ រសាយតនំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សព្វំ រូបំ មនោវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ។

ឯវំ ឆព្វិធេន រូបសង្គហោ ។

ឆក្កំ ។

[១៩៨] រូបាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សទ្ទាយ- តនំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ គន្ធាយតនំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ រសាយតនំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ

អនុបាទិន្នរូបក្តី នេះរូបជាតេជោធាតុ ។ រូបជាវាយោធាតុនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបណា ជាខ្យល់ ការតាំងនៅជាខ្យល់ ការគាំទ្រនូវរូប ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ជាឧបាទិន្នរូបក្តី អនុបាទិន្នរូបក្តី នេះរូបជាវាយោធាតុ ។ រូបជាឧបាទានោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបជាឧបាទា ។

ការសង្គ្រោះរូប ដោយប្រការ ៥ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៥ ។

[១៥៧] រូបាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយភ្នែក សទ្ទាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយត្រចៀក គន្ធាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយច្រមុះ រសាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយកាយ រូបទាំងអស់ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយចិត្ត ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៦ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៦ ។

[១៥៨] រូបាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយភ្នែក សទ្ទាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយត្រចៀក គន្ធាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយច្រមុះ រសាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត

កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធា-យតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មនោធាតុវិញ្ញេ-យ្យំ រូបំ សព្វំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ។

ឯវំ សត្តវិធេន រូបសង្គហោ ។

សត្តកំ ។

[១៥៩] រូបាយតនំ ចក្ខុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សទ្ទាយ-តនំ សោតវិញ្ញេយ្យំ រូបំ គន្ធាយតនំ ឃានវិញ្ញេយ្យំ រូបំ រសាយតនំ ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យំ រូបំ មនាបិយោ ផោ-ដ្ឋព្វោ សុខសម្ផស្សោ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ អមនា-បិយោ ផោដ្ឋព្វោ ទុក្ខសម្ផស្សោ កាយវិញ្ញេយ្យំ រូបំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មនោធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ សព្វំ រូបំ មនោវិញ្ញាណធាតុវិញ្ញេយ្យំ រូបំ ។

ឯវំ អដ្ឋវិធេន រូបសង្គហោ ។

អដ្ឋកំ ។

[១៦០] កាតមន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ យំ ចក្ខុំ

ផោដ្ឋព្វាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយកាយ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ទាំងនេះ) ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយមនោធាតុ រូបទាំងអស់ ជារូបដែលគប្បីដឹងបាន ដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៧ ។

[១៥៩] រូបាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយភ្នែក សទ្ទាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយត្រចៀក គន្ធាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយច្រមុះ រសាយតនៈ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយអណ្តាត ផោដ្ឋព្វៈ (ការប៉ះពាល់) ជាទីពេញចិត្ត មានសម្ផស្សជាសុខ ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយកាយ ផោដ្ឋព្វៈ មិនជាទីពេញចិត្ត មានសម្ផស្សជាទុក្ខ ជារូបដែលគប្បីដឹងដោយកាយ រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ (ទាំងនេះ) ជារូបដែលគប្បីដឹងបានដោយមនោធាតុ រូបទាំងអស់ ជារូបដែលគប្បីដឹងបាន ដោយមនោវិញ្ញាណធាតុ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៨ ។

[១៦០] រូបជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុណា គឺប្រសាទ

ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបនា យាបនា ឥរិយនា វត្តនា បាលនា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ ។

ឯវំ ទុវិធេន រូបសង្គហោ ។

ទុវកំ ។

[១៦១] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧបាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ សោតិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ឃានិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជិវ្ហិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កាយិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។

ដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។ រូបជាសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាឃានិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាកាយិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅយឺនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តទៅបាន ការរក្សានូវរូបធម៌ទាំងឡាយនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នេះរូបជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ៩ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ៩ ។

[១៦១] រូបជាចក្ខុន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្ដេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទដែលអាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូប ជាចក្ខុន្ទ្រិយ ។ រូបជាសោតិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាឃានិ-ន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាកាយិន្ទ្រិយ ។ បេ ។

ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ បុរិសិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ យោ តេសំ រូបីនំ ធម្មានំ អាយុ ឋិតិ យបណា យាបណា ឥរិយណា វត្តណា ចាលណា ជីវិតំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ឥទន្តំ រូបំ ជីវិតិន្ទ្រិយំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សប្បដិឃំ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ សប្បដិឃំ ។ កតមន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ អប្បដិឃំ ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ ន ឥន្ទ្រិយំ អប្បដិឃំ ។

ឯវំ ទសវិធេន រូបសង្គហោ ។

ទសកំ ។

[១៦២] កតមន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ យំ ចក្ខុំ ចតុន្នំ មហាភូតានំ ឧចាទាយ បសាទោ ។ បេ ។ សុញ្ញោ គាមោបេសោ ឥទន្តំ រូបំ ចក្ខាយតនំ ។ កតមន្តំ រូបំ សោតាយតនំ ។ បេ ។ ឃានាយត-នំ ។ បេ ។ ជិវ្ហាយតនំ ។ បេ ។ កាយាយតនំ

ជាឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាបុរិសិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ ជាជីវិតិន្ទ្រិយនោះ តើដូចម្តេច ។ អាយុ ការឋិតនៅ ការនៅឃើនយូរ ការរស់នៅ ការរំកិលទៅ ការប្រព្រឹត្តិទៅ ការរក្សានូវរូបធម៌ទាំងឡាយនោះ គឺជីវិត ជីវិតិន្ទ្រិយ ណា នេះរូបជាជីវិតិន្ទ្រិយ ។ រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ជាសប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះរូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ជាសប្បដិឃៈ ។ រូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ជាអប្បដិឃៈនោះ តើដូចម្តេច ។ កាយវិញ្ញត្តិ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូបមិនមែនជាឥន្ទ្រិយ ជាអប្បដិឃៈ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ១០ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ១០ ។

[១៦២] រូបជាចក្ខាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ភ្នែកណា គឺប្រសាទ អាស្រ័យមហាភូតទាំង ៤ ។ បេ ។ ហៅថាស្រុកទំនេរក៏បាន នេះរូបជាចក្ខាយតនៈ ។ រូបជាសោតាយតនៈ ។ បេ ។ ជាឃានាយ-តនៈ ។ បេ ។ ជាជិវ្ហាយតនៈ ។ បេ ។ ជាកាយាយតនៈ ។ បេ ។

។ បេ ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ សទ្ទាយតនំ ។ បេ ។ គន្ធាយតនំ ។ បេ ។ រសាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយ-តនំ ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វធាតុបេសា ឥទន្តំ រូបំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ។ កាតមន្តំ រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ។ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ឥត្ថិន្ទ្រិយំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥទន្តំ រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ ។

ឯវំ ឯកាទសវិធេន រូបសង្គហោ ។

ឯកាទសកំ ។

រូបវិភត្តិ ។

អដ្ឋមំ ភាណវារំ[១] ។

---

១ រូបកណ្ឌោ ទុតិយំ ភវិតព្វំ ។ អតិរេកឆភាណវារំ ចិត្តុប្បាទកណ្ឌំ អតិរេកទ្វិ-ភាណវារំ រូបកណ្ឌំ តិមត្តភាណវារំ និក្ខេបកណ្ឌំ ទ្វិមត្តភាណវារំ អត្ថុទ្ធារកណ្ឌំ ឥតិ អតិរេកតេរសមត្តភាណវារំ សកលំ ធម្មសង្គណិប្បករណំ វិត្ថារិយមានំ អនន្តបរិមាណំ ហោតីតិ អដ្ឋសាលិនិយំ នយោ ។ ឥមិនា បន នយេន កុសលធម្មេ ទ្វេ អកុសល-ធម្មេ ទ្វេ អព្យាកតេ ចិត្តសង្គហេ ទ្វេតិ ចិត្តុប្បាទកណ្ឌេ ឆ ឥធ ទ្វេតិ អដ្ឋ ភាណវារា ទដ្ឋព្វា ។ ឥតិ ចិត្តុប្បាទកណ្ឌេ ភាណវារតោ សម្ពន្ធគណនាយ ឥធេវ អដ្ឋមំ ហោតិ ។

ជារូបាយតនៈ ។ បេ ។ ជាសទ្ទាយតនៈ ។ បេ ។ ជាគន្ធាយតនៈ ។ បេ ។ ជារសាយតនៈ ។ បេ ។ ជាផោដ្ឋព្វាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ បឋវីធាតុ ។ បេ ។ ហៅថាផោដ្ឋព្វធាតុក៏បាន នេះរូបជាផោដ្ឋព្វាយតនៈ ។ រូប ជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈនោះ តើដូចម្តេច ។ ឥត្ថិន្ទ្រិយ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះរូប ជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ ។

ការសង្គ្រោះរូបដោយប្រការ ១១ យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ រូបមានប្រមាណ ១១ ។

ចប់ រូបវិភត្តិ (ការចែករូប) ។

ចប់ ភាណវារៈទី ៨ ។

និក្ខេបកណ្ឌំ

[១៦៣] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ តីណិ កុសលមូលានិ អលោភោ អទោសោ អមោហោ តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ តីណិ អកុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

និក្ខេបកណ្ឌ

[១៦៣] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្តេច ។ កុសលមូល ៣ គឺ អលោភៈ (ការមិនលោភ) ១ អទោសៈ (ការមិនប្រទូស្ត) ១ អមោហៈ (ការមិនវង្វេង) ១ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកុសលមូល មានអលោភៈជាដើមនោះ និង កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកុសលមូល មាន អលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាអកុសល តើ ដូចម្តេច ។ អកុសលមូល ៣ គឺ លោភៈ ១ ទោសៈ ១ មោហៈ ១ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយគ្នានឹងអកុសលមូល មានលោភៈ ជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយអកុសលមូល មានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីអកុសលមូល មានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្តេច ។ វិបាក ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងអបរិយាបន្នៈ (លោកុត្តរៈ) នៃ ធម៌ជាកុសលនិងអកុសល វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ទាំងពួកធម៌ដែលគ្រាន់តែជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែន អកុសល មិនមែនកម្មវិបាក ឬក៏រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[១៦៤] កតមេ ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ សុខភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ សុខំ វេទនំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ ទុក្ខភូមិយំ កាមាវចរេ ទុក្ខំ វេទនំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ អទុក្ខមសុខភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។

[១៦៥] កតមេ ធម្មា វិបាកា ។ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា វិបាកា ។

[១៦៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខវេទនា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែសុខវេទនាក្នុងសុខភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ និងអបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយសុខវេទនានោះ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយសុខវេទនា ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែទុក្ខវេទនាក្នុងទុក្ខភូមិ ជាកាមាវចរចេញ សញ្ញា-ខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយទុក្ខវេទនានោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយវេទនា មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែអទុក្ខមសុខវេទនា ក្នុងអទុក្ខមសុខ-ភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងអបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញា-ខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយអទុក្ខមសុខវេទនានោះ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយវេទនា មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ។

[១៦៥] ពួកធម៌ជាវិបាក តើដូចម្តេច ។ វិបាក ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងអបរិយាបន្នៈ នៃពួកធម៌ជាកុសលនិងអកុសល និងវេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាវិបាក ។

តិកេ និក្ខេបោ

កតមេ ធម្មា វិបាកធម្មធម្មា ។ កុសលាកុសលា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា វិបាកធម្មធម្មា ។ កតមេ ធម្មា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នេវវិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។

[១៦៦] កតមេ ធម្មា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា យញ្ច រូបំ

ពួកធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ជាកុសលនិង អកុសល ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ។ ពួកធម៌ មិនមែនវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្ម-វិបាក រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនវិបាក ទាំងមិនមែនមានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ។

[១៦៦] ពួកធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ វិបាកប្រកបដោយអាសវៈ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ នៃធម៌ជាកុសលនិងអកុសល វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ និងកម្មស្សកតត្តារូប (រូបដែលកម្មកំពុងធ្វើ) នេះពួកធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ជាកុសល និងអកុសល ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ឬពួកធម៌គ្រាន់តែជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាក ឬក៏រូបដែលមិនមែន

ន កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។

[១៦៧] កតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ តីណិ អកុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ សាសវា កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។

កម្មស្សកតត្តារូប នេះពួកធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ អបរិយាបន្នមគ្គ ផលដែលកើតអំពីមគ្គ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

[១៦៧] ពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ អកុសលមូល ៣ គឺ លោភៈ ១ ទោសៈ ១ មោហៈ ១ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយគ្នានឹងលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។

អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។

[១៦៨] កតមេ ធម្មា សវិតក្កសវិចារា ។ សវិតក្កសវិចារភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វិតក្កវិចារេ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សវិតក្កសវិចារា ។ កតមេ ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តា ។ អវិតក្កវិចារមត្តភូមិយំ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វិចារំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តា ។ កតមេ ធម្មា អវិតក្កាវិចារា ។ អវិតក្កាវិចារភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អវិតក្កាវិចារា ។

[១៦៩] កតមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ បីតិភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ បីតឹ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។

អបរិយាបន្នមគ្គ ផលដែលកើតអំពីមគ្គ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។

[១៦៨] ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែវិតក្កៈនិងវិចារៈ ក្នុងសវិតក្កសវិចារភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កវិចារៈនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែវិចារៈ ក្នុងអវិតក្កវិចារមត្តភូមិ ជារូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិចារៈនោះ នេះពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ ទាំងគ្មានវិចារៈ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងអវិតក្កាវិចារភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌គ្មានវិតក្កៈ ទាំងគ្មានវិចារៈ ។

[១៦៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែបីតិក្នុងបីតិភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយបីតិនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ។

កតមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ សុខភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ សុខំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ កតមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ ឧបេក្ខាភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។

[១៧០] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសោ ។

[១៧១] តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ ។ ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មឹ វា អត្តានំ វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វេទនាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ

ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែសុខក្នុងសុខភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយសុខនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយសុខ ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែឧបេក្ខាក្នុងឧបេក្ខាភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧបេក្ខានោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា ។

[១៧០] ពួកធម៌គួរលះ ដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ៣ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ ។

[១៧១] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សក្កាយទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ បុថុជ្ជន ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងអរិយធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួនក្នុងអរិយធម៌ មិនបានឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងសប្បុរិសធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួន ក្នុងសប្បុរិសធម៌ រមែងយល់ឃើញរូបថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ឃើញរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ យល់ឃើញវេទនាថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវេទនាខ្លះ

តិកេ និក្ខេបោ

វា វេទនំ វេទនាយ វា អត្តានំ សញ្ញំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សញ្ញាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សញ្ញំ សញ្ញាយ វា អត្តានំ សង្ខារេ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សង្ខារេ សង្ខារេសុ វា អត្តានំ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មឹ វា អត្តានំ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ។

[១៧២] តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា ។ សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ អបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តាបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ យា ឯវរូបា

ឃើញវេទនាថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្លះ យល់ឃើញសញ្ញាថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានសញ្ញាខ្លះ ឃើញសញ្ញាថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងសញ្ញាខ្លះ យល់ឃើញសង្ខារថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានសង្ខារខ្លះ ឃើញសង្ខារថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងសង្ខារខ្លះ យល់ឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ឃើញវិញ្ញាណថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ទិដ្ឋិ (ការយល់ឃើញ) ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការប្រកបទុកគឺទិដ្ឋិ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ស្អិត ការប្រកាន់លើសលុប ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ ការប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថាសក្កាយទិដ្ឋិ ។

[១៧២] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្តា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះធម៌ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសង្ឃ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ក្នុងសិក្ខា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ក្នុងខន្ធខាងដើម ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ក្នុងខន្ធខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ក្នុងខន្ធខាងដើមនិងខន្ធខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវបច្ច័យនោះៗ

កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វេធាបថោ សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគ្គាហនា ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ អយំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆា ។

[១៧៣] តត្ថ កតមោ សីលព្វតបរាមាសោ ។ ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិ-និវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សីលព្វ-តបរាមាសោ ។

[១៧៤] ឥមានិ តីណិ សញ្ញោជនានិ តទេ-កដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយ-កម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហា-តព្វា ។ អវសេសោ លោភោ ទោសោ មោហោ

ការងឿងឆ្ងល់ អាការងឿងឆ្ងល់ ភាពងឿងឆ្ងល់ ការយល់ស្ទាក់ស្ទើរ ការសង្ស័យ ការបែកចិត្តជាពីរ ការបែកចិត្តជាពីរផ្លូវ ការសង្ស័យ ការប្រកាន់យកចំណែកដ៏ច្រើន ការសាញប្រដាញ ការសាន់វ៉ាន់ចិត្ត ការប្រកាន់មិនដាច់ស្រេច ភាពនៃចិត្តរឹងរូស ការរសេមរសាមនៃចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិចិកិច្ឆា ។

[១៧៣] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ខាងក្រៅអំពីសាសនានេះ មានទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយ គឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ចំពោះ ការប្រកាន់លើលលុប ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ ការប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុសថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយសីល សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយវ័ត សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយសីលនិងវ័ត ដូច្នេះ ណា មានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសៈ ។

[១៧៤] សញ្ញោជនៈទាំង ៣ នេះ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ត្រូវលះដោយទស្សនៈ (សោតាបត្តិមគ្គ) ។ ពួកធម៌ត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ

តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។

[១៧៨] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសោ ។ តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ។ តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆា ។ តត្ថ កតមោ សីលព្វតបរាមាសោ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ សីលព្វតបរាមាសោ ។ ឥមានិ តីណិ សញ្ញោជនានិ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ

ង់សេសសល់ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយគ្នានឹងកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ត្រូវលះដោយភាវនា ។ ពួកធម៌ មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ។

[១៧៥] ពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ៣ យ៉ាងគឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ ។ បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សក្កាយទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះហៅថា សក្កាយទិដ្ឋិ ។ បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆា តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះហៅថា វិចិកិច្ឆា ។ បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសៈ សញ្ញោជនៈទាំង ៣ នេះ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយគ្នា នឹងកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម

ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសោ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា តទេកដ្ឋោ លោភោ ទោសោ មោហោ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតូ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ អវសេសោ លោភោ ទោសោ មោហោ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតូ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា នេវទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ។ សញ្ញោជនៈ ៣ យ៉ាង គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ នេះពួកធម៌ ត្រូវលះដោយទស្សនៈ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ។ ពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះ ដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដ៏សេសសល់ នេះពួកធម៌ មានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ។ ពួកធម៌មានហេតុមិនត្រូវលះ ដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ជាកុសល អកុសល និង អព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នេវ-
ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

[១៧៦] កតមេ ធម្មា អាចយគាមិនោ ។
សាសវា កុសលាកុសលា ធម្មា កាមាវចរា រូបា-
វចរា អរូបាវចរា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អាចយគាមិនោ ។ កតមេ
ធម្មា អបចយគាមិនោ ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយា-
បន្នា ឥមេ ធម្មា អបចយគាមិនោ ។ កតមេ
ធម្មា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ[១] ។ កុ-
សលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបា-
វចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។
វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុស-
លា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា សព្វញ្ច រូបំ
អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នេវាចយគាមិនោ
នាបចយគាមិនោ ។

---
១ ឱ. នេវអាចយគាមិនោ ន អបចយគាមិនោ ។

រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ មិនត្រូវលះដោយភាវនា ។

[១៧៦] ពួកធម៌ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ដោយកម្មក្កិលេស តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសលនិងអកុសល ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ដោយកម្មក្កិលេស ។ ពួកធម៌មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ និងអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ។ ពួកធម៌មិនមែនជាដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់ នូវការសន្សំកពូនឡើង តើដូចម្តេច ។ វិបាក ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈនៃធម៌ជាកុសលនិងអកុសល វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ទាំងពួកធម៌ដែលជាកិរិយា មិនមែនកុសល មិនមែនអកុសល មិនមែនកម្មវិបាក រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជាដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនជាមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ។

[១៧៧] កតមេ ធម្មា សេក្ខា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ហេដ្ឋិមានិ ច តីណិ សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា សេក្ខា ។ កតមេ ធម្មា អសេក្ខា ។ ឧបរិដ្ឋិមំ អរហត្តផលំ ឥមេ ធម្មា អសេក្ខា ។ កតមេ ធម្មា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នេវសេក្ខា នាសេក្ខា ។

[១៧៨] កតមេ ធម្មា បរិត្តា ។ សព្វេ កាមាវចរា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បរិត្តា ។ កតមេ ធម្មា មហគ្គតា ។ រូបាវចរា អរូបាវចរា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា មហគ្គតា ។ កតមេ ធម្មា អប្បមាណា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អប្បមាណា ។

[១៧៧] ពួកធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ និងសាមញ្ញផល ៣ ខាងក្រោម នេះពួកធម៌ជារបស់សេក្ខ-បុគ្គល ។ ពួកធម៌ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល តើដូចម្ដេច ។ អរហត្តផលខាងលើ នេះពួកធម៌ ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ។ ពួកធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសលនិងអព្យាក្រឹតជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ។

[១៧៨] ពួកធម៌មានសភាពតូចឆ្មារ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ជាកាមាវចរទាំងអស់ ជាកុសល អកុសល អព្យាក្រឹត និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌មានសភាពតូចឆ្មារ ។ ពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ជារូបាវចរ អរូបាវចរ ជាកុសល អកុសល អព្យា-ក្រឹត និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ ។ ពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈ ផលដែលកើតអំពីមគ្គ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន ។

តិកេ និក្ខេបោ

[១៧៩] កតមេ ធម្មា បរិត្តារម្មណា ។ បរិត្តេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា បរិត្តារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា មហគ្គតារម្មណា ។ មហគ្គតេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា មហគ្គតារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អប្បមាណារម្មណា ។ អប្បមាណេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អប្បមាណារម្មណា ។

[១៨០] កតមេ ធម្មា ហីនា ។ តីណិ អកុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ហីនា ។ កតមេ ធម្មា មជ្ឈិមា ។ សាសវា កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា មជ្ឈិមា ។ កតមេ ធម្មា បណីតា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា បណីតា ។

[១៧៩] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌មានសភាពតូចឆ្មារ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារ ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ដល់នូវសភាពធំ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ប្រមាណមិនបាន នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។

[១៨០] ពួកធម៌ដ៏ថោកទាប តើដូចម្តេច ។ អកុសលមូល ៣ យ៉ាងគឺ លោភៈ ទោសៈ និងមោហៈ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយគ្នានឹងអកុសលមូលមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយអកុសលមូលមានលោភៈជាដើមនោះ និងកាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីអកុសលមូលមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ដ៏ថោកទាប ។ ពួកធម៌ជាកណ្តាល តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសលនិងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាកណ្តាល ។ ពួកធម៌ដ៏ឧត្តម តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាបរិយាបន្នៈ ផលដែលកើតអំពីមគ្គ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ដ៏ឧត្តម ។

[១៨១] កតមេ ធម្មា មិច្ឆត្តនិយតា ។ បញ្ច កម្មានិ អនន្តរិកានិ យា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតា ឥមេ ធម្មា មិច្ឆត្តនិយតា ។ កតមេ ធម្មា សម្ម-ត្តនិយតា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា សម្មត្តនិយតា ។ កតមេ ធម្មា អនិយតា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនិយតា ។

[១៨២] កតមេ ធម្មា មគ្គារម្មណា ។ អរិយ-មគ្គំ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា មគ្គារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា មគ្គ-ហេតុកា ។ អរិយមគ្គសមង្គិស្ស មគ្គង្គានិ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា មគ្គហេតុកា ។ អរិយមគ្គសមង្គិស្ស សម្មាទិដ្ឋិ មគ្គោ ចេវ ហេតុ ច សម្មាទិដ្ឋឹ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា មគ្គហេតុកា ។ អរិយមគ្គសមង្គិស្ស

[១៨១] ពួកធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង តើដូចម្ដេច ។ អនន្តរិកកម្ម ៥ និងនិយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ នេះពួកធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង ។ ពួកធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង ។ ពួកធម៌មិនទៀង តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនទៀង ។

[១៨២] ពួកធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណាប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវអរិយមគ្គ នេះពួកធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ ។ ពួកធម៌ មានមគ្គជាហេតុ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែអង្គនៃមគ្គ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយអរិយមគ្គចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយមគ្គនោះ នេះពួកធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ។ សម្មាទិដ្ឋិ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀង ដោយអរិយមគ្គ ជាមគ្គផង ជាហេតុផង វៀរលែងតែសម្មាទិដ្ឋិចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយមគ្គ និងហេតុនោះ នេះពួកធម៌ មានមគ្គជាហេតុ ។

អលោភោ អទោសោ អមោហោ ឥមេ ធម្មា មគ្គ-
ហេតូ តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា មគ្គហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា
មគ្គាធិបតិនោ ។ អរិយមគ្គំ អធិបតឹ ករិត្វា យេ
ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា មគ្គា-
ធិបតិនោ ។ អរិយមគ្គសមង្គិស្ស វីមំសាធិបតេយ្យំ
មគ្គំ ភាវយន្តស្ស វីមំសំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ
វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា
មគ្គាធិបតិនោ ។

[១៨៣] កតមេ ធម្មា ឧប្បន្នា ។
យេ ធម្មា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្វត្តា
អភិនិព្វត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា
សមុដ្ឋិតា ឧប្បន្នា ឧប្បន្នំសេន សង្គហិតា រូបា
វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា
ឧប្បន្នា ។ កតមេ ធម្មា អនុប្បន្នា ។ យេ ធម្មា

អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអរិយមគ្គ នេះពួកធម៌មានមគ្គជាហេតុ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយមគ្គជាហេតុនោះ នេះពួកធម៌មានមគ្គជាហេតុ ។ ពួកធម៌ មានមគ្គជាអធិបតី តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះធ្វើនូវអរិយមគ្គឲ្យជាអធិបតី នេះពួកធម៌មានមគ្គជាអធិបតី ។ វៀរលែងតែវីមំសា របស់បុគ្គលដែលព្រមព្រៀងដោយអរិយមគ្គ កាលចម្រើននូវមគ្គមានវីមំសាជាអធិបតីចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវីមំសានោះ នេះពួកធម៌មានមគ្គជាអធិបតី ។

[១៨៣] ពួកធម៌កើតឡើងហើយ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ កើតហើយ មានហើយ កើតព្រមហើយ វិលមកកើតហើយ ត្រឡប់កើតហើយ កើតប្រាកដហើយ កើតឡើងហើយ កើតឡើងព្រមហើយ តាំងឡើងហើយ តាំងឡើងព្រមហើយ កើតហើយ សង្គ្រោះហើយ ដោយចំណែក នៃធម៌ដែលកើតហើយ នេះពួកធម៌ កើតឡើងហើយ ។ ពួកធម៌មិនទាន់កើតឡើង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា

អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្វត្តា អនភិនិព្វត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនុប្បន្នា អនុប្បន្នំសេន សង្គហិតា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា អនុប្បន្នា ។ កតមេ ធម្មា ឧប្បាទិនោ ។ កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ អវិបក្កវិបាកានំ[១] វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ឥមេ ធម្មា ឧប្បាទិនោ ។

[១៨៤] កតមេ ធម្មា អតីតា ។ យេ ធម្មា អតីតា និរុទ្ធា វិគតា[២] វិបរិណតា អត្ថង្គតា អព្ភត្ថង្គតា ឧប្បជ្ជិត្វា វិគតា អតីតា អតីតំសេន សង្គហិតា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា អតីតា ។ កតមេ ធម្មា អនាគតា ។ យេ

១ ឱរោបិយមរម្មបោត្ថកេសុ អយំ បាឋោ ន ទិស្សតិ ។ ២. ឱ. និរុទ្ធង្គតាតិ ទិស្សតិ ។

សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលមិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់កើតព្រម មិនទាន់វិលមកកើត មិនទាន់ត្រឡប់មកកើត មិនទាន់កើតប្រាកដ មិនទាន់កើតឡើង មិនទាន់កើតឡើងព្រម មិនទាន់តាំងឡើង មិនទាន់តាំងឡើងព្រម មិនទាន់កើតឡើង ដែលសង្គ្រោះហើយដោយចំណែកនៃធម៌ ដែលមិនទាន់កើតឡើង នេះពួកធម៌មិនទាន់កើតឡើង ។ ពួកធម៌បម្រុងនឹងកើតឡើង តើដូចម្តេច ។ វិបាកជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នៃធម៌ជាកុសលនិងអកុសល ដែលមានវិបាកមិនទាន់ចាស់ក្លា វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ និងកម្មស្សកតត្តារូប ដែលបម្រុងនឹងកើតឡើង នេះពួកធម៌បម្រុងនឹងកើតឡើង ។

[១៨៤] ពួកធម៌ជាអតីត តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលកន្លងហើយ រលត់ទៅហើយ ប្រាសទៅហើយ ប្រែប្រួលទៅហើយ វិនាសទៅហើយ វិនាសទៅយូរហើយ កើតឡើងហើយប្រាសទៅវិញហើយ កន្លងទៅហើយ ដែលសង្គ្រោះដោយចំណែក នៃធម៌ដែលកន្លងហើយ នេះពួកធម៌ ជាអតីត ។ ពួកធម៌ ជាអនាគត តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា

១៣៧

តិកេ និក្ខេបោ

ធម្មា អជាតា អភូតា អសញ្ជាតា អនិព្វត្តា អនភិនិព្វត្តា អបាតុភូតា អនុប្បន្នា អសមុប្បន្នា អនុដ្ឋិតា អសមុដ្ឋិតា អនាគតា អនាគតំសេន សង្គហិតា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា អនាគតា ។ កតមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នា ។ យេ ធម្មា ជាតា ភូតា សញ្ជាតា និព្វត្តា អភិនិព្វត្តា បាតុភូតា ឧប្បន្នា សមុប្បន្នា ឧដ្ឋិតា សមុដ្ឋិតា បច្ចុប្បន្នា បច្ចុប្បន្នំសេន សង្គហិតា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នា ។

[១៨៥] កតមេ ធម្មា អតីតារម្មណា ។ អតីតេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អតីតារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អនាគតារម្មណា ។ អនាគតេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អនាគតារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ។ បច្ចុប្បន្នេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ។

សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលមិនទាន់កើត មិនទាន់មាន មិនទាន់កើតព្រម មិនទាន់វិលមកកើត មិនទាន់ត្រឡប់មកកើត មិនទាន់កើតប្រាកដ មិនទាន់កើតឡើង មិនទាន់កើតឡើងព្រម មិនទាន់តាំងឡើង មិនទាន់តាំងឡើងព្រម មិនទាន់មកដល់ ដែលសង្គ្រោះដោយចំណែក នៃធម៌ដែលមិនទាន់មកដល់ នេះពួកធម៌ ជាអនាគត ។ ពួកធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលកំពុងកើត មាន កើតព្រម វិលមកកើត ត្រឡប់មកកើត កើតប្រាកដ កើតឡើង កើតឡើងព្រម តាំងឡើង តាំងឡើងព្រម កើតឡើងចំពោះមុខ ដែលសង្គ្រោះដោយចំណែកនៃធម៌ ដែលកើតឡើងចំពោះមុខ នេះពួកធម៌ជាបច្ចុប្បន្ន ។

[១៨៥] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ដែលកន្លងហើយ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអនាគត តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ដែលមិនទាន់មកដល់ នេះពួកធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអនាគត ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើងព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ដែលកើតឡើងចំពោះមុខ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ។

[១៨៦] កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តា ។ យេ ធម្មា តេសំ តេសំ សត្តានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា[១] ធាជិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តា ។ កតមេ ធម្មា ពហិទ្ធា ។ យេ ធម្មា តេសំ តេសំ បរ-សត្តានំ បរបុគ្គលានំ អជ្ឈត្តំ បច្ចត្តំ និយកា ធា-ជិបុគ្គលិកា ឧបាទិន្នា រូបា វេទនា សញ្ញា សង្ខា-រា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា ពហិទ្ធា ។ កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ តទុភយំ ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។

[១៨៧] កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តារម្មណា ។ អជ្ឈ-ត្តេ ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា ពហិទ្ធារម្មណា ។ ពហិទ្ធា ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា ពហិ-ទ្ធារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា ។ អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ធម្មេ អារព្ភ យេ ឧប្បជ្ជន្តិ ចិត្តចេត-សិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា ។

១ ឱ. ម. និយតា ។

[១៨៦] ពួកធម៌ជាខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលតាំងនៅក្នុងសន្តាន តាំងនៅក្នុងខ្លួន ទៀងទាត់ ជារបស់ចំពោះបុគ្គលម្នាក់ ប្រកាន់ខ្ជាប់ក្នុងសរីរៈនៃពួកសត្វនោះៗ នេះពួកធម៌ ជាខាងក្នុង ។ ពួកធម៌ជាខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា គឺរូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលតាំងនៅក្នុងសន្តាន តាំងនៅក្នុងខ្លួន ទៀងទាត់ ជារបស់ចំពោះបុគ្គលម្នាក់ ប្រកាន់ខ្ជាប់ក្នុងសរីរៈនៃពួកសត្វដទៃ នៃបុគ្គលដទៃនោះៗ នេះពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ។ ពួកធម៌ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ប្រជុំនៃខន្ធទាំងពីរនោះ (ខន្ធខាងក្នុងនិងខន្ធខាងក្រៅ) នេះពួកធម៌ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

[១៨៧] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ខាងក្នុង នេះពួកធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ខាងក្រៅ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ។ ពួកធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តនិងចេតសិក កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវធម៌ខាងក្នុង និងខាងក្រៅ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

ហេតុគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[១៨៨] កតមេ ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃា ។ រូបាយតនំ ឥមេ ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃា ។ កតមេ ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិឃា ។ ចក្ខាយតនំ សោតាយតនំ ឃានាយតនំ ជិវ្ហាយតនំ កាយាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិឃា ។ កតមេ ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។

តិកំ ។

[១៨៩] កតមេ ធម្មា ហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អកុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ នវ កាមាវចរហេតូ ឆ រូបាវចរហេតូ ឆ អរូបាវចរហេតូ ឆ អបរិយាបន្នហេតូ ។

[១៩០] តត្ថ កតមេ តយោ កុសលហេតូ ។ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ។ តត្ថ កតមោ

ហេតុគោច្ឆកនិក្ខេប

[១៨៨] ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ សោតាយតនៈ ឃានាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ កាយាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះពួកធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបដែលជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

ចប់ពួកតិកៈ ។

[១៨៩] ពួកធម៌ជាហេតុ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អកុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ កាមាវចរហេតុ ៩ រូបាវចរហេតុ ៦ អរូបាវចរហេតុ ៦ អបរិយាបន្នហេតុ ៦ ។

[១៩០] បណ្តាហេតុទាំងនោះ កុសលហេតុ (ហេតុនៃកុសល) ៣ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ ។

អលោភោ ។ យោ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អលោភោ ។ តត្ថ កតមោ អទោសោ ។ យោ អទោសោ អទុសនា អទុស្សិតត្តំ មេត្តិ[១] មេត្តាយនា មេត្តាយិតត្តំ អនុទ្ទា អនុទ្ទាយនា អនុទ្ទាយិតត្តំ ហិតេសិតា អនុកម្បា អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អទោសោ ។ តត្ថ កតមោ អមោហោ ។ ទុក្ខេ ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ បុព្វន្តេ ញាណំ អបរន្តេ ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ញាណំ យា ឯវរូបា បញ្ញា បជាននា វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរិ មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ

១ ឱ. មេត្តំ ។

បណ្ដាកុសលហេតុទាំងនោះ អលោភៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនជាប់ចំពាក់ ការមិនជាប់ស្អិត ភាពនៃចិត្តមិនជាប់ចំពាក់ក្នុងអារម្មណ៍ ការមិនត្រេកអរ ការមិនរីករាយ ភាពនៃចិត្តមិនត្រេកអរក្នុងអារម្មណ៍ ការមិនសម្លឹងរំពៃ សេចក្ដីមិនលោភ ជាកុសលមូល ណា នេះហៅថា អលោភៈ ។ បណ្ដាកុសលមូលទាំងនោះ អទោសៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនប្រទូស្ត អាការមិនប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តមិនប្រទូស្តក្នុងអាម្មណ៍ ការមេត្រី ការរាប់អាន ភាពនៃចិត្តរាប់អាន ការអាណិត ការប្រព្រឹត្តអាណិត ភាពនៃចិត្តអាណិត ការស្វែងរកនូវប្រយោជន៍ ការអនុគ្រោះ ការមិនគុំគួន ការមិនបៀតបៀន សេចក្ដីមិនប្រទូស្ត ជាកុសលមូល ណា នេះហៅថា អទោសៈ ។ បណ្ដាកុសលមូលទាំងនោះ អមោហៈ តើដូចម្ដេច ។ ការដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខសមុទ័យ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម ដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង ដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង ដឹងច្បាស់ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ (បដិច្ចសមុប្បន្នធម៌) និងបញ្ញា ការដឹងច្បាស់ ការសន្សំ ការប្រមូល ការពិចារណាធម៌ ការចំណាំ ការចំណាំជាប់ ការចំណាំស្និទ្ធ ភាពជាបណ្ឌិត ការឈ្លាសវៃ ការប្រសប់ ការប៉ិនប៉ៅ ការគិតគូរ ការពិចារណា ប្រាជ្ញាដូចជាផែនដី ប្រាជ្ញាទម្លាយនូវកិលេស ធម្មជាតិសម្រាប់ណែនាំ ការយល់ ការឃើញច្បាស់ ការដឹងខ្លួនច្បាស់លាស់ ការចាក់ធ្លុះ ការដឹងច្បាស់

បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាផាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ អមោហោ ។ ឥមេ តយោ កុសលហេតូ ។

[១៩១] តត្ថ កតមេ តយោ អកុសលហេតូ ។ លោភោ ទោសោ មោហោ ។ តត្ថ កតមោ លោភោ ។ យោ រាគោ សារាគោ អនុនយោ អនុរោធោ នន្ទិ នន្ទិរាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ ឥច្ឆា មុច្ឆា អជ្ឈោសានំ គេធោ បលិគេធោ សង្គោ បង្កោ ឯជា មាយា ជនិកា សញ្ជននី សិព្វិនី ជាលិនី សរិតា វិសត្តិកា សុត្តំ វិសដា អាយូហនី ទុតិយា បណិធិ ភវនេត្តិ វនំ វនថោ សន្ថវោ សិនេហោ អបេក្ខា បដិពន្ធុ អាសា អសីសនា អាសីសិតត្តំ រូបាសា សទ្ទាសា គន្ធាសា រសាសា ផោដ្ឋព្វាសា លាភាសា ធនាសា បុត្តាសា ជីវិតាសា

ឥន្ទ្រិយគឺបញ្ញា កម្លាំងគឺបញ្ញា គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា រស្មីគឺបញ្ញា ប្រទីបគឺបញ្ញា កែវគឺបញ្ញា សេចក្តីមិនវង្វេង សេចក្តីពិចារណាធម៌ សេចក្តីឃើញត្រូវ ណា ដែលមានសភាពបែប នេះ នេះហៅថា អមោហៈ ។ នេះកុសលហេតុ ៣ ។

[១៩១] បណ្តាហេតុទាំងនោះ អកុសលហេតុ ៣ តើដូចម្តេច ។ លោភៈ ទោសៈ និងមោហៈ ។ បណ្តាអកុសលហេតុទាំងនោះ លោភៈ តើដូចម្តេច ។ តម្រេក ការត្រេកអរខ្លាំង ការជាប់ចំពាក់ក្នុងអារម្មណ៍ ការស្រើបស្រាល ការរីករាយ ការរីករាយខ្លាំង តម្រេកខ្លាំងនៃចិត្ត សេចក្តីប្រាថ្នា ការជ្រុលជ្រប់ ការជ្រលក់ជប់ ការពាក់ព័ន្ធ ការរួបរឹត ការជាប់ចំពាក់ ការលិចចុះ ធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភព មាយា ធម្មជាតិបង្កើតសត្វ ធម្មជាតិឲ្យសត្វប្រកបដោយទុក្ខ ធម្មជាតិចាក់ស្រេះ សត្វទុក បណ្តាញ ការបង្ហូរ ការផ្សាយទៅកាន់អារម្មណ៍ផ្សេងៗ ចំណងចងសត្វទុក ការផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ ធម្មជាតិញ៉ាំងសត្វឲ្យចម្រើន ធម្មជាតិជាគម្រប់ពីរ ការតាំងចិត្តទុក ធម្មជាតិនាំសត្វទៅកាន់ភព ធម្មជាតិដូចជាព្រៃ ដូចជាព្រៃញៀតស្បាត ការមូលមិត្ត សេចក្តីស្រឡាញ់ ការអាឡោះអាល័យ ផៅពង្សតទៅ ការប៉ុនប៉ង ការប្រាថ្នា ភាពនៃចិត្តប៉ុនប៉ង ការប៉ុនប៉ងរូប ប៉ុនប៉ងសំឡេង ប៉ុនប៉ងក្លិន ប៉ុនប៉ងរស ប៉ុនប៉ងផ្សព្វ ប៉ុនប៉ងលាភ ប៉ុនប៉ងទ្រព្យ ប៉ុនប៉ងបុត្រ ប៉ុនប៉ងជីវិត

ជប្បា បជប្បា អភិជប្បា ជប្បា ជប្បនា ជប្បិតត្តំ លោលុប្បំ លោលុប្បាយនា លោលុប្បាយិតត្តំ បុញ្ជិកតា សាធុកម្យតា អធម្មរាគោ វិសមលោភោ និកន្តិ និកាមនា បត្ថនា បិហនា សម្បត្ថនា កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហា និរោធតណ្ហា រូបតណ្ហា សទ្ទតណ្ហា គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា ឱឃោ យោគោ គន្ថោ ឧបាទានំ អាវរណំ នីវរណំ ឆាទនំ[១] ពន្ធនំ ឧបក្កិលេសោ អនុសយោ បរិយុដ្ឋានំ លតា វេវិច្ឆំ ទុក្ខមូលំ ទុក្ខនិទានំ ទុក្ខប្បភវោ មារបាសោ មារពលិសំ មារវិសយោ តណ្ហានទី តណ្ហាជាលំ តណ្ហាគទ្ទុលំ តណ្ហាសមុទ្ទោ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ លោភោ ។ តត្ថ កតមោ ទោសោ ។ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ បិយស្ស មេ

១ ឱ. ឆន្ទានំ ។

ធម្មជាតិទ្វេទ្វា ទ្វេទ្វាជ្រុល ទ្វេទ្វាខ្លាំង សេចក្តីទ្វេទ្វា អាការទ្វេទ្វា ភាពនៃចិត្តទ្វេទ្វា ការរុលត្បុល អាការរុលត្បុល ភាពនៃចិត្តរុលត្បុល ការញាប់ញ័រ ការចង់បានឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ ការត្រេកអរខុសគន្លងធម៌ ការលោភហួសកំណត់ ការត្រេកត្រអាល ការចង់បានមិនឈប់ ការប្រាថ្នា សេចក្តីស្រឡាញ់ ការប្រាថ្នាព្រម ប្រាថ្នាក្នុងកាម ប្រាថ្នាក្នុងភព ប្រាថ្នាប្រាសចាកភព ប្រាថ្នាក្នុងរូបភព ប្រាថ្នាក្នុងអរូបភព ប្រាថ្នាក្នុងនិរោធ ប្រាថ្នារូប ប្រាថ្នាសំឡេង ប្រាថ្នាក្លិន ប្រាថ្នារស ប្រាថ្នាផ្សព្វ ប្រាថ្នាធម៌ កិលេសដូចជាជំនន់ គ្រឿងប្រកប គ្រឿងចងក្រង គ្រឿងប្រកាន់មាំ គ្រឿងរារាំងទូទៅ គ្រឿងរារាំងមិនសល់ គ្រឿងបិទបាំង គ្រឿងចង គ្រឿងសៅហ្មងខ្លាំង គ្រឿងដេកចាំ គ្រឿងស្ទាក់ដំណើរ តណ្ហាដូចជាវល្លិ ប្រាថ្នាផ្សេងៗ ឫសគល់នៃទុក្ខ ហេតុនៃទុក្ខ ហេតុជាដែនកើតនៃទុក្ខ អន្ទាក់នៃមារ ទុយនៃមារ អារម្មណ៍នៃមារ ស្ទឹងគឺតណ្ហា បណ្តាញគឺតណ្ហា ខ្នោះគឺតណ្ហា សមុទ្រគឺតណ្ហា ការសម្លឹងរំពៃ សេចក្តីលោភ ជាអកុសលមូល ណា នេះហៅថាលោភៈ ។ បណ្តាអកុសលមូលទាំងនោះ ទោសៈ តើដូចម្តេច ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះបានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អាត្មាអញ

មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។
អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អបិយស្ស
មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរតិ
។ បេ ។ អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ
អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ យោ ឯវ-
រូបោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិ-
វិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ
បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោប-
ទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្-
សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ
វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្ត-
មនតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ ទោសោ ។ តត្ថ
កតមោ មោហោ ។ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទ-
យេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិ-
រោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញា-
ណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ

គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត របស់អាត្មាអញ ។ បេ ។ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះនឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ថាជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត របស់អា-ត្មាអញ ។ បេ ។ កំពុងប្រព្រឹត្ត នូវកម្មជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ឬក៏ គំនុំកើតឡើងក្នុងទីមិនគួរ ការគុំកួននៃចិត្ត ការគុំកួនតប សេចក្ដីថ្នាំងថ្នាក់ ការខឹងតប ការខឹងញាប់ញ័រ ការក្រោធខ្លាំង ក្រោធញាប់ញ័រ ការប្រទូស្ដការប្រទូស្ដតប ការប្រទូស្ដគ្រប់យ៉ាង ការខូចចិត្ត ការប្រទូស្ដនៃចិត្តការក្រោធ ការខឹង ភាពនៃចិត្តខឹង សេចក្ដីប្រទូស្ដ អាការប្រទូស្ដភាពនៃចិត្តប្រទូស្ដ សេចក្ដីវិនាស អាការវិនាស ភាពនៃចិត្តវិនាស ការខឹង ការខឹងតប ភាពនៃចិត្តកាច ការខឹង ការតូចចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទោសៈ ។ បណ្ដាអកុសលមូលទាំងនោះមោហៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខ-សមុទ័យ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនី-បដិបទា មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង

ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្បច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជា-យោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ មោហោ ។ ឥមេ តយោ អកុសលហេតូ ។

[១៩២] តត្ថ កតមេ តយោ អព្យាកតហេតូ ។ កុសលានំ វា ធម្មានំ វិបាកតោ កិរិយាព្យាកតេសុ វា ធម្មេសុ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ឥមេ តយោ អព្យាកតហេតូ ។

[១៩៣] តត្ថ កតមេ នវ កាមាវចរហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អកុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ ឥមេ នវ កាមាវចរហេតូ ។ តត្ថ កតមេ ឆ រូបាវចរហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ ឥមេ ឆ រូបាវចរហេតូ ។

មិនដឹងច្បាស់ ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងការមិនដឹងច្បាស់ ការមិនឃើញ ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនយល់ ការមិនត្រាស់ដឹងព្រម ការមិនចាក់ធ្លុះ ការមិនបានផ្ទៀងផ្ទាត់ ការមិនចុះចិត្តស៊ប់ ការមិនរំពឹងមើល ការមិនពិចារណា អំពើមិនជាក់ច្បាស់ ការយល់ស្មាក់ស្មើរ ភាពនៃចិត្តល្ងង់ ការមិនដឹងខ្លួន ការវង្វេង ការវង្វេងជ្រប់ ការភ្លេចភ្លាំង អវិជ្ជា (ការមិនដឹងច្បាស់) អន្លង់គឺអវិជ្ជា ការប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា ការស្មាក់ដំណើរគឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា ការវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា មោហៈ ។ នេះអកុសលហេតុ ៣ ។

[១៩២] បណ្តាហេតុទាំងនោះ អព្យាកតហេតុ ៣ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ និងអមោហៈ ខាងវិបាកនៃកុសលធម៌ផង ខាងកិរិយាអព្យាកតធម៌ផង នេះអព្យាកតហេតុ ៣ ។

[១៩៣] បណ្តាហេតុទាំងនោះ កាមាវចរហេតុ ៩ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អកុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ នេះកាមាវចរហេតុ ៩ ។ បណ្តាហេតុទាំងនោះ រូបាវចរហេតុ ៦ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ នេះរូបាវចរហេតុ ៦ ។

ហេតុគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

តត្ថ កតមេ ឆ អរូបាវចរហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ ឥមេ ឆ អរូបាវចរហេតូ ។

[១៩៤] តត្ថ កតមេ ឆ អបរិយាបន្នហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ ឥមេ ឆ អបរិយាបន្នហេតូ ។ តត្ថ កតមេ តយោ កុសលហេតូ ។ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ។ តត្ថ កតមោ អលោភោ ។ យោ អលោភោ អលុព្ភនា អលុព្ភិតត្តំ អសារាគោ អសារជ្ជនា អសារជ្ជិតត្តំ អនភិជ្ឈា អលោភោ កុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អលោភោ ។ តត្ថ កតមោ អទោសោ ។ យោ អទោសោ អទុស្សនា អទុស្សិតត្តំ ។ បេ ។ អព្យាបាទោ អព្យាបជ្ជោ អទោសោ កុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អទោសោ ។ តត្ថ កតមោ អមោហោ ។ ទុក្ខេ ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ ញាណំ បុព្វន្តេ ញាណំ អបរន្តេ ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ ញាណំ យា ឯវរូបា បញ្ញា បជាននា

ហេតុគោច្ឆកនិក្ខេប

បណ្តាហេតុទាំងនោះ អរូបាវចរហេតុ ៦ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ នេះអរូបាវចរហេតុ ៦ ។

[១៩២] បណ្តាហេតុទាំងនោះ អបរិយាបន្នហេតុ ៦ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ នេះអបរិយាបន្នហេតុ ៦ ។ បណ្តាហេតុទាំងនោះ កុសលហេតុ ៣ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ និងអមោហៈ ។ បណ្តាកុសលហេតុទាំងនោះ អលោភៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនប្រាថ្នាជាប់ ការមិនជាប់ចំពាក់ ភាពនៃចិត្តមិនជាប់ចំពាក់ សេចក្តីមិនត្រេកអរខ្លាំង ការមិនត្រេកអរ ភាពនៃចិត្តមិនត្រេកអរ ការមិនសម្លឹងរំពៃ សេចក្តីមិនលោភ ជាកុសលមូល ណា នេះហៅថា អលោភៈ ។ បណ្តាកុសលហេតុទាំងនោះ អទោសៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីមិនប្រទូស្ត អាការមិនប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តមិនប្រទូស្ត ។ បេ ។ ការមិនគុំកួន ការមិនបៀតបៀន ការមិនខឹង ជាកុសលមូល ណា នេះហៅថា អទោសៈ ។ បណ្តាកុសលហេតុទាំងនោះ អមោហៈ តើដូចម្តេច ។ ការដឹងច្បាស់ក្នុងកងទុក្ខ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខសមុទ័យ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធ ដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា ដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម ដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង ដឹងច្បាស់ ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង ដឹងច្បាស់ក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះ ៗ និងបញ្ញា ការដឹងច្បាស់

វិចយោ បវិចយោ ធម្មវិចយោ សល្លក្ខណា ឧបលក្ខណា បច្ចុបលក្ខណា បណ្ឌិច្ចំ កោសល្លំ នេបុញ្ញំ វេភព្យា ចិន្តា ឧបបរិក្ខា ភូរិ មេធា បរិណាយិកា វិបស្សនា សម្បជញ្ញំ បតោទោ បញ្ញា បញ្ញិន្ទ្រិយំ បញ្ញាពលំ បញ្ញាសត្ថំ បញ្ញាបាសាទោ បញ្ញាអាលោកោ បញ្ញាឱភាសោ បញ្ញាបជ្ជោតោ បញ្ញារតនំ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ធម្មវិចយសម្ពោជ្ឈង្គោ មគ្គង្គំ មគ្គបរិយាបន្នំ អយំ វុច្ចតិ អមោហោ ។ ឥមេ តយោ កុសលហេតូ ។ តត្ថ កតមេ តយោ អព្យាកតហេតូ ។ កុសលានំ ធម្មានំ វិបាកតោ អលោភោ អទោសោ អមោហោ ឥមេ តយោ អព្យាកតហេតូ ។ ឥមេ ឆ អបរិយាបន្នហេតូ ។

ឥមេ ធម្មា ហេតូ ។

[១៩៨] កតមេ ធម្មា ន ហេតូ ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ ។

ការសន្សំ ការប្រមូល ការពិចារណាធម៌ ការចំណាំ ការចំណាំស្និទ្ធ ការចំណាំចំពោះខ្លួន ភាពជាបណ្ឌិត ការឈ្លាសវៃ ប្រសប់ ប៉ិនប៉ៅ គិតគូរ ពិចារណា ប្រាជ្ញាដូចផែនដី ប្រាជ្ញាទម្លាយនូវកិលេស ធម្មជាតិសម្រាប់ដឹកនាំ ការយល់ឃើញច្បាស់ ដឹងខ្លួនច្បាស់លាស់ ចាក់ធ្លុះ បញ្ញា ឥន្ទ្រិយគឺបញ្ញា កម្លាំងគឺបញ្ញា គ្រឿងសស្ត្រាគឺបញ្ញា ប្រាសាទគឺបញ្ញា ពន្លឺគឺបញ្ញា រស្មីគឺបញ្ញា ប្រទីបគឺបញ្ញា កែវគឺបញ្ញា ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ អង្គនៃការត្រាស់ដឹងគឺការពិចារណាធម៌ អង្គនៃមគ្គ មគ្គបរិយាបន្នៈ ណា មានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អមោហៈ ។ នេះកុសលហេតុ ៣ ។ បណ្តាហេតុទាំងនោះ អព្យាកតហេតុ ៣ តើដូចម្តេច ។ អលោភៈ អទោសៈ និងអមោហៈ ខាងវិបាកនៃពួកកុសលធម៌ នេះអព្យាកតហេតុ ៣ ។ នេះអបរិយាបន្នហេតុ ៦ ។

នេះពួកធម៌ជាហេតុ ។

[១៩៥] ពួកធម៌មិនមែនហេតុ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនហេតុ ។

ហេតុគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[១៩៦] កតមេ ធម្មា សហេតុកា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សហេតុកា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា អហេតុកា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា អហេតុកា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អហេតុកា ។

[១៩៧] កតមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ។ តេ-ហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ហេតុសម្ប-យុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ហេតុវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ហេតុវិប្បយុត្តា ។

[១៩៨] កតមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច ។ លោភោ មោហេន ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច មោហោ លោភេន ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច ទោសោ មោហេន ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច

ហេតុគោច្ឆកនិក្ខេប

[១៩៦] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនា-ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។

[១៩៧] ពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ ។

[១៩៨] ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង តើដូចម្ដេច ។ លោភៈជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយមោហៈ ឯមោហៈជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយលោភៈ ទោសៈជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ដោយមោហៈ ឯមោហៈ ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង

មោហោ ទោសេន ហេតុ ចេវ សហេតុកោ ច អលោភោ អទោសោ អមោហោ តេ អញ្ញមញ្ញំ ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច ឥមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច ។ កតមេ ធម្មា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សហេ-តុកា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ ។

[១៩៩] កតមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្ប-យុត្តា ច ។ លោភោ មោហេន ហេតុ ចេវ ហេតុ-សម្បយុត្តោ ច មោហោ លោភេន ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច ទោសោ មោហេន ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច មោហោ ទោសេន ហេតុ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តោ ច អលោភោ អទោសោ អមោហោ តេ អញ្ញមញ្ញំ ហេតូ ចេវ ហេតុសម្ប-យុត្តា ច ឥមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា

ដោយទោសៈ អលោភៈ អទោសៈ និងអមោហៈ ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុទាំងនោះផង ទៅវិញទៅមក នេះពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនហេតុ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុតែមិនមែនហេតុ ។

[១៩៩] ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង តើដូចម្តេច ។ លោភៈជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ដោយមោហៈ ឯមោហៈជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ដោយលោភៈ ទោសៈជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ដោយមោហៈ ឯមោហៈជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ដោយទោសៈ អលោភៈ អទោសៈ អមោហៈ ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុទាំងនោះផង ទៅវិញទៅមក នេះពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ

តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ ។

[២០០] កតមេ ធម្មា ន ហេតូ សហេតុកា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា ន ហេតូ សហេតុកា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ សហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ន ហេតូ អហេតុកា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា ន ហេតូ អហេតុកា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ អហេតុកា ។

---

[២០១] កតមេ ធម្មា សប្បច្ចយា ។ បញ្ច-ក្ខន្ធា រូបក្ខន្ធោ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារ-ក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សប្បច្ចយា ។ កតមេ ធម្មា អប្បច្ចយា ។ អសង្ខតា ធាតុ ឥមេ ធម្មា អប្បច្ចយា ។

[២០២] កតមេ ធម្មា សង្ខតា ។ យេវ តេ ធម្មា សប្បច្ចយា តេវ តេ ធម្មា សង្ខតា ។

វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនហេតុ ។

[២០០] ពួកធម៌មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌មិនមែនហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។ ពួកធម៌មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ដោយធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនមែនហេតុ ទាំងមិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។

---

[២០១] ពួកធម៌ប្រកបដោយបច្ច័យ តើដូចម្ដេច ។ ខន្ធ ៥ គឺ រូបក្ខន្ធ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបច្ច័យ ។ ពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ តើដូចម្ដេច ។ អសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ ។

[២០២] ពួកធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយបច្ច័យ ធម៌ទាំងនោះ ជាធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង ។

កាតមេ ធម្មា អសង្ខតា ។ យោ ឯវ សោ ធម្មោ អប្បច្ចយោ សោ ឯវ សោ ធម្មោ អសង្ខតោ ។

[២០៣] កាតមេ ធម្មា សនិទស្សនា ។ រូបាយតនំ ឥមេ ធម្មា សនិទស្សនា ។ កាតមេ ធម្មា-អនិទស្សនា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនា ។

[២០៤] កាតមេ ធម្មា សប្បដិឃា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥមេ ធម្មា សប្បដិឃា ។ កាតមេ ធម្មា អប្បដិឃា ។ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អប្បដិឃា ។

[២០៥] កាតមេ ធម្មា រូបិនោ ។ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នំ ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥមេ ធម្មា រូបិនោ ។ កាតមេ ធម្មា អរូបិនោ ។ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ពួកធម៌មិនមានបច្ច័យតាក់តែង តើដូចម្តេច ។ ធម៌ណា មិនមានបច្ច័យ ធម៌នោះឯង ជាធម៌មិនមានបច្ច័យតាក់តែង ។

[២០៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនប្រកបដោយការឃើញ ។

[២០៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

[២០៥] ពួកធម៌មានរូប តើដូចម្តេច ។ មហាភូតរូប ៤ និងរូបដែលអាស្រ័យ នូវមហាភូតរូបទាំង ៤ នេះពួកធម៌មានរូប ។ ពួកធម៌មិនមានរូប តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អរូបិនោ ។

[២០៦] កតមេ ធម្មា លោកិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា លោកិយា ។ កតមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។

[២០៧] កតមេ ធម្មា កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។ យេ តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា

និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមានរូប ។

[២០៦] ពួកធម៌ជាលោកិយ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និង រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ជាលោកិយ ។ ពួកធម៌ជាលោកុត្តរ តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលដែលកើតអំពីមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ជាលោកុត្តរ ។

[២០៧] ពួកធម៌គួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ មិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹង ដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹង ដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ

យេ វា បន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា

មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹង ដោយសោតវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹង ដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹង ដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ

ចូឡន្តរទុកេ និក្ខេបោ

ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា

ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយសោតវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ

ន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ចក្ខុវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយ-វិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា សោតវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ឃានវិ-ញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ឃានវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា យេ តេ ធម្មា កាយវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា យេ វា បន តេ ធម្មា ជិវ្ហាវិញ្ញេយ្យា ន តេ ធម្មា កាយ-វិញ្ញេយ្យា ឥមេ ធម្មា កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

---

[២០៨] កតមេ ធម្មា អាសវា ។ ចត្តារោ អាសវា កាមាសវោ ភវាសវោ ទិដ្ឋាសវោ អវិជ្ជា-សវោ ។

ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយចក្ខុវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹង ដោយសោតវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយសោតវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ-វិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយឃានវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹង ដោយឃានវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹង ដោយកាយវិញ្ញាណទេ ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយកាយវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណទេ មួយទៀត ពួកធម៌ណា ដែលគប្បីដឹងដោយជិវ្ហាវិញ្ញាណ ពួកធម៌នោះ មិនមែនបុគ្គលដឹងដោយកាយវិញ្ញាណទេ នេះពួកធម៌ដែលគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ មិនគួរដឹងច្បាស់ដោយវិញ្ញាណនីមួយ ។

---

[២០៨] ពួកធម៌ជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ អាសវៈ ៤ យ៉ាង គឺ កាមាសវៈ ភវាសវៈ ទិដ្ឋាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ។

អាសវគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២០៩] តត្ថ កតមោ កាមាសវោ ។ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាម-តណ្ហា កាមសិនេហោ(១) កាមបរិឡាហោ កាម-មុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ អយំ វុច្ចតិ កាមាសវោ ។

[២១០] តត្ថ កតមោ ភវាសវោ ។ យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ ភវរាគោ ភវនន្ទី ភវតណ្ហា ភវសិ-នេហោ ភវបរិឡាហោ ភវមុច្ឆា ភវជ្ឈោសានំ អយំ វុច្ចតិ ភវាសវោ ។

[២១១] តត្ថ កតមោ ទិដ្ឋាសវោ ។ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគ-តោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ

---

១ ឱ. ឯត្តន្តរេ កាមបិបាសោតិ ទិស្សតិ ។

អាសវគោច្ឆកនិក្ខេប

[២០៩] បណ្តាអាសវៈទាំងនោះ កាមាសវៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម តម្រេកក្នុងកាម ការរីករាយក្នុងកាម ការអន្ទះ-សាក្នុងកាម សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងកាម ការពេលពាលក្នុងកាម ការជ្រប់នៅក្នុងកាម ការងប់ចិត្តក្នុងកាម ណា ចំពោះកាមទាំងឡាយ នេះហៅថា កាមាសវៈ ។

[២១០] បណ្តាអាសវៈទាំងនោះ ភវាសវៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងភព តម្រេកក្នុងភព ការរីករាយក្នុងភព ការអន្ទះសាក្នុងភព សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងភព ការពេលពាលក្នុងភព ការជ្រប់នៅក្នុងភព ការងប់ចិត្តក្នុងភព ណា ចំពោះភពទាំងឡាយ នេះហៅថា ភវាសវៈ ។

[២១១] បណ្តាអាសវៈទាំងនោះ ទិដ្ឋាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ការយល់ឃើញ ថាលោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ ថាលោកមានទីបំផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះខ្លះ ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតមិនមែនខ្លះ និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ

ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិ-និវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋាស-វោ ។ សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋាសវោ ។

[២១២] តត្ថ កតមោ អវិជ្ជាសវោ ។ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិ-សមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្ប-ច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្ប-ជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោ-ឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អវិជ្ជាសវោ ។

ឥមេ ធម្មា អាសវា ។

ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទិដ្ឋាសវៈ ។ មួយទៀត មិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ទិដ្ឋាសវៈដែរ ។

[២១២] បណ្ដាអាសវៈទាំងនោះ អវិជ្ជាសវៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ មិនដឹងក្នុងហេតុនៃទុក្ខ មិនដឹងក្នុងការរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងការមិនដឹង ការមិនឃើញ ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនយល់ ការមិនត្រាស់ដឹងព្រម ការមិនចាក់ធ្លុះ ការមិនបានដោតក្រងទុក មិនចុះចិត្តស៊ប់ មិនរំពឹងមើល មិនពិចារណា អំពើមិនជាក់ច្បាស់ ការយល់បានដោយក្រ ភាពនៃចិត្តល្ងង់ ការមិនដឹងខ្លួន ការវង្វេង វង្វេងជ្រប់ ការភ្លេចភ្លាំង អវិជ្ជា (ការមិនដឹងច្បាស់) ជំនន់គឺអវិជ្ជា ការប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា ការស្ទាក់ដំណើរគឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា ការវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថាអវិជ្ជាសវៈ ។

នេះពួកធម៌ជាអាសវៈ ។

១៨៧

អាសវគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២១៣] កតមេ ធម្មា នោ អាសវា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ អាសវា ។

[២១៤] កតមេ ធម្មា សាសវា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សាសវា ។ កតមេ ធម្មា អនាសវា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនាសវា ។

[២១៥] កតមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា ។

អាសវគោច្ឆកនិក្ខេប

[២១៣] ពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ ។

[២១៤] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។

[២១៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ ។

[២១៦] កតមេ ធម្មា អាសវា ចេវ សាសវា ច ។ តេយេវ[១] អាសវា អាសវា ចេវ សាសវា ច ។ កតមេ ធម្មា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សាសវា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា ។

[២១៧] កតមេ ធម្មា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច ។ កាមាសវោ អវិជ្ជាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជាសវោ កាមាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច ភវាសវោ អវិជ្ជាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជាសវោ ភវាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច ទិដ្ឋាសវោ អវិជ្ជាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជាសវោ ទិដ្ឋាសវេន អាសវោ ចេវ អាសវសម្បយុត្តោ ច ឥមេ

១ ឱ. តេ ច ។

[២១៦] ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។ អាសវៈទាំងនោះឯង ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ដែលប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ។

[២១៧] ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។ កាមាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយអវិជ្ជាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយកាមាសវៈ ភវាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយអវិជ្ជាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយភវាសវៈ ទិដ្ឋាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយអវិជ្ជាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ដោយទិដ្ឋាសវៈ

ធម្មា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា ។

[២១៨] កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា ។ កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា ។

---

[២១៩] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ។ ទស សញ្ញោជនានិ កាមរាគសញ្ញោជនំ បដិឃសញ្ញោជនំ មានសញ្ញោជនំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ ភវរាគសញ្ញោជនំ ឥស្សាសញ្ញោជនំ មច្ឆរិយសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ។

នេះពួកធម៌ ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនអាសវៈ ។

[២១៨] ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ។

---

[២១៩] ពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈ (ធម៌ចងសត្វទុកក្នុងវដ្តៈ) តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ១០ ប្រការ គឺ កាមរាគសញ្ញោជនៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ មានសញ្ញោជនៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ ភវរាគសញ្ញោជនៈ ឥស្សាសញ្ញោជនៈ មច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ១ ។

[២២០] តត្ថ កតមំ កាមរាគសញ្ញោជនំ ។ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមសិនេហោ កាមបរិឡាហោ កាម-មុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមរាគសញ្ញោជនំ ។

[២២១] តត្ថ កតមំ បដិឃសញ្ញោជនំ ។ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរិស្ស-តីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អដ្ឋានេ វា បន អាឃា-តោ ជាយតិ យោ ឯវរូបោ ចិត្តស្ស[១] អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ

១ ឱ. ចិត្តេន ។

[២២០] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ កាមរាគសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម តម្រេកក្នុងកាម ការរីករាយក្នុងកាម ការអន្ទះសាក្នុងកាម សេចក្តីស្រឡាញ់ក្នុងកាម ការពេលពាលក្នុងកាម ការជ្រប់ក្នុងកាម ការជប់ចិត្តក្នុងកាម ចំពោះកាមទាំងឡាយ ណា នេះហៅថា កាមរាគសញ្ញោជនៈ ។

[២២១] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ បដិឃសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ មួយទៀត គំនុំកើតឡើង ក្នុងហេតុមិនគួរ ការគុំក្ហួននៃចិត្ត ការគុំក្ហួនតប សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ ការខឹងតប ការខឹងញាប់ញ័រ ការក្រោធខ្លាំង ការក្រោធញាប់ញ័រ ការប្រទូស្ត ការប្រទូស្តតប ការប្រទូស្តគ្រប់យ៉ាង

សញ្ញោជនគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ បដិឃសញ្ញោជនំ ។

[២២២] តត្ថ កតមំ មានសញ្ញោជនំ ។ សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ សទិសោហមស្មីតិ មានោ ហីនោហមស្មីតិ មានោ យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧណ្ណតិ ឧណ្ណាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ មានសញ្ញោជនំ ។

[២២៣] តត្ថ កតមំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ ។ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា យា ឯវរូបា

ការខ្ចបចិត្ត ប្រទូស្តនៃចិត្ត ការក្រោធ ការខឹង ភាពនៃចិត្តខឹង សេចក្តីប្រទូស្ត អាការប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តប្រទូស្ត សេចក្តីវិនាស អាការវិនាស ភាពនៃចិត្តវិនាស ការខឹង ការខឹងតប ភាពនៃចិត្តកាច សេចក្តីខឹង ការតូចចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា បដិឃ-សញ្ញោជនៈ ។

[២២២] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ មានសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា អញប្រសើរ (ជាងគេ) ប្រកាន់ថា អញស្មើ (នឹងគេ) ប្រកាន់ថា អញថោកទាប (ជាងគេ) និងសេចក្តីប្រ-កាន់ អាការប្រកាន់ ភាពនៃចិត្តប្រកាន់ ចិត្តប៉ោងឡើង ការប៉ោងឡើង អាការដូចជាទង់ ការតម្កើង ភាពនៃចិត្តប្រាថ្នាដូចដូចដងទង់ ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា មានសញ្ញោជនៈ ។

[២២៣] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ការយល់ឃើញ ថាលោកទៀងខ្លះ ថាលោកមិនទៀងខ្លះ ថាលោកមានទីបំផុតខ្លះ ថាលោកមិនមានទីបំផុតខ្លះ ថាជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះខ្លះ ថាជីវិតដទៃសរីរៈដទៃខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានខ្លះ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនខ្លះ

ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកា-
យិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គា-
ហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ
មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ ឥទំ វុច្ចតិ
ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ ឋបេត្វា សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ
សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ ។

[២២៤] តត្ថ កតមំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ ។
សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ
សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិ-
ច្ឆតិ បុព្វន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ អបរន្តេ កង្ខតិ
វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តាបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ឥទប្បច្ច-
យតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ
យា ឯវរូបា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ
វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វេធាបថោ សំសយោ អនេកំ-
សគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហ-
នា ឆម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ ឥទំ វុច្ចតិ វិចិ-
កិច្ឆាសញ្ញោជនំ ។

និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ វៀរតែសីលព្វតបរាមាសសញ្ញោ-ជនៈចេញ សូម្បីមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈដែរ ។

[២២៤] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្ដា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យចំពោះព្រះធម៌ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសង្ឃ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យចំពោះសិក្ខា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងដើម ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងសេចក្ដីងឿងឆ្ងល់ អាការងឿងឆ្ងល់ ភាពនៃចិត្តងឿងឆ្ងល់ សេចក្ដីយល់ឆ្វេង ការយល់ស្ទាក់ស្ទើរ ការបែកចំពាមពីរ ការបែកផ្លូវពីរ ការសង្ស័យ ការប្រកាន់យកចំណែកច្រើន ការសាញប្រដាញ ការសាន់រ៉ាន់ចិត្ត ការប្រកាន់មិនដាច់ស្រេច ភាពនៃចិត្តរីងរូស ការសេមរសាមនៃចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ ។

១៦៣

សញ្ញោជនគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២២៥] តត្ថ កតមំ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ ។ ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ ឥទំ វុច្ចតិ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ ។

[២២៦] តត្ថ កតមំ ភវរាគសញ្ញោជនំ ។ យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ ភវរាគោ ភវនន្ទី ភវតណ្ហា ភវសិនេហោ ភវបរិឡាហោ ភវមុច្ឆា ភវជ្ឈោសានំ ឥទំ វុច្ចតិ ភវរាគសញ្ញោជនំ ។

[២២៧] តត្ថ កតមំ ឥស្សាសញ្ញោជនំ ។ យា បរលាភសក្ការគរុការមាននវន្ទនបូជនាសុ ឥស្សា ឥស្សាយនា ឥស្សាយិតត្តំ ឧសូយា ឧសូយនា ឧសូយិតត្តំ ឥទំ វុច្ចតិ ឥស្សាសញ្ញោជនំ ។

សញ្ញោជនគោច្ឆកនិក្ខេប

[២២៥] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ខាងក្រៅអំពីសាសនានេះ មាន ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញឿតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះថា សេចក្ដីបរិសុទ្ធដោយសីល បរិសុទ្ធិដោយវ័ត បរិសុទ្ធិដោយសីលនិងវ័ត នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ ។

[២២៦] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ ភវរាគសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងភព តម្រេកក្នុងភព ការរីករាយក្នុងភព ការអន្ទះសាក្នុងភព សេចក្ដីស្រឡាញ់ក្នុងភព ការពេលពាលក្នុងភព ការជ្រុលជ្រប់ក្នុងភព ការងប់ចិត្តក្នុងភព ក្នុងភពទាំងឡាយ ណា នេះហៅថា ភវរាគសញ្ញោជនៈ ។

[២២៧] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ ឥស្សាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីច្រណែន អាការច្រណែន ភាពនៃចិត្តច្រណែន សេចក្ដីឈ្នានីស អាការឈ្នានីស ភាពនៃចិត្តឈ្នានីស ក្នុងលាភសក្ការៈ ការគោរព ការរាប់អាន ការសំពះ និងការបូជា របស់បុគ្គលដទៃ ណា នេះហៅថា ឥស្សាសញ្ញោជនៈ ។

[២២៨] តត្ថ កតមំ មច្ឆរិយសញ្ញោជនំ ។ បញ្ច មច្ឆរិយានិ អាវាសមច្ឆរិយំ កុលមច្ឆរិយំ លាភមច្ឆរិយំ វណ្ណមច្ឆរិយំ ធម្មមច្ឆរិយំ យំ ឯវរូបំ មច្ឆេរំ មច្ឆាយនា មច្ឆាយិតត្តំ វេវិច្ឆំ កទរិយំ កដុកញ្ចុកតា[១] អគ្គហិតត្តំ ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ មច្ឆរិយសញ្ញោជនំ ។

[២២៩] តត្ថ កតមំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ។ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្បច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ

១ កដុកច្ឆុកតាតិ អដ្ឋកថាយំ ទិស្សតិ ។ កដច្ឆុកតាតិបិ កតកញ្ចុកតាតិបិ បាឋោ ។

[២២៨] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ មច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ កំណាញ់ ៥ យ៉ាង គឺ កំណាញ់អាវាស កំណាញ់ត្រកូល កំណាញ់លាភ កំណាញ់សេចក្ដីសរសើរ កំណាញ់ធម៌ និងសេចក្ដីកំណាញ់ អាការកំណាញ់ ភាពនៃចិត្តកំណាញ់ ការប្រាថ្នាផ្សេងៗ ការស្វិតស្វាញ ការរឹតត្បិត ភាពនៃចិត្តប្រាថ្នាប្រយោជន៍ដ៏លើស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា មច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ ។

[២២៩] បណ្ដាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ មិនដឹងក្នុងហេតុនៃទុក្ខ មិនដឹងក្នុងការរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងផ្លូវប្រតិបត្តិ ជាដំណើរដើម្បីរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងខន្ធ ចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុងខន្ធចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងខន្ធចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងការមិនដឹង ការមិនឃើញ ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនរលឹកឃើញ ការមិនភ្ញាក់រលឹក ការមិនចាក់ធ្លុះ ការមិនបានដោតក្រងទុក មិនចុះចិត្តស៊ប់ មិនរំពឹងមើល មិនពិចារណា អំពើមិនជាក់ច្បាស់ ការឈ្វេងយល់បានដោយក្រ ភាពនៃបុគ្គលល្ងង់ ការមិនដឹងខ្លួន ការវង្វេង វង្វេងជ្រប់ ការភ្លេចភ្លាំង អវិជ្ជា ជំនន់គឺអវិជ្ជា ការប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា

អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ ឥទំ វុច្ចតិ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ។

ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ។

[២៣០] កតមេ ធម្មា នោ សញ្ញោជនា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ សញ្ញោជនា ។

[២៣១] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ។ កតមេ ធម្មា អសញ្ញោជនិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អសញ្ញោជនិយា ។

[២៣២] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ

សញ្ញោជនគោច្ឆកនិក្ខេប

ការស្ទាក់ដំណើរគឺអវិជ្ជា គន្ទឹះគឺអវិជ្ជា សេចក្ដីវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ។

នេះពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈ ។

[២៣០] ពួកធម៌ មិនមែនសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនមែនសញ្ញោជនៈ ។

[២៣១] ពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។

[២៣២] ពួកធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ដែលប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។

។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។

[២៣៣] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ច ។ តានេវ សញ្ញោជនានិ សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ច ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។

[២៣៤] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច ។ កាមរាគសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ កាមរាគសញ្ញោជនេន

វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ។

[២៣៣] ពួកធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោ-ជនៈផង តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈទាំងនោះឯង ជាសញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសប្រកបដោយអាសវៈជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ ។

[២៣៤] ពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង តើដូចម្តេច ។ កាមរាគសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជា

១៦៧

សញ្ញោជនគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច បដិឃសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ បដិឃសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច មានសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ មានសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច ភវរាគសញ្ញោជនំ

សញ្ញោជនគោច្ឆកនិក្ខេប

សញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយកាមរាគសញ្ញោជនៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយបដិឃសញ្ញោជនៈ មានសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយមានសញ្ញោជនៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ វិចិ-កិច្ឆាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយវិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោ-ជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជា-សញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយសីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ ភវរាគសញ្ញោជនៈ

អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ភវរាគសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច ឥស្សាសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ ឥស្សាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច មច្ឆរិយសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ មច្ឆរិយសញ្ញោជនេន សញ្ញោជនញ្ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តញ្ច ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។

[២៣៩] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា សញ្ញោជនិយា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា

ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយភវរាគសញ្ញោជនៈ ឥស្សាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយឥស្សាសញ្ញោជនៈ មច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយអវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ដោយមច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ នេះពួកធម៌ជាសញ្ញោ-ជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនសញ្ញោជនៈ ។

[២៣៥] ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ

រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា សញ្ញោជនិយា ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា អសញ្ញោជនិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា អសញ្ញោជនិយា ។

---

[២៣៦] កតមេ ធម្មា គន្ថា ។ ចត្តារោ គន្ថា អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ ។

[២៣៧] តត្ថ កតមោ អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ ។ យោ រាគោ សារាគោ អនុនយោ អនុរោធោ នន្ទី នន្ទិរាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ ឥច្ឆា មុច្ឆា អជ្ឈោសានំ គេធោ បលិគេធោ សង្គោ បង្កោ ឯជា មាយា ជនិកា សញ្ជននី សិព្វិនី ជាលិនី សរិតា វិសត្តិកា សុត្តំ វិសដា អាយូហានី ទុតិយា បណិធិ ភវនេត្តិ វនំ វនថោ

រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។

---

[២៣៦] ពួកធម៌ជាគន្ថៈ (ធម៌ដោតក្រងសត្វទុកក្នុងវដ្តៈ) តើដូចម្តេច ។ គន្ថៈ ៤ គឺ អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ[១] ព្យាបាទកាយគន្ថៈ សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ[២] ។

[២៣៧] បណ្តាគន្ថៈទាំងនោះ អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ តម្រេក ការត្រេកអរខ្លាំង ការជាប់ចំពាក់ក្នុងអារម្មណ៍ ការស្រើបស្រាល ការរីករាយ ការរីករាយខ្លាំង តម្រេកខ្លាំងនៃចិត្ត សេចក្តីប្រាថ្នា ការជ្រុលជ្រប់ ការងុលងប់ ការពាក់ព័ន្ធ ការរួបរឹត ការជាប់ចំពាក់ ការលិចចុះ ធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភព មាយា ធម្មជាតិបង្កើតសត្វ ការញុំាងសត្វឲ្យប្រកបដោយទុក្ខ ធម្មជាតិចាក់ស្រេះសត្វ បណ្តាញ ការបង្ហូរទៅ ការផ្សាយទៅកាន់អារម្មណ៍ ចំណងចងសត្វទុក ការផ្សាយទៅក្នុងអារម្មណ៍ ធម្មជាតិញុំាងសត្វឲ្យចម្រើន ធម្មជាតិជាគម្រប់ពីរ ការតាំងចិត្តទុក ធម្មជាតិនាំសត្វទៅកាន់ភព ធម្មជាតិដូចជាព្រៃ ដូចជាព្រៃញៀតស្បាត

---

១ សភាវៈចងក្រងនាមកាយទុកក្នុងវដ្តៈ ដោយអំណាចបដិសន្ធិ គឺអភិជ្ឈា ។ ២ សភាវៈចងក្រងនាមកាយទុកក្នុងវដ្តៈ ដោយអំណាចបដិសន្ធិ គឺសេចក្តីប្រកាន់ខ្ជាប់ដោយយល់ថានេះទៀង ការយល់ដទៃ ជាមោឃៈ ។

១៧០

សន្ថវោ សិនេហោ អបេក្ខា បដិពន្ធុ អាសា អាសីសនា អាសីសិតត្តំ រូបាសា សទ្ទាសា គន្ធាសា រសាសា ផោដ្ឋព្វាសា លាភាសា ធនាសា បុត្តាសា ជីវិតាសា ជប្បា បជប្បា អភិជប្បា ជប្បា ជប្បនា ជប្បិតត្តំ លោលុប្បំ លោលុប្បាយនា លោលុប្បាយិតត្តំ បុច្ឆញ្ជិកតា សាធុកម្យតា អធម្មរាគោ វិសមលោភោ និកន្តិ និកាមនា បត្ថនា បិហនា សម្បត្ថនា កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា រូបតណ្ហា អរូបតណ្ហា និរោធតណ្ហា រូបតណ្ហា សទ្ទតណ្ហា គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា ឱឃោ យោគោ គន្ថោ ឧបាទានំ អាវរណំ នីវរណំ ឆាទនំ ពន្ធនំ ឧបក្កិលេសោ អនុសយោ បរិយុដ្ឋានំ លតា វេវិច្ឆំ ទុក្ខមូលំ ទុក្ខនិទានំ ទុក្ខប្បភវោ មារបាសោ មារពលិសំ មារវិសយោ តណ្ហានទី តណ្ហាជាលំ តណ្ហាគទ្ទុលំ តណ្ហាសមុទ្ទោ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ ។

ការមូលមិត្ត សេចក្តីស្រឡាញ់ ការអាលោះអាល័យ ផោពផ្សែតទៅ សេចក្តីប៉ុនប៉ង អាការប៉ុនប៉ង ភាពនៃចិត្តប៉ុនប៉ង ការប៉ុនប៉ងរូប ប៉ុន-ប៉ងសំឡេង ប៉ុនប៉ងក្លិន ប៉ុនប៉ងរស ប៉ុនប៉ងផ្សព្វ ប៉ុនប៉ងលាភ ប៉ុន-ប៉ងទ្រព្យ ប៉ុនប៉ងបុត្រ ប៉ុនប៉ងជីវិត ធម្មជាតឆ្វេឆ្វា ឆ្វេឆ្វាជ្រុលពេក ឆ្វេឆ្វាខ្លាំង សេចក្តីឆ្វេឆ្វា អាការឆ្វេឆ្វា ភាពនៃចិត្តឆ្វេឆ្វា ការរុលត្បុល ការប្រព្រឹត្តរុលត្បុល ភាពនៃចិត្តរុលត្បុល ការញាប់ញ័រ ការចង់ឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ ការត្រេកអរខុសគន្លងធម៌ ការលោភហួសកំណត់ ការត្រេកត្រអាល ការចង់បានមិនឈប់ សេចក្តីប្រាថ្នា សេចក្តីស្រ-ឡាញ់ សេចក្តីប្រាថ្នាព្រម ការប្រាថ្នាក្នុងកាម ប្រាថ្នាក្នុងភព ប្រាថ្នាប្រាសចាកភព ប្រាថ្នាក្នុងរូបភព ប្រាថ្នាក្នុងអរូបភព ប្រាថ្នាក្នុងនិរោធ ប្រាថ្នារូប ប្រាថ្នាសំឡេង ប្រាថ្នាក្លិន ប្រាថ្នារស ប្រាថ្នាផ្សព្វ ប្រាថ្នាធម៌ កិលេសដូចជំនន់ គ្រឿងប្រកប គ្រឿងចងក្រង គ្រឿងប្រកាន់មាំ គ្រឿងរារាំងទូទៅ គ្រឿងរារាំងមិនសល់ គ្រឿងបិទបាំង គ្រឿងចង គ្រឿងចូលទៅជិតសៅហ្មង គ្រឿងដេកត្រាំ គ្រឿងស្កាត់ដំណើរ តណ្ហាដូចជាវល្លិ ការប្រាថ្នាផ្សេងៗ ឫសគល់នៃទុក្ខ ហេតុនៃទុក្ខ ហេតុជាដែនកើតនៃទុក្ខ អន្ទាក់នៃមារ នុយនៃមារ អារម្មណ៍នៃមារ ស្ទឹងគឺតណ្ហា បណ្តាញគឺតណ្ហា ខ្នោះគឺតណ្ហា សមុទ្ទគឺតណ្ហា ការសម្លឹងរំពៃ សេចក្តីជាប់ចំពាក់ ជាអកុសលមូល នេះហៅថា អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ ។

១៧១

គន្ថគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២៣៨] តត្ថ កតមោ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ ។ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ យោ ឯវរូបោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ ។

គន្ថគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៣៨] បណ្តាគន្ថៈទាំងនោះ ព្យាបាទកាយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្ត នូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត នៃអញ ។ បេ ។ ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្ត នូវកម្មជាប្រយោជន៍ ឬក៏ គំនុំកើតឡើង ក្នុងហេតុមិនគួរ និងការគុំកួននៃចិត្ត ការគុំកួនតប សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ ការខឹងតប ការខឹងញ័រ ការក្រោធខ្លាំង ការក្រោធញ័រ ការប្រទូស្ត ការប្រទូស្តតប ការប្រទូស្តគ្រប់យ៉ាង ការខូចចិត្ត ការប្រទូស្តនៃចិត្ត ការក្រេវក្រោធ ការខឹង ភាពនៃចិត្តខឹង សេចក្តីប្រទូស្ត អាការប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពនៃចិត្តព្យាបាទ ការខឹង ការខឹងតប ភាពនៃចិត្តកាច ការខឹង ការតូចចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ព្យាបាទកាយគន្ថៈ ។

[២៣៩] តត្ថ កតមោ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ ។ ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ ។

[២៤០] តត្ថ កតមោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ ។ សស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា អសស្សតោ លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា អន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា អនន្តវា លោកោ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ

[២៣៩] បណ្តាគន្ថៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ខាងក្រៅសាសនានេះ ប្រកាន់ថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយសីល បរិសុទ្ធិដោយវត្ត បរិសុទ្ធិដោយសីលនិងវត្ត ទាំងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ធម្មជាតដែលខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ ។

[២៤០] បណ្តាគន្ថៈទាំងនោះ ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ការប្រកាន់ថា លោកទៀង ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាលោកមិនទៀង ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាលោកមានទីបំផុត ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាលោកមិនមានទីបំផុត ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះ ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀត ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀត ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ការយល់នេះពិត

មោឃមញ្ញន្តិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
គតោ បរម្មរណា ឥទមេវ សច្ចំ មោឃមញ្ញន្តិ វា
យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ
ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ
បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆា-
បថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ
វុច្ចតិ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ ។ ឋបេត្វា
សីលព្វតបរាមាសំ កាយគន្ថំ សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ឥទំ-
សច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ ។

ឥមេ ធម្មា គន្ថា ។

[២៤១] កតមេ ធម្មា នោ គន្ថា ។ តេ ធម្មេ
ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា
កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទ-
នាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អស-
ង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ គន្ថា ។

[២៤២] កតមេ ធម្មា គន្ថនិយា ។ សាសវា
កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវ-
ចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ការយល់នេះពិត ការយល់ដទៃជាមោឃៈក្តី និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការទាក់ទិនគឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ មួយទៀត មិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈដែរ វៀរតែសីលព្វតបរាមាសកាយ-គន្ថៈចេញ ។

នេះពួកធម៌ជាគន្ថៈ ។

[៤៤១] ពួកធម៌មិនមែនគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនគន្ថៈ ។

[៤៤២] ពួកធម៌ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

ឥមេ ធម្មា គន្ថនិយា ។ កតមេ ធម្មា អគន្ថ-និយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អគន្ថនិយា ។

[៦៤៣] កតមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-ក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា ។

[៦៤៤] កតមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ច ។ តេវ គន្ថា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ច ។ កតមេ ធម្មា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា គន្ថនិយា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា ។

នេះពួកធម៌ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ។ ពួកធម៌ ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ។

[២៤៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ ។

[២៤៤] ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង តើដូចម្តេច ។ គន្ថៈទាំងនោះឯង ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ។ ពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនគន្ថៈ ។

[២៤៥] កតមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច ។ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ អភិជ្ឈាកាយគន្ថេន[១] គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថេន[២] គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ អភិជ្ឈាកាយគន្ថេន គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថេន[៣] គន្ថោ ចេវ គន្ថសម្បយុត្តោ ច ឥមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា ។

[២៤៦] កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

១ អភិជ្ឈាយ កាយគន្ថេន ។ ២ សីលព្វតបរាមាសេន កាយគន្ថេន ។ ៣ ឥទំសច្ចាភិនិវេសេន កាយគន្ថេន ។

គន្ថគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៤៥] ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង តើដូចម្តេច ។ សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ដោយអភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ដោយសីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ដោយអភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ដោយឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ នេះពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនគន្ថៈ ។

[២៤៦] ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ។

ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា ។ កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយា ។

[២៤៧] កតមេ ធម្មា ឱឃា ។ បេ ។ កតមេ ធម្មា យោគា ។ បេ ។

[២៤៨] កតមេ ធម្មា នីវរណា ។ ឆ នីវរណានិ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ព្យាបាទនីវរណំ ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ អវិជ្ជានីវរណំ ។

[២៤៩] តត្ថ កតមំ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ។ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមសិនេហោ កាមបរិឡាហោ កាមមុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ។

[២៥០] តត្ថ កតមំ ព្យាបាទនីវរណំ ។ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ

វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ។

[២៤៧] ពួកធម៌ជាឱឃៈ (ធម៌ញ៉ាំងសត្វឲ្យលង់ក្នុងវដ្តៈ) តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាយោគៈ (ធម៌ប្រកបសត្វទុកក្នុងវដ្តៈ) តើដូចម្ដេច ។ បេ ។

[២៤៨] ពួកធម៌ជានីវរណៈ (ធម៌ជារនាំង) តើដូចម្ដេច ។ នីវរណៈ ៦ គឺ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ព្យាបាទនីវរណៈ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ។

[២៤៩] បណ្ដានីវរណៈទាំងនោះ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីប្រាថ្នាចំពោះកាម សេចក្ដីត្រេកអរចំពោះកាម សេចក្ដីរីករាយចំពោះកាម សេចក្ដីអន្ទះសាចំពោះកាម សេចក្ដីស្រឡាញ់ចំពោះកាម សេចក្ដីពេញពលចំពោះកាម សេចក្ដីជ្រុលជ្រប់ចំពោះកាម សេចក្ដីងប់ចិត្តចំពោះកាម ក្នុងកាមទាំងឡាយ ណា នេះហៅថា កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ។

[២៥០] បណ្ដានីវរណៈទាំងនោះ ព្យាបាទនីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំ-នុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ

ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ បិយស្ស មេ មនា-
បស្ស អនត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។
អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អប្បិយស្ស
មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរតិ
។ បេ ។ អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ
អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ យោ ឯវ-
រូបោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិ-
រោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ
បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោ-
បទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ
ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ
វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តម-
នតា ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ ព្យាបាទនីវរណំ ។

[២៩១] តត្ថ កតមំ ថីនមិទ្ធនីវរណំ ។ អត្ថិ
ថីនំ អត្ថិ មិទ្ធំ ។ តត្ថ កតមំ ថីនំ ។

គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្ម មិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់បុគ្គល ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្ត នូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្ត នូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្ត នៃអញ ។ បេ ។ ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ឬក៏គំនុំកើតឡើងក្នុងហេតុមិនគួរ និងការគុំកួននៃចិត្ត ការគុំកួនតប សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ ការខឹងតប ការខឹងញ័រ ការក្រោធខ្លាំង ការក្រោធញ័រ ការប្រទូស្ត ការប្រទូស្តតប ការប្រទូស្តគ្រប់យ៉ាង ការខូចនៃចិត្ត ការប្រទូស្តនៃចិត្ត ការក្រោធ ការខឹង ភាពនៃចិត្តខឹង សេចក្តីប្រទូស្ត អាការប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តប្រទូស្ត ការព្យាបាទ អាការព្យាបាទ ភាពនៃចិត្តព្យាបាទ ការខឹង ការខឹងតប ភាពនៃចិត្តកាច ការខឹង ការតូចចិត្តណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ព្យាបាទនីវរណៈ ។

[២៥១] បណ្តានីវរណៈទាំងនោះ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ថីនៈ (សេចក្តីធុញទ្រាន់) ក៏មាន មិទ្ធៈ (សេចក្តីងោកងក់) ក៏មាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ថីនៈ តើដូចម្តេច ។

យា ចិត្តស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱលីយនា សល្លីយនា លីនំ លីយនា លីយិតត្តំ ថីនំ ថីយនា ថីយិតត្តំ ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ ថីនំ ។ តត្ថ កតមំ មិទ្ធំ ។ យា កាយស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱនាហោ បរិយោនាហោ អន្តោសមោរោធោ មិទ្ធំ សោប្បំ បចលាយិកា សោប្បំ សុបនា សុបិតត្តំ ឥទំ វុច្ចតិ មិទ្ធំ ។ ឥតិ ឥទញ្ច ថីនំ ឥទញ្ច មិទ្ធំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ថីនមិទ្ធនីវរណំ ។

[២៤២] តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ ។ អត្ថិ ឧទ្ធច្ចំ អត្ថិ កុក្កុច្ចំ ។ តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ ។ យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ ឧទ្ធច្ចំ ។ តត្ថ កតមំ កុក្កុច្ចំ ។ អកប្បិយេ កប្បិយសញ្ញិតា កប្បិយេ អកប្បិយសញ្ញិតា អវជ្ជេ វជ្ជសញ្ញិតា វជ្ជេ អវជ្ជសញ្ញិតា យំ ឯវរូបំ កុក្កុច្ចំ កុក្កុច្ចាយនា កុក្កុច្ចាយិតត្តំ ចេតសោ វិប្បដិសារោ មនោវិលេខោ ឥទំ វុច្ចតិ កុក្កុច្ចំ ។ ឥតិ ឥទញ្ច ឧទ្ធច្ចំ ឥទញ្ច កុក្កុច្ចំ ។ ឥទំ វុច្ចតិ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ ។

ភាពមិនឈ្លាសវៃ ភាពមិនគួរដល់ការងារ ការជ្រប់នៅ ការសម្ងំនៅ សេចក្តីរួញរា អាការរួញរា ភាពរួញរា សេចក្តីធុញទ្រាន់ ការធុញទ្រាន់ ភាពធុញទ្រាន់ ណា នៃចិត្ត នេះហៅថា ថីនៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ មិទ្ធៈ តើដូចម្តេច ។ ភាពមិនឈ្លាសវៃ ភាពមិនគួរដល់ការងារ ការជ្រប់ ការស្រពោន ការងងឹតឈ្ងប់ខាងក្នុង ការងោកងក់ ការសុបសៅ អាការយឺតក្ងឹះៗ សេចក្តីសុបសៅ អាការសុបសៅ ភាពសុបសៅ ណា នៃកាយ នេះហៅថា មិទ្ធៈ ។ នេះថីនៈ នេះមិទ្ធៈ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ នេះហៅថា ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ។

[២៥២] បណ្តានីវរណៈទាំងនោះ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ឧទ្ធច្ចៈ (ការអណ្តែតអណ្តូង) ក៏មាន កុក្កុច្ចៈ (ការនឹករង្កៀស) ក៏មាន ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ឧទ្ធច្ចៈ តើដូចម្តេច ។ ការអណ្តែតអណ្តូង ការមិនស្ងប់រម្ងាប់ ការរាយមាយ ការភ័ន្តភាំង ណា នៃចិត្ត នេះ ហៅថា ឧទ្ធច្ចៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កុក្កុច្ចៈ តើដូចម្តេច ។ ការសម្គាល់ថាគួរក្នុងរបស់មិនគួរ សម្គាល់ថាមិនគួរក្នុងរបស់គួរ សម្គាល់ថាជាទោសក្នុងរបស់មិនមែនជាទោស សម្គាល់ថាមិនជាទោស ក្នុងរបស់ជាទោស និងសេចក្តីរង្កៀស អាការរង្កៀស ភាពនៃចិត្តរង្កៀស ការក្តៅក្រហាយចិត្ត ការរសេមរសាមចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា កុក្កុច្ចៈ ។ នេះឧទ្ធច្ចៈ នេះកុក្កុច្ចៈ ដោយប្រការដូច្នេះឯង ។ នេះហៅថា ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ ។

នីវរណគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២៨៣] តត្ថ កតមំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ ។ សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ អបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តាបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ យា ឯវរូបា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វេធាបថោ សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហនា ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ ឥទំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆានីវរណំ ។

[២៨៤] តត្ថ កតមំ អវិជ្ជានីវរណំ ។ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ

នីវរណគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៥៣] បណ្ដានីវរណៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្ដា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះធម៌ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះសង្ឃ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះសិក្ខា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងដើម ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធទាំងចំណែកខាងដើម ទាំងចំណែកខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះពួកធម៌ ដែលកើតឡើងព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងសេចក្ដីសង្ស័យ អាការសង្ស័យ ភាពនៃចិត្តសង្ស័យ ការយល់ឆ្វេង ការសង្ស័យ ការបែកចិត្តជាចំពាមពីរ ការបែកជាផ្លូវពីរ ការងឿងឆ្ងល់ ការប្រកាន់យកចំណែកដ៏ច្រើន ការសាញប្រដាញ ការសាន់រ៉ាន់ចិត្ត ការប្រកាន់មិនដាច់ស្រេច ភាពនៃចិត្តរឹងរូស ការរសេមរសាមនៃចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ។

[២៥៤] បណ្ដានីវរណៈទាំងនោះ អវិជ្ជានីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ ការមិនដឹងក្នុងទុក្ខ មិនដឹងក្នុងហេតុឲ្យកើតទុក្ខ មិនដឹងក្នុងការរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម ទាំងចំណែកខាងចុង មិនដឹងក្នុងពួកធម៌ដែលកើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ

អញ្ញាណំ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្បច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ ឥទំ វុច្ចតិ អវិជ្ជានីវរណំ ។

ឥមេ ធម្មា នីវរណំ ។

[២៨៥] កតមេ ធម្មា នោ នីវរណា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ នីវរណា ។

[២៨៦] កតមេ ធម្មា នីវរណិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា នីវរណិយា ។ កតមេ ធម្មា អនីវរណិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនីវរណិយា ។

និងការមិនដឹង ការមិនឃើញ ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនភ្ញាក់រលឹក ការមិនត្រាស់ដឹងព្រម ការមិនចាក់ធ្លុះ ការមិនបានដោតក្រងទុក ការមិនចុះចិត្តស៊ប់ មិនរំពឹងមើល ការមិនពិចារណា អំពើមិនជាក់ច្បាស់ ការយល់ខុស ភាពនៃសេចក្ដីល្ងង់ ការមិនដឹងខ្លួន ការវង្វេង វង្វេងជ្រប់ ការភ្លេចភ្លាំង អវិជ្ជា អន្លង់គឺអវិជ្ជា ការប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា ការស្កាត់ដំណើរគឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា ការវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អវិជ្ជានីវរណៈ ។

នេះពួកធម៌ ជានីវរណៈ ។

[២៥៥] ពួកធម៌ មិនមែននីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែននីវរណៈ ។

[២៥៦] ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ។ ពួកធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ។

១៨១

នីវរណគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២៨៧] កតមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា ។

[២៨៨] កតមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ច ។ តានេវ នីវរណានិ នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ច ។ កតមេ ធម្មា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា នីវរណិយា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា ។

[២៨៩] កតមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជានីវរណំ

នីវរណគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៥៧] ពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ ។

[២៥៨] ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ នីវរណៈទាំងនោះឯង ហៅថានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ។ ពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ។

[២៥៩] ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង

កាមច្ឆន្ទនីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច ព្យាបាទនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរ-ណសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជានីវរណំ ព្យាបាទនីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច ថីនមិទ្ធនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជានីវរណំ ថីនមិទ្ធនីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវ-រណសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជានីវរណំ ឧទ្ធ-ច្ចនីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច កុ-ក្កុច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណ-សម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជានីវរណំ កុក្កុច្ចនីវរណេន នី-វរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច វិចិកិច្ឆានីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច អវិជ្ជានីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណេន នីវរណោ ចេវ នី-វរណសម្បយុត្តោ ច កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេ-ន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ កាមច្ឆន្ទនីវរណេន នីវរណោ ចេវ នីវរណសម្បយុ-ត្តោ ច ព្យាបាទនីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេន នីវរណោ ចេវ

ដោយកាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ព្យាបាទនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយព្យាបាទនីវរណៈ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយថីនមិទ្ធនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ កុក្កុច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយកុក្កុច្ចនីវរណៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយវិចិកិច្ឆានីវរណៈ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយកាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ព្យាបាទនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង

១៨៣

នីវរណគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ ព្យាបាទនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ថីនមិទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេន និវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ ថីនមិទ្ធនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច កុក្កុច្ចនីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ កុក្កុច្ចនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច វិចិកិច្ឆានីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច អវិជ្ជានីវរណំ ឧទ្ធច្ចនីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចនីវរណំ អវិជ្ជានីវរណេន នីវរណញ្ចេវ នីវរណសម្បយុត្តញ្ច ឥមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា ។

នីវរណគោច្ឆកនិក្ខេប

ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវ-វរណៈផង ដោយព្យាបាទនីវរណៈ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយថីនមិទ្ធនីវរណៈ កុក្កុច្ច-នីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយកុក្កុច្ច-នីវរណៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវ-វរណៈផង ដោយវិចិកិច្ឆានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ ជានីវរណៈផង ប្រ-កបដោយនីវរណៈផង ដោយឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ ជានីវរណៈ ផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ដោយអវិជ្ជានីវរណៈ នេះពួកធម៌ ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ។

[២៦០] កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរ-ណិយា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សា-សវា កុសលព្យាកតា[១] ធម្មា កាមាវចរា រូបាវច-រា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយា ។ កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា ។

---

[២៦១] កតមេ ធម្មា បរាមាសា ។ ទិដ្ឋិបរា-មាសោ ។ តត្ថ កតមោ ទិដ្ឋិបរាមាសោ ។ សស្ស-តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្ត-វា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរ-ម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិ-គហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ

១ ឱ. កុសលាកុសលាព្យាកតាតិ និស្សតិ ។

[២៦០] ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរ-ណៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរ-ណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ។

---

[២៦១] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ទិដ្ឋិបរាមាសៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ទិដ្ឋិបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ (ការយល់ឃើញ) ថា លោកទៀងក្តី ថា លោកមិនទៀងក្តី ថា លោកមានទីបំផុតក្តី ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្តី ថា ជីវិតនោះ គឺសរីរៈនោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានក្តី ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ

ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរា-
មាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិប-
រិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិបរាមាសោ ។ សព្វា-
បិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិបរាមាសោ ។ ឥមេ ធម្មា បរាមា-
សា ។ កតមេ ធម្មា នោ បរាមាសា ។ តេ ធម្មេ
ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា
កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទ-
នាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អស-
ង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ បរាមាសា ។

[៦៦២] កតមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ។ សាសវា
កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវ-
ចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ
ឥមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា អបរាមដ្ឋា ។
អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច
ធាតុ ឥមេ ធម្មា អបរាមដ្ឋា ។

[៦៦៣] កតមេ ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា ។ តេ-
ហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។

ការជាប់ចំពាក់គឺទិដ្ឋិ ការក្ដួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទិដ្ឋិបរាមាសៈ ។ សូម្បីមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ទិដ្ឋិបរា-មាសៈដែរ ។ នេះពួកធម៌ជាបរាមាសៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាបរាមាសៈ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនមែនជាបរាមាសៈ ។

[២៦២] ពួកធម៌ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកា-មាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ។ ពួកធម៌ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែល តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អស-ង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែល ។

[២៦៣] ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយបរាមាសៈ តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ។

[២៦៤] កតមេ ធម្មា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ច ។ ស្វេវ បរាមាសោ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច ។ កតមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា បរាមដ្ឋា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា ។

[២៦៥] កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ដែលប្រកបដោយបរាមាសៈ ។ ពួកធម៌ដែលប្រាសចាកបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ដែលប្រាសចាកបរាមាសៈ ។

[៦៦៤] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង តើដូចម្តេច ។ បរាមាសៈនោះឯង ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈ ។

[៦៦៥] ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ។

បរាមាសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា ។ អប-
រិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច
ធាតុ ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា ។

---

[២៦៦] កតមេ ធម្មា សារម្មណា ។ វេទនា-
ខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ
ឥមេ ធម្មា សារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អនារម្ម-
ណា ។ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ
ធម្មា អនារម្មណា ។

[២៦៧] កតមេ ធម្មា ចិត្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ
សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយ-
វិញ្ញាណំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥមេ ធម្មា
ចិត្តា ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តា ។ វេទនាខន្ធោ
សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា
ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តា ។

[២៦៨] កតមេ ធម្មា ចេតសិកា ។ វេទនាខន្ធោ
សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចេតសិកា ។
កតមេ ធម្មា អចេតសិកា ។ ចិត្តញ្ច សព្វញ្ច រូបំ
អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អចេតសិកា ។

បរាមាសគោច្ឆកនិក្ខេប

ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈផង បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈផង បរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែលផង ។

---

[២៦៦] ពួកធម៌ប្រកបដោយអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជាអារម្មណ៍ ។

[២៦៧] ពួកធម៌ជាចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ នេះពួកធម៌ជាចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត ។

[២៦៨] ពួកធម៌ជាចេតសិក តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក ។

[២៦៩] កតមេ ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ វេទ-នាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ចិត្តវិប្បយុត្តា ។ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ចិត្ត-វិប្បយុត្តា ។ ចិត្តំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តន្តិបិ ។

[២៧០] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋា ។ វេទនា-ខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្ត-សំសដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ។ សព្វ-ញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ចិត្តវិសំ-សដ្ឋា ។ ចិត្តំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សំសដ្ឋន្តិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋន្តិបិ ។

[២៧១] កតមេ ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ វេទនា-ខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចី-វិញ្ញត្តិ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្ត-ហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាស-ធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា

[២៦៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកចិត្ត តើដូចម្តេច ។ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកចិត្ត ។ ចិត្តគេមិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថាប្រាសចាកចិត្តផងទេ ។

[២៧០] ពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនា-ខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខ-តធាតុ នេះពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្ត ។ ចិត្តគេមិនគប្បីពោលថា ប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្តផង ថាមិនប្រឡូកប្រឡំដោយចិត្តផងទេ ។

[២៧១] ពួកធម៌តាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ (ការកម្រើកកាយ) វចីវិញ្ញត្តិ (ការកម្រើកវាចា) ឬក៏ រូបដទៃណា គឺរូបកើតអំពីចិត្ត មានចិត្តជាហេតុ មានចិត្តជាសមុដ្ឋាន រូបាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្សលហុតា (ភាពនៃរូបស្រាល) រូបស្សមុទុតា (ភាពនៃរូបទន់)

រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។

[២៧២] កតមេ ធម្មា ចិត្តសហភុនោ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសហភុនោ ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសហភុនោ ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសហភុនោ ។

[២៧៣] កតមេ ធម្មា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥមេ ធម្មា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។

[២៧៤] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា

រូបស្សកម្មញ្ញតា (ភាពនៃរូបគួរដល់ការងារ) រូបស្សឧបចយៈ (ការសន្សំនៃរូប) រូបស្សសន្តតិ (តំណនៃរូប) កពឡិង្ការាហារ នេះពួកធម៌ដែលតាំងឡើងដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបដ៏សេសផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ។

[២៧២] ពួកធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះពួកធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបដ៏សេសផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។

[២៧៣] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបដ៏សេសផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។

[២៧៤] ពួកធម៌ច្រឡូកច្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌

ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ កតមេ ធម្មា ន ចិត្តសំ-សដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ ចិត្តញ្ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។

[២៧៥] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានស-ហភុនោ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ។ កត-មេ ធម្មា ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ។ ចិត្តញ្ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ។

[២៧៦] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុ-បរិវត្តិនោ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ កត-មេ ធម្មា ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ ចិត្តញ្ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។

[២៧៧] កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តិកា ។ ចក្ខាយ-តនំ ។ បេ ។ មនាយតនំ ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តិកា ។ កតមេ ធម្មា ពាហិរា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ធម្មាយតនំ ឥមេ ធម្មា ពាហិរា ។

ប្រទ្បូកប្រទ្បំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ។

[២៧៥] ពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។

[២៧៦] ពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។

[២៧៧] ពួកធម៌ជាខាងក្នុង តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ មនាយតនៈ នេះពួកធម៌ជាខាងក្នុង ។ ពួកធម៌ជាខាងក្រៅ តើដូចម្តេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ នេះពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ។

បរាមាសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២៧៨] កតមេ ធម្មា ឧបាទា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥមេ ធម្មា ឧបាទា ។ កតមេ ធម្មា នោ ឧបាទា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ចត្តារោ ច[១] មហាភូតា អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ឧបាទា ។

[២៧៩] កតមេ ធម្មា ឧបាទិន្នា ។ សាសវា កុសលាកុសលានំ ធម្មានំ វិបាកា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា ឧបាទិន្នា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នា ។ សាសវា កុសលាកុសលា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ យេ ច ធម្មា កិរិយា នេវ កុសលា នាកុសលា ន ច កម្មវិបាកា យញ្ច រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នា ។

១ ឱ. ចសទ្ទោ នត្ថិ ។

បរាមាសគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៧៨] ពួកធម៌ជាឧបាទា (ឧបាទារូប) តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះពួកធម៌ជាឧបាទា ។ ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទា តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ មហាភូតរូបទាំង ៤ និងអសង្ខតធាតុ នេះធម៌មិនមែនជាឧបាទា ។

[២៧៩] ពួកធម៌ជាឧបាទិន្នៈ (ធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ) តើដូចម្ដេច ។ វិបាក ប្រកបដោយអាសវៈ របស់ពួកធម៌ជាកុសល និងអកុសល ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ និងរូបដែលជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ជាឧបាទិន្នៈ ។ ពួកធម៌ជាអនុបាទិន្នៈ (ធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ) តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល និងអកុសល ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ឬពួកធម៌ជាកិរិយា ដែលមិនមែនជាកុសល មិនមែនជាអកុសល មិនមែនជាកម្មវិបាក រូបដែលមិនមែនជាកម្មស្សកតត្តា មគ្គ ជាអបរិយាបន្នៈ ផលនៃមគ្គ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ ជាអនុបាទិន្នៈ ។

[២៨០] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ។ ចត្តារិ ឧបាទានានិ កាមុបាទានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្វតុបាទានំ អត្តវាទុបាទានំ ។

[២៨១] តត្ថ កតមំ កាមុបាទានំ ។ យោ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមរាគោ កាមនន្ទី កាមតណ្ហា កាមសិនេហោ កាមបរិឡាហោ កាមមុច្ឆា កាមជ្ឈោសានំ ឥទំ វុច្ចតិ កាមុបាទានំ ។

[២៨២] តត្ថ កតមំ ទិដ្ឋុបាទានំ ។ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ ហុតំ នត្ថិ សុកតទុក្កដានំ កម្មានំ ផលវិបាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ

[២៨០] ពួកធម៌ ជាឧបាទាន (សេចក្តីប្រកាន់មាំ) តើដូចម្តេច ។ ឧបាទាន ៤ គឺ កាមុបាទាន ទិដ្ឋុបាទាន សីលព្វតុបាទាន អត្តវាទុបាទាន ។

[២៨១] បណ្តាឧបាទានទាំងនោះ កាមុបាទាន តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រាថ្នាចំពោះកាម ការត្រេកអរចំពោះកាម ការរីករាយចំពោះកាម ការអន្ទះសាចំពោះកាម សេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះកាម ការពេលពាលចំពោះកាម ការជ្រុលជ្រប់ចំពោះកាម ការងុលងប់ចំពោះកាម ណាក្នុងកាមទាំងឡាយ នេះហៅថា កាមុបាទាន ។

[២៨២] បណ្តាឧបាទានទាំងនោះ ទិដ្ឋុបាទាន តើដូចម្តេច ។ ការយល់ថា ទានដែលបានឲ្យហើយមិនមានផល បូជាធំមិនមានផល បូជាតូចមិនមានផល ផលវិបាកនៃកម្មដែលបុគ្គលធ្វើល្អ ឬធ្វើអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ក្នុងលោក ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិល្អ ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះនិងលោកខាងមុខ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយសម្តែងប្រាប់បាន ក៏មិនមាន និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការជាប់ចំពាក់គឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស

មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ ឥទំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋុ-
បាទានំ ។ ឋបេត្វា សីលព្វតុបាទានញ្ច អត្តវាទុបា-
ទានញ្ច សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋុបាទានំ ។

[២៨៣] តត្ថ កតមំ សីលព្វតុបាទានំ ។ ឥតោ
ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន
សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិ-
គតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិ-
វិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិ-
វេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ
តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ ឥទំ វុច្ចតិ សីលព្វ-
តុបាទានំ ។

[២៨៤] តត្ថ កតមំ អត្តវាទុបាទានំ ។ ឥធ
អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្ម-
ស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ
អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិស-
ធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ
វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មឹ វា អត្តានំ

ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទិដ្ឋុបាទាន ។ លើក លែងតែសីលព្វតុបាទាន និងអត្តវាទុបាទានចេញ សូម្បីមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំង អស់ ក៏ហៅថា ទិដ្ឋុបាទានដែរ ។

[២៨៣] បណ្តាឧបាទានទាំងនោះ សីលព្វតុបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ខាងក្រៅ អំពីសាសនានេះ (ប្រកាន់ថា) សេចក្តី បរិសុទ្ធដោយសីល បរិសុទ្ធិដោយវ័ត បរិសុទ្ធិដោយសីលនិងវ័ត និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការ យល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការជាប់ចំពាក់គឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការ ប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិ ដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាព បែបនេះ នេះហៅថា សីលព្វតុបាទាន ។

[២៨៤] បណ្តាឧបាទានទាំងនោះ អត្តវាទុបាទាន តើដូចម្តេច ។ បុថុជ្ជន ជាអ្នកមិនចេះដឹង ក្នុងលោកនេះ មិនធ្លាប់ឃើញពួកព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងអរិយធម៌ មិនទូន្មានខ្លួន ក្នុងអរិយធម៌ មិនធ្លាប់ ឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងសប្បុរិសធម៌ មិនទូន្មាន ខ្លួន ក្នុងសប្បុរិសធម៌ រមែងយល់ឃើញរូបថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថា មានរូបខ្លះ ឃើញរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ

វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វេទនាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វេទនំ វេទនាយ វា អត្តានំ សញ្ញំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សញ្ញាវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សញ្ញំ សញ្ញាយ វា អត្តានំ សង្ខារេ អត្តតោ សមនុបស្សតិ សង្ខារវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា សង្ខារេ សង្ខារេសុ វា អត្តានំ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មឹ វា អត្តានំ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ ឥទំ វុច្ចតិ អត្តវាទុបាទានំ ។

ឥមេ ធម្មា ឧបាទានា ។

[២៨៩] កតមេ ធម្មា នោ ឧបាទានា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា នោ ឧបាទានា ។

ឃើញវេទនាថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវេទនាខ្វះ ឃើញវេទនាថាមានក្នុងខ្លួនខ្វះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្វះ ឃើញសញ្ញាថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានសញ្ញាខ្វះ ឃើញសញ្ញាថាមានក្នុងខ្លួនខ្វះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងសញ្ញាខ្វះ ឃើញសង្ខារថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានសង្ខារខ្វះ ឃើញសង្ខារថាមានក្នុងខ្លួនខ្វះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងសង្ខារខ្វះ ឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្វះ ឃើញវិញ្ញាណថាមានក្នុងខ្លួនខ្វះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវិញ្ញាណខ្វះ និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃញៀតស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការជាប់ចំពាក់គឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អត្តវាទុបាទាន ។

នេះពួកធម៌ ជាឧបាទាន ។

[២៨៥] ពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទាន ។

[២៨៦] កតមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទានិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនុបាទានិយា ។

[២៨៧] កតមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។

[២៨៨] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ច ។ តានេវ ឧបាទានានិ ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ច ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា ឧបាទានិយា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា

ឧបាទានគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៨៦] ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

[២៨៧] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន ។

[២៨៨] ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង តើដូចម្តេច ។ ឧបាទានទាំងនោះឯង ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ។ ពួកធម៌ គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ប្រកបដោយអាសវៈ

កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវច-
រា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ
ឥមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។

[២៨៩] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទា-
នសម្បយុត្តា ច ។ ទិដ្ឋុបាទានំ កាមុបាទានេន
ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច កាមុបាទានំ
ទិដ្ឋុបាទានេន ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច
សីលព្វតុបាទានំ កាមុបាទានេន ឧបាទានញ្ចេវ ឧបា-
ទានសម្បយុត្តញ្ច កាមុបាទានំ សីលព្វតុបាទានេន
ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច អត្តវាទុបាទានំ
កាមុបាទានេន ឧបាទានញ្ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្ត-
ញ្ច កាមុបាទានំ អត្តវាទុបាទានេន ឧបាទានញ្ចេវ
ឧបាទានសម្បយុត្តញ្ច ឥមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ
ឧបាទានសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទា-
នសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ តេហិ
ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា
វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា
ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។

ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ រូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ។

[២៨៩] ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង តើដូចម្តេច ។ ទិដ្ឋុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយកាមុបាទាន កាមុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយទិដ្ឋុបាទាន សីលព្វតុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយកាមុបាទាន កាមុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយសីលព្វតុបាទាន អត្តវាទុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយកាមុបាទាន កាមុបាទាន ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ដោយអត្តវាទុបាទាន នេះពួកធម៌ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ។

ឧបាទានគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[២៩០] កតមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិយា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិយា ។

---

[២៩១] កតមេ ធម្មា កិលេសា ។ ទស កិលេសវត្ថូនិ លោភោ ទោសោ មោហោ មានោ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ ។

[២៩២] តត្ថ កតមោ លោភោ ។ យោ រាគោ សារាគោ អនុនយោ អនុរោធោ នន្ទី នន្ទិរាគោ ចិត្តស្ស សារាគោ ឥច្ឆា មុច្ឆា អជ្ឈោសានំ គេធោ បលិគេធោ សង្គោ បង្កោ ឯជា មាយា ជនិកា សញ្ជននី សិព្វិនី ជាលិនី សរិតា វិសត្តិកា សុត្តំ

ឧបាទានគោច្ឆកនិក្ខេប

[២៩០] ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ។

---

[២៩១] ពួកធម៌ជាកិលេស (គ្រឿងសៅហ្មង) តើដូចម្ដេច ។ កិលេសវត្ថុ ១០ គឺ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ មានះ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ ។

[២៩២] បណ្ដាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ លោភៈ តើដូចម្ដេច ។ តម្រេក ការត្រេកអរខ្លាំង ការជាប់ចំពាក់ក្នុងអារម្មណ៍ ការស្រើបស្រាល ការរីករាយ ការរីករាយខ្លាំង តម្រេកខ្លាំងនៃចិត្ត សេចក្ដីប្រាថ្នា ការជ្រុលជ្រប់ ការងុលងប់ចិត្ត ការពាក់ព័ន្ធ ការរួបរឹត ការជាប់ចំពាក់ ការលិចចុះ ធម្មជាតិនាំសត្វឲ្យកើតក្នុងភព មាយា ធម្មជាតិបង្កើតសត្វ ការញ៉ាំងសត្វឲ្យប្រកបដោយទុក្ខ ធម្មជាតិចាក់ស្រេះសត្វទុក បណ្ដាញ ការបង្ហូរទៅ ការផ្សាយទៅកាន់អារម្មណ៍ផ្សេង ៗ ចំណងចងសត្វទុក

វិសដា អាយូហនី ទុតិយា បណិធិ ភវនេត្តិ វនំ
វនថោ សន្ថវោ សិនេហោ អបេក្ខា បដិពន្ធុ អាសា
អាសឹសនា អាសឹសិតត្តំ រូបាសា សទ្ទាសា គន្ធាសា
រសាសា ផោដ្ឋព្វាសា លាភាសា ធនាសា បុត្តាសា
ជីវិតាសា ជប្បា បជប្បា អភិជប្បា ជប្បា ជប្បនា
ជប្បិតត្តំ លោលុប្បំ លោលុប្បាយនា លោលុប្បា-
យិតត្តំ បុញ្ជិកតា សាធុកម្យតា អធម្មរាគោ វិស-
មលោភោ និកន្តិ និកាមនា បត្ថនា បិហនា
សម្បត្ថនា កាមតណ្ហា ភវតណ្ហា វិភវតណ្ហា រូប-
តណ្ហា អរូបតណ្ហា និរោធតណ្ហា រូបតណ្ហា សទ្ទ-
តណ្ហា គន្ធតណ្ហា រសតណ្ហា ផោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្ម-
តណ្ហា ឱឃោ យោគោ គន្ថោ ឧបាទានំ អាវរណំ
នីវរណំ ឆាទនំ ពន្ធនំ ឧបក្កិលេសោ អនុសយោ
បរិយុដ្ឋានំ លតា វេវិច្ឆំ ទុក្ខមូលំ ទុក្ខនិទានំ

ការផ្សាយទៅកាន់អារម្មណ៍ ធម្មជាតិញ៉ាំងសត្វឲ្យបម្រើន ធម្មជាតិជាគម្រប់ពីរ ការតាំងចិត្តទុក ធម្មជាតិនាំសត្វទៅកាន់ភព ធម្មជាតិដូចជាព្រៃ ដូចព្រៃញៀតស្បាត ការមូលមិត្ត សេចក្ដីស្រឡាញ់ ការអាលោះអាល័យផោពង្សែតទៅ សេចក្ដីប៉ុងប៉ង អាការប៉ុនប៉ង ភាពនៃចិត្តប៉ុនប៉ង ការប៉ុនប៉ងរូប ប៉ុនប៉ងសំឡេង ប៉ុនប៉ងក្លិន ប៉ុនប៉ងរស ប៉ុនប៉ងផ្សព្វ ប៉ុនប៉ងលាភ ប៉ុនប៉ងទ្រព្យ ប៉ុនប៉ងបុត្រ ប៉ុនប៉ងជីវិត ធម្មជាតិឆ្វេឆ្វា ឆ្វេឆ្វាជ្រុល ឆ្វេឆ្វាខ្លាំង សេចក្ដីឆ្វេឆ្វា អាការឆ្វេឆ្វា ភាពនៃចិត្តឆ្វេឆ្វា ការរុលត្បុល អាការប្រព្រឹត្តរុលត្បុល ភាពនៃចិត្តរុលត្បុល ការញាប់ញ័រការចង់បានឲ្យសម្រេចប្រយោជន៍ ការត្រេកអរខុសគន្លងធម៌ ការលោភហួសកំណត់ ការត្រេកត្រអាល ការចង់បានមិនឈប់ សេចក្ដីប្រាថ្នាសេចក្ដីស្រឡាញ់ សេចក្ដីប្រាថ្នាព្រម សេចក្ដីប្រាថ្នាក្នុងកាម ប្រាថ្នាភព ប្រាថ្នាប្រាសចាកភព ប្រាថ្នាក្នុងរូបភព ប្រាថ្នាក្នុងអរូបភពប្រាថ្នាក្នុងនិរោធ ប្រាថ្នារូប ប្រាថ្នាសំឡេង ប្រាថ្នាក្លិន ប្រាថ្នារសប្រាថ្នាផ្សព្វ ប្រាថ្នាធម៌ កិលេសដូចជាជំនន់ គ្រឿងប្រកប គ្រឿងចងក្រង គ្រឿងប្រកាន់មាំ គ្រឿងពារាំងទួទៅ គ្រឿងពារាំងមិនសល់គ្រឿងបិទបាំង គ្រឿងចង គ្រឿងចូលទៅជិតសៅហ្មង គ្រឿងស្ទាក់ដំណើរ តណ្ហាដូចជាវល្លិ ប្រាថ្នាផ្សេង ៗ ឫសគល់នៃទុក្ខ ហេតុនៃទុក្ខ

ទុក្ខប្បករោ មារបាសោ មារពលិសំ មារវិសយោ តណ្ហានទី តណ្ហាជាលំ តណ្ហាគទ្ទុលំ តណ្ហាសមុទ្ទោ អភិជ្ឈា លោភោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ លោភោ ។

[២៩៣] តត្ថ កតមោ ទោសោ ។ អនត្ថំ មេ អចរីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អនត្ថំ មេ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ បិយស្ស មេ មនាបស្ស អនត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អនត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អប្បិយស្ស មេ អមនាបស្ស អត្ថំ អចរិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរតិ ។ បេ ។ អត្ថំ ចរិស្សតីតិ អាឃាតោ ជាយតិ អដ្ឋានេ វា បន អាឃាតោ ជាយតិ យោ ឯវរូបោ ចិត្តស្ស អាឃាតោ បដិឃាតោ បដិឃំ បដិវិរោធោ កោបោ បកោបោ សម្បកោបោ ទោសោ បទោសោ សម្បទោសោ ចិត្តស្ស ព្យាបត្តិ មនោបទោសោ កោធោ កុជ្ឈនា កុជ្ឈិតត្តំ ទោសោ

ហេតុជាដែនកើតនៃទុក្ខ អន្ទាក់នៃមារ នុយនៃមារ អារម្មណ៍នៃមារ ស្ទឹង គឺតណ្ហា បណ្តាញគឺតណ្ហា ខ្នោះគឺតណ្ហា សមុទ្ទគឺតណ្ហា ការសម្លឹង រំពៃ សេចក្តីជាប់ចំពាក់ ជាអកុសលមូល ណា នេះហៅថា លោភៈ ។

[២៩៣] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ ទោសៈ តើដូចម្តេច ។ គំនុំ កើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ដល់ អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដល់អញ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជា ប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ កំពុងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មមិនជាប្រ- យោជន៍ គំនុំកើតឡើងថា ជនឯណោះ បានប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ដល់បុគ្គលមិនជាទីស្រឡាញ់ មិនជាទីពេញចិត្តនៃអញ ។ បេ ។ កំពុង ប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ។ បេ ។ នឹងប្រព្រឹត្តនូវកម្មជាប្រយោជន៍ ឬគំនុំកើតឡើង ក្នុងហេតុមិនគួរ និងការគុំកួននៃចិត្ត ការគុំកួនតប សេចក្តីថ្នាំងថ្នាក់ ការខឹងតប ការខឹងញ័រ ការក្រោធខ្លាំង ការក្រោធ ញ័រ ការប្រទូស្ត ការប្រទូស្តតប ការប្រទូស្តគ្រប់យ៉ាង ការខូចនៃចិត្ត ការប្រទូស្តនៃចិត្ត ការក្រោធ ការខឹង ភាពនៃចិត្តខឹង សេចក្តីប្រទូស្ត

ទុស្សនា ទុស្សិតត្តំ ព្យាបត្តិ ព្យាបជ្ជនា ព្យាបជ្ជិតត្តំ វិរោធោ បដិវិរោធោ ចណ្ឌិក្កំ អសុរោបោ អនត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ ទោសោ ។

[២៩៨] តត្ថ កតមោ មោហោ ។ ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធគាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ បុព្វន្តេ អញ្ញាណំ អបរន្តេ អញ្ញាណំ បុព្វន្តាបរន្តេ អញ្ញាណំ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ អញ្ញាណំ យំ ឯវរូបំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ អនភិសមយោ អននុពោធោ អសម្ពោធោ អប្បដិវេធោ អសង្គាហនា អបរិយោគាហនា អសមបេក្ខនា អប្បច្ចវេក្ខណា អប្បច្ចក្ខកម្មំ ទុម្មេជ្ឈំ ពាល្យំ អសម្បជញ្ញំ មោហោ បមោហោ សម្មោហោ អវិជ្ជា អវិជ្ជោឃោ អវិជ្ជាយោគោ អវិជ្ជានុសយោ អវិជ្ជាបរិយុដ្ឋានំ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ មោហោ ។

[២៩៩] តត្ថ កតមោ មានោ ។ សេយ្យោហមស្មីតិ មានោ សទិសោហមស្មីតិ មានោ ហីនោហមស្មីតិ មានោ

អាការប្រទូស្ត ភាពនៃចិត្តប្រទូស្ត សេចក្តីវិនាស អាការវិនាស ភាពនៃចិត្តវិនាស ការខឹង ការខឹងតប ភាពនៃចិត្តកាច ការខឹង ការតូចចិត្តណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទោសៈ ។

[២៩២] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ មោហៈ តើដូចម្តេច ។ ការមិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខសមុទ័យ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធ មិនដឹងច្បាស់ក្នុងទុក្ខនិរោធគាមិនីបដិបទា មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងដើម មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធជាចំណែកខាងចុង មិនដឹងច្បាស់ក្នុងខន្ធទាំងជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង មិនដឹងច្បាស់ក្នុងពួកធម៌ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងការមិនដឹងច្បាស់ ការមិនឃើញ ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនភ្ញាក់រលឹក ការមិនត្រាស់ដឹងព្រម ការមិនចាក់ធ្លុះ ការមិនបានដោតក្រងទុក ការមិនចុះចិត្តស៊ប់ ការមិនរំពឹងមើល ការមិនបានពិចារណា អំពើមិនជាក់ច្បាស់ ការយល់បានដោយក្រ ភាពនៃសេចក្តីល្ងង់ ការមិនដឹងខ្លួន ការវង្វេង ការវង្វេងជ្រប់ ការភ្លេចភ្លាំង អវិជ្ជា ជំនន់គឺអវិជ្ជា ការប្រកបគឺអវិជ្ជា អនុស័យគឺអវិជ្ជា ការស្កាត់ដំណើរគឺអវិជ្ជា គន្លឹះគឺអវិជ្ជា ការវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា មោហៈ ។

[២៩២] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ មានះ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីប្រកាន់ថា អញប្រសើរ (ជាងគេ) ប្រកាន់ថា អញស្មើ (នឹងគេ) ប្រកាន់ថា អញថោកទាប (ជាងគេ)

យោ ឯវរូបោ មានោ មញ្ញនា មញ្ញិតត្តំ ឧណ្ណតិ ឧណ្ណាមោ ធជោ សម្បគ្គាហោ កេតុកម្យតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ មានោ ។

[២៩៦] តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិ ។ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា អនន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សរីរន្តិ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា ហោតិ ច ន ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មរណាតិ វា យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ទិដ្ឋិគហនំ ទិដ្ឋិកន្តារោ ទិដ្ឋិវិសូកាយិកំ ទិដ្ឋិវិប្ផន្ទិតំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ គាហោ បដិគ្គាហោ អភិនិវេសោ បរាមាសោ កុម្មគ្គោ មិច្ឆាបថោ មិច្ឆត្តំ តិត្ថាយតនំ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិ ។ សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិ ។

[២៩៧] តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា ។ សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ធម្មេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សង្ឃេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ សិក្ខាយ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ

សេចក្តីប្រកាន់ អាការប្រកាន់ ភាពនៃចិត្តប្រកាន់ ការលើកខ្លួន ការប៉ោងឡើង អាការដូចទង់ជ័យ ការតម្កើង ភាពនៃចិត្តប្រាថ្នាដូចដងទង់ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា មានះ ។

[២៩៦] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ ទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ (ការយល់) ថា លោកទៀងក្តី ថា លោកមិនទៀងក្តី ថា លោកមានទីបំផុតក្តី ថា លោកមិនមានទីបំផុតក្តី ថា ជីវិតនោះគឺសរីរៈនោះក្តី ថា ជីវិតដទៃសរីរៈដទៃក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មានក្តី ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក្តី ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ព្រៃស្បាតគឺទិដ្ឋិ ផ្លូវឆ្ងាយគឺទិដ្ឋិ ចម្រូងគឺទិដ្ឋិ ការយល់ឆ្វេងគឺទិដ្ឋិ ការជាប់ចំពាក់គឺទិដ្ឋិ ការក្តួចកាន់ ការប្រកាន់ ការប្រកាន់ខ្ជាប់ ការស្ទាបអង្អែល ផ្លូវអាក្រក់ ផ្លូវខុស ភាពនៃចិត្តខុស លទ្ធិដូចជាកំពង់ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ទិដ្ឋិ ។ សូម្បីមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ទិដ្ឋិដែរ ។

[២៩៧] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ វិចិកិច្ឆា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្តា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះព្រះធម៌ ងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះព្រះសង្ឃ ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យចំពោះសិក្ខា ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធជាចំណែកខាងដើម

អបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ បុព្វន្តាបរន្តេ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ឥទប្បច្ចយតាបដិច្ចសមុប្បន្នេសុ ធម្មេសុ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ យា ឯវរូបា កង្ខា កង្ខាយនា កង្ខាយិតត្តំ វិមតិ វិចិកិច្ឆា ទ្វេឡ្ហកំ ទ្វេធាបថោ សំសយោ អនេកំសគ្គាហោ អាសប្បនា បរិសប្បនា អបរិយោគាហនា ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ អយំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆា ។

[២៩៨] តត្ថ កតមំ ថីនំ ។ យា ចិត្តស្ស អកល្យតា អកម្មញ្ញតា ឱលីយនា សល្លីយនា លីនំ លីយនា លីយិតត្តំ ថីនំ ថីយនា ថីយិតត្តំ ចិត្តស្ស ឥទំ វុច្ចតិ ថីនំ ។

[២៩៩] តត្ថ កតមំ ឧទ្ធច្ចំ ។ យំ ចិត្តស្ស ឧទ្ធច្ចំ អវូបសមោ ចេតសោ វិក្ខេបោ ភន្តត្តំ ចិត្ត-ស្ស ឥទំ វុច្ចតិ ឧទ្ធច្ចំ ។

[៣០០] តត្ថ កតមំ អហិរិកំ ។ យំ ន ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុ-សលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ វុច្ចតិ អហិរិកំ ។

ងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះខន្ធ ជាចំណែកខាងចុង ងឿងឆ្ងល់សង្ស័យ ចំពោះខន្ធ ទាំងជាចំណែកខាងដើមនិងខាងចុង ងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះធម៌ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យនោះៗ និងសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ អាការងឿងឆ្ងល់ ភាពនៃសេចក្តីងឿងឆ្ងល់ ការយល់ស្ទាក់ស្ទើរ ការសង្ស័យ ការបែកចិត្តជាចំពាមពីរ ការបែកជាផ្លូវពីរ ការកន្ទះរា ការប្រកាន់យកចំណែកដ៏ច្រើន ការសាញប្រដាញ ការសាន់រ៉ាន់ចិត្ត ការប្រកាន់មិនដាច់ស្រេច ភាពនៃចិត្តរឹងរូស ការរសេមរសាមនៃចិត្ត ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិចិកិច្ឆា ។

[២៩៨] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ ថីនៈ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃចិត្តមិនស្រួល មិនគួរដល់ការងារ ការជ្រប់នៅ ការសម្ងំនៅ សេចក្តីរួញរា អាការរួញរា ភាពនៃចិត្តរួញរា សេចក្តីធុញទ្រាន់ អាការធុញទ្រាន់ ភាពនៃចិត្តធុញទ្រាន់ ណា នេះហៅថា ថីនៈ ។

[២៩៩] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ ឧទ្ធច្ចៈ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃចិត្តរវើរវាយ ការមិនស្ងប់រម្ងាប់ ការរាយមាយនៃចិត្ត ការភ័ន្តភាំងនៃចិត្ត ណា នេះហៅថា ឧទ្ធច្ចៈ ។

[៣០០] បណ្តាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ អហិរិកៈ តើដូចម្តេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គល មិនខ្មាសដោយអំពើដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាសដោយការកប់ប្រសព្វនូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក នេះហៅថា អហិរិកៈ ។

២០៣

កិលេសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

[៣០១] តត្ថ កាតមំ អជោត្តប្បំ ។ យំ ន ឱត្ត-
ប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុស-
លានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ វុច្ចតិ អជោត្តប្បំ ។
ឥមេ ធម្មា កិលេសា ។

[៣០២] កាតមេ ធម្មា ជោ កិលេសា ។ តេ
ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា
ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា
វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ
អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ជោ កិលេសា ។

[៣០៣] កាតមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ។ សា-
សវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា
រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ។ កាតមេ ធម្មា
អសង្កិលេសិកា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ
ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អសង្កិលេសិកា ។

[៣០៤] កាតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ។ តីណិ អ-
កុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេក-
ដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។

កិលេសគោច្ឆកនិក្ខេប

[៣០១] បណ្ដាកិលេសវត្ថុទាំងនោះ អនោត្តប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលមិនតក់ស្លុត ដោយអំពើដែលគួរតក់ស្លុត មិនតក់ស្លុត ដោយការគប់ប្រសព្វនូវអកុសលធម៌ដ៏លាមក នេះហៅថា អនោត្តប្បៈ ។ នេះពួកធម៌ជាកិលេស ។

[៣០២] ពួកធម៌មិនមែនកិលេស តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនកិលេស ។

[៣០៣] ពួកធម៌គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។

[៣០៤] ពួកធម៌ដែលសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ អកុសលមូល ៣ យ៉ាង គឺ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយនឹងអកុសលមូល មានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។

វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋា ។ កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋា ។

[៣០៥] កតមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា កិលេស-សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ។

[៣០៦] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ សង្កិ-លេសិកា ច ។ តេវ កិលេសា កិលេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ច ។ កតមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សង្កិលេសិកា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា សាសវា

វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយអកុសលមូលមានលោភៈជាដើមនោះ និង កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីអកុសលមូលមានលោភៈ ជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ជាកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំង អស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ។

[៣០៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តើដូច ម្តេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាក កិលេស ។

[៣០៦] ពួកធម៌ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង តើ ដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងនោះឯង ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្តីសៅ-ហ្មងផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណា គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ប្រកបដោយអាសវៈ

កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច កិលេសា ។

[៣០៧] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ច ។ តេវ កិលេសា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ច ។ កតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា ។

[៣០៨] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ។ លោភោ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច មោហោ លោភេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ទោសោ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច មោហោ ទោសេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច មានោ មោហេន កិលេសោ

ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស ។

[៣០៧] ពួកធម៌ជាកិលេសផង សៅហ្មងផង តើដូចម្ដេច ។ កិលេសទាំងនោះឯង ជាកិលេសផង សៅហ្មងផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា សៅហ្មងដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ និងវេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែសៅហ្មង តែមិនមែនកិលេស ។

[៣០៨] ពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង តើដូចម្ដេច ។ លោភៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយលោភៈ ទោសៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទោសៈ មានះ ជាកិលេសផង

ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច មោហោ មានេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ទិដ្ឋិ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច មោហោ ទិដ្ឋិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច វិចិកិច្ឆា មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច មោហោ វិចិកិច្ឆាយ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ថីនំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ ថីនេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អហិរិកំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អនោត្តប្បំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច លោភោ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចំ លោភេន កិលេសោ ចេវ

ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមានះ ទិដ្ឋិ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយវិចិកិច្ឆា ថីនៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេស-ផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិ-រិកៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអ-នោត្តប្បៈ លោភៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយលោភៈ

កិលេសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

កិលេសសម្បយុត្តញ្ច លោភោ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចំ លោភេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មានោ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច ឧទ្ធច្ចំ មានេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ឧទ្ធច្ចំ ទិដ្ឋិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច វិចិកិច្ឆា ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ឧទ្ធច្ចំ វិចិកិច្ឆាយ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ថីនំ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចំ ថីនេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អហិរិកំ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អនោត្តប្បំ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចំ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ

កិលេសគោច្ឆកនិក្ខេប

ទោសៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទោសៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មានះ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមានះ ទិដ្ឋិ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិ-លេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយវិចិកិច្ឆា ថីនៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយថីនៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិ-លេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិ-លេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង

កិលេសសម្បយុត្តញ្ច លោភោ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អហិរិកំ លោភេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទោសោ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អហិរិកំ ទោសេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អហិរិកំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មានោ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អហិរិកំ មានេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច អហិរិកំ ទិដ្ឋិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច វិចិកិច្ឆា អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច អហិរិកំ វិចិកិច្ឆាយ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ថីនំ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អហិរិកំ ថីនេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច

ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ លោភៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយលោភៈ ទោសៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទោសៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មានះ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមានះ ទិដ្ឋិ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយវិចិកិច្ឆា ថីនៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ

២០៩

កិលេសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ

អហិរិកំ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អនោត្តប្បំ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អហិរិកំ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច លោភោ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អនោត្តប្បំ លោភេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទោសោ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អនោត្តប្បំ ទោសេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មោហោ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អនោត្តប្បំ មោហេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច មានោ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តោ ច អនោត្តប្បំ មានេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ទិដ្ឋិ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច អនោត្តប្បំ ទិដ្ឋិយា កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច វិចិកិច្ឆា អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច អនោត្តប្បំ

កិលេសគោច្ឆកនិក្ខេប

អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ លោភៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយលោភៈ ទោសៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទោសៈ មោហៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមោហៈ មានះ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយមានះ ទិដ្ឋិ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ

វិចិកិច្ឆាយ កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ថីនំ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អនោត្តប្បំ ថីនេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឧទ្ធច្ចំ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អនោត្តប្បំ ឧទ្ធច្ចេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អហិរិកំ អនោត្តប្បេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច អនោត្តប្បំ អហិរិកេន កិលេសោ ចេវ កិលេសសម្បយុត្តញ្ច ឥមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា សម្បយុត្តា តេ ធម្មេ ឋបេត្វា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា ។

[៣០៩] កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា សង្កិលេសិកា ។ តេហិ ធម្មេហិ យេ ធម្មា វិប្បយុត្តា សាសវា កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយវិចិកិច្ឆា ថីនៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអនោត្តប្បៈ អនោត្តប្បៈ ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ដោយអហិរិកៈ នេះពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រកបដោយធម៌ទាំងនោះ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស ។

[៣០៩] ពួកធម៌ ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ណា ប្រាសចាកធម៌ទាំងនោះ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា សង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា អសង្កិលេសិកា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា អសង្កិលេសិកា ។

---

[៣១០] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសោ ។

[៣១១] តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ ។ ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មឹ វា អត្តានំ វេទនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ បេ ។ សង្ខារេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មឹ វា អត្តានំ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ។

នេះពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មងផង ។

---

[៣១០] ពួកធម៌គួរលះ ដោយទស្សនៈ (សោតាបត្តិមគ្គ) តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ៣ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ ។

[៣១១] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សក្កាយទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនឃើញពួកព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួនក្នុងអរិយធម៌ មិនបានឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃក្នុងសប្បុរិសធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួនក្នុងសប្បុរិសធម៌ រមែងយល់ឃើញរូបថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ឃើញរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ ឃើញវេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ ឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ឃើញវិញ្ញាណថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សក្កាយទិដ្ឋិ ។

[៣១២] តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា ។ សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ។ បេ ។ ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោ-វិលេខោ អយំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆា ។

[៣១៣] តត្ថ កតមោ សីលព្វតបរាមាសោ ។ ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សីលព្វតបរាមាសោ ។

[៣១៤] ឥមានិ តីណិ សញ្ញោជនានិ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។

[៣១២] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្តា ។ បេ ។ ភាពនៃចិត្តរឹងរូស ការរសេមរសាមនៃចិត្ត នេះហៅថា វិចិកិច្ឆា ។

[៣១៣] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ខាងក្រៅអំពីសាសនានេះ (យល់ឃើញ) ថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយសីល បរិសុទ្ធិដោយវ័ត បរិសុទ្ធិដោយសីលនិងវ័ត ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុសណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសៈ ។

[៣១៤] សញ្ញោជនៈ ៣ នេះ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយនឹងសញ្ញោជនៈនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញោជនៈនោះ កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើង អំពីសញ្ញោជនៈនោះ នេះពួកធម៌ គួរលះដោយទស្សនៈ ។ ពួកធម៌មិនគួរលះ ដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ។

[៣១៥] កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ អវសេសោ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។

[៣១៦] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសោ ។

[៣១៧] តត្ថ កតមា សក្កាយទិដ្ឋិ ។ ឥធ អស្សុតវា បុថុជ្ជនោ អរិយានំ អទស្សាវី អរិយធម្មស្ស អកោវិទោ អរិយធម្មេ អវិនីតោ សប្បុរិសានំ អទស្សាវី សប្បុរិសធម្មស្ស អកោវិទោ សប្បុរិសធម្មេ អវិនីតោ រូបំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ

បដ្ឋិទុកនិក្ខេប

[៣១៥] ពួកធម៌គួរលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដ៏សេសសល់ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ គួរលះដោយភាវនា ។ ពួកធម៌ មិនគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនគួរលះដោយភាវនា ។

[៣១៦] ពួកធម៌មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ៣ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ ។

[៣១៧] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សក្កាយទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ បុថុជ្ជនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ មិនឈ្លាសវៃក្នុងអរិយធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួន ក្នុងអរិយធម៌ មិនបានឃើញពួកសប្បុរស មិនឈ្លាសវៃ ក្នុងសប្បុរិសធម៌ មិនបានទូន្មានខ្លួន ក្នុងសប្បុរិសធម៌ រមែងយល់ឃើញរូបថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានរូបខ្លះ

វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូបំ រូបស្មឹ វា អត្តានំ វេទនំ ។ បេ ។ សញ្ញំ ។ បេ ។ សង្ខារេ ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ វិញ្ញាណវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណស្មឹ វា អត្តានំ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សក្កាយទិដ្ឋិ ។

[៣១៨] តត្ថ កតមា វិចិកិច្ឆា ។ សត្ថរិ កង្ខតិ វិចិកិច្ឆតិ ។ បេ ។ ថម្ភិតត្តំ ចិត្តស្ស មនោវិលេខោ អយំ វុច្ចតិ វិចិកិច្ឆា ។

[៣១៩] តត្ថ កតមោ សីលព្វតបរាមាសោ ។ ឥតោ ពហិទ្ធា សមណព្រាហ្មណានំ សីលេន សុទ្ធិ វតេន សុទ្ធិ សីលព្វតេន សុទ្ធីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សីលព្វតបរាមាសោ ។

[៣២០] ឥមានិ តីណិ សញ្ញោជនានិ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។

ឃើញរូបថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះ (ឃើញ) វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ បេ ។ សង្ខារ ។ បេ ។ ឃើញវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ឃើញខ្លួនថាមានវិញ្ញាណខ្លះ ឃើញវិញ្ញាណថាមានក្នុងខ្លួនខ្លះ ឃើញខ្លួនថាមានក្នុងវិញ្ញាណខ្លះ ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ ការប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សក្កាយទិដ្ឋិ ។

[៣១៨] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ វិចិកិច្ឆា តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលងឿងឆ្ងល់ សង្ស័យ ចំពោះព្រះសាស្តា ។ បេ ។ ភាពនៃសេចក្តីរឹងរូស ការរសេមរសាមនៃចិត្ត នេះហៅថា វិចិកិច្ឆា ។

[៣១៩] បណ្តាសញ្ញោជនៈទាំងនោះ សីលព្វតបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ខាងក្រៅអំពីសាសនានេះ (យល់ឃើញ) ថា សេចក្តីបរិសុទ្ធដោយសីល បរិសុទ្ធិដោយវ័ត បរិសុទ្ធិដោយសីល និងវ័ត និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ ការប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សីលព្វតបរាមាសៈ ។

[៣២០] សញ្ញោជនៈ ៣ នេះ និងពួកកិលេសដែលតាំងនៅជាមួយនឹងសញ្ញោជនៈនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយសញ្ញោជនៈនោះ កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីសញ្ញោជនៈនោះ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ។

តីណិ សញ្ញោជនានិ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា សីល-
ព្វតបរាមាសោ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា[១] ។
តទេកដ្ឋា[២] លោភោ ទោសោ មោហោ ឥមេ ធម្មា
ទស្សនេន បហាតព្វហេតូ[៣] ។ តទេកដ្ឋា ច កិលេ-
សា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណ-
ក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ មនោ-
កម្មំ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។
កតមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។
តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យា-
កតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយា-
បន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច
រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ទស្សនេន
បហាតព្វហេតុកា ។

[៣២១] កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វ-
ហេតុកា ។ អវសេសោ លោភោ ទោសោ មោហោ
ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតូ ។ តទេកដ្ឋា
ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។
វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ វចីកម្មំ

---

១ ឱ. បហាតព្វហេតុកា ។ ២ ឱ. ឯត្ថន្តរេ ចសទ្ទោ អត្ថិ ។ ៣ ឱ. បហាតព្វហេតុកា ។

សញ្ញោជនៈ ៣ គឺ សក្កាយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា និងសីលព្វតបរាមាសៈ នេះពួកធម៌គួរលះដោយទស្សនៈ ។ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងសញ្ញោជនៈនោះ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ។ ទាំងពួកកិលេសដែលតាំងនៅ ជាមួយនឹងកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ កាយកម្ម វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ។ ពួកធម៌មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសលអកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ។

[៣២១] ពួកធម៌មានហេតុគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ ដ៏សេសសល់ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះ ដោយភាវនា ។ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយកិលេស មានលោភៈជាដើមនោះ កាយកម្ម វចីកម្ម

មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

[៣២២] កតមេ ធម្មា សវិតក្កា ។ សវិតក្កភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វិតក្កំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សវិតក្កា ។ កតមេ ធម្មា អវិតក្កា ។ អវិតក្កភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ វិតក្កោ ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អវិតក្កា ។

[៣២៣] កតមេ ធម្មា សវិចារា ។ សវិចារភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វិចារំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ

មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីកិលេសមានលោភៈជាដើមនោះ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយភាវនា ។ ពួកធម៌មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា ។

[៣២២] ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែវិតក្កៈក្នុងសវិតក្កភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងអវិតក្កភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងវិតក្កៈផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ ។

[៣២៣] ពួកធម៌ ប្រកបដោយវិចារៈ (ការពិចារណា) តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែវិចារៈ ក្នុងសវិចារភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ

ឥមេ ធម្មា សវិបាកា ។ កតមេ ធម្មា អវិបាកា ។ អវិ-
បាកភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយា-
បន្នេ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ វិបាកោ ច
សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អវិបាកា ។

[៣២៤] កតមេ ធម្មា សប្បីតិកា ។ សប្បី-
តិកភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ បីតឹ
ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សប្បីតិកា ។ កតមេ ធម្មា
អប្បីតិកា ។ អប្បីតិកភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ
អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។
វិញ្ញាណក្ខន្ធោ បីតិ ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច
ធាតុ ឥមេ ធម្មា អប្បីតិកា ។

[៣២៥] កតមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ បីតិ-
ភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ បីតឹ
ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញា-
ណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ កតមេ ធម្មា
ន បីតិសហគតា ។ ន បីតិភូមិយំ កាមាវចរេ រូបា-
វចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។

ដែលប្រកបដោយវិចារៈនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិចារៈ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងអវិចារភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងវិចារៈផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនមានវិចារៈ ។

[៣២៤] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែបីតិ ក្នុងសប្បីតិកភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយបីតិនោះ នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងអប្បីតិកភូមិ ជាកា-មាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងបីតិផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ។

[៣២៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែបីតិ ក្នុងបីតិភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយបីតិនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ

វិញ្ញាណក្ខន្ធោ បីតិ ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន បីតិសហគតា ។

[៣៦៦] កតមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ សុខភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ សុខំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ កតមេ ធម្មា ន សុខសហគតា ។ ន សុខភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សុខញ្ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន សុខសហគតា ។

[៣៦៧] កតមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ ឧបេក្ខាភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា តំសម្បយុត្តោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ កតមេ ធម្មា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។ ន ឧបេក្ខាភូមិយំ កាមាវចរេ រូបាវចរេ អរូបាវចរេ អបរិយាបន្នេ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឧបេក្ខា ច សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។

។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងទីមិនមែនជាបីតិភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងបីតិផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនប្រកបដោយបីតិ ។

[៣២៦] ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែសុខៈ ក្នុងសុខភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយសុខៈនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយសុខៈ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយសុខៈ តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងទីមិនមែនជាសុខភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងសុខៈផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ មិនប្រកបដោយសុខៈ ។

[៣២៧] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។ វៀរតែឧបេក្ខាក្នុងឧបេក្ខាភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈចេញ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ដែលប្រកបដោយឧបេ-ក្ខានោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ក្នុងទីមិនមែនជាឧបេក្ខាភូមិ ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ និងឧបេក្ខាផង រូបទាំងអស់ផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។

[៣២៨] កតមេ ធម្មា កាមាវចរា ។ ហេដ្ឋ-តោ អវីចិនិរយំ បរិយន្តំ ករិត្វា ឧបរិតោ បរនិម្មិត-វសវត្តី ទេវេ អន្តោ ករិត្វា យំ ឯតស្មឹ អន្តរេ ឯត្ថា-វចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា ខន្ធធាតុអាយតនា រូបា វេទ-នា សញ្ញា សង្ខារា វិញ្ញាណំ ឥមេ ធម្មា កាមាវច-រា ។ កតមេ ធម្មា ន កាមាវចរា ។ រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន កាមាវចរា ។

[៣២៩] កតមេ ធម្មា រូបាវចរា ។ ហេដ្ឋតោ ព្រហ្មលោកំ បរិយន្តំ ករិត្វា ឧបរិតោ អកនិដ្ឋេ ទេវេ អន្តោ ករិត្វា យំ ឯតស្មឹ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្ម-សុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា រូបាវចរា ។ កតមេ ធម្មា ន រូបាវចរា ។ កាមាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន រូបាវចរា ។

[៣៣០] កតមេ ធម្មា អរូបាវចរា ។ ហេដ្ឋតោ អាកាសានញ្ចាយតនូបគេ ទេវេ បរិយន្តំ ករិត្វា ឧបរិតោ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនូបគេ ទេវេ អន្តោ

បិដ្ឋិទុកនិក្ខេប

[៣២៨] ពួកធម៌ជាកាមាវចរ តើដូចម្តេច ។ ខាងក្រោម កំណត់យកអវិចីនរកជាទីបំផុត ខាងលើ កំណត់យកបរនិម្មិតវសវត្តីទេវលោកជាទីបំផុត ទីណា ដែលមានក្នុងចន្លោះនេះ ខន្ធ ធាតុ អាយតនៈ រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខារ វិញ្ញាណ ដែលត្រាច់ចុះក្នុងទីនុ៎ះ រាប់បញ្ចូលក្នុងទីនុ៎ះ នេះពួកធម៌ជាកាមាវចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាកាមាវចរ តើដូចម្តេច ។ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជាកាមាវចរ ។

[៣២៩] ពួកធម៌ជារូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ ខាងក្រោម កំណត់យកព្រហ្មលោកជាទីបំផុត ខាងលើ កំណត់យកអកនិដ្ឋទេវលោកជាទីបំផុត ទីណាដែលមានក្នុងចន្លោះនេះ ធម៌គឺចិត្តនិងចេតសិក ដែលត្រាច់ចុះក្នុងទីនុ៎ះ រាប់បញ្ចូលក្នុងទីនុ៎ះ នៃបុគ្គលអ្នកចូល (កាន់សមាបត្តិ) ឬបុគ្គលដែលកើតហើយ ឬក៏បុគ្គលអ្នកនៅជាសុខក្នុងបច្ចុប្បន្ន នេះពួកធម៌ជារូបាវចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជារូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជារូបាវចរ ។

[៣៣០] ពួកធម៌ ជាអរូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ ខាងក្រោម កំណត់យកពួកទេវតា ដែលកើតក្នុងអាកាសានញ្ចាយតនភព ជាទីបំផុត ខាងលើ កំណត់យកទេវតា ដែលកើតក្នុងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនភព

ករិត្វា យំ ឯតស្មឹ អន្តរេ ឯត្ថាវចរា ឯត្ថ បរិយាបន្នា សមាបន្នស្ស វា ឧបបន្នស្ស វា ទិដ្ឋធម្មសុខវិហារិស្ស វា ចិត្តចេតសិកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អរូបាវចរា ។ កតមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា ។ កាមាវចរា រូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា ។

[៣៣១] កតមេ ធម្មា បរិយាបន្នា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា បរិយាបន្នា ។ កតមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា ។ មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា ។

[៣៣២] កតមេ ធម្មា និយ្យានិកា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា និយ្យានិកា ។ កតមេ ធម្មា អនិយ្យានិកា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនិយ្យានិកា ។

ជាទីបំផុត ទីណា ដែលមានក្នុងចន្លោះនេះ ធម៌គឺចិត្តនិងចេតសិក ត្រាច់ចុះក្នុងទីនុ៎ះ រាប់បញ្ចូលក្នុងទីនុ៎ះ នៃបុគ្គលអ្នកចូល (កាន់សមាបត្តិ) ឬបុគ្គលដែលទៅកើតហើយ ឬក៏បុគ្គលអ្នកនៅជាសុខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នេះពួកធម៌ជាអរូបាវចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាអរូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជាអរូបាវចរ ។

[៣៣១] ពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ ។ ពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ ។

[៣៣២] ពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌នាំសត្វឲ្យរួចចាកវដ្តៈ) តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ ។ ពួកធម៌ជាអនិយ្យានិកៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ជាអនិយ្យានិកៈ ។

[៣៣៣] កតមេ ធម្មា និយតា ។ បញ្ច កម្មានិ អានន្តរិកានិ យា ច មិច្ឆាទិដ្ឋិ និយតា ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា និយតា ។ កតមេ ធម្មា អនិយតា ។ តេ ធម្មេ ឋបេត្វា អវសេសា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនិយតា ។

[៣៣៤] កតមេ ធម្មា សឧត្តរា ។ សាសវា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា រូបក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា សឧត្តរា ។ កតមេ ធម្មា អនុត្តរា ។ អបរិយាបន្នា មគ្គា ច មគ្គផលានិ ច អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អនុត្តរា ។

[៣៣៥] កតមេ ធម្មា សរណា ។ តីណិ អកុសលមូលានិ លោភោ ទោសោ មោហោ តទេកដ្ឋា ច កិលេសា តំសម្បយុត្តោ វេទនាខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ តំសមុដ្ឋានំ កាយកម្មំ

បិដ្ឋិទុកនិក្ខេប

[៣៣៣] ពួកធម៌ជានិយតៈ (ទៀង) តើដូចម្តេច ។ អានន្តរិក-កម្ម ៥ និយតមិច្ឆាទិដ្ឋិ និងមគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ជានិ-យតៈ ។ ពួកធម៌ជាអនិយតៈ តើដូចម្តេច ។ វៀរតែធម៌ទាំងនោះចេញ ពួកធម៌ដ៏សេសសល់ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌ជាអនិយតៈ ។

[៣៣៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរ (ការរើឡើងនូវខ្លួន) តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ ជាកុសល អកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ និងរូបក្ខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាឧត្តរៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គជាអបរិយាបន្នៈផង ផលនៃមគ្គផង អសង្ខតធាតុផង នេះពួកធម៌មិនមែនជាឧត្តរៈ ។

[៣៣៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ (សឹកសត្រូវ) តើដូចម្តេច ។ អកុសលមូល ៣ គឺ លោភៈ ទោសៈ និងមោហៈ ទាំងពួកកិលេស ដែលតាំងនៅជាមួយនឹងអកុសលមូលនោះ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ ប្រកបដោយអកុសលមូលនោះ កាយកម្ម

វចីកម្មំ មនោកម្មំ ឥមេ ធម្មា សរណា ។ កតមេ ធម្មា អរណា ។ កុសលាព្យាកតា ធម្មា កាមាវចរា រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា វេទនាក្ខន្ធោ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ សព្វញ្ច រូបំ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥមេ ធម្មា អរណា ។

---

[៣៣៦] កតមេ ធម្មា វិជ្ជាភាគិនោ ។ វិជ្ជាយ សម្បយុត្តកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា វិជ្ជាភាគិនោ ។ កតមេ ធម្មា អវិជ្ជាភាគិនោ ។ អវិជ្ជាយ សម្បយុត្តកា ធម្មា ឥមេ ធម្មា អវិជ្ជាភាគិនោ ។

[៣៣៧] កតមេ ធម្មា វិជ្ជូបមា ។ ហេដ្ឋិមេសុ តីសុ អរិយមគ្គេសុ បញ្ញា ឥមេ ធម្មា វិជ្ជូបមា ។ កតមេ ធម្មា វជិរូបមា ។ ឧបរិដ្ឋិមេ អរហត្តមគ្គេ បញ្ញា ឥមេ ធម្មា វជិរូបមា ។

[៣៣៨] កតមេ ធម្មា ពាលា ។ អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច ឥមេ ធម្មា ពាលា សព្វេបិ អកុសលា ធម្មា ពាលា ។ កតមេ ធម្មា បណ្ឌិតា ។ ហិរិ ច ឱត្តប្បញ្ច ឥមេ ធម្មា បណ្ឌិតា សព្វេបិ កុសលា ធម្មា បណ្ឌិតា ។

វចីកម្ម មនោកម្ម ដែលតាំងឡើងអំពីអកុសលមូលនោះ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជារណៈ (មិនជាសឹកសត្រូវ) តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ជាកុសល និងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ វេទនាខន្ធ ។ បេ ។ វិញ្ញាណក្ខន្ធ រូបទាំងអស់ និងអសង្ខតធាតុ នេះពួកធម៌មិនមែនជារណៈ ។

---

[៣៣៦] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចំណែកនៃវិជ្ជា តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយវិជ្ជា នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃវិជ្ជា ។ ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃអវិជ្ជា តើដូចម្ដេច ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយអវិជ្ជា នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងចំណែកនៃអវិជ្ជា ។

[៣៣៧] ពួកធម៌ប្រៀបដូចផ្លេកបន្ទោរ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញាក្នុងអរិយមគ្គ ៣ ខាងក្រោម នេះពួកធម៌ប្រៀបប្រដូចផ្លេកបន្ទោរ ។ ពួកធម៌ប្រៀបដូចពេជ្រ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ញាក្នុងអរហត្តមគ្គខាងលើ នេះពួកធម៌ប្រៀបដូចពេជ្រ ។

[៣៣៨] ពួកធម៌ពាល តើដូចម្ដេច ។ អហិរិកៈនិងអនោត្តប្បៈ នេះពួកធម៌ពាល សូម្បីអកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌ពាលដែរ ។ ពួកធម៌បណ្ឌិត តើដូចម្ដេច ។ ហិរិនិងឱត្តប្បៈ នេះពួកធម៌បណ្ឌិត សូម្បីកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌បណ្ឌិតដែរ ។

[៣៣៩] កតមេ ធម្មា កណ្ហា ។ អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច ឥមេ ធម្មា កណ្ហា សព្វេបិ អកុស-លា ធម្មា កណ្ហា ។ កតមេ ធម្មា សុក្កា ។ ហិរិ ច ឱត្តប្បញ្ច ឥមេ ធម្មា សុក្កា សព្វេបិ កុសលា ធម្មា សុក្កា ។

[៣៤០] កតមេ ធម្មា តបនិយា ។ កាយទុច្ចរិតំ វចីទុច្ចរិតំ មនោទុច្ចរិតំ ឥមេ ធម្មា តបនិយា សព្វេបិ អកុសលា ធម្មា តបនិយា ។ កតមេ ធម្មា អតប-និយា ។ កាយសុចរិតំ វចីសុចរិតំ មនោសុចរិតំ ឥមេ ធម្មា អតបនិយា សព្វេបិ កុសលា ធម្មា អតបនិយា ។

[៣៤១] កតមេ ធម្មា អធិវចនា ។ យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមំ នាមកម្មំ នាមធេយ្យំ និរុត្តិ ព្យញ្ជនំ អភិលាបោ ឥមេ ធម្មា អធិវចនា ។ សព្វេវ ធម្មា អធិវចនបថា ។

[៣៤២] កតមេ ធម្មា និរុត្តិ ។ យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមំ នាមកម្មំ នាមធេយ្យំ និរុត្តិ ព្យញ្ជនំ អភិលាបោ ឥមេ ធម្មា និរុត្តិ ។ សព្វេវ ធម្មា និរុត្តិបថា ។

បិដ្ឋិទុកនិក្ខេប

[៣៣៩] ពួកធម៌ខ្មៅ តើដូចម្តេច ។ អហិរិកៈ និងអនោត្តប្បៈ នេះពួកធម៌ខ្មៅ សូម្បីអកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌ខ្មៅដែរ ។ ពួកធម៌ស តើដូចម្តេច ។ ហិរិ និង ឱត្តប្បៈ នេះពួកធម៌ស សូម្បីកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌សដែរ ។

[៣៤០] ពួកធម៌ដុតកម្តៅ តើដូចម្តេច ។ កាយទុច្ចរិត វចីទុច្ចរិត មនោទុច្ចរិត នេះពួកធម៌ដុតកម្តៅ សូម្បីអកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌ដុតកម្តៅដែរ ។ ពួកធម៌មិនដុតកម្តៅ តើដូចម្តេច ។ កាយសុចរិត វចីសុចរិត មនោសុចរិត នេះពួកធម៌មិនដុតកម្តៅ សូម្បីកុសលធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាពួកធម៌មិនដុតកម្តៅដែរ ។

[៣៤១] ពួកធម៌ជាអធិវចនៈ (ឈ្មោះ) តើដូចម្តេច ។ ការរាប់ ការដឹងដោយប្រពៃ ការតាំងទុក ការនិយាយ ឈ្មោះ ការធ្វើនូវឈ្មោះ ការតម្កល់ទុកនូវឈ្មោះ លំនាំពាក្យពោល ព្យញ្ជនៈ ការនិយាយចំឈ្មោះ ណា នៃពួកធម៌នោះៗ នេះពួកធម៌ជាអធិវចនៈ ។ ឯពួកធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាគន្លងនៃអធិវចនៈដែរ ។

[៣៤២] ពួកធម៌ជានិរុត្តិ (ពាក្យពោល) តើដូចម្តេច ។ ការរាប់ ការដឹងដោយប្រពៃ ការតាំងទុក ការនិយាយ ឈ្មោះ ការធ្វើនូវឈ្មោះ ការតម្កល់ទុកនូវឈ្មោះ លំនាំពាក្យពោល ព្យញ្ជនៈ ការនិយាយចំឈ្មោះ ណា នៃពួកធម៌នោះៗ នេះពួកធម៌ជានិរុត្តិ ។ ឯពួកធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាគន្លងនៃនិរុត្តិដែរ ។

[៣៤៣] កតមេ ធម្មា បញ្ញត្តិ ។ យា តេសំ តេសំ ធម្មានំ សង្ខា សមញ្ញា បញ្ញត្តិ វោហារោ នាមំ នាមកម្មំ នាមធេយ្យំ និរុត្តិ ព្យញ្ជនំ អភិលាបោ ឥមេ ធម្មា បញ្ញត្តិ ។ សព្វេវ ធម្មា បញ្ញត្តិបថា ។

[៣៤៤] តត្ថ កតមំ នាមំ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ វិញ្ញាណក្ខន្ធោ អសង្ខតា ច ធាតុ ឥទំ វុច្ចតិ នាមំ ។ តត្ថ កតមំ រូបំ ។ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ។

[៣៤៥] តត្ថ កតមា អវិជ្ជា ។ យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ ។ បេ ។ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ អយំ វុច្ចតិ អវិជ្ជា ។ តត្ថ កតមា ភវតណ្ហា ។ យោ ភវេសុ ភវច្ឆន្ទោ ។ បេ ។ ភវជ្ឈោសានំ អយំ វុច្ចតិ ភវតណ្ហា ។

[៣៤៦] តត្ថ កតមា ភវទិដ្ឋិ ។ ភវិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ភវទិដ្ឋិ ។

[៣៤៣] ពួកធម៌ជាបញ្ញត្តិ តើដូចម្តេច ។ ការរាប់ ការដឹងដោយប្រពៃ ការតាំងទុក ការនិយាយ ឈ្មោះ ការធ្វើនូវឈ្មោះ ការតម្កល់ទុកនូវឈ្មោះ លំនាំពាក្យពោល ព្យញ្ជនៈ ការនិយាយចំឈ្មោះ ណា នៃពួកធម៌នោះៗ នេះពួកធម៌ជាបញ្ញត្តិ ។ ពួកធម៌ទាំងអស់ ក៏ជាគន្លងនៃបញ្ញត្តិដែរ ។

[៣៤៤] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ នាម តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ វិញ្ញាណក្ខន្ធ និងអសង្ខតធាតុ នេះហៅថា នាម ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ រូប តើដូចម្តេច ។ មហាភូតរូប ៤ និងរូបដែលអាស្រ័យមហាភូតរូបទាំង ៤ នេះហៅថា រូប ។

[៣៤៥] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ ការមិនដឹង ការមិនឃើញ ។ បេ ។ គន្លឹះគឺអវិជ្ជា សេចក្តីវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា នេះហៅថា អវិជ្ជា ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភវតណ្ហា តើដូចម្តេច ។ ការប្រាថ្នាក្នុងភព ។ បេ ។ ការចុះចិត្តស៊ប់ក្នុងភព ចំពោះភពទាំងឡាយ ណា នេះហៅថា ភវតណ្ហា ។

[៣៤៦] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភវទិដ្ឋិ (ការយល់ឃើញថាសត្វកើតទៀត) តើដូចម្តេច ។ (សេចក្តីយល់) ថា ខ្លួនក្តី លោកក្តី នឹងកើតមាន និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រកាន់ ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ភវទិដ្ឋិ ។

តត្ថ កាតមា វិភវទិដ្ឋិ ។ ន ភវិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ វិភវទិដ្ឋិ ។

[៣៤៧] តត្ថ កាតមា សស្សតទិដ្ឋិ ។ សស្សតោ អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ សស្សតទិដ្ឋិ ។ តត្ថ កាតមា ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ។ ឧច្ឆិជ្ជិស្សតិ អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ។

[៣៤៨] តត្ថ កាតមា អន្តវាទិដ្ឋិ ។ អន្តវា អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ អន្តវាទិដ្ឋិ ។ តត្ថ កាតមា អនន្តវាទិដ្ឋិ ។

បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ វិភវទិដ្ឋិ (សេចក្ដីយល់ឃើញថាសត្វមិនកើតទៀត) តើដូចម្ដេច ។ (សេចក្ដីយល់) ថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី នឹងមិនកើតមាន នឹងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិភវទិដ្ឋិ ។

[៣៤៧] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សស្សតទិដ្ឋិ (សេចក្ដីយល់ថា ខ្លួននិងលោកទៀង) តើដូចម្ដេច ។ (សេចក្ដីយល់) ថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី ទៀងទាត់ និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា សស្សតទិដ្ឋិ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ (សេចក្ដីយល់ថាសត្វសូន្យ មិនកើតទៀត) តើដូចម្ដេច ។ (សេចក្ដីយល់) ថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី ដាច់សូន្យ និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រ-កាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ ។

[៣៤៨] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ អន្តវាទិដ្ឋិ (សេចក្ដីយល់ថា លោកមានទីបំផុត) តើដូចម្ដេច ។ (សេចក្ដីយល់) ថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី មានទីបំផុត និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អន្តវាទិដ្ឋិ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ អនន្តវាទិដ្ឋិ តើដូចម្ដេច ។

អនន្តវា អត្តា ច លោកោ ចាតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ អនន្តវាទិដ្ឋិ ។

[៣៤៩] តត្ថ កតមា បុព្វន្តានុទិដ្ឋិ ។ បុព្វន្តំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ បុព្វន្តានុទិដ្ឋិ ។ តត្ថ កតមា អបរន្តានុទិដ្ឋិ ។ អបរន្តំ អារព្ភ យា ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ អបរន្តានុទិដ្ឋិ ។

[៣៥០] តត្ថ កតមំ អហិរិកំ ។ យំ ន ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ វុច្ចតិ អហិរិកំ ។ តត្ថ កតមំ អនោត្តប្បំ ។ យំ ន ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ វុច្ចតិ អនោត្តប្បំ ។

[៣៥១] តត្ថ កតមា ហិរិ ។ យំ ហិរិយតិ ហិរិយិតព្វេន ហិរិយតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ

(សេចក្ដីយល់) ថា ខ្លួនក្ដី លោកក្ដី មិនមានទីបំផុត និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា អនន្តវាទិដ្ឋិ ។

[៣៤៩] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ បុព្វន្តានុទិដ្ឋិ (សេចក្ដីយល់តាមចំណែកនៃខន្ធខាងដើម) តើដូចម្ដេច ។ ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវខន្ធជាចំណែកខាងដើម នេះហៅថា បុព្វន្តានុទិដ្ឋិ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ អបរន្តានុទិដ្ឋិ តើដូចម្ដេច ។ ទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្ដីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា កើតឡើង ព្រោះប្រារព្ធនូវខន្ធជាចំណែកខាងចុង នេះហៅថា អបរន្តានុទិដ្ឋិ ។

[៣៥០] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ អហិរិកៈ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គល មិនខ្មាសដោយអំពើដែលគួរខ្មាស មិនខ្មាសដោយការជួបប្រទះនូវធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក នេះហៅថា អហិរិកៈ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ អនោត្តប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គល មិនក្ដៅក្រហាយដោយអំពើដែលគួរក្ដៅក្រហាយ មិនក្ដៅក្រហាយដោយការជួបប្រទះនូវធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក នេះហៅថា អនោត្តប្បៈ ។

[៣៥១] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ហិរិ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គលខ្មាស ដោយអំពើដែលគួរខ្មាស ខ្មាសដោយការជួបប្រទះនូវធម៌

សមាបត្តិយា អយំ វុច្ចតិ ហិរិ ។ តត្ថ កតមំ ឱត្តប្បំ ។ យំ ឱត្តប្បតិ ឱត្តប្បិតព្វេន ឱត្តប្បតិ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ សមាបត្តិយា ឥទំ វុច្ចតិ ឱត្តប្បំ ។

[៣៨២] តត្ថ កតមា ទោវចស្សតា ។ សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ ទោវចស្សាយំ[១] ទោវចស្សិយំ ទោវចស្សតា វិប្បដិកូលគ្គាហិតា វិបច្ចនីកសាតតា អនាទរិយំ អនាទរតា អគារវតា អប្បដិស្សវតា អយំ វុច្ចតិ ទោវចស្សតា ។ តត្ថ កតមា បាបមិត្តតា ។ យេ តេ បុគ្គលា អស្សទ្ធា ទុស្សីលា អប្បស្សុតា មច្ឆរិនោ ទុប្បញ្ញា យា តេសំ សេវនា និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ តំសម្បវង្កតា អយំ វុច្ចតិ បាបមិត្តតា ។

[៣៨៣] តត្ថ កតមា សោវចស្សតា ។ សហធម្មិកេ វុច្ចមានេ សោវចស្សាយំ សោវចស្សិយំ

១ ឱ. ទោវចស្សតាយំ ។

ជាអកុសលដ៏លាមក នេះហៅថា ហិរិ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ឱត្តប្បៈ តើដូចម្ដេច ។ ត្រង់ដែលបុគ្គល ក្ដៅក្រហាយដោយអំពើដែលគួរក្ដៅក្រហាយ ក្ដៅក្រហាយដោយការជួបប្រទះ នូវធម៌ជាអកុសលដ៏លាមក នេះហៅថា ឱត្តប្បៈ ។

[៣៥២] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅក្រ តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីប្រដៅក្រ ការស្ដីថាក្រ ភាពនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅក្រ ភាពនៃបុគ្គលប្រកាន់យកខាងខុស ភាពនៃបុគ្គលត្រេកអរក្នុងធម៌ជាសត្រូវ ការមិនអើពើ ភាពនៃបុគ្គលមិនយកចិត្តទុកដាក់ ភាពនៃបុគ្គលមិនគោរព ភាពនៃបុគ្គលមិនទទួលស្ដាប់បង្គាប់ ចំពោះសហធម្មិកជន ដែលស្ដីប្រដៅ នេះហៅថា ភាពនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅក្រ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រអាក្រក់ តើដូចម្ដេច ។ ពួកបុគ្គលណា ជាអ្នកមិនមានសទ្ធា ទ្រុស្ដសីល ចេះដឹងតិច ជាមនុស្សកំណាញ់ គ្មានប្រាជ្ញា ការសេព ការជិតដិតនឹងគ្នា ការត្រូវគំនិតគ្នា ការគប់រកគ្នា ការស្រេបគំនិតគ្នា សេចក្ដីស្រឡាញ់គ្នា ការជិតស្និទ្ធនឹងគ្នា ភាពនៃបុគ្គលមូលមិត្រនឹងគ្នា ណា នៃបុគ្គលទាំងនោះ នេះហៅថា ភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រអាក្រក់ ។

[៣៥៣] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃបុគ្គលដែលគេប្រដៅងាយ តើដូចម្ដេច ។ ការប្រដៅងាយ ការស្ដីថាងាយ ភាពនៃបុគ្គលដែល

សោវចស្សតា អប្បដិកុលគ្គាហិតា អវិបច្ចនីកសា-
តតា សាទរិយំ សាទរតា សគារវតា សប្បដិស្សវតា
អយំ វុច្ចតិ សោវចស្សតា ។ តត្ថ កតមា កល្យា-
ណមិត្តតា ។ យេ តេ បុគ្គលា សទ្ធា សីលវន្តោ
ពហុស្សុតា ចាគវន្តោ បញ្ញវន្តោ យា តេសំ សេវនា
និសេវនា សំសេវនា ភជនា សម្ភជនា ភត្តិ សម្ភត្តិ
តំសម្បវង្កតា អយំ វុច្ចតិ កល្យាណមិត្តតា ។

[៣៩៤] តត្ថ កតមា អាបត្តិកុសលតា ។
បញ្ចបិ អាបត្តិក្ខន្ធា អាបត្តិយោ សត្តបិ អាបត្តិ-
ក្ខន្ធា អាបត្តិយោ យា តាសំ អាបត្តីនំ អាបត្តិកុ-
សលតា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្ម-
វិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ អាបត្តិកុសលតា ។
តត្ថ កតមា អាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ។ យា តាហិ
អាបត្តីហិ វុដ្ឋានកុសលតា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។

គេប្រដៅងាយ ភាពនៃបុគ្គលមិនកាន់យកខាងខុស ភាពនៃបុគ្គលមិនត្រេកអរ ចំពោះធម៌ជាសត្រូវ សេចក្តីអើពើ ភាពនៃបុគ្គលយកចិត្តទុកដាក់ ភាពនៃបុគ្គលប្រកបដោយសេចក្តីគោរព ភាពនៃបុគ្គលប្រកបដោយការទទួលស្តាប់បង្គាប់ ចំពោះសហធម្មិកជនដែលស្តីប្រដៅ នេះហៅថា ភាពនៃបុគ្គលប្រដៅងាយ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រល្អ តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលណា ជាអ្នកមានសទ្ធា មានសីល ចេះដឹងច្រើន មានចាគៈ មានប្រាជ្ញា ការសេព ការជិតដិតនឹងគ្នា ការត្រូវគំនិតគ្នា ការគប់រកគ្នា ការស្រេបគំនិតគ្នា សេចក្តីស្រឡាញ់គ្នា ការជិតស្និទ្ធនឹងគ្នា ភាពនៃបុគ្គលមូលមិត្រនឹងគ្នា ណា នៃបុគ្គលទាំងនោះ នេះហៅថា ភាពនៃបុគ្គលមានមិត្រល្អ ។

[៣៩៤] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាបត្តិ តើដូចម្តេច ។ ពួកអាបត្តិមានកងនៃអាបត្តិ ៥ ក្តី ពួកអាបត្តិមានកងនៃអាបត្តិ ៧ ក្តី សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាបត្តិ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះអាបត្តិទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអាបត្តិ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពនៃបុគ្គលអ្នកឈ្លាសក្នុងការចេញចាកអាបត្តិ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកអាបត្តិទាំងនោះ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។

អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ អាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ។

[៣៨៥] តត្ថ កតមា សមាបត្តិកុសលតា ។ អត្ថិ សវិតក្កសវិចារា សមាបត្តិ អត្ថិ អវិតក្កវិចារមត្តា សមាបត្តិ អត្ថិ អវិតក្កអវិចារា សមាបត្តិ យា តាសំ សមាបត្តីនំ សមាបត្តិកុសលតា បញ្ញា បជានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ សមាបត្តិកុសលតា ។ តត្ថ កតមា សមាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ។ យា តាហិ សមាបត្តីហិ វុដ្ឋានកុសលតា បញ្ញា បជាននា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ សមាបត្តិវុដ្ឋានកុសលតា ។

[៣៨៦] តត្ថ កតមា ធាតុកុសលតា ។ អដ្ឋារសធាតុយោ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ

ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកអាបត្តិ ។

[៣៥៥] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ តើដូចម្តេច ។ សមាបត្តិ ប្រកបដោយវិតក្កៈនិងវិចារៈក៏មាន សមាបត្តិ មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈក៏មាន សមាបត្តិ មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈក៏មាន សេចក្តីឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះសមាបត្តិទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងសមាបត្តិ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាបត្តិ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីឈ្លាស ក្នុងការចេញចាកសមាបត្តិទាំងនោះ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងការចេញចាកសមាបត្តិ ។

[៣៥៦] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងធាតុ តើដូចម្តេច ។ ធាតុ ១៨ គឺ ចក្ខុធាតុ រូបធាតុ ចក្ខុវិញ្ញាណធាតុ សោតធាតុ សទ្ទធាតុ សោតវិញ្ញាណធាតុ ឃានធាតុ គន្ធធាតុ ឃានវិញ្ញាណធាតុ ជិវ្ហាធាតុ រសធាតុ ជិវ្ហាវិញ្ញាណធាតុ កាយធាតុ ផោដ្ឋព្វធាតុ

កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញា-ណធាតុ យា តាសំ ធាតូនំ ធាតុកុសលតា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ ធាតុកុសលតា ។ តត្ថ កាតមា មនសិ-ការកុសលតា ។ យា តាសំ ធាតូនំ មនសិការ-កុសលតា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្ម-វិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ មនសិការកុសលតា ។

[៣៥៧] តត្ថ កាតមា អាយតនកុសលតា ។ ទ្វាទសាយតនានិ ចក្ខាយតនំ រូបាយតនំ សោតាយ-តនំ សទ្ទាយតនំ ឃានាយតនំ គន្ធាយតនំ ជិវ្ហាយ-តនំ រសាយតនំ កាយាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ មនា-យតនំ ធម្មាយតនំ យា តេសំ អាយតនានំ អាយ-តនកុសលតា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោ-ហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ អាយតន-កុសលតា ។ តត្ថ កាតមា បដិច្ចសមុប្បាទកុ-សលតា ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបំ នាមរូបប្បច្ចយា

កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ ធម្មធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ សេចក្ដីឈ្លាសក្នុងធាតុ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះធាតុទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្ដីឈ្លាសក្នុងធាតុ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សេចក្ដីឈ្លាស ក្នុងការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត តើដូចម្ដេច ។ សេចក្ដីឈ្លាស ក្នុងការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះធាតុទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្ដីឈ្លាសក្នុងការធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ។

[៣៩៧] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សេចក្ដីឈ្លាស ក្នុងអាយតនៈ តើដូចម្ដេច ។ អាយតនៈ ១២ គឺ ចក្ខាយតនៈ រូបាយតនៈ សោតាយតនៈ សទ្ទាយតនៈ ឃានាយតនៈ គន្ធាយតនៈ ជិវ្ហាយតនៈ រសាយតនៈ កាយាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ មនាយតនៈ ធម្មាយតនៈ សេចក្ដីឈ្លាស ក្នុងអាយតនៈ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះអាយតនៈទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្ដីឈ្លាសក្នុងអាយតនៈ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សេចក្ដីឈ្លាស ក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទ តើដូចម្ដេច ។ សង្ខារកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើតឡើង

សឡាយតនំ សឡាយតនប្បច្ចយា ផស្សោ ផស្ស-
ប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ច-
យា ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចយា ភវោ ភវប្បច្ចយា
ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
ទោមនស្សុបាយាសា សម្ភវន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតីតិ យា តត្ថ បញ្ញា
បជានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ
អយំ វុច្ចតិ បដិច្ចសមុប្បាទកុសលតា ។

[៣៨៨] តត្ថ កតមា ឋានកុសលតា ។ យេ
យេ ធម្មា យេសំ យេសំ ធម្មានំ ហេតូ បច្ចយា ឧ-
ប្បាទាយ តំ តំ ឋានន្តិ យា តត្ថ បញ្ញា បជានា
។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ
វុច្ចតិ ឋានកុសលតា ។ តត្ថ កតមា អដ្ឋានកុស-
លតា ។ យេ យេ ធម្មា យេសំ យេសំ ធម្មានំ ន
ហេតូ ន បច្ចយា ឧប្បាទាយ តំ តំ អដ្ឋានន្តិ យា

ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតនៈកើតឡើង ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតឡើង ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈកើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមាន ដោយអាការយ៉ាងនេះ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះបដិច្ច-សមុប្បាទធម៌នោះ នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងបដិច្ចសមុប្បាទ ។

[៣៥៨] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងឋានៈ (ហេតុ) តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាៗ ជាហេតុ ជាបច្ច័យ នៃពួកធម៌ណាៗ ពួកធម៌នោះៗ ឈ្មោះ ឋានៈ ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុប្បច្ច័យនោះៗ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំពោះធម៌ទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងឋានៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអដ្ឋានៈ (មិនមែនជាហេតុ) តើដូចម្តេច ។ ពួកធម៌ណាៗ មិនមែនជាហេតុ មិនមែនជាបច្ច័យនៃពួកធម៌ណា ៗ ពួកធម៌នោះៗ ឈ្មោះថា អដ្ឋានៈ

តត្ថ បញ្ញា បជានដា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ អដ្ឋានកុសលតា ។

[៣៥៩] តត្ថ កតមោ អាជ្ជវោ ។ យា អាជ្ជវតា អជិម្ហតា អវង្កតា អកុដិលតា អយំ វុច្ចតិ អាជ្ជវោ ។ តត្ថ កតមោ មទ្ទវោ ។ យា មុទុតា មទ្ទវតា អកក្ខឡតា អកថិនតា នីចចិត្តតា អយំ វុច្ចតិ មទ្ទវោ ។

[៣៦០] តត្ថ កតមា ខន្តិ ។ យា ខន្តិ ខមនតា អធិវាសនតា អចណ្ឌិក្កំ អនសុរោបោ អត្តមនតា ចិត្តស្ស អយំ វុច្ចតិ ខន្តិ ។ តត្ថ កតមំ សោរច្ចំ ។ យោ កាយិកោ អវីតិក្កមោ វាចសិកោ អវីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ ឥទំ វុច្ចតិ សោរច្ចំ ។ សព្វោបិ សីលសំវរោ សោរច្ចំ ។

[៣៦១] តត្ថ កតមំ សាខល្យំ ។ យា សា វាចា អណ្ឌកា[១] កក្កសា បរកដុកា បរាភិសជ្ជនី

១ ឱ. ឯត្ថន្តរេ អសាតាតិ ទិស្សតិ ។

ព្រោះអាស្រ័យនូវហេតុប្បច្ច័យនោះៗ ការដឹងច្បាស់ ការយល់ច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា ចំ-ពោះធម៌ទាំងនោះ នេះហៅថា សេចក្តីឈ្លាសក្នុងអដ្ឋានៈ ។

[៣៥៩] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពត្រង់ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃអាការត្រង់ ការមិនធ្មើងធ្មៃ ការមិនវៀចវេរ ការមិនកោងកាច ណា នេះហៅថា ភាពត្រង់ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ភាពទន់ភ្លន់ តើដូចម្តេច ។ ភាពនៃអាការទន់ភ្លន់ ដំណើរទន់ភ្លន់ ការមិនរឹងរូស ការមិនក្រអឺតក្រអោង ការមានចិត្តរាបទាប ណា នេះហៅថា ភាពទន់ភ្លន់ ។

[៣៦០] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីអត់សង្កត់ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីអត់ធន់ ភាពអត់ធ្មត់ ការអត់សង្កត់ ភាពមិនកាច មិនព្រហើន ភាពនៃចិត្តរីករាយ ណា នេះហៅថា សេចក្តីអត់សង្កត់ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីស្ងួត តើដូចម្តេច ។ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសកាយ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសវាចា ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសកាយនិងវាចា ណា នេះហៅថា សេចក្តីស្ងួត ។ សូម្បីការសង្រួម ក្នុងសីលទាំងអស់ ក៏ហៅថា សេចក្តីស្ងួតដែរ ។

[៣៦១] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សេចក្តីរាក់ទាក់ តើដូចម្តេច ។ វាចា ណា ជាវាចាពកកន្ទួល ពុកស្អុយ វាចាមិនជាទីពេញចិត្តអ្នកដទៃ

កោធសាមន្តា អសមាធិសំវត្តនិកា តថារូបឹ វាចំ បហាយ យា សា វាចា នេឡា កណ្ណសុខា បេមនីយា ហទយង្គមា បោរី ពហុជនកន្តា ពហុជនមនាបា តថារូបឹ វាចំ ភាសិតា ហោតិ យា តត្ថ សណ្ហវាចតា សខិលវាចតា អផរុសវាចតា ឥទំ វុច្ចតិ សាខល្យំ ។ តត្ថ កតមោ បដិសន្ថារោ ។ ទ្វេ បដិសន្ថារា អាមិសប្បដិសន្ថារោ ច ធម្មប្បដិសន្ថារោ ច ឥធេកច្ចោ បដិសន្ថារកោ ហោតិ អាមិសប្បដិសន្ថារេន វា ធម្មប្បដិសន្ថារេន វា អយំ វុច្ចតិ បដិសន្ថារោ ។

[៣៦២] តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ។ ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ ន រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ សោតេន សទ្ទំ សុត្វា ។ បេ ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ បេ ។

ជាវាចាដាលរាលដល់អ្នកដទៃ ជាសម្ដីជិតការក្រោធ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ បុគ្គលក៏លះបង់នូវវាចាបែបនោះចេញ វាចាណា មិនជាទោស ជាវាចាសុខដល់ត្រចៀក ជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាវាចានៃអ្នកក្រុង ជាទីត្រេកអរនៃជនច្រើន ជាទីពេញចិត្តនៃជនច្រើន បុគ្គលក៏ជាអ្នកនិយាយចំពោះវាចាបែបនោះ បានដល់ការពោលពាក្យពីរោះ ការពោលពាក្យផ្អូរផង់ ការពោលពាក្យមិនទ្រគោះ នេះហៅថាសេចក្ដីរាក់ទាក់ ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ការទទួលរាក់ទាក់ តើដូចម្ដេច ។ ការទទួលរាក់ទាក់មាន ២ យ៉ាង គឺ ការទទួលរាក់ទាក់ដោយអាមិសៈ ១ ការទទួលរាក់ទាក់ដោយធម៌ ១ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកទទួលរាក់ទាក់ ដោយការទទួលរាក់ទាក់ដោយអាមិសៈ ឬដោយការទទួលរាក់ទាក់ដោយធម៌ នេះហៅថា ការទទួលរាក់ទាក់ ។

[៣៦២] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ការមិនរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ តើដូចម្ដេច ។ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត កាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់ នូវបុគ្គលដែលមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម នូវចក្ខុន្ទ្រិយណា ក៏មិនប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួមនូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ មិនរក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ មិនដល់នូវការសង្រួម ក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ បេ ។

ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ បេ ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ និមិត្តគ្គាហី ហោតិ អនុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ ន បដិបជ្ជតិ ន រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ ន សំវរំ អាបជ្ជតិ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ អគុត្តិ អគោបនា អនារក្ខោ អសំវរោ អយំ វុច្ចតិ ឥន្ទ្រិយេសុ អគុត្តទ្វារតា ។ តត្ថ កតមា ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ។ ឥធេកច្ចោ អប្បដិសង្ខា អយោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ ទវាយ មទាយ មណ្ឌនាយ វិភូសនាយ យា តត្ថ អសន្តុដ្ឋិតា អមត្តញ្ញុតា អប្បដិសង្ខា ភោជនេ អយំ វុច្ចតិ ភោជនេ អមត្តញ្ញុតា ។

[៣៦៣] តត្ថ កតមា ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ។ ឥធេកច្ចោ ចក្ខុនា រូបំ ទិស្វា ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណមេនំ ចក្ខុន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា

លិទ្ធភ្លក្សដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ ជាអ្នកកាន់យកនូវនិមិត្ត កាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ ដ៏លាមកគប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម នូវមនិន្ទ្រិយ ណា ក៏មិនប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម នូវមនិន្ទ្រិយនោះ មិនរក្សានូវមនិន្ទ្រិយ មិនដល់នូវការសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយ និងសេចក្តីមិនគ្រប់គ្រង អាការមិនគ្រប់គ្រង ការមិនរក្សា ការមិនសង្រួម នូវឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះ ណា នេះហៅថា ការមិនរក្សាទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការមិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនបានពិចារណា ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ហើយបរិភោគអាហារ ដើម្បីលេង ដើម្បីស្រវឹង ដើម្បីប្រដាប់ ដើម្បីស្អិតស្អាង សេចក្តីមិនសន្តោស ការមិនដឹងប្រមាណ ការមិនពិចារណាក្នុងភោជននោះ ណា នេះហៅថា ការមិនដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ។

[៣៦៣] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការរក្សាទ្វារក្នុងឥន្ទ្រិយ តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ឃើញរូបដោយចក្ខុហើយ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យក នូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមក គប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមចក្ខុន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួម នូវចក្ខុន្ទ្រិយណា

ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំវរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ ចក្ខុន្ទ្រិយំ ចក្ខុន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ សោ-តេន សទ្ទំ សុត្វា ។ បេ ។ ឃានេន គន្ធំ ឃាយិត្វា ។ បេ ។ ជិវ្ហាយ រសំ សាយិត្វា ។ បេ ។ កាយេន ផោដ្ឋព្វំ ផុសិត្វា ។ បេ ។ មនសា ធម្មំ វិញ្ញាយ ន និមិត្តគ្គាហី ហោតិ នានុព្យញ្ជនគ្គាហី យត្វាធិករណ-មេនំ មនិន្ទ្រិយំ អសំវុតំ វិហរន្តំ អភិជ្ឈាទោមនស្សា បាបកា អកុសលា ធម្មា អន្វាស្សវេយ្យុំ តស្ស សំ-វរាយ បដិបជ្ជតិ រក្ខតិ មនិន្ទ្រិយំ មនិន្ទ្រិយេ សំវរំ អាបជ្ជតិ យា ឥមេសំ ឆន្នំ ឥន្ទ្រិយានំ គុត្តិ គោបនា អារក្ខា សំវរោ អយំ វុច្ចតិ ឥន្ទ្រិយេសុ គុត្តទ្វារតា ។ តត្ថ កតមា ភោជនេ មត្តញ្ញុតា ។ ឥធេកច្ចោ បដិសង្ខា យោនិសោ អាហារំ អាហារេតិ នេវ ទវាយ ន មទាយ ន មណ្ឌនាយ ន វិភូសនាយ យាវទេវ ឥមស្ស កាយស្ស ឋិតិយា យាបនាយ វិហឹ-សុបរតិយា ព្រហ្មចរិយានុគ្គហាយ ឥតិ បុរាណញ្ច វេ-ទនំ បដិហង្ខាមិ នវញ្ច វេទនំ ន ឧប្បាទេស្សាមិ យា-ត្រា ច មេ ភវិស្សតិ អនវជ្ជតា ច ផាសុវិហារោ ចាតិ

ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម នូវចក្ខុន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវចក្ខុន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្ខុន្ទ្រិយ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក ។ បេ ។ ធុំក្លិនដោយច្រមុះ ។ បេ ។ លិទ្ធភ្លក្សរសដោយអណ្តាត ។ បេ ។ ពាល់ត្រូវផោដ្ឋព្វៈដោយកាយ ។ បេ ។ ដឹងធម្មារម្មណ៍ដោយចិត្តហើយ ជាអ្នកមិនកាន់យកនូវនិមិត្ត មិនកាន់យកនូវអនុព្យញ្ជនៈ អភិជ្ឈានិងទោមនស្ស ជាអកុសលធម៌ដ៏លាមកគប្បីគ្របសង្កត់នូវបុគ្គល ដែលមិនសង្រួមមនិន្ទ្រិយនុ៎ះ ព្រោះហេតុមិនសង្រួមនូវមនិន្ទ្រិយណា ក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម នូវមនិន្ទ្រិយនោះ រក្សានូវមនិន្ទ្រិយ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមនិន្ទ្រិយ និងសេចក្តីគ្រប់គ្រង អាការគ្រប់គ្រង ការរក្សា ការសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយទាំង ៦ នេះ ណា នេះហៅថា ការរក្សាទ្វារ ក្នុងឥន្ទ្រិយ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការដឹងប្រមាណក្នុងភោជន តើដូចម្តេច ។ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ពិចារណាដោយឧបាយប្រាជ្ញា ហើយទើបបរិភោគនូវអាហារ មិនមែនដើម្បីលេង មិនមែនដើម្បីស្រវឹង មិនមែនដើម្បីប្រដាប់ មិនមែនដើម្បីស្អិតស្អាង គឺបរិភោគដើម្បីតាំងនៅនៃកាយនេះ ដើម្បីញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកម្ចាត់បង់នូវសេចក្តីលំបាក ដើម្បីអនុគ្រោះនូវព្រហ្មចរិយធម៌ តែប៉ុណ្ណោះ អាត្មាអញនឹងកម្ចាត់បង់នូវវេទនាចាស់ផង នឹងមិនឲ្យវេទនាថ្មីកើតឡើងបានផង ការប្រព្រឹត្តទៅនៃឥរិយាបថក្តី ការមិនមានទោសក្តី ការនៅជាសុខសប្បាយក្តី នឹងមានដល់អញ សេចក្តីសន្តោស

យា តត្ថ សន្តុដ្ឋិតា មត្តញ្ញុតា បដិសង្ខា ភោជនេ អយំ វុច្ចតិ ភោជនេ មត្តញ្ញុតា ។

[៣៦៤] តត្ថ កតមំ មុដ្ឋសច្ចំ ។ យា អសតិ អននុស្សតិ អប្បដិស្សតិ អសតិ អសរណតា អធារណតា បិលាបនតា សម្មុសនតា ឥទំ វុច្ចតិ មុដ្ឋសច្ចំ ។ តត្ថ កតមំ អសម្បជញ្ញំ ។ យំ អញ្ញាណំ អទស្សនំ ។ បេ ។ អវិជ្ជាលង្គី មោហោ អកុសលមូលំ ឥទំ វុច្ចតិ អសម្បជញ្ញំ ។

[៣៦៥] តត្ថ កតមា សតិ ។ យា សតិ អនុស្សតិ បដិស្សតិ សតិ សរណតា ធារណតា អបិលាបនតា អសម្មុសនតា សតិ សតិន្ទ្រិយំ សតិពលំ សម្មាសតិ អយំ វុច្ចតិ សតិ ។ តត្ថ កតមំ សម្បជញ្ញំ ។ យា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ វុច្ចតិ សម្បជញ្ញំ ។

[៣៦៦] តត្ថ កតមំ បដិសង្ខានពលំ ។ យា បញ្ញា បជានានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ឥទំ វុច្ចតិ បដិសង្ខានពលំ ។

ការដឹងប្រមាណ ការពិចារណាដូច្នេះ ក្នុងភោជននោះ ណា នេះហៅថា ការដឹងប្រមាណក្នុងភោជន ។

[៣៦៤] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ការភ្លេចស្មារតី តើដូចម្ដេច ។ ការគ្មានស្មារតី ការនឹកមិនឃើញ ការភ្លេចស្មារតី ការមិនមានស្មារតី ការមិនរលឹក ការមិនបានចាំទុក ការភ្លេចភ្លាំង និងការវង្វេង ណា នេះហៅថា ការភ្លេចស្មារតី ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សេចក្ដីមិនដឹងខ្លួន តើដូចម្ដេច ។ ការមិនដឹង ការមិនឃើញ ។ បេ ។ គន្លឹះគឺអវិជ្ជា សេចក្ដីវង្វេង ជាអកុសលមូល ណា នេះហៅថា សេចក្ដីមិនដឹងខ្លួន ។

[៣៦៥] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ ស្មារតី តើដូចម្ដេច ។ ការមានស្មារតី ការនឹកឃើញ ការនឹករលឹក ស្មារតី សេចក្ដីរលឹក ការចាំទុក ការមិនភ្លេចភ្លាំង ការមិនវង្វេង សតិ (ការរលឹក) ឥន្ទ្រិយគឺសតិ ពលៈគឺសតិ ការនឹកត្រូវ ណា នេះហៅថា ស្មារតី ។ បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ សេចក្ដីដឹងខ្លួន តើដូចម្ដេច ។ ប្រាជ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា នេះហៅថា សេចក្ដីដឹងខ្លួន ។

[៣៦៦] បណ្ដាធម៌ទាំងនោះ កម្លាំងគឺការពិចារណា តើដូចម្ដេច ។ ប្រាជ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការយល់ត្រូវ ណា នេះហៅថា កម្លាំងគឺការពិចារណា ។

តត្ថ កតមំ ភាវនាពលំ ។ យា កុសលានំ ធម្មានំ អាសេវនា ភាវនា ពហុលីកម្មំ ឥទំ វុច្ចតិ ភាវនាពលំ សត្តបិ ពោជ្ឈង្គា ភាវនាពលំ ។

[៣៦៧] តត្ថ កតមោ សមថោ ។ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ សមថោ ។ តត្ថ កតមា វិបស្សនា ។ យា បញ្ញា បជាននា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ វិបស្សនា ។

[៣៦៨] តត្ថ កតមំ សមថនិមិត្តំ ។ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ឥទំ វុច្ចតិ សមថនិមិត្តំ ។ តត្ថ កតមំ បគ្គាហនិមិត្តំ ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ឥទំ វុច្ចតិ បគ្គាហនិមិត្តំ ។

[៣៦៩] តត្ថ កតមោ បគ្គាហោ ។ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ អយំ វុច្ចតិ បគ្គាហោ ។ តត្ថ កតមោ អវិក្ខេបោ ។ យា ចិត្តស្ស ឋិតិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ អយំ វុច្ចតិ អវិក្ខេបោ ។

បណ្តាធម៌ទាំងនោះ កម្លាំងគឺភាវនា តើដូចម្តេច ។ ការគប់រក ការអប់រំ ការធ្វើឲ្យច្រើននូវពួកកុសលធម៌ ណា នេះហៅថា កម្លាំងគឺភាវនា សូម្បីពោជ្ឈង្គទាំង ៧ ក៏ហៅថា កម្លាំងគឺភាវនាដែរ ។

[៣៦៧] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ សមថៈ (សភាពរម្ងាប់ធម៌ជាសត្រូវ) តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ នៃចិត្ត ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ណា នេះហៅថា សមថៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ វិបស្សនា (ធម្មជាតិឃើញដោយអាការផ្សេងៗ) តើដូចម្តេច ។ ប្រាជ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ការមិនវង្វេង ការពិចារណា សេចក្តីយល់ត្រូវ ណា នេះហៅថា វិបស្សនា ។

[៣៦៨] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ និមិត្តគឺសមថៈ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ នៃចិត្ត ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ណា នេះហៅថា និមិត្តគឺសមថៈ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ និមិត្តគឺការផ្គងឡើង តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបដោយចិត្ត ។ បេ ។ ព្យាយាមត្រូវ ណា នេះហៅថា និមិត្តគឺការផ្គងឡើង ។

[៣៦៩] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការផ្គងឡើង តើដូចម្តេច ។ ការប្រារព្ធព្យាយាម ប្រកបដោយចិត្ត ។ បេ ។ ព្យាយាមត្រូវ ណា នេះហៅថា ការផ្គងឡើង ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការមិនរាយមាយ តើដូចម្តេច ។ ការឋិតនៅ នៃចិត្ត ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ណា នេះហៅថា ការមិនរាយមាយ ។

[៣៧០] តត្ថ កតមា សីលវិបត្តិ ។ យោ កាយិកោ វីតិក្កមោ វាចសិកោ វីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ វីតិក្កមោ អយំ វុច្ចតិ សីលវិបត្តិ សព្វម្បិ ទុស្សីល្យំ សីលវិបត្តិ ។ តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។ នត្ថិ ទិន្នំ នត្ថិ យិដ្ឋំ នត្ថិ ហុតំ នត្ថិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលវិបាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ បរោ លោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តីតិ យា ឯវរូបា ទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិគតំ ។ បេ ។ វិបរិយេសគ្គាហោ អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិវិបត្តិ សព្វាបិ មិច្ឆាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិវិបត្តិ ។

[៣៧១] តត្ថ កតមា សីលសម្បទា ។ កាយិកោ អវីតិក្កមោ វាចសិកោ អវីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ អយំ វុច្ចតិ សីលសម្បទា សព្វោបិ

[៣៧០] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ វិបត្តិនៃសីល តើដូចម្តេច ។ ការប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយកាយ ការប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយវាចា ការប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយកាយនិងវាចា ណា នេះហៅថា វិបត្តិនៃសីល សូម្បីទ្រុស្តសីលទាំងអស់ ក៏ហៅថា វិបត្តិនៃសីលដែរ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ វិបត្តិនៃទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ (សេចក្តីយល់ឃើញ) ថា ទានដែលគេឲ្យហើយ មិនមានផល បូជាធំមិនមានផល បូជាតូចមិនមានផល ផលវិបាកនៃកម្មដែលគេធ្វើល្អ ធ្វើអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមានគុណ បិតាមិនមានគុណ ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈកំណើតមិនមាន ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោក អ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះ និងលោកខាងមុខ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយសម្តែងបាន ក៏មិនមាន និងទិដ្ឋិ ដំណើរគឺទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សេចក្តីប្រកាន់ក្នុងការស្វែងរកខុស ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា វិបត្តិនៃទិដ្ឋិ សូម្បីមិច្ឆាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា វិបត្តិនៃទិដ្ឋិដែរ ។

[៣៧១] បណ្តាធម៌ទាំងអស់ ការបរិបូណ៌ដោយសីល តើដូចម្តេច ។ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយកាយ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយវាចា ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយកាយនិងវាចា នេះហៅថា ការបរិបូណ៌ដោយសីល សូម្បីការសង្រួមក្នុងសីលទាំងអស់

សីលសំវរោ សីលសម្បទា ។ តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិសម្បទា ។ អត្ថិ ទិន្នំ អត្ថិ យិដ្ឋំ អត្ថិ ហុតំ អត្ថិ សុកដទុក្កដានំ កម្មានំ ផលវិបាកោ អត្ថិ អយំ លោកោ អត្ថិ បរោ លោកោ អត្ថិ មាតា អត្ថិ បិតា អត្ថិ សត្តា ឱបបាតិកា អត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មគ្គតា សម្មាបដិបន្នា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ សយំ អភិញ្ញា សច្ឆិកត្វា បវេទេន្តីតិ យា ឯវរូបា បញ្ញា បជានា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ អយំ វុច្ចតិ ទិដ្ឋិសម្បទា សព្វាបិ សម្មាទិដ្ឋិ ទិដ្ឋិសម្បទា ។

[៣៧២] តត្ថ កតមា សីលវិសុទ្ធិ ។ កាយិកោ អវីតិក្កមោ វាចសិកោ អវីតិក្កមោ កាយិកវាចសិកោ អវីតិក្កមោ អយំ វុច្ចតិ សីលវិសុទ្ធិ សព្វោបិ សីលសំវរោ សីលវិសុទ្ធិ ។ តត្ថ កតមា ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ។ កម្មស្សកតញ្ញាណំ សច្ចានុលោមិកញ្ញាណំ

ក៏ហៅថា ការបរិបូណ៌ដោយសីលដែរ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ (សេចក្តីយល់ឃើញ) ថា ទានដែលគេឲ្យហើយមានផល បូជាធំមានផល បូជាតូចមានផល ផលវិបាកនៃកម្មដែលគេធ្វើល្អនិងធ្វើអាក្រក់មាន លោកនេះមាន លោកខាងមុខមាន មា-តាមានគុណ បិតាមានគុណ ពួកសត្វជាឱបបាតិកៈកំណើតមាន ពួកសម-ណព្រាហ្មណ៍ក្នុងលោក ជាអ្នកប្រព្រឹត្តល្អ ប្រតិបត្តិត្រឹមត្រូវ ដែលធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវលោកនេះ និងលោកខាងមុខ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ហើយសម្តែងបានមាន និងប្រាជ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ សេចក្តីយល់ត្រូវ ណា ដែលមានសភាពបែបនេះ នេះហៅថា ការបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ សូម្បីសម្មាទិដ្ឋិទាំងអស់ ក៏ហៅថា ការបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិដែរ ។

[៣៧២] បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការបរិសុទ្ធនៃសីល តើដូចម្តេច ។ ការមិនប្រព្រឹត្តិល្មើសប្រកបដោយកាយ ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយវាចា ការមិនប្រព្រឹត្តល្មើសប្រកបដោយកាយនិងវាចា នេះហៅថា ការបរិសុទ្ធនៃសីល សូម្បីការសង្រួមក្នុងសីលទាំងអស់ ក៏ហៅថា ការបរិសុទ្ធនៃសីលដែរ ។ បណ្តាធម៌ទាំងនោះ ការបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ តើដូចម្តេច ។ កម្មស្សកតញ្ញាណ (ការដឹងច្បាស់កម្មជារបស់ខ្លួន) សច្ចានុលោមិកញ្ញាណ (ការដឹងច្បាស់ អនុលោមតាមសច្ចៈ ៤)

មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ ផលសមង្គិស្ស ញាណំ ។

[៣៧៣] ទិដ្ឋិវិសុទ្ធិ ខោ បនាតិ យា បញ្ញា បជាននា ។ បេ ។ អមោហោ ធម្មវិចយោ សម្មាទិដ្ឋិ ។ យថាទិដ្ឋិស្ស ច បធានន្តិ យោ ចេតសិកោ វីរិយារម្ភោ ។ បេ ។ សម្មាវាយាមោ ។

[៣៧៤] សំវេគោតិ ជាតិភយំ ជរាភយំ ព្យាធិភយំ មរណភយំ ។ សំវេជនិយំ ឋានន្តិ ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណំ ។ សំវិគ្គស្ស ច យោនិសោ បធានន្តិ ឥធ ភិក្ខុ អនុប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ អនុប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ឧប្បន្នានំ បាបកានំ អកុសលានំ ធម្មានំ បហានាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ អនុប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឧប្បាទាយ ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ

ការដឹងច្បាស់ របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ការដឹងច្បាស់របស់បុគ្គលអ្នកព្រមព្រៀងដោយផល (នេះហៅថា ការបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ) ។

[៣៧៣] ពាក្យថា ការបរិសុទ្ធនៃទិដ្ឋិ បានដល់ប្រាជ្ញា ការដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ សេចក្តីមិនវង្វេង ការពិចារណាធម៌ ការឃើញត្រូវ ។ ពាក្យថា សេចក្តីព្យាយាមនៃបុគ្គល ដែលមានទិដ្ឋិសមគួរ បានដល់សេចក្តីប្រារព្ធព្យាយាមប្រកបដោយចិត្ត ។ បេ ។ ការព្យាយាមត្រូវ ។

[៣៧៤] ពាក្យថា សង្វេគ បានដល់ជាតិភ័យ ជរាភ័យ ព្យាធិភ័យ មរណភ័យ ។ ពាក្យថា ទីដែលគួរសង្វេគ បានដល់ ជាតិ ជរា ព្យាធិ មរណៈ ។ ពាក្យថា សេចក្តីព្យាយាម ដោយឧបាយ-ប្រាជ្ញា នៃបុគ្គលដែលមានសង្វេគ សេចក្តីថា ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ញុំាងសេចក្តីប៉ុនប៉ងឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុកតាំងព្យាយាម ដើម្បីញុំាងអកុសលធម៌ដ៏លាមកដែលមិនទាន់កើត មិនឲ្យកើត ញុំាងសេចក្តីប៉ុនប៉ងឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីលះបង់អកុសលធម៌ដ៏លាមកដែលកើតហើយ ញុំាងសេចក្តីប៉ុនប៉ងឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុកតាំងព្យាយាម ដើម្បីញុំាងកុសលធម៌ដែលមិនទាន់កើត ឲ្យកើតឡើង

ឧប្បន្នានំ កុសលានំ ធម្មានំ ឋិតិយា អសម្មោសាយ ភិយ្យោភាវាយ វេបុល្លាយ ភាវនាយ បារិបូរិយា ឆន្ទំ ជនេតិ វាយមតិ វីរិយំ អារភតិ ចិត្តំ បគ្គណ្ហាតិ បទហតិ ។

[៣៧៥] អសន្តុដ្ឋិតា ច កុសលេសុ ធម្មេសូតិ យា កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ អសន្តុដ្ឋស្ស ភិយ្យោកម្យតា ។ អប្បដិវានិតា ច បធានស្មិន្តិ យា កុសលានំ ធម្មានំ ភាវនាយ សក្កច្ចកិរិយតា សាតច្ចកិរិយតា អដ្ឋិតកិរិយតា អនោលីនវុត្តិតា អនិក្ខិត្តច្ឆន្ទតា អនិក្ខិត្តធុរតា អាសេវនា ភាវនា ពហុលីកម្មំ ។

[៣៧៦] វិជ្ជាតិ តិស្សោ វិជ្ជា បុព្វេនិវាសានុស្សតិញ្ញាណំ វិជ្ជា សត្តានំ ចុតូបបាតេ ញាណំ វិជ្ជា អាសវានំ ខយេ ញាណំ វិជ្ជា ។ វិមុត្តីតិ ទ្វេ វិមុត្តិយោ ចិត្តស្ស ច អធិមុត្តិ និព្វានញ្ច ។

[៣៧៧] ខយេ ញាណន្តិ មគ្គសមង្គិស្ស ញាណំ ។ អនុប្បាទេ ញាណន្តិ ផលសមង្គិស្ស ញាណំ ។

និក្ខេបកណ្ឌំ និដ្ឋិតំ ។

ញុំាងសេចក្តីប៉ុនប៉ងឲ្យកើត ប្រឹងប្រែង ប្រារព្ធព្យាយាម ផ្គងចិត្តទុក តាំងព្យាយាម ដើម្បីឋិតនៅ ដើម្បីមិនវិនាស ដើម្បីចម្រើនក្រៃលែង ដើម្បីធំទូលាយ ដើម្បីចម្រើន ដើម្បីបរិបូណ៌ឡើង នៃកុសលធម៌ ដែលកើតហើយ ។

[៣៧៥] ពាក្យថា សេចក្តីមិនសន្តោសក្នុងកុសលធម៌ បានដល់ សេចក្តីប្រាថ្នាក្រៃលែង នៃបុគ្គលអ្នកមិនត្រេកអរក្នុងការចម្រើន នូវកុសល-ធម៌ ។ ពាក្យថា សេចក្តីមិនបន្ធូរបន្ថយក្នុងព្យាយាម បានដល់ការធ្វើដោយគោរព ការធ្វើរឿយៗ ការធ្វើមិនឈប់ ការប្រព្រឹត្តមិនរួញរា ការមិនដាក់ចោលនូវសេចក្តីប៉ុនប៉ង ការមិនដាក់ចោលនូវធុរៈ ការសេព ការអប់រំ ការធ្វើឲ្យរឿយ ៗ ក្នុងការចម្រើន នូវកុសលធម៌ ។

[៣៧៦] ពាក្យថា វិជ្ជា បានដល់វិជ្ជា ៣ គឺ បុព្វេនិវាសានុស្សតិ-ញ្ញាណវិជ្ជា ១ សត្តានំចុតូបបាតញ្ញាណវិជ្ជា ១ អាសវក្ខយញ្ញាណវិជ្ជា ១ ។ ពាក្យថា វិមុត្តិ បានដល់វិមុត្តិ ២ គឺ ការរួចស្រឡះនៃចិត្ត ១ ព្រះនិព្វាន ១ ។

[៣៧៧] ពាក្យថា សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃកិលេស បានដល់សេចក្តីដឹងនៃបុគ្គល ដែលព្រមព្រៀងដោយមគ្គ ។ ពាក្យថា សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ ដែលធ្វើកិលេសមិនឲ្យកើតឡើងទៀត បានដល់ សេចក្តីដឹងនៃបុគ្គល ដែលព្រមព្រៀងដោយផល ។

ចប់ និក្ខេបកណ្ឌ ។

អត្ថុទ្ធារកណ្ឌំ

[៣៧៨] កតមេ ធម្មា កុសលា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ឥមេ ធម្មា កុសលា ។ កតមេ ធម្មា អកុសលា ។ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា អកុសលា ។ កតមេ ធម្មា អព្យាកតា ។ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អព្យាកតា ។

[៣៧៩] កតមេ ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច បញ្ច រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្តុប្បន្នំ សុខំ វេទនំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទុក្ខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ ឯត្តុប្បន្នំ ទុក្ខំ វេទនំ ឋបេត្វា

អត្ថុទ្ធារកណ្ឌ

[៣៧៨] ពួកធម៌ជាកុសល តើដូចម្ដេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៤ នេះពួកធម៌ជាកុសល ។ ពួកធម៌ជាអកុសល តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ (ការកើតនៃចិត្តជាអកុសល) ១២ នេះពួកធម៌ជាអកុសល ។ ពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត តើដូចម្ដេច ។ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូប និងនិព្វាន នេះពួកធម៌ជាអព្យាក្រឹត ។

[៣៧៩] ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសុខវេទនា តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយសោមនស្ស ៤ ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង នៃកាមាវចរកុសល រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែសុខវេទនា ដែលកើតឡើងក្នុងទីនោះចេញ នេះពួកធម៌ដែលប្រកបដោយសុខវេទនា ។ ពួកធម៌ដែលប្រកបដោយទុក្ខវេទនា តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយទោមនស្ស ២ និងកាយវិញ្ញាណ ប្រកបដោយទុក្ខ វៀរតែទុក្ខវេទនា ដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ

ឥមេ ធម្មា ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ច កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ទស អកុសលស្ស វិបាកតោ ធ កិរិយតោ ធ រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ អទុក្ខមសុខំ វេទនំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តា ។ តិស្សោ ច វេទនា រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន វត្តព្វា សុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ទុក្ខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ អទុក្ខមសុខាយ វេទនាយ សម្បយុត្តាតិបិ ។

[៣៨០] កតមេ ធម្មា វិបាកា ។ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ ឥមេ ធម្មា វិបាកា ។ កតមេ ធម្មា វិបាកធម្មធម្មា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ

នេះពួកធម៌ដែលប្រកបដោយទុក្ខវេទនា ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយវេទនា មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៤ ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១០ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា ចតុត្ថជ្ឈាន ជារូបាវចរ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អរូបជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង ចតុត្ថជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ដែលប្រកបដោយវេទនា មិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ។ វេទនា ៣ ផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ដែលមិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយសុខវេទនាផង ថាប្រកបដោយទុក្ខវេទនាផង ថាប្រកបដោយវេទនាមិនជាទុក្ខ មិនជាសុខផងទេ ។

[៣៨០] ពួកធម៌ជាវិបាក តើដូចម្តេច ។ វិបាក ក្នុងភូមិ ៤ នេះពួកធម៌ ជាវិបាក ។ ពួកធម៌ មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសល ក្នុងភូមិ ៤

ឥមេ ធម្មា វិបាកធម្មធម្មា ។ កតមេ ធម្មា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នេវ វិបាកនវិបាកធម្មធម្មា ។

[៣៨១] កតមេ ធម្មា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ។ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា ឧបាទិន្នុបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នុបាទានិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នានុបាទានិយា ។

នេះពួកធម៌មានវិបាកធម៌ជាប្រក្រតី ។ ពួកធម៌មិនមែនវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី តើដូចម្តេច ។ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាវិបាក ទាំងមិនមែនជាធម៌មានវិបាកជាប្រក្រតី ។

[៣៨១] ពួកធម៌មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ និងរូបដែលជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេសមានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបដែលមិនមែនជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ទាំងមិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

តិកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៣៨២] កតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋសង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋាសង្កិលេសិកា ។

[៣៨៣] កតមេ ធម្មា សវិតក្កសវិចារា ។ កាមាវចរកុសលំ អកុសលំ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ឯកាទស ចិត្តុប្បាទា អកុសលស្ស វិបាកតោ ទ្វេ កិរិយតោ ឯកាទស រូបាវចរំ បឋមំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នេ វិតក្កវិចារេ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សវិតក្កសវិចារា ។ កតមេ ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តា ។ រូបាវចរបញ្ចកនយេ ទុតិយំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ

តិកអត្ថុទ្ធារៈ

[៣៨២] ពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ ១២ នេះពួកធម៌ដែលសៅហ្មង ទាំងគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ កុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មង ទាំងមិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។

[៣៨៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ តើដូចម្ដេច ។ កាមាវចរកុសលនិងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ២ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងកិរិយា បឋមជ្ឈានជារូបាវចរ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង បឋមជ្ឈានជាលោកុត្តរៈ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែវិតក្កៈវិចារៈ ដែលកើតឡើង ក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ទាំងប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ មានត្រឹមតែវិចារៈ តើដូចម្ដេច ។ ទុតិយជ្ឈាន ក្នុងរូបាវចរបញ្ចកន័យ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង

ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរបញ្ចកនយេ ទុតិយំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ វិចារំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា អវិតក្កវិចារមត្តា ។ កតមេ ធម្មា អវិតក្កាវិចារា ។ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ រូបាវចរតិកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច បញ្ចកនយេ ទុតិយេ ឈានេ ឧប្បន្នោ ច វិចារោ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អវិតក្កាវិចារា ។ វិតក្កសហជាតោ វិចារោ ន វត្តព្វោ សវិតក្កសវិចារោតិបិ អវិតក្កវិចារមត្តោតិបិ អវិតក្កាវិចារោតិបិ ។

[៣៨៤] កតមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ បញ្ច កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរទុកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរទុកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ បីតឹ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។

ខាងកិរិយាផង ទុតិយជ្ឈាន ក្នុងលោកុត្តរបញ្ចកន័យ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែវិចារៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌មិនមានវិ-តក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ រូបាវចរតិកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អរូបជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វិចារៈដែលកើតក្នុងទុតិយជ្ឈាន ជាបញ្ចកន័យផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ ទាំងមិនមានវិចារៈ ។ វិចារៈដែលកើតជាមួយនឹងវិតក្កៈ មិនត្រូវពោលថា ប្រកបដោយវិតក្កៈទាំងប្រកបដោយវិចារៈផង ថាមិនមានវិតក្កៈមានត្រឹមតែវិចារៈផង ថាមិនមានវិតក្កៈទាំងមិនមានវិចារៈផងទេ ។

[៣៨៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុ-ប្បាទ ប្រកបដោយសោមនស្ស ៤ ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរទុកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែបីតិដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ។

២៤៧

កតមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ឆ កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច តត្ថុប្បន្នំ សុខំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សុខសហគតា ។ កតមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ឆ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ទស អកុសលស្ស វិបាកតោ ឆ កិរិយតោ ឆ រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច តត្ថុប្បន្នំ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ បីតិ ន បីតិសហគតា សុខសហគតា ន ឧបេក្ខាសហគតា សុខំ ន សុខសហគតំ សិយា បីតិសហគតំ

ពួកធម៌ប្រកបដោយសុខៈ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយសោមនស្ស ៤ ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែសុខៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយសុខៈ ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ៤ ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១០ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា ចតុត្ថជ្ឈាន ជារូបាវចរ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អរូបជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង ចតុត្ថជ្ឈាន ជាលោកុត្តរៈ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែឧបេក្ខា ដែលកើតឡើង ក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ បីតិ មិនប្រកបដោយបីតិ ប្រកបតែដោយសុខៈ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខាទេ សុខៈ មិនប្រកបដោយសុខៈ ប្រកបតែដោយបីតិ

ន ឧបេក្ខាសហគតំ សិយា ន វត្តព្វំ បីតិសហគតន្តិ ។ ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទុក្ខសហគតំ កាយវិញ្ញាណំ យា ច វេទនា ឧបេក្ខា រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន វត្តព្វា បីតិសហគតាតិបិ សុខសហគតាតិបិ ឧបេក្ខាសហគតាតិបិ ។

[៣៨៤] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។

មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ក៏មាន មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយបីតិ ក៏មាន ។ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស កាយវិញ្ញាណប្រកបដោយទុក្ខ និងឧបេក្ខាវេទនាផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនត្រូវពោលថា ប្រកបដោយបីតិផង ថាប្រកបដោយសុខៈផង ថាប្រកបដោយឧបេក្ខាផងឡើយ ។

[៣៨៥] ពួកធម៌ត្រូវលះដោយទស្សនៈ (សោតាបត្តិមគ្គ) តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ និងចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា នេះពួកធម៌ដែលត្រូវលះដោយទស្សនៈ ។ ពួកធម៌ត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ នេះពួកធម៌ត្រូវលះដោយភាវនា ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ និងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ត្រូវលះដោយទស្សនៈក៏មាន ត្រូវលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ពួកធម៌ដែលមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា ។

២៤៩

តិកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៣៨៦] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឯត្ថុប្បន្នំ មោហំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឯត្ថុប្បន្នំ មោហំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នេវ ទស្សនេន ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

តិកអត្ថុទ្ធារៈ

[៣៨៦] *ពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ និងចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា វៀរតែមោហៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈ ។ ពួកធម៌មានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ វៀរតែមោហៈ ដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ មានហេតុត្រូវលះដោយភាវនា ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ និងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ មានហេតុត្រូវលះដោយទស្សនៈក៏មាន មានហេតុត្រូវលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ពួកធម៌មានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ មោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មានហេតុមិនត្រូវលះដោយទស្សនៈ ទាំងមិនត្រូវលះដោយភាវនា ។*

[៣៨៧] កតមេ ធម្មា អាចយគាមិនោ ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា អាចយគាមិនោ ។ កតមេ ធម្មា អបចយគាមិនោ ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា អបចយគាមិនោ ។ កតមេ ធម្មា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ។ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នេវាចយគាមិនោ នាបចយគាមិនោ ។

[៣៨៨] កតមេ ធម្មា សេក្ខា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ហេដ្ឋិមានិ តីណិ សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា សេក្ខា ។ កតមេ ធម្មា អសេក្ខា ។ ឧបរិមំ អរហត្តផលំ ឥមេ ធម្មា អសេក្ខា ។ កតមេ ធម្មា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នេវ សេក្ខា នាសេក្ខា ។

[៣៨៩] កតមេ ធម្មា បរិត្តា ។ កាមាវចរកុសលំ អកុសលំ សព្វោ កាមាវចរស្ស វិបាកោ

[៣៨៧] ពួកធម៌ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង តើដូចម្តេច ។ កុ-សលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ នេះពួកធម៌ដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ។ ពួកធម៌មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ។ ពួកធម៌មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង តើដូចម្តេច ។ វិបាក ក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មិនមែនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ទាំងមិនមែនមិនដល់នូវការសន្សំកពូនឡើង ។

[៣៨៨] ពួកធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៣ ខាងក្រោមផង នេះពួកធម៌ជារបស់សេក្ខបុគ្គល ។ ពួកធម៌ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល តើដូចម្តេច ។ អរហត្តផលខាងលើ នេះពួកធម៌ជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ។ ពួកធម៌មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មិនមែនជារបស់សេក្ខបុគ្គល ទាំងមិនមែនជារបស់អសេក្ខបុគ្គល ។

[៣៨៩] ពួកធម៌ មានសភាពតូចឆ្មារ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរកុសល និងអកុសល វិបាក ទាំងអស់ នៃកាមាវចរ

កាមាវចរកិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា បរិត្តា ។ កតមេ ធម្មា មហគ្គតា ។ រូបាវចរា អរូ-
ចាវចរា កុសលាព្យាកតា ឥមេ ធម្មា មហគ្គតា ។ កតមេ ធម្មា អប្បមាណា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិ-
យាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អប្បមាណា ។

[៣៩០] កតមេ ធម្មា បរិត្តារម្មណា ។ សព្វោ កាមាវចរស្ស វិបាកោ កិរិយា មនោធាតុ កិរិយា-
ហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុ សោមនស្សសហគតា ឥមេ ធម្មា បរិត្តារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា មហគ្គតា-
រម្មណា ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឥមេ ធម្មា មហគ្គតារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អប្ប-
មាណារម្មណា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា អប្បមាណារម្មណា ។
កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តា ចិត្តុ-
ប្បាទា កិរិយតោ ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តា ចិត្តុប្បា-
ទា សព្វំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា ន អប្បមាណារម្មណា

កិរិយានិងអព្យាក្រឹតជាកាមាវចរ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌មានសភាពតូចថ្មារ ។ ពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ តើដូចម្ដេច ។ រូបាវចរ អរូបាវចរ កុសលនិងអព្យាក្រឹត នេះពួកធម៌ដល់នូវសភាពធំ ។ ពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និញ្វានផង នេះពួកធម៌ប្រមាណមិនបាន ។

[៣៩០] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចថ្មារ តើដូចម្ដេច ។ វិបាកទាំងអស់នៃកាមាវចរ កិរិយា មនោធាតុ និងមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយាហេតុកៈ ប្រកបដោយសោមនស្ស នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចថ្មារ ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ និងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបាន ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិប្បយុត្តខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិប្បយុត្ត ខាងកិរិយា និងអកុសលទាំងអស់ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចថ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំ តែមិនមែនមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានទេ ក៏មាន

សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណា-
តិបិ ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ញាណស-
ម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា កិរិយតោ ចត្តារោ ញាណ-
សម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ
កុសលតោ ច កិរិយតោ ច កិរិយាហេតុកា
មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧបេក្ខាសហគតា ឥមេ ធម្មា
សិយា បរិត្តារម្មណា សិយា មហគ្គតារម្មណា សិយា
អប្បមាណារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា បរិត្តារម្មណា-
តិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្បមាណារម្មណាតិបិ ។
រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ
ច កិរិយតោ ច ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស វិបាកោ អា-
កាសានញ្ចាយតនំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ឥមេ ធម្មា ន
វត្តព្វា បរិត្តារម្មណាតិបិ មហគ្គតារម្មណាតិបិ អប្ប-
មាណារម្មណាតិបិ ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច អនារម្មណា ។

[៣៩១] កតមេ ធម្មា ហីនា ។ ទ្វាទស អកុសល-
ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា ហីនា ។ កតមេ ធម្មា មជ្ឈិមា ។
តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូ-
មីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា មជ្ឈិមា ។

មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថាមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផងក៏មាន ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណសម្បយុត្ត ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណសម្បយុត្ត ខាងកិរិយា រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងកិរិយាផង និងមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយាហេតុកៈប្រកបដោយឧបេក្ខា នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារក៏មាន មានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំក៏មាន មានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថាមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថាមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងក៏មាន ។ រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង វិបាកនៃចតុត្ថជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយតនៈ អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ នេះពួកធម៌ មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍តូចឆ្មារផង ថាមានអារម្មណ៍ដល់នូវសភាពធំផង ថាមានអារម្មណ៍ប្រមាណមិនបានផងឡើយ ។ ឯរូបនិងនិព្វាន មិនមែនមានអារម្មណ៍ទេ ។

[៣៩១] ពួកធម៌ ដ៏ថោកទាប តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ ១២ នេះពួកធម៌ ដ៏ថោកទាប ។ ពួកធម៌ ជាកណ្តាល តើដូចម្តេច ។ កុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ជាកណ្តាល ។

កតមេ ធម្មា បណីតា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា បណីតា ។

[៣៩២] កតមេ ធម្មា មិច្ឆត្តនិយតា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា មិច្ឆត្តនិយតា សិយា អនិយតា ។ កតមេ ធម្មា សម្មត្តនិយតា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា សម្មត្តនិយតា ។ កតមេ ធម្មា អនិយតា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនិយតា ។

[៣៩៣] កតមេ ធម្មា មគ្គារម្មណា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ញាណសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា កិរិយតោ ចត្តារោ ញាណសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា មគ្គារម្មណា ន

ពួកធម៌ដ៏ឧត្តម តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញ-ផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ដ៏ឧត្តម ។

[៣៩២] ពួកធម៌មានសភាពខុសនិងទៀង តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត-ុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ មានសភាពខុសនិងទៀងក៏មាន មិនទៀងក៏មាន ។ ពួកធម៌មានសភាពត្រូវនិងទៀង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ មានសភាពត្រូវនិងទៀង ។ ពួកធម៌មិនទៀង តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនទៀង ។

[៣៩៣] ពួកធម៌ មានមគ្គជាអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ ចិត្ត-ុប្បាទ ៤ ជាញាណសម្បយុត្ត ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណសម្បយុត្ត ខាងកិរិយា នេះពួកធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែ

មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ។ ចត្តារោ អរិយមគ្គា ន មគ្គារម្មណា មគ្គហេតុកា សិយា មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គាធិបតិនោតិ ។ រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច កិរិយតោ ច កិរិយាហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧបេក្ខាសហគតា ឥមេ ធម្មា សិយា មគ្គារម្មណា ន មគ្គហេតុកា ន មគ្គាធិបតិនោ សិយា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិ ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា សព្វំ អកុសលំ សព្វោ កាមាវចរស្ស វិបាកោ កិរិយតោ ឆ ចិត្តុប្បាទា រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស វិបាកោ ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា ន វត្តព្វា មគ្គារម្មណាតិបិ មគ្គហេតុកាតិបិ មគ្គាធិបតិនោតិបិ ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច អនារម្មណា ។

[៣៩៤] កតមេ ធម្មា ឧប្បន្នា ។ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា

មិនមែនមានមគ្គជាហេតុក៏មាន មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថាមានមគ្គជាអធិបតីផងក៏មាន ។ អរិយមគ្គ ៤ មិនមែនមានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមានមគ្គជាហេតុ មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន ។ រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងកិរិយាផង និងមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយា-ហេតុកៈ ប្រកបដោយឧបេក្ខា នេះពួកធម៌មានមគ្គជាអារម្មណ៍ តែមិនមែនមានមគ្គជាហេតុ មិនមែនមានមគ្គជាអធិបតីក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ក៏មាន ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិបយុត្ត ខាងកាមាវចរកុសល អកុសលទាំងអស់ វិបាកទាំងអស់នៃកាមាវចរ ចិត្តុ-ប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង វិបាកនៃចតុត្ថជ្ឈាន អរូបជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង និងសាមញ្ញផល ៤ នេះពួកធម៌មិនគប្បីពោលថា មានមគ្គជាអារម្មណ៍ផង ថា មានមគ្គជាហេតុផង ថា មានមគ្គជាអធិបតីផងឡើយ ។ ឯរូបនិងនិព្វាន មិនមែនមានអា-រម្មណ៍ទេ ។

[៣៩៤] ពួកធម៌ ដែលកើតឡើងហើយ តើដូចម្តេច ។ វិបាក ក្នុងភូមិ ៤ និងរូបជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ ដែល

សិយា ឧប្បន្នា សិយា ឧប្បាទិនោ ន វត្តព្វា អនុប្បន្នាតិ ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា សិយា ឧប្បន្នា សិយា អនុប្បន្នា ន វត្តព្វា ឧប្បាទិនោតិ ។ និព្វានំ ន វត្តព្វំ ឧប្បន្នន្តិបិ អនុប្បន្នន្តិបិ ឧប្បាទីតិបិ[១] ។

[៣៩៥] និព្វានំ ឋបេត្វា សព្វេ ធម្មា សិយា អតីតា សិយា អនាគតា សិយា បច្ចុប្បន្នា ។ និព្វានំ ន វត្តព្វំ អតីតន្តិបិ អនាគតន្តិបិ បច្ចុប្បន្នន្តិបិ ។

[៣៩៦] កតមេ ធម្មា អតីតារម្មណា ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឥមេ ធម្មា អតីតារម្មណា ។ និយោគា អនាគតារម្មណា នត្ថិ ។ កតមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ។ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ តិស្សោ ច មនោធាតុយោ ឥមេ ធម្មា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ។ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ទស ចិត្តុប្បាទា អកុសលស្ស វិបាកតោ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឧបេក្ខាសហគតា កិរិយាហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុ សោមនស្សសហគតា ឥមេ ធម្មា សិយា អតីតារម្មណា

១ ឧប្បាទិនោតិបីតិ កត្ថចិ បោត្ថកេ ទិស្សតិ ។

កើតឡើងហើយក៏មាន ដែលប្រុងនឹងកើតឡើង តែមិនគប្បីពោលថា មិនទាន់កើតឡើងក៏មាន ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិង អព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបដែលមិនមែនជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ កើតឡើងហើយក៏មាន មិនទាន់កើតឡើង តែមិនគប្បីពោលថាប្រុងនឹង កើតឡើងក៏មាន ។ ឯនិព្វាន មិនគប្បីពោលថា កើតឡើងហើយផង ថាមិនទាន់កើតឡើងផង ថាប្រុងនឹងកើតផងឡើយ ។

[៣៩៥] វៀរតែនិព្វានចេញ ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាអតីតក៏មាន ជាអនាគតក៏មាន ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ ឯនិព្វាន មិនគប្បីពោលថា ជា អតីតផង ថាជាអនាគតផង ថាជាបច្ចុប្បន្នផងឡើយ ។

[៣៩៦] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីត តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណ-ញ្ចាយតនៈ និងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជា អតីត ។ ពួកធម៌អស់ការប្រកប មានអារម្មណ៍ជាអនាគត មិនមាន ទេ ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន តើដូចម្ដេច ។ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ និងមនោធាតុ ៣ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្ន ។ ចិត្តុប្បាទ ១០ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល មនោវិញ្ញាណធាតុ ប្រកបដោយ ឧបេក្ខា ខាងវិបាកនៃអកុសល និងមនោវិញ្ញាណធាតុ ជាកិរិយាហេតុកៈ ប្រកបដោយសោមនស្ស នេះពួកធម៌ មានអារម្មណ៍ជាអតីត ក៏មាន

សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា ។ កាមាវចរកុសលំ អកុសលំ កិរិយតោ នវ ចិត្តុប្បាទា រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច កិរិយតោ ច ឥមេ ធម្មា សិយា អតីតារម្មណា សិយា អនាគតារម្មណា សិយា បច្ចុប្បន្នារម្មណា សិយា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ។ រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស វិបាកោ អាកាសានញ្ចាយតនំ អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា ន វត្តព្វា អតីតារម្មណាតិបិ អនាគតារម្មណាតិបិ បច្ចុប្បន្នារម្មណាតិបិ ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច អនារម្មណា ។

[៣៩៧] អនិទ្រ្ទិយពទ្ធរូបញ្ច និព្វានញ្ច បហេត្វា សព្វេ ធម្មា សិយា អជ្ឈត្តា សិយា ពហិទ្ធា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធា ។ អនិទ្រ្ទិយពទ្ធរូបញ្ច និព្វានញ្ច ពហិទ្ធា ។

មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន ។ កាមាវចរកុសល អកុសល និងចិត្តុប្បាទ ៩ ខាងកិរិយា រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងកិរិយាផង នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ជាអតីតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាអនាគតក៏មាន មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នក៏មាន មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងក៏មាន ។ រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង វិបាកនៃចតុត្ថជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយតនៈ អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ និងសាមញ្ញផល ៤ នេះពួកធម៌មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ជាអតីតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាអនាគតផង ថា មានអារម្មណ៍ជាបច្ចុប្បន្នផងឡើយ ។ ឯរូបនិងនិព្វាន មិនមែនមានអារម្មណ៍ទេ ។

[៣៩៧] វៀរលែងតែរូប ដែលមិនជាប់ដោយឥន្ទ្រិយនិងនិព្វានចេញ ពួកធម៌ទាំងអស់ ជាខាងក្នុងក៏មាន ជាខាងក្រៅក៏មាន ជាខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន ។ ឯរូបដែលមិនជាប់ដោយឥន្ទ្រិយ និងនិព្វាន ទុកជាខាងក្រៅ ។

២៤៧

តិកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៣៩៨] កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តារម្មណា ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនំ នេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនំ ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា ពហិទ្ធារម្មណា ។ រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចតុត្ថស្ស ឈានស្ស វិបាកោ អាកាសានញ្ចាយតនំ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ ឥមេ ធម្មា ពហិទ្ធារម្មណា ។ រូបំ ឋបេត្វា សព្វេ កាមាវចរា កុសលាកុសលាព្យាកតា ធម្មា រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច កិរិយតោ ច ឥមេ ធម្មា សិយា អជ្ឈត្តារម្មណា សិយា ពហិទ្ធារម្មណា សិយា អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណា អាកិញ្ចញ្ញាយតនំ ន វត្តព្វំ អជ្ឈត្តារម្មណន្តិបិ ពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ អជ្ឈត្តពហិទ្ធារម្មណន្តិបិ ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច អនារម្មណា ។

[៣៩៩] កតមេ ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃា ។ រូបាយតនំ ឥមេ ធម្មា សនិទស្សនសប្បដិឃា ។ កតមេ ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិឃា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនសប្បដិឃា ។

តិកអត្ថុទ្ធារៈ

[៣៩៨] ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ វិញ្ញាណញ្ចាយតនៈ និងនេវសញ្ញានាសញ្ញាយតនៈ នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុង ។ ពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ រូបាវចរតិកបតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង វិបាកនៃបតុត្ថជ្ឈាន អាកាសានញ្ចាយតនៈ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ និងសាមញ្ញផល ៤ នេះពួកធម៌ មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅ ។ វៀរតែរូបចេញ ពួកធម៌ជាកុសល អកុសលនិងអព្យាក្រឹត ជាកាមាវចរទាំងអស់ រូបាវចរបតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងកិរិយាផង នេះពួកធម៌មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅក៏មាន មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅក៏មាន អាកិញ្ចញ្ញាយតនៈ មិនគប្បីពោលថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្រៅផង ថា មានអារម្មណ៍ខាងក្នុងនិងខាងក្រៅផងឡើយ ។ ឯរូបនិងនិព្វាន មិនមែនមានអារម្មណ៍ទេ ។

[៣៩៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ ទាំងប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ តែប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

កតមេ ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនាប្បដិឃា ។

តិកំ ។

[៤០០] កតមេ ធម្មា ហេតូ ។ តយោ កុសលហេតូ តយោ អកុសលហេតូ តយោ អព្យាកតហេតូ អលោភោ កុសលហេតុ អទោសោ កុសលហេតុ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ អមោហោ កុសលហេតុ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ កុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ លោភោ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ទោសោ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ មោហោ សព្វាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ អលោភោ វិបាកហេតុ អទោសោ វិបាកហេតុ កាមាវចរស្ស វិបាកតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ អមោហោ វិបាកហេតុ កាមាវចរស្ស

ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសល ក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ ដែលរាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ទាំងមិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

ចប់ ពួកតិកៈ ។

[៤០០] ពួកធម៌ជាហេតុ តើដូចម្តេច ។ កុសលហេតុ ៣ អកុសលហេតុ ៣ អព្យាកតហេតុ ៣ អលោភៈជាកុសលហេតុ អទោសៈជាកុសលហេតុ កើតឡើងក្នុងកុសលក្នុងភូមិ ៤ អមោហៈជាកុសលហេតុ ក៏កើតឡើងក្នុងកុសលក្នុងភូមិ ៤ ដែរ វៀរតែចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិប្បយុត្តខាងកាមាវចរកុសលចេញ លោភៈកើតឡើងក្នុងចិត្តុប្បាទ ៨ ប្រកបដោយលោភៈ ឯទោសៈ កើតឡើងក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស មោហៈកើតឡើងក្នុងអកុសលទាំងអស់ អលោភៈជាវិបាកហេតុ អទោសៈជាវិបាកហេតុ កើតឡើងក្នុងវិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុប្បាទ ជាអហេតុកៈ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរចេញ អមោហៈ ជាវិបាកហេតុ កើតឡើងក្នុងវិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុប្បាទ ជាអហេតុកៈ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរ

វិបាកតោ អហេតុកោ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកេសុ ឧប្បជ្ជតិ អលោភោ កិរិយហេតុ អទោ-សោ កិរិយហេតុ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកោ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ អមោហោ កិរិយហេតុ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុ-កោ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចត្តារោ ញាណវិប្បយុត្តេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥមេ ធម្មា ហេតូ ។ កតមេ ធម្មា ន ហេតូ ។ ឋបេត្វា ហេតូ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យា-កតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ ។

[៤០១] កតមេ ធម្មា សហេតុកា ។ វិចិកិ-ច្ឆាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ ឋបេត្វា អវសេ-សំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ កាមាវចរ-ស្ស វិបាកតោ អហេតុកោ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូ-សុ ភូមីសុ វិបាកោ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកោ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ

និងវៀរតែចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិប្បយុត្តចេញ អលោភៈ ជាកិរិយហេតុ អទោសៈជាកិរិយហេតុ កើតឡើងក្នុងកិរិយាក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងកាមាវចរកិរិយាចេញ អមោហៈ ជាកិរិយហេតុ កើតឡើងក្នុងកិរិយាក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងកាមាវចរ-កិរិយា និងវៀរតែចិត្តុប្បាទ ៤ ជាញាណវិប្បយុត្តចេញ នេះពួកធម៌ជាហេតុ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តើដូចម្ដេច ។ វៀរតែពួកហេតុចេញ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ ។

[៤០១] ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្ដេច ។ អកុសល ក្រៅពីនេះ វៀរតែមោហៈ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈចេញ កុសល ក្នុងភូមិ ៤ វិបាក ក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុ-ប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងវិបាក នៃកាមាវចរចេញ កិរិយា និងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទ ជាអហេតុកៈ ខាងកាមាវចរកិរិយាចេញ

ឥមេ ធម្មា សហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា អហេតុកា ។ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ តិស្សោ ច មនោធាតុយោ បញ្ច ច អហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុយោ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អហេតុកា ។

[៤០២] កតមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ។ វិចិកិច្ឆាសហគតំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ ឋបេត្វា អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ កាមាវចរស្ស វិបាកតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ឥមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ហេតុវិប្បយុត្តា ។ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ តិស្សោ ច មនោធាតុយោ បញ្ច ច អហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុយោ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ហេតុវិប្បយុត្តា ។

នេះពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្តេច ។ មោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ មនោធាតុ ៣ មនោវិញ្ញាណធាតុ ជាអហេតុកៈ ៥ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។

[៤០២] ពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែមោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈខាងវិបាកនៃកាមាវចរចេញ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងកាមាវចរកិរិយាចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយហេតុ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ តើដូចម្តេច ។ មោហៈ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ មនោធាតុ ៣ មនោវិញ្ញាណធាតុជាអហេតុកៈ ៥ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ ។

២៦១

ហេតុគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៤០៣] កតមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តយោ ហេតូ ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ច ។ កតមេ ធម្មា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ កាមាវចរស្ស វិបាកតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ឯត្ថុប្បន្នេ ហេតូ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូ ។ អហេតុកា ធម្មា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ សហេតុកា ចាតិបិ សហេតុកា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។

[៤០៤] កតមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តយោ ហេតូ ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ កាមាវចរស្ស វិបាកតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ

ហេតុគោច្ឆកអត្ថុទ្វារៈ

[៤០៣] ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង តើដូចម្តេច ។ ហេតុ ២ ឬ ៣ កើតឡើងជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈខាងវិបាកនៃកាមាវចរចេញ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងកាមាវចរកិរិយាចេញ វៀរតែពួកហេតុដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ។ ពួកធម៌មិនមានហេតុ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅ ជាមួយនឹងហេតុ តែមិនមែនជាហេតុផងឡើយ ។

[៤០៤] ពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង តើដូចម្តេច ។ ហេតុ ២ ឬ ៣ កើតឡើងជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ។ ពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសល ក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងវិបាក នៃកាមាវចរចេញ

វិបាកោ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ឯត្ថុប្បន្នេ ហេតូ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូ ។ ហេតុវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា ហេតូ ចេវ ហេតុសម្បយុត្តា ចាតិបិ ហេតុសម្បយុត្តា ចេវ ន ច ហេតូតិបិ ។

[៤០៨] កតមេ ធម្មា ន ហេតូ សហេតុកា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ កាមាវចរស្ស វិបាកតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ កាមាវចរកិរិយតោ អហេតុកេ ចិត្តុប្បាទេ ឋបេត្វា តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ឯត្ថុប្បន្នេ ហេតូ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ ស-ហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ន ហេតូ អហេតុកា ។ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ តិស្សោ ច មនោធាតុយោ បញ្ច ច អហេតុកា មនោវិញ្ញាណធាតុយោ រូបញ្ច និព្វា-នញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ហេតូ អហេតុកា ។ ហេតូ ធម្មា ន វត្តព្វា ន ហេតូ សហេតុកាតិបិ ន ហេតូ អហេតុកាតិបិ ។

កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈ ខាងកាមា-វចរកិរិយាចេញ វៀរតែពួកហេតុដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកហេតុ មិនគប្បីពោលថា ជាហេតុផង ប្រកបដោយហេតុផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយហេតុ តែមិនមែនជាហេតុផងឡើយ ។

[៤០៥] ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ វៀរតែចិ-ត្តុប្បាទជាអហេតុកៈខាងវិបាកនៃកាមាវចរចេញ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ វៀរតែចិត្តុប្បាទជាអហេតុកៈខាងកាមាវចរកិរិយាចេញ វៀរតែពួកហេតុ ដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាហេតុផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង តើដូចម្តេច ។ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ មនោធាតុ ៣ មនោវិញ្ញាណធាតុជាអហេតុកៈ ៥ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាហេតុផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ។ ពួកធម៌ជាហេតុ មិនគប្បីពោលថា មិនមែនជាហេតុ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផង ថា មិនមែនជាហេតុ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងហេតុផងឡើយ ។

២៦៣

ចូឡន្តរទុកេ អត្ថុទ្វារោ

[៤០៦] កតមេ ធម្មា សប្បច្ចយា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សប្បច្ចយា ។ កតមេ ធម្មា អប្បច្ចយា ។ និព្វានំ ឥមេ ធម្មា អប្បច្ចយា ។

[៤០៧] កតមេ ធម្មា សង្ខតា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សង្ខតា ។ កតមេ ធម្មា អសង្ខតា ។ និព្វានំ ឥមេ ធម្មា អសង្ខតា ។

[៤០៨] កតមេ ធម្មា សនិទស្សនា ។ រូបាយតនំ ឥមេ ធម្មា សនិទស្សនា ។ កតមេ ធម្មា អនិទស្សនា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនិទស្សនា ។

ចូឡន្តរទុកអត្ថុទ្ធារៈ

[៤០៦] ពួកធម៌ប្រកបដោយបច្ច័យ តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយបច្ច័យ ។ ពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ តើដូចម្តេច ។ និព្វាន នេះពួកធម៌មិនមានបច្ច័យ ។

[៤០៧] ពួកធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌មានបច្ច័យតាក់តែង ។ ពួកធម៌ មិនមាន បច្ច័យតាក់តែង តើដូចម្តេច ។ និព្វាន នេះពួកធម៌ មិនមានបច្ច័យ តាក់តែង ។

[៤០៨] ពួកធម៌ប្រកបដោយការឃើញ តើដូចម្តេច ។ រូបាយ-តនៈ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយការឃើញ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយ ការឃើញ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុង ភូមិ ៣ រូបដែលជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការឃើញ ។

[៤០៩] កតមេ ធម្មា សប្បដិឃា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនំ ឥមេ ធម្មា សប្បដិឃា ។ កតមេ ធម្មា អប្បដិឃា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ អនិទស្សនំ អប្បដិឃំ ធម្មាយតនបរិយាបន្នំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អប្បដិឃា ។

[៤១០] កតមេ ធម្មា រូបិនោ ។ ចត្តារោ ច មហាភូតា ចតុន្នញ្ច មហាភូតានំ ឧបាទាយ រូបំ ឥមេ ធម្មា រូបិនោ ។ កតមេ ធម្មា អរូបិនោ ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អរូបិនោ ។

[៤១១] កតមេ ធម្មា លោកិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា លោកិយា ។ កតមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា លោកុត្តរា ។

[៤០៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។ ពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបដែលជាអនិទស្សនៈ ជាអប្បដិឃៈ រាប់បញ្ចូលក្នុងធម្មាយតនៈ និងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយការប៉ះពាល់ ។

[៤១០] ពួកធម៌មានរូប តើដូចម្ដេច ។ មហាភូតរូប ៤ ផង រូបអាស្រ័យនូវមហាភូតរូប ៤ ផង នេះពួកធម៌មានរូប ។ ពួកធម៌មិនមានរូប តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសល ក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមានរូប ។

[៤១១] ពួកធម៌ជាលោកិយ តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាលោកិយ ។ ពួកធម៌ជាលោកុត្តរ តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ជាលោកុត្តរ ។

[៤១២] សព្វេវ[១] ធម្មា កេនចិ វិញ្ញេយ្យា កេនចិ ន វិញ្ញេយ្យា ។

---

[៤១៣] កតមេ ធម្មា អាសវា ។ ចត្តារោ អាសវា កាមាសវោ ភវាសវោ ទិដ្ឋាសវោ អវិជ្ជាសវោ កាមាសវោ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ភវាសវោ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋាសវោ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ អវិជ្ជាសវោ សព្វាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥមេ ធម្មា អាសវា ។ កតមេ ធម្មា នោ អាសវា ។ ឋបេត្វា អាសវេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ អាសវា ។

[៤១៤] កតមេ ធម្មា សាសវា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សាសវា ។ កតមេ ធម្មា អនាសវា ។

---

១ ឱ. វសេទ្ធោ នត្ថិ ។ ម. ច ។

អាសវគោច្ឆកអត្ថុទ្ធារៈ

[៤១២] ពួកធម៌ទាំងអស់ គប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណនីមួយ មិនគប្បីដឹងច្បាស់ ដោយវិញ្ញាណនីមួយ ។

---

[៤១៣] ពួកធម៌ជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ អាសវៈ ៤ គឺ កាមាសវៈ ភវាសវៈ ទិដ្ឋាសវៈ អវិជ្ជាសវៈ ឯកាមាសវៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៨ ដែលប្រកបដោយលោភៈ ភវាសវៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ទិដ្ឋាសវៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ អវិជ្ជាសវៈ តែងកើតក្នុងអកុសលទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាអាសវៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែអាសវៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាអាសវៈ ។

[៤១៤] ពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។ ពួកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។

ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនាសវា ។

[៤១៥] កតមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ។ ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នំ មោហំ ឋបេត្វា វិចិកិច្ឆាសហគតំ មោហំ ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ ឋបេត្វា អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា ។ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ មោហោ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា ។

[៤១៦] កតមេ ធម្មា អាសវា ចេវ សាសវា ច ។ តេវ អាសវា អាសវា ចេវ សាសវា ច ។ កតមេ ធម្មា សាសវា ចេវ នោ ច អាសវា ។ ឋបេត្វា អាសវេ អវសេសំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សាសវា

មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។

[៤១៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែមោហៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះ ទាំងវៀរតែមោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈចេញ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ មោហៈដែលកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស មោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូប និងនិព្វាន នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ ។

[៤១៦] ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។ អាសវៈទាំងនោះឯង ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែអាសវៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ

ចេវ នោ ច អាសវា ។ អនាសវា ធម្មា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ សាសវា ចាតិបិ សាសវា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ។

[៤១៧] កតមេ ធម្មា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តយោ អាសវា ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា ។ ឋបេត្វា អាសវេ អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវា ។ អាសវវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា អាសវា ចេវ អាសវសម្បយុត្តា ចាតិបិ អាសវសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច អាសវាតិបិ ។

[៤១៨] កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា ។ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ មោហោ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវា ។ កតមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា ។

តែមិនមែនជាអាសវៈ ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផង ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា គ្រាន់តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈផងឡើយ ។

[៤១៧] ពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។ អាសវៈ ២ ឬ ៣ កើតឡើងជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែអាសវៈចេញ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកអាសវៈ មិនគប្បីពោលថា ជាអាសវៈផង ប្រកបដោយអាសវៈផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយអាសវៈ តែមិនមែនជាអាសវៈផងឡើយ ។

[៤១៨] ពួកធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ តើដូចម្តេច ។ មោហៈ កើតឡើងក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស មោហៈប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈ ។ ពួកធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង តើដូចម្តេច ។

ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវា ។ អាសវសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា អាសវវិប្បយុត្តា សាសវាតិបិ អាសវវិប្បយុត្តា អនាសវាតិបិ ។

---

[៤១៩] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ។ ទស សញ្ញោជនានិ កាមរាគសញ្ញោជនំ បដិឃសញ្ញោជនំ មានសញ្ញោជនំ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ ភវរាគសញ្ញោជនំ ឥស្សាសញ្ញោជនំ មច្ឆរិយសញ្ញោជនំ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ កាមរាគសញ្ញោជនំ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ បដិឃសញ្ញោជនំ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ មានសញ្ញោជនំ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនំ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនំ វិចិកិច្ឆាសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនំ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ភវរាគសញ្ញោជនំ

មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ។ ពួកធម៌ ប្រកបដោយអាសវៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកអាសវៈ តែប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផង ថា ប្រាសចាកអាសវៈផង មិនប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងអាសវៈផងឡើយ ។

---

[៤១៩] ពួកធម៌ ជាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ សញ្ញោជនៈ ១០ យ៉ាង គឺ កាមរាគសញ្ញោជនៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ មានសញ្ញោជនៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ ភវរាគសញ្ញោជនៈ ឥស្សាសញ្ញោជនៈ មច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ ឯកាមរាគសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៨ ដែលប្រកបដោយលោភៈ បដិឃសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស មានសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ទិដ្ឋិសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆាសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា សីលព្វតបរាមាសសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ ភវរាគសញ្ញោជនៈ

ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥស្សាសញ្ញោជនញ្ច មច្ឆរិយសញ្ញោជនញ្ច ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ អវិជ្ជាសញ្ញោជនំ សព្វាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ។ កតមេ ធម្មា នោ សញ្ញោជនា ។ ឋបេត្វា សញ្ញោជនេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ សញ្ញោជនា ។

[៤២០] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ។ កតមេ ធម្មា អសញ្ញោជនិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អសញ្ញោជនិយា ។

[៤២១] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតំ មោហំ ឋបេត្វា អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា

តែងកើត ក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ឥស្សាសញ្ញោជនៈ និងមច្ឆរិយសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស អវិជ្ជាសញ្ញោជនៈ តែងកើតក្នុងអកុសលទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែសញ្ញោជនៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ។

[៤២០] *ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។*

[៤២១] *ពួកធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសល ក្រៅពីនេះ វៀរតែមោហៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈចេញ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ ប្រាសចាក*

សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។

[៤២២] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ច ។ តានេវ សញ្ញោជនានិ សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ច ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ ឋបេត្វា សញ្ញោជនេ អវសេសំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ អសញ្ញោជនិយា ធម្មា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនិយា ចាតិបិ សញ្ញោជនិយា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ ។

[៤២៣] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តីណិ សញ្ញោជនានិ ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា

សញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ មោហៈប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ ។

[៤២២] ពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញោជនៈទាំងនោះឯង ជាសញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្ដេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែសញ្ញោជនៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ មិនមែនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថា គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈផងឡើយ ។

[៤២៣] ពួកធម៌ ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង តើដូចម្ដេច ។ សញ្ញោជនៈ ២ ឬ ៣ កើតក្នុងទីជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ។ ពួកធម៌

សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ ឋបេត្វា សញ្ញោជនេ អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនា ។ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនា ចេវ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចាតិបិ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច សញ្ញោជនាតិបិ ។

---

[៤២៤] កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា ។ សញ្ញោជនិយា ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា សញ្ញោជនិយា ។ កតមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា អសញ្ញោជនិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា អសញ្ញោជនិយា ។ សញ្ញោជនសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា សញ្ញោជនិយាតិបិ សញ្ញោជនវិប្បយុត្តា អសញ្ញោជនិយាតិបិ ។

សញ្ញោជនគោច្ឆកអត្ថុទ្វារៈ

គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកសញ្ញោជនៈចេញ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ មិនគប្បីពោលថា ជាសញ្ញោជនៈផង ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ តែមិនមែនជាសញ្ញោជនៈផងឡើយ ។

---

[៤២៤] ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ តើដូចម្តេច ។ មោហៈប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយសញ្ញោជនៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកសញ្ញោជនៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផង ថាប្រាសចាកសញ្ញោជនៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់សញ្ញោជនៈផងឡើយ ។

[៤២៥] កតមេ ធម្មា គន្ថា ។ ចត្តារោ គន្ថា អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ អភិជ្ឈា កាយគន្ថោ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ព្យាបាទោ កាយគន្ថោ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ សីលព្វតបរាមាសោ កាយគន្ថោ ច ឥទំសច្ចាភិនិវេសោ កាយគន្ថោ ច ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា គន្ថា ។ កតមេ ធម្មា នោ គន្ថា ។ ឋបេត្វា គន្ថេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ គន្ថា ។

[៤២៦] កតមេ ធម្មា គន្ថនិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា គន្ថនិយា ។ កតមេ ធម្មា អគន្ថនិយា ។

[៤២៥] ពួកធម៌ជាគន្ថៈ (ធម៌ដោតក្រងសត្វទុកក្នុងវដ្តៈ) តើដូចម្តេច ។ គន្ថៈ ៤ គឺ អភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ ព្យាបាទកាយគន្ថៈ សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ ឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ ឯអភិជ្ឈាកាយគន្ថៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយលោភៈ ព្យាបាទកាយគន្ថៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស សីលព្វតបរាមាសកាយគន្ថៈ និងឥទំសច្ចាភិនិវេសកាយគន្ថៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ នេះពួកធម៌ ជាគន្ថៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកគន្ថៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយា និងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាគន្ថៈ ។

[៤២៦] ពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ។ ពួកធម៌ ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។

ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផ-
លានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អគន្ថនិយា ។

[៤២៧] កតមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ។ ចត្តា-
រោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា ចត្តារោ ទិដ្ឋិគត-
វិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នំ លោភំ
ឋបេត្វា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុ-
ប្បន្នំ បដិឃំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ។
កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា ។ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្ប-
យុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ លោ-
ភោ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧ-
ប្បន្នំ បដិឃំ វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធ-
ច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ
ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យា-
កតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា ។

[៤២៨] កតមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ច ។
តេវ គន្ថា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ច ។ កតមេ ធម្មា
គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ ឋបេត្វា គន្ថេ អវសេ-
សំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ

មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង ។

[៤២៧] ពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ វៀរតែលោភៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស វៀរតែបដិឃៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ លោភៈកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ បដិឃៈកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ ។

[៤២៨] ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង តើដូចម្តេច ។ គន្ថៈទាំងនោះឯង ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ។ ពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនជាគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកគន្ថៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៣

វិចារោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ អគន្ថនិយា ធម្មា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថនិយា ចាតិបិ គន្ថនិយា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ។

[៤២៩] កតមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទិដ្ឋិ ច លោភោ ច ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ អដ្ឋ លោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នេ គន្ថេ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថា ។ គន្ថវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា គន្ថា ចេវ គន្ថសម្បយុត្តា ចាតិបិ គន្ថសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច គន្ថាតិបិ ។

[៤៣០] កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា ។ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ លោភោ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នំ បដិឃំ វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ

វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនជាគន្ថៈ ។ ពួកធម៌ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រង មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា គន្ថៈគប្បីដោតក្រង តែមិនមែនជាគន្ថៈផងឡើយ ។

[៤២៩] ពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង តើដូចម្តេច ។ ទិដ្ឋិនិងលោភៈកើតឡើង ក្នុងទីជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនជាគន្ថៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស វៀរតែពួកគន្ថៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនជាគន្ថៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ មិនគប្បីពោលថា ជាគន្ថៈផង ប្រកបដោយគន្ថៈផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយគន្ថៈ តែមិនមែនជាគន្ថៈផងឡើយ ។

[៤៣០] ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង តើដូចម្តេច ។ លោភៈកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ បដិឃៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ

តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយា ។ កតមេ ធម្មា គន្ថវិប្ប-យុត្តា អគន្ថនិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយា ។ គន្ថសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា គន្ថវិប្បយុត្តា គន្ថនិយាតិបិ គន្ថវិប្បយុត្តា អគន្ថនិយាតិបិ ។

---

[៤៣១] កតមេ ធម្មា ឱឃា ។ បេ ។ កតមេ ធម្មា យោគា ។ បេ ។ កតមេ ធម្មា នីវរណា ។ ឆ នីវរណានិ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ ព្យាបាទនីវរណំ ថីនមិ-ទ្ធនីវរណំ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណំ វិចិកិច្ឆានីវរណំ អវិ-ជ្ជានីវរណំ កាមច្ឆន្ទនីវរណំ អដ្ឋសុ លោភសហគ-តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ព្យាបាទនីវរណំ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ថីន-មិទ្ធនីវរណំ សសង្ខារិកេសុ អកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចនីវរណំ ឧទ្ធច្ចសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្ប-ជ្ជតិ កុក្កុច្ចនីវរណំ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ

នីវរណគោច្ឆកអត្ថុទ្វារៈ

កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រង ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផង ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយគន្ថៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកគន្ថៈ តែគន្ថៈគប្បីដោតក្រងផង ថា ប្រាសចាកគន្ថៈផង ដែលគន្ថៈមិនគប្បីដោតក្រងផងឡើយ ។

---

[៤៣១] ពួកធម៌ជាឱឃៈ (ធម៌ញុំាំងសត្វឲ្យលង់នៅក្នុងវដ្ដៈ) តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ ពួកធម៌ជាយោគៈ (ធម៌ញុំាំងសត្វឲ្យជាប់នៅក្នុងវដ្ដៈ) តើដូចម្ដេច ។ បេ ។ ពួកធម៌ជានីវរណៈ (ធម៌រារាំងចិត្តសត្វ) តើដូចម្ដេច ។ នីវរណៈ ៦ គឺ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ ព្យាបាទនីវរណៈ ថីនមិទ្ធនីវរណៈ ឧទ្ធច្ចកុក្កុច្ចនីវរណៈ វិចិកិច្ឆានីវរណៈ អវិជ្ជានីវរណៈ កាមច្ឆន្ទនីវរណៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយលោភៈ ព្យាបាទនីវរណៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស ថីនមិទ្ធនីវរណៈ កើតក្នុងអកុសលជាសសង្ខារិកៈ ឧទ្ធច្ចនីវរណៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ដែលប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុក្កុច្ចនីវរណៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស

ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ឆានីវរណំ វិចិកិច្ឆាសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ អវិជ្ជានីវរណំ សព្វាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥមេ ធម្មា នីវរណា ។ កតមេ ធម្មា នោ នីវរណា ។ ឋបេត្វា នីវរណេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ នីវរណា ។

[៤៣២] កតមេ ធម្មា នីវរណិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា នីវរណិយា ។ កតមេ ធម្មា អនីវរណិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនីវរណិយា ។

[៤៣៣] កតមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ។ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា ។

វិចិកិច្ឆានីវរណៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា អវិជ្ជា-នីវរណៈ កើតឡើងក្នុងអកុសលទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជានីវរណៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជានីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកនីវរណៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជានីវរណៈ ។

[៤៣២] ពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ កុ-សលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ។ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអប-រិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនជាប្រ-យោជន៍ដល់នីវរណៈ ។

[៤៣៣] ពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុ-ប្បាទ ជាអកុសល ១២ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកនីវរណៈ ។

២៧៧

នីវរណគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៤៣៨] កតមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ច ។ តានេវ នីវរណានិ នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ច ។ កតមេ ធម្មា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ ឋបេត្វា នីវរណេ អវសេសំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ អនីវរណិយា ធម្មា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណិយា ចាតិបិ នីវរណិយា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ។

[៤៣៩] កតមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តីណិ នីវរណានិ ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ ឋបេត្វា នីវរណេ អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណា ។ នីវរណវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា នីវរណា ចេវ នីវរណសម្បយុត្តា ចាតិបិ នីវរណសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច នីវរណាតិបិ ។

នីវរណគោច្ឆកអត្ថុទ្វារៈ

[៤៣៤] ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ នីវរណៈទាំងនោះឯង ជានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកនីវរណៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ។ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈផង ជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថា គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈផងឡើយ ។

[៤៣៥] ពួកធម៌ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ នីវរណៈ ២ ឬ ៣ កើតក្នុងទីជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកនីវរណៈចេញ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ មិនគប្បីពោលថា ជានីវរណៈផង ប្រកបដោយនីវរណៈផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយនីវរណៈ តែមិនមែនជានីវរណៈផងឡើយ ។

[៤៣៦] កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយា ។ កតមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយា ។ នីវរណសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា នីវរណវិប្បយុត្តា នីវរណិយាតិបិ នីវរណវិប្បយុត្តា អនីវរណិយាតិបិ ។

---

[៤៣៧] កតមេ ធម្មា បរាមាសា ។ ទិដ្ឋិបរាមាសោ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឥមេ ធម្មា បរាមាសា ។ កតមេ ធម្មា នោ បរាមាសា ។ ឋបេត្វា បរាមាសំ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ បរាមាសា ។

[៤៣៨] កតមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ

[៤៣៦] ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិង អព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយនីវរណៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកនីវរណៈ តែជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផង ថាប្រាសចាកនីវរណៈផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់នីវរណៈផងឡើយ ។

---

[៤៣៧] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈ (ប្រកាន់ខុស) តើដូចម្តេច ។ ទិដ្ឋិបរាមាសៈ តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ នេះពួកធម៌ជាបរាមាសៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែបរាមាសៈចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាបរាមាសៈ ។

[៤៣៨] ពួកធម៌ ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសល ក្នុងភូមិ ៣ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ កិរិយា និង

តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា អបរាមដ្ឋា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អបរាមដ្ឋា ។

[៤៣៩] កតមេ ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នំ បរាមាសំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា បរាមាសសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា ។ បរាមាសោ ន វត្តព្វោ បរាមាសសម្បយុត្តោតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តោតិបិ ។

[៤៤០] កតមេ ធម្មា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ច ។ សោ ឯវ បរាមាសោ បរាមាសោ ចេវ បរាមដ្ឋោ ច ។ កតមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា ។ ឋបេត្វា បរាមាសំ អវសេសំ អកុសលំ

អព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ។ ពួកធម៌ដែលបរាមាសៈមិនស្ទាបអង្អែល តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ដែលបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែល ។

[៤៣៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ វៀរតែបរាមាសៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបរាមាសៈ ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ ។ បរាមាសៈ មិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយបរាមាសៈផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈផងឡើយ ។

[៤៤០] ពួកធម៌ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង តើដូចម្តេច ។ បរាមាសៈនោះឯង ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែបរាមាសៈចេញ

តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសា ។ អបរាមដ្ឋា ធម្មា ន វត្តព្វា បរាមាសា ចេវ បរាមដ្ឋា ចាតិបិ បរាមដ្ឋា ចេវ នោ ច បរាមាសាតិបិ ។

[៤៤១] កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋា ។ បរាមាសា ច បរាមាសសម្បយុត្តា ច ធម្មា ន វត្តព្វា បរាមាសវិប្បយុត្តា បរាមដ្ឋាតិបិ បរាមាសវិប្បយុត្តា អបរាមដ្ឋាតិបិ ។

កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈ ។ ពួកធម៌ ដែលបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែល មិនគប្បីពោលថា ជាបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា គ្រាន់តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តែមិនមែនជាបរាមាសៈផងឡើយ ។

[៤៤១] ពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែល ។ ពួកធម៌ ប្រាសចាកបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែលផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែលផង ។ ពួកធម៌ជាបរាមាសៈផង ប្រកបដោយបរាមាសៈផង មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកបរាមាសៈ តែបរាមាសៈស្ទាបអង្អែលផង ថា ប្រាសចាកបរាមាសៈផង ដែលបរាមាសៈមិនបានស្ទាបអង្អែលផងឡើយ ។

មហាន្តរទុកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៤៤២] កតមេ ធម្មា សារម្មណា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិចាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ឥមេ ធម្មា សារម្មណា ។ កតមេ ធម្មា អនារម្មណា ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនារម្មណា ។

[៤៤៣] កតមេ ធម្មា ចិត្តា ។ ចក្ខុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ ឃានវិញ្ញាណំ ជិវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ឥមេ ធម្មា ចិត្តា ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តា ។

[៤៤៤] កតមេ ធម្មា ចេតសិកា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចេតសិកា ។ កតមេ ធម្មា អចេតសិកា ។ ចិត្តញ្ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អចេតសិកា ។

[៤៤៥] កតមេ ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ចិត្តវិប្បយុត្តា ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ចិត្តវិប្បយុត្តា ។ ចិត្តំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សម្បយុត្តន្តិបិ ចិត្តេន វិប្បយុត្តន្តិបិ ។

មហន្តរទុកអត្ថុទ្វារៈ

[៤៤២] ពួកធម៌ប្រកបដោយអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ កុសល និងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយអារម្មណ៍ ។ ពួកធម៌មិនមានអារម្មណ៍ តើដូចម្តេច ។ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមានអារម្មណ៍ ។

[៤៤៣] ពួកធម៌ជាចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណ សោតវិញ្ញាណ ឃានវិញ្ញាណ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ នេះពួកធម៌ជាចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាចិត្ត ។

[៤៤៤] ពួកធម៌ជាចេតសិក តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ជាចេតសិក ។ ពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមែនជាចេតសិក ។

[៤៤៥] ពួកធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកចិត្ត តើដូចម្តេច ។ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកចិត្ត ។ ចិត្តមិនគប្បីពោលថា ប្រកបដោយចិត្តផង ថាប្រាសចាកចិត្តផងឡើយ ។

[៤៤៦] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋា ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ។ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ចិត្តវិសំសដ្ឋា ។ ចិត្តំ ន វត្តព្វំ ចិត្តេន សំសដ្ឋន្តិបិ ចិត្តេន វិសំសដ្ឋន្តិបិ ។

[៤៤៧] កតមេ ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ យំ វា បនញ្ញម្បិ អត្ថិ រូបំ ចិត្តជំ ចិត្តហេតុកំ ចិត្តសមុដ្ឋានំ រូបាយតនំ សទ្ទាយតនំ គន្ធាយតនំ រសាយតនំ ផោដ្ឋព្វាយតនំ អាកាសធាតុ អាបោធាតុ រូបស្ស លហុតា រូបស្ស មុទុតា រូបស្ស កម្មញ្ញតា រូបស្ស ឧបចយោ រូបស្ស សន្តតិ កពឡីការោ អាហារោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសមុដ្ឋានា ។

[៤៤៨] កតមេ ធម្មា ចិត្តសហភុនោ ។ វេទនាក្ខន្ធោ សញ្ញាក្ខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសហភុនោ ។

[៤៤៦] ពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនា-ខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្ត ។ ចិត្តមិនគប្បីពោលថា ប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្តផង ថា មិនប្រទ្បូកប្រទ្បំដោយចិត្តផងទ្បើយ ។

[៤៤៧] ពួកធម៌តាំងទ្បើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ ឬរូបដទៃណាមួយ គឺរូបកើតអំពីចិត្ត មានចិត្តជាហេតុ តាំងទ្បើងដោយចិត្ត រូបាយតនៈ សទ្ទា-យតនៈ គន្ធាយតនៈ រសាយតនៈ ផោដ្ឋព្វាយតនៈ អាកាសធាតុ អា-បោធាតុ ភាពនៃរូបស្រាល ភាពនៃរូបទន់ភ្លន់ ភាពនៃរូបគួរដល់ការងារ ការចម្រើននៃរូប ការកើតតៗនៃរូប អាហារដែលធ្វើជាពំនូត នេះពួកធម៌តាំងទ្បើងដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនតាំងទ្បើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបក្រៅពីនេះផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនតាំងទ្បើងដោយចិត្ត ។

[៤៤៨] ពួកធម៌កើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ វិចីវិញ្ញត្តិ នេះពួកធម៌ កើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ ពួកធម៌ មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។

កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសហភុនោ ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសហភុនោ ។

[៤៤៩] កតមេ ធម្មា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ វេទ-នាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិ-ញ្ញត្តិ ឥមេ ធម្មា ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។ ចិត្តញ្ច អវសេសញ្ច រូបំ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តានុបរិវត្តិនោ ។

[៤៥០] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសំ-សដ្ឋសមុដ្ឋានា ចិត្តញ្ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានា ។

[៤៥១] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានស-ហភុនោ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ។ កត-មេ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានសហភុនោ ចិត្ត-ញ្ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋ-សមុដ្ឋានសហភុនោ ។

ចិត្តផង រូបក្រៅពីនេះផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។

[៤៤៩] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ កាយវិញ្ញត្តិ វចីវិញ្ញត្តិ នេះពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបក្រៅពីនេះផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។

[៤៥០] ពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងដោយចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំមិនតាំងឡើងដោយចិត្ត ។

[៤៥១] ពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។ ពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត តើដូចម្តេច ។ ចិត្តផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំមិនតាំងឡើងមិនកើតជាមួយនឹងចិត្ត ។

[៤៨២] កតមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ វេទនាខន្ធោ សញ្ញាខន្ធោ សង្ខារក្ខន្ធោ ឥមេ ធម្មា ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ កតមេ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។ ចិត្តញ្ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ចិត្តសំសដ្ឋសមុដ្ឋានានុបរិវត្តិនោ ។

[៤៨៣] កតមេ ធម្មា អជ្ឈត្តិកា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ មនាយតនំ ឥមេ ធម្មា អជ្ឈត្តិកា ។ កតមេ ធម្មា ពាហិរា ។ រូបាយតនំ ។ បេ ។ ធម្មាយតនំ ឥមេ ធម្មា ពាហិរា ។

[៤៨៤] កតមេ ធម្មា ឧបាទា ។ ចក្ខាយតនំ ។ បេ ។ កពឡីការោ អាហារោ ឥមេ ធម្មា ឧបាទា ។ កតមេ ធម្មា នោ ឧបាទា ។ កតមេ ធម្មា នោ ឧបាទា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ ចត្តារោ ច មហាភូតា និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ឧបាទា ។

[៤៨៥] កតមេ ធម្មា ឧបាទិន្នា ។ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ យញ្ច រូបំ កម្មស្ស កតត្តា ឥមេ ធម្មា ឧបាទិន្នា ។ កតមេ ធម្មា អនុបាទិន្នា ។

[៤៥២] ពួកធម៌ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្ដេច ។ វេទនាខន្ធ សញ្ញាខន្ធ សង្ខារក្ខន្ធ នេះពួកធម៌ ប្រឡូកប្រឡំទាំងតាំងឡើងទាំងប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។ ពួកធម៌ មិនប្រឡូកប្រឡំ មិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រឡូកប្រឡំមិនតាំងឡើងមិនប្រព្រឹត្តទៅតាមចិត្ត ។

[៤៥៣] ពួកធម៌ជាខាងក្នុង តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ មនាយតនៈ នេះពួកធម៌ ជាខាងក្នុង ។ ពួកធម៌ ជាខាងក្រៅ តើដូចម្ដេច ។ រូបាយតនៈ ។ បេ ។ ធម្មាយតនៈ នេះពួកធម៌ជាខាងក្រៅ ។

[៤៥៤] ពួកធម៌ជាឧបាទា (ឧបាទារូប) តើដូចម្ដេច ។ ចក្ខាយតនៈ ។ បេ ។ កពឡិង្ការាហារ នេះពួកធម៌ជាឧបាទា ។ ពួកធម៌ មិនមែនជាឧបាទា តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ មហាភូតរូប ៤ និងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទា ។

[៤៥៥] ពួកធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តើដូចម្ដេច ។ វិបាក ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបដែលជាកម្មស្សកតត្តា នេះពួកធម៌ មានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ។ ពួកធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ តើដូចម្ដេច ។

តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ យញ្ច រូបំ ន កម្មស្ស កតត្តា ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនុបាទិន្នា ។

---

[៤៨៦] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ។ ចត្តារិ ឧបាទានានិ កាមុបាទានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្វតុបាទានំ អត្តវាទុបាទានំ កាមុបាទានំ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋុបាទានញ្ច សីលព្វតុបាទានញ្ច អត្តវាទុបាទានញ្ច ចតូសុ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានា ។ កតមេ ធម្មា នោ ឧបាទានា ។ ឋបេត្វា ឧបាទានេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ ឧបាទានា ។

[៤៨៧] កតមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ។

កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូប ដែលមិនមែនជាកម្មស្សកេតត្តាផង មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញ-ផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ មិនមានកម្មប្រកបដោយកិលេស មានតណ្ហាជាដើមកាន់យកហើយ ។

---

[៤៥៦] ពួកធម៌ជាឧបាទាន (សេចក្ដីប្រកាន់មាំ) តើដូចម្ដេច ។ ឧបាទាន ៤ គឺ កាមុបាទាន ទិដ្ឋុបាទាន សីលព្វតុបាទាន អត្តវាទុបា-ទាន ឯកាមុបាទាន តែងកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៨ ដែលប្រកបដោយលោភៈ ទិដ្ឋុបាទាន សីលព្វតុបាទាន និងអត្តវាទុបាទាន តែងកើតក្នុងចិត្តុ-ប្បាទ ៤ ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ នេះពួកធម៌ ជាឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិន មែនជាឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែឧបាទាន ចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាឧបាទាន ។

[៤៥៧] ពួកធម៌ ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

កតមេ ធម្មា អនុបាទានិយា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនុបាទានិយា ។

[៤៩៨] កតមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នំ លោភំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ លោភោ ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ។

[៤៩៩] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ច ។ តានេវ ឧបាទានានិ ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ច ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ ឋបេត្វា ឧបាទានេ អវសេសំ

ពួកធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។

[៤៥៨] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ទាំងប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ វៀរតែលោភៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ លោភៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសល ក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន ។

[៤៥៩] ពួកធម៌ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង តើដូចម្តេច ។ ឧបាទានទាំងនោះឯង ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែឧបាទានចេញ

២៨៧

អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ អនុបាទានិយា ធម្មា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានិយា ចាតិបិ ឧបាទានិយា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ ។

[៤៦០] កតមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទិដ្ឋិ ច លោភោ ច ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ អដ្ឋ លោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឯត្ថុប្បន្នេ ឧបាទានេ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានា ។ ឧបាទានវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា ឧបាទានា ចេវ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចាតិបិ ឧបាទានសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច ឧបាទានាតិបិ ។

[៤៦១] កតមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា ។ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បន្នោ លោភោ ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា

កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ។ ពួកធម៌មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានផង ជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា គ្រាន់តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទានផងឡើយ ។

[៤៦០] ពួកធមជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង តើដូចម្តេច ។ ទិដ្ឋិនិងលោភៈ កើតក្នុងទីជាមួយគ្នា ក្នុងពួកធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៨ ប្រកបដោយលោភៈ វៀរតែឧបាទានដែលកើតក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទាន ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន មិនគប្បីពោលថា ជាឧបាទានផង ប្រកបដោយឧបាទានផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយឧបាទាន តែមិនមែនជាឧបាទានផងឡើយ ។

[៤៦១] ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ លោភៈកើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិតែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស ចិត្តុប្បាទ

វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុ-
ប្បាទោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបា-
កោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ
ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយា ។ កតមេ
ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិយា ។ ចត្តារោ
មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វា-
នញ្ច ឥមេ ធម្មា ឧបាទានវិប្បយុត្តា អនុបាទានិ-
យា ។ ឧបាទានសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា ឧបា-
ទានវិប្បយុត្តា ឧបាទានិយាតិបិ ឧបាទានវិប្បយុត្តា
អនុបាទានិយាតិបិ ។

---

[៤៦២] កតមេ ធម្មា កិលេសា ។ ទស
កិលេសវត្ថូនិ លោភោ ទោសោ មោហោ មានោ
ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនំ ឧទ្ធច្ចំ អហិរិកំ អនោត្តប្បំ
លោភោ អដ្ឋសុ លោភសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ
ឧប្បជ្ជតិ ទោសោ ទ្វីសុ ទោមនស្សសហគតេសុ
ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ មោហោ សព្វាកុសលេសុ
ឧប្បជ្ជតិ មានោ ចតូសុ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភ-
សហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ទិដ្ឋិ ចតូសុ

ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះ ពួកធម៌ ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទាន ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះ ពួកធម៌ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបាទាន មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកឧបាទាន តែជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផង ថា ប្រាសចាកឧបាទានផង មិនជាប្រយោជន៍ដល់ឧបាទានផងឡើយ ។

---

[៤៦២] ពួកធម៌ជាកិលេស តើដូចម្តេច ។ កិលេសវត្ថុ ១០ គឺ លោភៈ ទោសៈ មោហៈ មានះ ទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា ថីនៈ ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ អនោត្តប្បៈ ឯលោភៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៨ ដែលប្រកបដោយលោភៈ ទោសៈ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ២ ដែលប្រកបដោយទោមនស្ស មោហៈ កើតក្នុងអកុសលទាំងអស់ មានះ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤ ដែលប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ទិដ្ឋិ កើតក្នុងចិត្តុប្បាទ ៤

២៨៩

កិលេសគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ

ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ វិចិកិច្ឆា វិចិកិច្ឆាសហគតេសុ ចិត្តុប្បាទេសុ ឧប្បជ្ជតិ ថីនំ សសង្ខារិកេសុ អកុសលេសុ ឧប្បជ្ជតិ ឧទ្ធច្ចញ្ច អហិរិកញ្ច អនោត្តប្បញ្ច សព្វាកុសលេសុ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា កិលេសា ។ កតមេ ធម្មា នោ កិលេសា ។ ឋបេត្វា កិលេសេ អវសេសំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា នោ កិលេសា ។

[៤៦៣] កតមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលេសិកា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អសង្កិលេសិកា ។

[៤៦៤] កតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ។ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ។ កតមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ

ដែលប្រកបដោយទិដ្ឋិ វិចិកិច្ឆា កើតក្នុងចិត្តុប្បាទដែលប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ថីនៈ កើតក្នុងអកុសល ជាសសង្ខារិក ឧទ្ធច្ចៈ អហិរិកៈ និងអនោត្តប្បៈ កើតក្នុងអកុសលទាំងអស់ នេះពួកធម៌ ជាកិលេស ។ ពួកធម៌មិនមែនជាកិលេស តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែពួកកិលេសចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជាកិលេស ។

[៤៦៣] ពួកធម៌គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌គួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនគួរដល់សេចក្តីសៅហ្មង ។

[៤៦៤] ពួកធម៌ ដែលសៅហ្មងហើយ តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ ១២ នេះពួកធម៌ ដែលសៅហ្មងហើយ ។ ពួកធម៌ ដែលមិនសៅហ្មងហើយ តើដូចម្តេច ។ កុសល ក្នុងភូមិ ៤

ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យា-
កតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អសង្កិលិដ្ឋា ។

[៤៦៥] កតមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ។
ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា កិលេស-
សម្បយុត្តា ។ កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ។
ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ
តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច
ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា ។

[៤៦៦] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ សង្កិ-
លេសិកា ច ។ តេវ កិលេសា កិលេសា ចេវ
សង្កិលេសិកា ច ។ កតមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា
ចេវ នោ ច កិលេសា ។ ឋបេត្វា កិលេសេ
អវសេសំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ
ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វ-
ញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សង្កិលេសិកា ចេវ នោ ច
កិលេសា ។ អសង្កិលេសិកា ធម្មា ន វត្តព្វា កិ-
លេសា ចេវ សង្កិលេសិកា ចាតិបិ សង្កិលេសិកា
ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ។

វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ដែលមិនសៅហ្មងហើយ ។

[៤៦៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស តើដូចម្ដេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ ១២ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយកិលេស ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តើដូចម្ដេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស ។

[៤៦៦] ពួកធម៌ ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង តើដូចម្ដេច ។ កិលេសទាំងនោះឯង ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ។ ពួកធម៌ គ្រាន់តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាកិលេស តើដូចម្ដេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែកិលេសចេញ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាកិលេស ។ ពួកធម៌មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង មិនគប្បីពោលថា ជាកិលេសផង គួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា គ្រាន់តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តែមិនមែនជាកិលេសផងឡើយ ។

២៩១

កិលេសគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ

[៤៦៧] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ច ។ តេវ កិលេសា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ច ។ កតមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ ឋបេត្វា កិលេសេ អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ អសង្កិលិដ្ឋា ធម្មា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ សង្កិលិដ្ឋា ចាតិបិ សង្កិលិដ្ឋា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ។

[៤៦៨] កតមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ។ យត្ថ ទ្វេ តយោ កិលេសា ឯកតោ ឧប្បជ្ជន្តិ ឥមេ ធម្មា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ច ។ កតមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ ឋបេត្វា កិលេសេ អវសេសំ អកុសលំ ឥមេ ធម្មា កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសា ។ កិលេសវិប្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា កិលេសា ចេវ កិលេសសម្បយុត្តា ចាតិបិ កិលេសសម្បយុត្តា ចេវ នោ ច កិលេសាតិបិ ។

កិលេសគោច្ឆកអត្ថុទ្ធារៈ

[៤៦៧] ពួកធម៌ ជាកិលេសផង សៅហ្មងហើយផង តើដូចម្តេច ។ កិលេសទាំងនោះឯង ជាកិលេសផង សៅហ្មងហើយផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែសៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាកិលេស តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែកិលេសចេញ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែសៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាកិលេស ។ ពួកធម៌ ដែលមិនសៅ-ហ្មងហើយ មិនគប្បីពោលថា ជាកិលេសផង សៅហ្មងហើយផង ថា គ្រាន់តែសៅហ្មងហើយ តែមិនមែនជាកិលេសផងឡើយ ។

[៤៦៨] ពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង តើដូចម្តេច ។ ពួកកិលេស ២ ឬ ៣ កើតក្នុងទីជាមួយគ្នា ក្នុងធម៌ណា នេះពួកធម៌ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ។ ពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស តើដូចម្តេច ។ អកុសលក្រៅពីនេះ វៀរតែកិលេសចេញ នេះពួកធម៌គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេស ។ ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស មិនគប្បីពោលថា ជាកិលេសផង ប្រកបដោយកិលេសផង ថា គ្រាន់តែប្រកបដោយកិលេស តែមិនមែនជាកិលេសផងឡើយ ។

[៤៦៩] កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា សង្កិ-លេសិកា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា សង្កិលេសិកា ។ កតមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា អសង្កិលេសិកា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលា-និ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា កិលេសវិប្បយុត្តា អសង្កិ-លេសិកា ។ កិលេសសម្បយុត្តា ធម្មា ន វត្តព្វា កិលេសវិប្បយុត្តា សង្កិលេសិកាតិបិ កិលេសវិប្ប-យុត្តា អសង្កិលេសិកាតិបិ ។

---

[៤៧០] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាស-ហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហា-តព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុ-ប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។

[៤៦៩] ពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង តើដូចម្ដេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យា-ក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មង ។ ពួកធម៌ ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សា-មញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ។ ពួកធម៌ប្រកបដោយកិលេស មិនគប្បីពោលថា ប្រាសចាកកិលេស តែគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផង ថា ប្រាសចាកកិលេសផង មិនគួរដល់សេចក្ដីសៅហ្មងផងឡើយ ។

---

[៤៧០] ពួកធម៌ គួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា នេះពួកធម៌ គួរលះដោយទស្សនៈ ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ គួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន ។ ពួកធម៌ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្ដេច ។

ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វា ។

[៤៧១] កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ កតមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វា ។

[៤៧២] កតមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឯត្ថុប្បន្នំ មោហំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។

ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាក ក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មិនគួរលះដោយទស្សនៈ ។

[៤៧១] ពួកធម៌គួរលះដោយភាវនា តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ នេះពួកធម៌ គួរលះដោយភាវនា ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ គួរលះដោយភាវនាក៏មាន មិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ពួកធម៌ មិនគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនគួរលះដោយភាវនា ។

[៤៧២] ពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា វៀរតែមោហៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ។

ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ កតមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។ វិចិកិច្ឆាសហគតោ មោហោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ទស្សនេន បហាតព្វហេតុកា ។

[៤៧៣] កតមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វ-ហេតុកា ។ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឋត្តុប្បន្នំ មោហំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ភាវនាយ បហាតព្វហេ-តុកា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា សិយា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។ ក-តមេ ធម្មា ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ក៏មាន ។ ពួកធម៌មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ មោហៈ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយាទិង៍អព្យាក្រឹត ក្នុងភូមិ ៣ រូបនិង៍និព្វាន នេះពួកធម៌មានហេតុមិនគួរលះដោយទស្សនៈ ។

[៤៧៣] ពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ វៀរតែមោហៈ ដែលកើតឡើង៍ក្នុង៍ទីទុំះ បេញ នេះពួកធម៌ មានហេតុគួរលះដោយភាវនា ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌មានហេតុគួរលះដោយភាវនាក៏មាន មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនាក៏មាន ។ ពួកធម៌ មានហេតុមិនគួរលះដោយភាវនា តើដូចម្តេច ។

ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆាសហ-
គតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ មោហោ ចតូសុ
ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមី-
សុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា
ន ភាវនាយ បហាតព្វហេតុកា ។

[៤៧៤] កតមេ ធម្មា សវិតក្កា ។ កាមាវចរ-
កុសលំ អកុសលំ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាក-
តោ ឯកាទស ចិត្តុប្បាទា អកុសលស្ស វិបាក-
តោ ទ្វេ កិរិយតោ ឯកាទស រូបាវចរំ បឋមំ
ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច
លោកុត្តរំ បឋមំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ
ច ឯត្ថុប្បន្នំ វិតក្កំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សវិតក្កា ។
កតមេ ធម្មា អវិតក្កា ។ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ រូបាវ-
ចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច
កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបា-
កតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈានា
កុសលតោ ច វិបាកតោ ច វិតក្កោ ច រូបញ្ច
និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អវិតក្កា ។

បិដ្ឋិទុកអត្ថុទ្វារៈ

ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា មោហៈ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយា និង អព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌ មានហេតុមិនគួរ លះដោយភាវនា ។

[៤៧៤] ពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ តើដូចម្ដេច ។ កាមាវចរ-កុសលនិងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុ-ប្បាទ ២ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងកិរិយា រូបាវចរ-បឋមជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរ-បឋមជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែវិតក្កៈ ដែលកើត ក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិតក្កៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ តើដូចម្ដេច ។ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសល ផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វិតក្កៈផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមានវិតក្កៈ ។

[៤៧៥] កតមេ ធម្មា សវិចារា ។ កាមាវចរកុសលំ អកុសលំ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ឯកាទស ចិត្តុប្បាទា អកុសលស្ស វិបាកតោ ទ្វេ កិរិយតោ ឯកាទស រូបាវចរឯកទុកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរឯកទុកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ វិចារំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សវិចារា ។ កតមេ ធម្មា អវិចារា ។ ទ្វេ បញ្ចវិញ្ញាណានិ រូបាវចរតិកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច វិចារោ ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អវិចារា ។

[៤៧៦] កតមេ ធម្មា សប្បីតិកា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ បញ្ច កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរទុកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច

[៤៧៥] ពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរ-កុសលនិងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុ-ប្បាទ ២ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងកិរិយា រូបាវចរ-ឯកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុ-ត្តរឯកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែវិចារៈដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយវិចារៈ ។ ពួកធម៌មិនមានវិចារៈ តើដូចម្តេច ។ បញ្ចវិញ្ញាណ ២ រូបាវចរតិកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុ-សលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វិចារៈផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមានវិចារៈ ។

[៤៧៦] ពួកធម៌ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយសោមនស្ស ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរទុកតិកជ្ឈានខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង

លោកុត្តរទុកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ បីតឹ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា សប្បីតិកា ។ កតមេ ធម្មា អប្បីតិកា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ អដ្ឋ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ឯកាទស អកុសលស្ស វិបាកតោ សត្ត កិរិយតោ ឆ រូបា-វចរចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបា-កតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច បីតិ ច រូបញ្ច និព្វា-នញ្ច ឥមេ ធម្មា អប្បីតិកា ។

[៤៧៧] កតមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ កាមា-វចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុ-ប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ បញ្ច កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរទុកតិក-ជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរទុកតិកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ បីតឹ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។

បិដ្ឋិទុកអត្ថុទ្វារៈ

លោកុត្តរទុកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែបីតិដែលកើតឡើង ក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ ប្រព្រឹត្តទៅជាមួយនឹងបីតិ ។ ពួកធម៌មិនមានបីតិ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៨ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងវិបាក នៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៧ ខាងវិបាក នៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា រូបាវចរទុកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរទុកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង បីតិផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនមានបីតិ ។

[៤៧៧] ពួកធម៌ ប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយសោមនស្ស ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងវិបាក នៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរទុកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរទុកតិកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែបីតិដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយបីតិ ។

កតមេ ធម្មា បីតិសហគតា ។ កាមាវចរកុ-
សលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា ចិត្តុប្បាទា
អកុសលតោ អដ្ឋ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ
ឯកាទស អកុសលស្ស វិបាកតោ សត្ត កិរិយតោ
ឆ រូបាវចរទុកទុកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ
ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច
វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរទុកទុក-
ជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច បីតិ ច រូបញ្ច
និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន បីតិសហគតា ។

[៤៧៨] កតមេ ធម្មា សុខសហគតា ។
កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា
ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ចត្តារោ កាមាវចរកុស-
លស្ស វិបាកតោ ឆ កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរតិ-
កចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិ-
យតោ ច លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ
ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ សុខំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា
សុខសហគតា ។ កតមេ ធម្មា ន សុខសហគតា ។
កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា

ពួកធម៌មិនប្រកបដោយបីតិ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៨ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១១ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៧ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា រូបាវចរទុកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរទុកទុកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង បីតិផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយបីតិ ។

[៤៧៨] ពួកធម៌ ប្រកបដោយសុខៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយសោមនស្ស ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៤ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែសុខៈ ដែលកើតឡើង ក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ ប្រកបដោយសុខៈ ។ ពួកធម៌ មិនប្រកបដោយសុខៈ តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ខាងកាមាវចរកុសល

ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ អដ្ឋ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ទស អកុសលស្ស វិបាកតោ សត្ត កិរិ-យតោ ឆ រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបា-កតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុសល-តោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច សុខញ្ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន សុខសហគតា ។

[៤៧៩] កតមេ ធម្មា ឧបេក្ខាសហគតា ។ កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ ឧបេក្ខាសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ឆ កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ទស អកុសលស្ស វិបាកតោ ឆ កិរិ-យតោ ឆ រូបាវចរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ចត្តារោ អារុប្បា កុ-សលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុ-ត្តរំ ចតុត្ថំ ឈានំ កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឯត្ថុប្បន្នំ ឧបេក្ខំ ឋបេត្វា ឥមេ ធម្មា ឧបេក្ខាស-ហគតា ។ កតមេ ធម្មា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។

ចិត្តុប្បាទ ៨ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១០ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៧ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា រូបាវចរ-ចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អរុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង សុខផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយសុខៈ ។

[៤៧៩] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយឧបេក្ខា ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ១០ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងកិរិយា រូបាវចរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរចតុត្ថជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង វៀរតែឧបេក្ខាដែលកើតឡើងក្នុងទីនុ៎ះចេញ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧបេក្ខា ។ ពួកធម៌ មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា តើដូចម្តេច ។

កាមាវចរកុសលតោ ចត្តារោ សោមនស្សសហគតា ចិត្តុប្បាទា អកុសលតោ ច កាមាវចរកុសលស្ស វិបាកតោ ច អកុសលស្ស វិបាកតោ ឯកោ កិរិយតោ បញ្ច រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច ឧបេក្ខា ច រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា ន ឧបេក្ខាសហគតា ។

[៤៨០] កតមេ ធម្មា កាមាវចរា ។ កាមាវចរកុសលំ អកុសលំ សព្វោ កាមាវចរស្ស វិបាកោ កាមាវចរកិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា កាមាវចរា ។ កតមេ ធម្មា ន កាមាវចរា ។ រូបាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន កាមាវចរា ។

[៤៨១] កតមេ ធម្មា រូបាវចរា ។ រូបាវចរចតុក្កបញ្ចកជ្ឈានា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ឥមេ ធម្មា រូបាវចរា ។ កតមេ ធម្មា ន រូបាវចរា ។ កាមាវចរា អរូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន រូបាវចរា ។

ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយសោមនស្ស ខាងកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៦ ខាងវិបាកនៃកាមាវចរកុសល ចិត្តុប្បាទ ១ ខាងវិបាកនៃអកុសល ចិត្តុប្បាទ ៥ ខាងកិរិយា រូបាវចរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង លោកុត្តរតិកចតុក្កជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង ឧបេក្ខាផង រូបផង និព្វានផង នេះពួកធម៌មិនប្រកបដោយឧបេក្ខា ។

[៤៨០] ពួកធម៌ជាកាមាវចរ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរកុសល និងអកុសល វិបាកនៃកាមាវចរទាំងអស់ កាមាវចរកិរិយានិងអព្យាក្រឹត និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាកាមាវចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាកាមាវចរ តើដូចម្តេច ។ រូបាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជាកាមាវចរ ។

[៤៨១] ពួកធម៌ជារូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ រូបាវចរចតុក្កបញ្ចកជ្ឈាន ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង នេះពួកធម៌ជារូបាវចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជារូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរ អរូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជារូបាវចរ ។

[៤៨២] កតមេ ធម្មា អរូបាវចរា ។ ចត្តារោ អារុប្បា កុសលតោ ច វិបាកតោ ច កិរិយតោ ច ឥមេ ធម្មា អរូបាវចរា ។ កតមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា ។ កាមាវចរា រូបាវចរា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា ន អរូបាវចរា ។

[៤៨៣] កតមេ ធម្មា បរិយាបន្នា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា បរិយាបន្នា ។ កតមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា ។ ចត្តា-រោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អបរិយាបន្នា ។

[៤៨៤] កតមេ ធម្មា និយ្យានិកា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា និយ្យានិកា ។ កតមេ ធម្មា អនិយ្យានិកា ។ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ អកុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនិយ្យានិកា ។

បិដ្ឋិទុកអត្ថុទ្ធារៈ

[៤៨២] ពួកធម៌ជាអរូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ អារុប្បជ្ឈាន ៤ ខាងកុសលផង ខាងវិបាកផង ខាងកិរិយាផង នេះពួកធម៌ជាអរូបា-វចរ ។ ពួកធម៌មិនមែនជាអរូបាវចរ តើដូចម្តេច ។ កាមាវចរ រូបាវចរ អបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌មិនមែនជាអរូបាវចរ ។

[៤៨៣] ពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ តើដូចម្តេច ។ កុសល និង អកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ជាបរិយាបន្នៈ ។ ពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ជាអបរិយាបន្នៈ ។

[៤៨៤] ពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ (ធម៌ជាគ្រឿងនាំសត្វចេញចាកវដ្តៈ) តើដូចម្តេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ជានិយ្យានិកៈ ។ ពួកធម៌ជាអនិយ្យានិកៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួក ធម៌ជាអនិយ្យានិកៈ ។

[៤៨៥] កតមេ ធម្មា និយតា ។ ចត្តារោ និ-ដ្ឋិគតសម្បយុត្តា ចិត្តុប្បាទា ទ្វេ ទោមនស្សសហគ-តា ចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សិយា និយតា សិយា អនិយតា ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ឥមេ ធម្មា និយតា ។ កតមេ ធម្មា អនិយតា ។ ចត្តារោ ទិដ្ឋិគតវិប្បយុត្តលោភសហគតា ចិត្តុប្បាទា វិចិកិច្ឆា-សហគតោ ចិត្តុប្បាទោ ឧទ្ធច្ចសហគតោ ចិត្តុប្បាទោ តីសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តី-សុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនិយតា ។

[៤៨៦] កតមេ ធម្មា សឧត្តរា ។ តីសុ ភូមី-សុ កុសលំ អកុសលំ តីសុ ភូមីសុ វិបាកោ តី-សុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ សព្វញ្ច រូបំ ឥមេ ធម្មា សឧត្តរា ។ កតមេ ធម្មា អនុត្តរា ។ ចត្តារោ មគ្គា អបរិយាបន្នា ចត្តារិ ច សាមញ្ញផលានិ និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អនុត្តរា ។

[៤៨៥] ពួកធម៌ទៀត តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រកបដោយទិដ្ឋិ ចិត្តុប្បាទ ២ ប្រកបដោយទោមនស្ស នេះពួកធម៌ទៀតក៏មានមិនទៀតក៏មាន មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈ នេះពួកធម៌ទៀត ។ ពួកធម៌មិនទៀត តើដូចម្ដេច ។ ចិត្តុប្បាទ ៤ ប្រាសចាកទិដ្ឋិ តែប្រកបដោយលោភៈ ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយវិចិកិច្ឆា ចិត្តុប្បាទ ប្រកបដោយឧទ្ធច្ចៈ កុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនទៀត ។

[៤៨៦] ពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរៈ (ការរើឡើងនូវខ្លួន) តើដូចម្ដេច ។ កុសលនិងអកុសលក្នុងភូមិ ៣ វិបាកក្នុងភូមិ ៣ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ និងរូបទាំងអស់ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយឧត្តរៈ ។ ពួកធម៌ជាអនុត្តរៈ តើដូចម្ដេច ។ មគ្គ ៤ ជាអបរិយាបន្នៈផង សាមញ្ញផល ៤ ផង និព្វានផង នេះពួកធម៌ជាអនុត្តរៈ ។

[៤៨៧] កតមេ ធម្មា សរណា ។ ទ្វាទស អកុសលចិត្តុប្បាទា ឥមេ ធម្មា សរណា ។ កតមេ ធម្មា អរណា ។ ចតូសុ ភូមីសុ កុសលំ ចតូសុ ភូមីសុ វិបាកោ តីសុ ភូមីសុ កិរិយាព្យាកតំ រូបញ្ច និព្វានញ្ច ឥមេ ធម្មា អរណាតិ ។

ធម្មសង្គណិប្បករណំ និដ្ឋិតំ ។

បិដ្ឋិទុកអត្ថុទ្វារៈ

[៤៨៧] *ពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ តើដូចម្តេច ។ អកុសលចិត្តុប្បាទ ១២ នេះពួកធម៌ប្រកបដោយរណៈ ។ ពួកធម៌មិនមែនជារណៈ តើដូចម្តេច ។ កុសលក្នុងភូមិ ៤ វិបាកក្នុងភូមិ ៤ កិរិយានិងអព្យាក្រឹតក្នុងភូមិ ៣ រូបនិងនិព្វាន នេះពួកធម៌មិនមែនជារណៈ ។*

ចប់ ធម្មសង្គណិប្បករណៈ ។

អភិធម្មបិដកេ

ធម្មសង្គណិយា ទុតិយភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

រូបកណ្ឌំ

អព្យាកតេ រូបសង្គហេ មាតិកា ១

ឯកកនិទ្ទេសោ ១៩

ទុកនិទ្ទេសោ ២០

តិកនិទ្ទេសោ ៧២

ចតុក្កនិទ្ទេសោ ៩៧

បញ្ចកាទិនិទ្ទេសោ ១១៥

និក្ខេបកណ្ឌំ

តិកេ និក្ខេបោ ១២១

ហេតុគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៣៩

ចូឡន្តរទុកេ និក្ខេបោ ១៤៩

អាសវគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៥៤

សញ្ញោជនគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៥៩

អភិធម្មបិដក

ធម្មសង្គណិ ទុតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

រូបកណ្ឌ

អព្យាកតៈ រូបសង្គហៈ មាតិកា ១

ឯកកនិទ្ទេស... ១៩

ទុកនិទ្ទេស.. ២០

តិកនិទ្ទេស.. ៧២

ចតុក្កនិទ្ទេស... ៩៧

បញ្ចកាទិនិទ្ទេស ១១៥

និក្ខេបកណ្ឌ

តិកនិក្ខេប.. ១២១

ហេតុគោច្ឆកនិក្ខេប...១៣៩

ចូឡន្តរទុកនិក្ខេប.. ១៤៩

អាសវគោច្ឆកនិក្ខេប... ១៥៤

សញ្ញោជនគោច្ឆកនិក្ខេប ១៥៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

រូបកណ្ឌំ

គន្ថគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៦៩
ឱឃគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៧៦
យោគគោច្ឆកេ និក្ខេបោ .... ,,
នីវរណគោច្ឆកេ និក្ខេបោ .... ,,
បរាមាសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៨៤
មហន្តរទុកេ និក្ខេបោ ១៨៧
ឧបាទានគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៩២
កិលេសគោច្ឆកេ និក្ខេបោ ១៩៧
បិដ្ឋិទុកេ និក្ខេបោ ២១១
សុត្តន្តិកទុកេ និក្ខេបោ ២២២

អត្ថុទ្ធារកណ្ឌំ

តិកេ អត្ថុទ្ធារោ ២៤២
ហេតុគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ ២៥៨
ចូឡន្តរទុកេ អត្ថុទ្ធារោ ២៦៣
អាសវគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ ២៦៥

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា ទំព័រ

រូបកណ្ឌ

គន្ថគោច្ឆកនិក្ខេប.. ១៦៩
ឱឃគោច្ឆកនិក្ខេប.. ១៧៦
យោគគោច្ឆកនិក្ខេប.. ,,
នីវរណគោច្ឆកនិក្ខេប.. ,,
បរាមាសគោច្ឆកនិក្ខេប.. ១៨៤
មហន្តរទុកនិក្ខេប.. ១៨៧
ឧបាទានគោច្ឆកនិក្ខេប.. ១៩២
កិលេសគោច្ឆកនិក្ខេប.. ១៩៧
បិដ្ឋិទុកនិក្ខេប.. ២១១
សុត្តន្តិកទុកនិក្ខេប.. ២២២

អត្ថុទ្ធារកណ្ឌ

តិកអត្ថុទ្ធារៈ.. ២៤២
ហេតុគោច្ឆកអត្ថុទ្ធារៈ.. ២៥៨
ចូឡន្តរទុកអត្ថុទ្ធារៈ.. ២៦៣
អាសវគោច្ឆកអត្ថុទ្ធារៈ.. ២៦៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា អង្កេ

រូបកណ្ឌំ

សញ្ញោជនគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ២៦៨
គន្ថគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ..២៧២
ឱឃគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ..២៧៥
យោគគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ... ,,
នីវរណគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ,,
បរាមាសគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ..២៧៨
មហន្តរទុកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ២៨១
ឧបាទានគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ២៨៥
កិលេសគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ២៨៨
បិដ្ឋិគោច្ឆកេ អត្ថុទ្ធារោ.. ២៩២

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា **ទំព័រ**

រូបកណ្ឌ

សញ្ញោជនគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៦៨
គន្ថគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៧២
ឱឃគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៧៥
យោគគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: .... ,,
នីវរណគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: .... ,,
បរាមាសគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៧៨
មហន្តរទុកអត្ថុទ្វារ: ២៨១
ឧបាទានគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៨៥
កិលេសគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៨៨
បិដ្ឋិគោច្ឆកអត្ថុទ្វារ: ២៩២